(Innehåller sid. 449—464.)

Pietisten.

Fyrationde årgången.

Fjerde häftet.

December 1881.

Stockholm,
tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag,
1881.

☞ Emedan förra häftet innehöll fem ark, innehåller detta endast ett.

så litet steg, som tages för uppnändet af det stora målet: en rittig bibelöfwersättning. Såsom ett sådant steg kan man utan twifwel betrakta de rättelser, som den af Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen utgifna fista upplagan af den nya öfwersättningen, eller den s. k. lektorernas öfwersättning öfwer nya testamentet företer. Då jag åtskilliga gånger förut offentligen påpekat felen, är det på samma gång min pligt och min fröjd att nu påpeka rättelserna. Uti Rom. 3: 26 stod förut: "Gud har framstållt Kristus såsom en nådestol till bewis på sin rättfärdighet i den tid, som nu är, på det att han stall wara rättfärdig och dock rättfärdiga den, som är af Jesu tro". Det der ordet "dock" står ej i grundtexten utan war af öfwersättarena inskjutet; och så litet det ordet är, låg dock deri en hel lång teologi, om huru Gud kunde "utan kränkning af sin rättfärdighet" rättfärdiga den troende — alldeles som wore det icke ett rättfärdigt werk af den Rättfärdige att göra syndare rättfärdiga. Nu är i den fista upplagan af öfwersättningen ordet "dock" uteslutet, och man får alltså läsa detta ställe utan tillsats, såsom aposteln skrifwit det. — I 2 Kor. 5: 19 stod förut och står ännu: "Gud förlikte i Kristus werlden med sig sjelf" (något som Paulus hwarken der eller annorstädes sagt). Men i fista upplagan är i en not tillsatt följande anmärkning: "Eller: Gud war i Kristus, förlikande werlden med sig sjelf". Detta är den rittiga och ordagranna öfwersättningen af apostelens ord. Wisst må man beklaga, att den rittiga öfwersättningen icke blifwit införd i sjelfwa texten utan endast i en (temmeligen omärklig) not, men den har dock kommit in i sjelfwa boken, och wi twifla nu alldeles icke, att den snart i en ny upplaga skall tränga sig upp i texten. Ty det måste dock i längden blifwa omöjligt för hwar och en att förstå, hwarför en öfwersättning, som gjort till sin regel "att så troget som möjligt följa grundspråket i spåren" — hwarför en sådan öfwersättning skulle wägra att i sin text upptaga apostelens ord, såsom de rätteligen enligt grundspråket lyda.

I sammanhang härmed må äfwen anmärkas en annan förbättring, som wäl icke tillhör sjelfwa texten, men som dock är af stor wigt och en ädel gärd åt sanningen. I öfwerskriften till Eph. 2 stod förut (till och med i den år 1878 utgifna praktupplagan): "Hedningar och judar, hwilka alla äro af naturen wredens barn, bleswo i Kristus frälsta och leswande gjorde." Nu deremot är i den fista upplagan ordet **bleswo** ändradt till **blifwa**. Wisdomen warder rätt gifwet af alla deß barn. Hwad som står i bibeln, det är icke, att hedningar och judar **bleswo** frälsta, utan att de **finge** en frälsare, och att **hwar och en som tror på honom, warder** frälst. Och alltid är det tryggast att tala, såsom Guds ord talar.

Hwad angår löften, är min mening, att man bör wara mycket försigtig med att afgifwa sådana. Men har man gifwit ett löfte, så bör en kristen betrakta det såsom en oåterkallelig förbindelse. När jag lofwat något, står jag i skuld, tilldeß jag uppfyllt mitt löfte. Derför talar bibeln rätt ofta om att **betala** löften. "Offra åt Gud tackoffer och betala den högste ditt löfte" säger David (Ps. 50: 14). Se ock Ps. 22: 26; 65: 2; 66: 13; 116: 14, 18 o. s. w. Ett löfte blir man aldrig qwitt derigenom, att man icke lätsar om det, eller derigenom att man helt enkelt återkallar det. På det sättet kan man aldrig göra sig qwitt någon slags skuld. 'Nej, ett löfte kan jag icke warda qwitt på annat sätt än derigenom, att jag antingen 1) betalar det, eller 2) warder och förblir fullkomligt urståndsatt att betala det, eller 3) märker att det är något syndigt jag lofwat, eller ock derigenom att 4) den, som fått löftet, fritt och willigt löser mig derifrån. Ordlöshet är en af de **hedniska** synder, som Paulus i Rom. 1: 29—31 uppräknar. Och wisserligen är det förfärligt, när de, som bekänna sig till Kristus, göra sig skyldiga till sådana synder. En kristen bör infria ett löfte med samma samwetsgrannhet, som han infriar en reverS. Och war wiss på det: ett löftesbrott förtjenar man aldrig något på. Ty Gud wakar öfwer rätt, sanning och trohet. Min öfwertygelse är, att t. ex. mången olycklig äktenskap har sin grund uti ett tidigare brutet äktenskapslöfte, och när jag ser en menniska, som har ett brutet äktenskapslöfte på sitt samwete, ingå äktenskap med en annan, kan jag icke annat än känna en hjertlig medömkan med henne. Sammalunda tror jag också, att straff förr eller senare följer på alla andra löftesbrott, ehwad man lofwat penningar, personligt biträde eller annat. Gud är en heligt nitälskande Gud. Att bryta eller återkalla löften är owedligt, och owedlig bör en kristen icke wara. Må Gud i sin stora nåd hjelpa alla sina barn att wara trofasta och det både för hans skull och för deras egen skull.

Du frågar, om det icke leder till antinomi eller laglöshet att säga, att en kristen är fri från hela Mose lag. Derpå kan man hwarken swara utan widare ja eller nej. Det kommer allt an uppå, huru man menar det. Menar man med frihet från Mose lag det-

mma som frihet att lefwa, efter som köttet och sinnet lyster, då är det ju laglöshet. Men ger jag, att en kristen är fri från Mose lag derigenom, att han är under en högre och fullkomligare lag, nemligen den kristna sedeläran, såsom denna är i Kristi lära och lif framställd samt af apostlarne närmare utweklad, då är en kristens frihet från Mose lag rak motsatsen till laglöshet. Sådant bör ju wara lätt att förstå. Men att några äro, som, när wi lära sådant, styfva oss för laglöshet, det är oförstånd eller owilja och bör ingalunda förwilla oss. Wi erfara då detsamma som Kristus och apostlarne, när de wordo beskyllda för laglöshet. Derför må wi befalla det allt åt Gud. Sanningen segrar nog till slut, äfwen om det synes dröja.

Läran om alltings återställelse och allas slutliga salighet har jag icke här tillfälle att vidlyftigare inlåta mig på. Det må sparas till en annan gång, när wi i betraktelserna öfwer Guds ewiga frälsningsråd hinna till de orden: Kristus är oss gjord till förlossning. Här will jag blott anmärka följande: Jag kan icke se saken på annat sätt än jag uti mitt förra bref framställt. Du inwänder, att det ord, som i wår bibel är öfwersatt med "ewig", icke betyder "ewig" utan endast: "hörande till en wiss tidsålder". Om så wore, skulle bibeln icke ega något uttryck för "ewighet". När Paulus i Rom. 16: 26 säger: Den ewige Guden, så skulle det då endast betyda: Den till en wiss tidsålder hörande Guden. När det om Herren heter, att honom tillhör äran från ewighet till ewighet (Gal. 1: 5), att honom tillhör kraften och herrligheten från ewighet till ewighet (1 Petr. 4: 11), att han lefwer från ewighet till ewighet (Uppb. 1: 18, 4: 9 m. fl.), då begagnas i grundspråket ordagrannt samma uttryck, som när det heter, att röken från de fördömdas plåga uppstiger från ewighet till ewighet (Uppb. 14: 11) och att djefwulen och wilddjuret och den falska profeten skola plågas från ewighet till ewighet (Uppb. 20: 10). Nog står det så der skrifwet, och för min del wågar jag icke förespegla dem, som här förakta evangelii bjudning, att de bortom denna tiden skola få en nådetid till sinnesändring. Det kunde ådraga mig ett answar, som worde mig för tungt att bära. Har jag orätt, så må Gud upplysa mig om sanningen. 1 Kor. 15: 23 handlar om de dödas uppståndelse och hör icke till denna fråga. Om jag skulle tänka mig fördömelsen såsom ett Guds ingripande för att plåga de ogudaktiga till wedergällning för deras synd, då skulle läran om en ewig fördömelse wara i olöslig strid mot Guds rättfärdighet. Den misuppfattningen är ock mycket wanlig. Men 1) att Gud skapat menniskan så, att hon endast i förening med honom kan wara lycklig, och i afsöndring från honom måste wara olycklig, samt 2) att menniskan genom fortsatt förhärdelse kan komma dertill, att ingen sinnesändring och således ingen återförening med Gud eller salighet mer är för henne möjlig, det kan jag för min del icke förstå wara i strid mot Guds wäsende. Du kan ju — äfwen du — tänka närmare på den saken.

Nu stundar julen igen med sitt glada budskap om Jesu ankomst i werlden för att wara menniskornas frälsare. Må Gud under denna tid låta rik wälsignelse flöda ned öfwer oss. Ju mer enfaldigt wi annamma det glada budskapet, dess kraftigare skall det bewisa sig på wåra hjertan. Med den fullkomlige frälsare, som Gud gifwit oss, kunna wi frimodigt gå genom lif och död. Lefwa wi, så lefwa wi för Herren, dö wi, så dö wi för Herren, ehwad wi lefwa eller dö, höra wi Herren till. Genom mörker och ljus, genom ära och smälek, genom storm och lugn måste wi gå. Men under alla wexlingar hafwa wi en orubblig ankargrund, ett ewigt fäste, nämligen Jesus, den wälsignade personen Jesus, som war död, men som lefwer från ewighet till ewighet. Likasom Noach och hans hus uti arken woro trygga trots den förfärliga öfwerswämning och storm, som rasade rundt omkring, så äro wi i Jesus trygga, om än hafwet rasade och swallade, så att för dess bullers skull bergen omkull föllo. Gud är med oss derinne (Ps. 46). Låtom oss sjunga ära åt Gud. Och när det ser mörkt ut rundt omkring, så låtom ej modet falla utan låtom oss lyfta hufwudet upp och sjunga: Immanuel — Gud är med oss, Han är wår rättfärdighet, wår frid, wårt lif, wår starkhet, wårt allt. Hallelujah.

Helsa alla bröder i Herren! Waren glade i Herren!

Gefle i December 1881. Din

P. W.

P. S. Som du af annonsen på nästa sida ser, kommer Pietisten att under nästa år utgifwas i sex häften i stället för fyra. Första häftet utkommer, will Gud, i början af januari.

Pietisten

utgifwes under år 1882, om Gud will, i sex häften om två ark, alltså hvar annan månad. Den kommer att fortsätta med betraktelserna öfwer Guds ewiga frälsningsråd. Må Gud wälsigna dessa betraktelser. Af honom är all god gåfwa, och han will gifwa oß allt. Hufwudämnet för betraktelserna under 1882 warder: **Kristus är oß af Gud gjord till helgelse.** Wi wilja bedja Gud om nåd att enkelt och troget framlägga, hwad Gud säger om en kristens helgelse. Och wi uppmana alla wåra wänner att hjelpa oß bedja derom. Herren lofwar, att hwad två eller tre komma öfwerens att bedja om, det skall wederfaras dem af Fadren. Det löftet gäller äfwen oß.

Prenumerantsamlare som skaffa tio prenumeranter, erhålla två friexemplar, de som skaffa femton, erhålla tre o. s. w.

Wilja derför två eller flere hafwa Pietisten alldeles gratis, så behöfwa de blott förena sig och skaffa sem prenumeranter hwar samt insända prenumerationsafgiften till Pietistens Expedition, Stockholm. Penningarna böra insändas antingen genom rekommenderadt bref eller postanwisning.

Priset blir oförändradt 1 krona 25 öre för hel årgång, postbefordringsafgiften inberäknad.

Wåra prenumerantsamlare och bokspridare hembära wi ett hjertligt tack för all deras möda. Bröder, tröttnen icke utan stån oß ännu bi. Wi tro, att Gud skall löna eder. Allt hwad wi göra, låtom oß göra det i Jesu namn.

P. W.

Nyß utkommen skrift:

Ansgarius,

Kalender

för år 1882,

utgifwen af

P. Waldenström

med bidrag af A. Bestow, E. J. Ekman, P. Ollén m. fl.

Innehåll:

Ansgarius. Nordens Apostel. Lefnadsteckning med porträtt. Af P. Ollén.
Julbetraktelse. Af P. Waldenström.
Sweriges och Norges kronprins och kronprinsessa med porträtt. Af P. Waldenström.
En kryssplings försvar. Ett samspråk om hednamissionen. Efter D. Funcke. Porträtt af pastor D. Funcke.
Predikanten P. A. Sultman. Lefnadsteckning med porträtt. Af A. B. Bestow.
Den första kristna missionen i Kongo. Af E. J. Ekman.
Kort och praktisk anwisning huru en kristen skall bereda sig en säker timlig bergning. Af P. Waldenström.
Två jemtlandsbilder med teckningar. Af A. B. Bestow.

Pris för subskribenter: 1 krona 25 öre; hwart 6:te ex. gratis.
Pris i bokhandeln: 1 krona 50 öre.
Fraktkostnaden betalas af wegwisenten.

Lämpliga personer, hwilka wilja anskaffa prenumeranter å Pietisten och försälja wåra skrifter, antagas till kommissionärer, om de skriftligen anmäla sig hos

Pietistens Expedition, Stockholm.

Trettioförsta Betraktelsen.

493. **Den af tron rättfärdige skall lefwa.** (Hab. 2: 4, Rom. 1: 17, Gal. 3: 11). Dessa ord anför apostelen Paulus ur gamla testamentet såsom den riktiga grundwalen eller hörnstenen för läran om rättfärdiggörelsen. Det finnes icke heller någon läropunkt, hwilken han med sådan nitälskan och omständlighet framställer som läran om rättfärdiggörelsen af tron. All wår salighet hänger derpå, att wi warda rättfärdigade från wåra synder — det är en lära, som genomgår hela den heliga Skrift. Synd är skilsmessa från Gud och derigenom död; rättfärdighet är återförening med Gud och derigenom salighet och lif. Alla tankar på salighet utan rättfärdighet äro de dåraktigaste fantasier. När menniskor hoppas, att de, fastän de lefwa och dö i synd, ändå genom Guds barmhertighet skola få ingå i himmelen, så äro de på det grufligaste fångna i djefwulens bedragelse. Lefwa i synd — dö i synd — gå in i himmelen, det är en wäg, som Guds ord icke wet af. Nej ett af de tu: antingen rättfärdig och salig eller orättfärdig och förlorad. Ett tredje gifwes icke. Må Gud i nåd bewara oß från att förwillas genom menniskors funder. Sin själ skall man icke wåga på något annat än Guds ord. Det allena håller i ewighet.

494. Men icke allenast Guds ord utan äfwen alla menniskors samwete wittnar derom, att wi måste warda rättfärdiga för att kunna warda saliga. Huru förmörkade wi än blifwit genom synden, är det dock något der inom oß, som wittnar, att synden är wårt förderf, och att wi aldrig kunna warda lyckliga utan att warda synden qwitt. De, som lefwa i synd, känna sig i sjelfwa werket aldrig lyckliga. Om de än för stunden warda upprymde, så warar det icke. I stunder af lugnare besinning äro deras hjertan fulla af qwal öfwer deras olyckliga belägenhet. Det är en märkwärdig företeelse, att alla hednafolk i sina sagor tala om en förswunnen lycklig tid, då menniskorna hade ett ljufligt paradis på jorden; och att denna lyckliga tid alltid sammanställes dermed, att menniskorna då woro utan synd. Ja, hwad wittnar all hedningarnes gudstjenst egentligen om? Hwad wittna wäl alla deras böner och offer, deras förfärliga sjelfplågerier och annat dylikt? Uttrycka de icke ett ur djupet af deras själ kommande nödrop öfwer synd, genom hwilken de känna, att de äro skilda från Gud samt ett föremål för

hans mißhag eller wrede? Jo sannerligen. Detta är, hwad man har plägat kalla hednawerldens nöd.

495. Att menniſkan måſte warda rättfärdig för att kunna warda ſalig, derom war aldrig någon ſtrid mellan judarnes lärare och Kriſtus eller hans apoſtlar. Twertom säger Herren ſjelf till ſina lärjungar: Utan att eder rättfärdighet öfwergår de fariſeers och ſkriftlärdes rättfärdighet, ſkolen I aldrig ingå i Guds rike (Matth. 5: 20). Judarne arbetade mycket för att warda rättfärdiga. Paulus wittnar om dem, att de foro efter rättfärdighetens lag (Rom. 9: 30). Sjelf hade han ock warit den aldra ifrigaſte nitälſkare. Alltså: att en menniſka måſte wara rättfärdig för att kunna warda ſalig, derom woro alla enſe, men **hwari rättfärdigheten beſtod**, och **huru man ſkulle warda rättfärdig**, derom rörde ſig den ſtora ſtriden. Ingen fråga kan heller för en menniſka wara wigtigare än denna. Wet jag, huru jag ſkall warda rättfärdig, då wet jag med detſamma, huru jag ſkall warda ſalig. Alla, ſom äro rättfärdiga, äro på wäg till himmelen. Wet jag icke, huru jag ſkall warda rättfärdig, då wet jag icke, huru jag ſkall komma till himmelen; och wet jag icke, om jag **är** rättfärdig, då wet jag icke, om jag är på wäg till himmelen. O menniſka, är du rättfärdig, är du rättfärdig? Wi fråga icke, om du hoppas **warda** det, nej, utan om du **är** rättfärdig. Det är förſträckligt, att du en enda dag kan gifwa dig ro utan att wara rättfärdig och **weta**, att du är det. Tänk, att icke wißt weta, huruwida man är på wäg till himmelen eller till helwetet och ändå wara lugn! Är icke det en faſawäckande förſoffning? Sådant räknas ofta för ödmjukhet, men det är icke ödmjukhet utan förſoffning. Gud gifwe hwar och en nåd att uppwakna derur!

496. Men hwari beſtår då den rätta och ſanna rättfärdigheten? Swar: Rättfärdigheten beſtår i frihet från ſynd ſamt ett heligt och rent wäſende af ſamma art ſom Guds. Så beſkaffade woro wåra förſta föräldrar, när de af Gud ſkapades; ſå beſkaffade äro ock de heliga änglarne. Så beſkaffade äro de i himlen fullkomnade helgonen. Hos dem är ingen ſynd mer, ingen ond luſta, ingen ond tanke. De äro Gud lika, heliga ſåſom han, och de ſe honom, ſåſom han är. Saliga äro de renhjertade, ty de ſkola ſe Gud, säger Herren (Matth. 5).

497. Wilja wi ſe en rätt bild af den ſanna rättfärdigheten, ſå må wi ſe på wår frälſare Jeſus. Hos honom war ingen ſynd. Han älſkade Gud fullkomligt och wandrade i allting heligt och rättfärdigt inför honom; han älſkade ock alla menniſkor med en fullkomlig kärlek. Han älſkade wänner och fiender. När han wardt

bannad, bannade han intet igen, och när han led, hotade han intet utan bad för öfwerträdarena. Han gick omkring, gjorde wäl och hjelpte alla, som woro besatte af onda andar. Han war i allt sitt wäsende en lefwande afbild af Gud. Derför heter det om honom, såsom wi ofta anfört: Han war Guds herrlighets sken och hans wäsendes rätta afbild (Ebr. 1: 3). Derför kallas han i Skriften den helige och rättfärdige (Apg. 3: 14). Den fullkomliga kärleken, den fullkomliga Gudslikheten är den sanna rättfärdigheten, utan hwilken ingen skall kunna hafwa salighet i himmelen. Ty dit inkommer intet, som är oheligt, som gör styggelse eller lögn. (Uppb. 21: 27).

498. Men så der rättfärdiga äro icke wi af naturen. Redan genom födelsen äro wi besmittade af synd. Likasom man genom födelsen kan warda delaktig af sina föräldrars sjukdom, så äro wi alla genom wår härkomst från syndiga föräldrar med synd besmittade, oheliga, och det utan något wårt eget åtgörande. Redan derigenom äro wi obeqwäma att ingå i himmelen. Derför gäller det för oss att **warda** rättfärdiga. Såsom menniskan engång warit rättfärdig, men blifwit syndig, så gäller det, att wi nu, när wi äro syndare, **warda** rättfärdiga. Och dertill är Kristus sänd, att han skall göra oss rättfärdiga. På samma gång han sjelf är rättfärdig, är han ock den, som gör syndare rättfärdiga. Men till denna rättfärdiggörelse hörer, hwad som redan i föregående betraktelser blifwit framstäldt, nemligen **dels att alla wåra synder warda oss förlåtna, dels att wi förlossas från syndens makt samt få ett nytt, heligt och rättfärdigt sinne efter Kristus.** Låtom oss nu se, hwad Gud i sitt ord om denna wigtiga sak säger. Må han sjelf gifwa oss nåd dertill! Gud, öppna du wåra ögon och böj wåra hjertan till lydnad för ditt ord!

499. Att synderna warda en menniska förlåtna, det kallar Skriften en tillräknad rättfärdighet. Derom säger Paulus i Rom. 4: David prisar den menniska salig, som Gud tillräknar rättfärdighet utan gerningar. Och för att bekräfta detta anför han Davids ord i Ps. 32: Säll är den, hwilken öfwerträdelsen förlåten är, hwilken synden öfwerskyld är, säll är den menniska, hwilken Gud ingen synd tillräknar. När Gud alltså förlåter en menniska alla hennes synder, så will det enligt Pauli uttryckliga förklaring säga, att Gud **rättfärdigar** henne från alla hennes synder. Ty genom syndernas förlåtelse strykes hela den gamla syndaskulden ut, såsom Herren säger: Jag, jag utstryker dina missgerningar såsom ett moln och dina synder såsom en dimma (Es. 44: 22). Och åter: Mig har du arbete

gjort i dina synder och gjort mig möda i dina mißgerningar. Jag, jag utstryker dina öfwerträdelser för min skull och kommer dina synder intet mer ihåg (Es. 43: 25). Men är hela syndaskulden utstruken, då står ju menniskan der rättfärdigad så, som hade hon aldrig syndat.

500. När den mannen, som Herren i Matth. 18 omtalar, efterskänkte sin gäldenär allt, hwad denne war honom skyldig, då wardt gäldenären i och med detsamma så skuldfri, som om han aldrig hade warit skuldsatt. När Herren sade till synderskan i Simons hus: Dina synder äro dig förlåtna, då war hon i och med detsamma från hela sin syndaskuld så rättfärdigad, som hade hon aldrig syndat. Syndernas förlåtelse är alltså en tillräknelse af rättfärdighet icke i den meningen, som skulle Gud räkna en orättfärdig menniska för att wara rättfärdig, utan, såsom wi nu sagt, i den meningen, att alla menniskans synder warda henne fullkomligt fränräknade, efterskänkta, utstrukna, ungefär såsom när en penningeskuld utstrykes och skuldsedeln öfwerkorsas eller sönderrifwes. Här är ingen förtjenst eller gerning, här är ingenting hos oß, som kunde motwäga wår synd eller godtgöra henne, här är ingen slags betalning; nej här är endast och allenast Guds nåd och dom, hwarigenom han alldeles för intet utplånar, fullkomligt utplånar alla wåra synder enligt profetens ord: Kommen och låtom oß gå med hwarandra till rätta; om än edra synder wore blodröda, skola de dock warda snöhwita, och om de än wore rosenfärgade, skola de dock warda såsom ull (Es. 1: 18).

501. Detta framställer Herren klart i liknelsen om publikanen och fariseen, hwilka gingo upp i templet för att bedja. Medan fariseen stod och berömde sig inför Gud, låg publikanen på sina knän långt ifrån, wågade icke upplyfta sitt ansigte mot himmelen utan suckade: Gud, miskunda dig öfwer mig, syndare (Luk. 18). Och Herren betygar och säger: Denne gick hem rättfärdigad framför den andre. War nu der någon förtjenst hos honom? Nej, han war en arm, brottslig, föraktad man. Han kunde icke säga: "Det och det goda har jag dock gjort". Han kunde icke heller lofwa något för framtiden till godtgörande af sitt lif; nej, han wisste icke med sig annat än synd och brott och fullkomlig oförmåga att göra det goda. Men rättfärdigad från hela sin stora syndaskuld gick han ur templet. Alla hans synder woro honom förlåtna, och det af ren, oförskyld nåd, utan afseende på någon förtjenstfull gerning, som han gjort, eller någon, som han framdeles kunde komma att göra. De heliga änglarne sågo två syndare gå in i templet, men de sågo endast en

syndare komma derut, nemligen fariseen. När publikanen kom ut, då sågo de en **rättfärdig** man. Tänk, hwilken underbar syn det måste hafwa warit för dem! Skulle den, hwars alla synder äro förlåtna, ännu gälla såsom orättfärdig, då finnes intet bedrägligare ord än ordet om syndernas förlåtelse. Det wore lika bedrägligt, som om någon sade till sin gäldenär: "Hela din skuld efterskänker jag", men sedan ändå betraktade honom såsom sin gäldenär.

502. Det ordet "rättfärdiga" kan antingen betyda **att rättfärdigförklara någon, som är rättfärdig.** I denna betydelse säger Paulus: Icke äro lagens hörare rättfärdige inför Gud, utan lagens görare skola rättfärdigas (Rom. 2: 13) d. ä. de, som fullgöra lagen, de skola förklaras för rättfärdiga. I denna betydelse heter det ock, att den guddomliga wisheten warder rättfärdigad af sina barn (Matth. 11: 19), att folket rättfärdigade Gud (Luk. 7: 29), o. s. w. Eller också kan det betyda att **från synd rättfärdiga någon syndare, så att han warder sin synd qwitt.** Derom heter det i en af wåra bekännelseskrifter (Augsburgiska Bekännelsens försvar): **Ordet "rättfärdigas" begagnas på två sätt; dels betyder det detsamma som att warda omwänd eller pånyttfödd, dels betyder det: anses och förklaras rättfärdig.***) — Men till en sådan rättfärdiggörelse, hwarigenom man warder sin synd qwitt, warder en ny, rättfärdig menniska, hörer först och främst en fullständig och fri syndaförlåtelse. Tänk dig en man, som är inför domstol anklagad. Af wittnesmålen framgår, att han icke alls har gjort det, hwarför han warder anklagad. Då rättfärdigar domaren honom, d. ä. han förklarar honom ostyldig. Men tänk, om af wittnesmålen framgår, att mannen werkligen är styldig till brottet, men målsegaren förlåter honom hans brott. **Då rättfärdigar målsegaren honom,** icke så att han förklarar honom ostyldig — hwilket wore en lögn, när han ändå är styldig — utan så att han eftergifwer, utstryker och glömmer hans synd och sålunda **gör honom rättfärdig.** I den bemärkelsen heter det: Genom Jesus warder eder förkunnad syndernas förlåtelse, och från allt, hwarifrån I icke kunden rättfärdigas i Mose lag, warder hwar och en troende i honom rättfärdigad (Apg. 13: 39). I den bemärkelsen är det ock, som Paulus kallar syndaförlåtelsen en tillräknad rättfärdighet, såsom wi ofwan sett. Syndernas förlåtelse är sålunda icke en **skenbar** utan en **werklig** rättfärdiggörelse, emedan syndaren genom densamma göres qwitt **allt,** hwad han — uppsåtligt eller ouppsåtligt — brutit mot Gud, från det största till det minsta, i tankar, ord eller gerningar, och det så

---

*) Müller, 3:dje uppl. fid 100.

fullkomligt, att hans synder aldrig i ewighet widare skola komma i åminnelse för Gud. I samma stund, som han bekänner sin synd och tror på Jesus, är det gjordt. Ehwad man är skyldig mer eller mindre, femtio penningar eller femhundra penningar (Luk. 7) eller tio tusen pund (Matth. 18), det går allt på ett ut. Det går lika fort att qwittera och öfwerkorsa en revers på hundra millioner kronor som en revers på tio kronor, och när hwar och en gäldenär fått sin skuld utstruken, så äro de alla lika skuldfria.

503. Och du, som går der olycklig och fördömd i ditt samwete, skulle du icke drista dig till att komma till Jesus? Du säger kanske, att du är så förfärligt hård, så hädisk, så full af orena lustar, att du omöjligen wågar. Och det kan ju hända, att du är mycket brottslig. Låt oß för säkerhetens skull antaga, att du är den aldra brottsligaste menniska, som någonsin funnits, kanske också en affälling. Men **hwar står det skrifwet**, att du icke får komma till Jesus? I den falska bibeln, som är ditt eget hjerta, står det, men i den bibeln, som är Guds bok, står det så här: Wänden eder till mig, alla werldens ändar. Såwidt du alltså icke bor utanför werldens ändar, så måste äfwen du wara med inbegripen i det ordet. Will du alltså warda rättfärdigad från allt, så tro på Jesus, ty det står dig fritt, det kostar ingenting, det går an att göra nu; och i samma stund du gör det, är äfwen du rättfärdigad från alla dina synder. Ack, att hela werlden förstode, huru fri och öfwerflödande Guds nåd är! Der synden öfwerflödar, der öfwerflödar nåden mycket mer, säger apostelen (Rom. 5). Mycket mer, werkligen mycket mer; han nämner ingen synd och intet syndamått, som flödar öfwer nåden. Gud ware lof! Nåden flödar öfwer allt.

504. Men det är icke nog dermed, att Gud en gång i Jesus sålunda genom en fullkomlig syndaförlåtelse rättfärdigar syndaren. Skedde det blott en gång, så wore det liten glädje dermed. Nej, öfwerflödande är rättfärdighetens gåfwa. Denna rättfärdiggörelse genom syndernas förlåtelse är Herren willig och beredd att hela lifwet igenom fortsätta. Huru långt en kristen än må komma uti kristlig fullkomlighet, wäxer han dock aldrig ifrån den bönen: Fader wår, förlåt oß wåra skulder. Syndar han icke i utwertes werk och gerning, så syndar han kanske än här och än der med ord; och syndar han icke med ord, så måste han dock till sin bedröfwelse känna, att mångahanda onda lustar röra sig hos honom. Den ena gången känner han sig wred, den andra gången afundsjuk, den tredje gången känner han högmod, begär efter ära, sårad stolthet, begär efter rikedom o. s. w. Och ju heligare och renare hans hjerta genom

nåden är, desto ömtåligare är hans samwete och desto bittrare känner han denna orenlighet. Deraf följer, att han desto ifrigare drifwes fram till nådastolen för att bedja: Fader wår, förlåt mig min grufliga synd. Ja, känner han också icke sådana der orena lustar, så är han dock icke så trogen, så ödmjuk, så tacksam, så brinnande i kärleken, så sjelfuppoffrande, att han icke, när han jemför sig med Herren Kristus, måste djupt blygas och straffa sig för mycken försummelse. Men är hans hjerta nu heligt, så skall alltid denna **nnderlåtenhet** trycka honom såsom synd och drifwa honom till nådastolen för att bedja: Fader wår, förlåt mig min grufliga synd! Ty att försumma något, som Gud befallt, det är inför Gud lika stor synd som att göra något, som Gud har förbjudit. Alltså blifwer det derwid: äfwen den trognaste och bäste kristen behöfwer dagligen och stundligen rättfärdigas från synd genom en full och fri syndaförlåtelse. Derom säger David: Herre, om du will tillräkna synder, hwem kan då warda beståndande? (Ps. 130: 3). Och åter: Herre, gå icke till doms med din tjenare, ty för dig är ingen lefwande rättfärdig (Ps. 143: 2). Och åter: Hwem kan märka, huru ofta han bryter? Förlåt mig mina hemliga synder (Ps. 19: 13).

505. Om denna sak säger Luther: "Kristus har stiftat ett sådant rike på jorden, som skall heta **ett ewigt nåderike** och alltid blifwa under syndernas förlåtelse samt så kraftigt swäfwa öfwer dem, som tro, att ehuruwäl synd ännu finnes i kött och blod och är deri så djupt inrotad, att hon i detta lifwet icke kan fullkomligt utrensas, så skall hon dock icke skada utan warda efterskänkt och icke tillräknad, så widt wi nämligen förblifwa i tron och dagligen derpå arbeta, att wi må dämpa den ännu qwarwarande lustan, tilldeß hon warder fullkomligt utrotad och med denna gamla maskesäck förruttnar i grafwen, på det att menniskan må helt ny och ren uppstå till det ewiga lifwet."

506. "Men, torde någon säga, är icke detta ett sätt att förswaga sträfwandet efter helgelse? Kan icke en kristen häraf taga sig anledning att tänka: hå, då är det icke wärdt att wara så noga med synden; Gud will dagligen förlåta allt, hwad wi bryta?" Swar: det finnes ingenting godt, som icke en strymtare kan anwända till sitt förderf. Den ädla säd, hwilken Gud låter till menniskans föda wäxa på jorden, den kan man ju också begagna för att deraf tillwerka rusdrycker till menniskans förderf och förnedring; och på liknande sätt kan man äfwen till sitt ewiga förderf begagna evangeliet om Guds nåd och syndernas förlåtelse. Men likasom Gud ändå låter år efter år ny säd wäxa, på det att de, som wilja

bruka henne rätteligen, må äta deraf och lefwa, så måste ock syndernas förlåtelse åter och återigen predikas, och det icke blott för de ogudaktiga, som nu för första gången wilja omwända sig, utan äfwen för de kristna, de sanna gudsbarnen, hwilka ännu hos sig känna mycken brist och synd. Skulle man än wid åsynen af alla strymtare känna sig frestad att indraga den predikan, så får man dock icke göra det, ty då skulle de upprättiga dö, utan att någon enda strymtare worde hjelpt. Gud ware lof, att wi få predika en fortfarande syndaförlåtelse!

507. Si, fördenskull har Herren nu lärt sina lärjungar att i den bön, som han förestafwade dem, säga: Förlåt oß wåra skulder. Och han har ingenstädes antydt, att hans lärjungar skulle wäxa ifrån denna bönepunkt mer än ifrån någon af de öfriga. Nej, så länge de behöfwa bedja: Ske din wilja, och wårt dagliga bröd gif oß i dag, så länge skola de ock behöfwa bedja: Förlåt oß wåra skulder. Huru trogna och waksamma de än må wara, så aflöper det dock icke så lyckligt, att de någon dag kunna säga: Fader wår, idag behöfwer jag ingen syndaförlåtelse. Sådant har Herren wäl förutsett och derför ibland de andra, dagligen wigtiga, lärjungabönerna äfwen insatt denna. Men när han så gjort, då har han ock dermed gifwit tillkänna, att han will dagligen och mildeligen genom synders förlåtelse rättfärdiga sina lärjungar från allt, hwad de bryta. Annars skulle det ju wara det grufligaste gyckelspel, att Herren lärt dem så bedja. Tänk, skulle wäl Herren så gäckas med sina lärjungars heligaste angelägenheter? Bort det. De skola icke behöfwa frukta, att han skall tröttna. Han har sjelf lärt dem att inbördes förlåta hwarandra icke blott sju gånger utan sjutio sinom sju gånger, ja sju gånger **om dagen**, dereft så behöfwes. Men will han, att lärjungarne skola wara så goda, så **uthålliga**, så outtröttliga, då will han wisserligen icke sjelf stå dem efter. Nej, alla hans lärjungar hafwa bestämdt löfte och laga kraftwunnet testamente derpå, att han skall i outtröttligt tålamod bära alla deras synder och genom en aldrig upphörande, aldrig minskande syndaförlåtelse, dag för dag och stund för stund utplåna alla deras synder, stora och små, samt rättfärdiga dem från allt, hwad de brutit. Gud ware ewinnerligen lofwad!

508. Detta må nu wara nog sagdt om den tillräknade rättfärdigheten. I nästa betraktelse wilja wi tala om det, som widare hör till rättfärdiggörelsen. Gud wälsigne sitt ord rikligen på allas wåra hjertan!

Trettioandra Betraktelsen.

509. **Säll är den menniſka, hwilken Herren icke tillräknar miſsgerning, i hwilkens ande ingen falſkhet är** (Pſ. 32: 2). I deſſa ord ſammanfattar David begge de ſtycken, ſom tillhöra rättfärdiggörelſen. Om det förſta ſtycket eller den tillräknade rättfärdigheten haſwa wi talat i näſt föregående betraktelſe. Nu återſtår att något tala om det ſednare ſtycket, ſom beſtår deri, att ſyndaren får ett annat, nytt, heligt och rättfärdigt ſinne efter Kriſtus. Om detta ſtycke ſäger Luther i en af wåra ſymboliſka böcker (nemligen Schmalkaldiſka artiklarne): "Hwad jag om **rättfärdiggörelſen** hittills alltid och med ihärdighet har lärt, det kan jag icke i det minſta ändra, nemligen att wi genom tron, ſåſom Petrus ſäger (Apg. 15: 9), erhålla ett annat nytt och rent hjerta". Om ſamma ſak ſäger Herren genom profeten Jeremia: Jag ſkall giſwa min lag uti deras hjerta och ſkriſwa den uti deras ſinne (Jer. 31: 33). Och åter genom profeten Heſechiel: Jag ſkall ingiſwa en ny ande i edert bröſt, och jag ſkall borttaga ſtenhjertat ur eder kropp och giſwa eder ett hjerta af kött (Heſ. 11: 19).

510. Detta är den **wäſentliga** rättfärdigheten, hwilken utgör **hela det ſtora hufwudändamålet med alla Guds frälsningshandlingar.** Utan denna rättfärdighet ſkulle ſyndernas förlåtelſe alls intet gagna oß. Ty om än Gud tuſen gånger förläte oß wåra ſynder, ſkulle dock ingen ſalighet giſwas för oß, dereſt wi ännu fortfarande wore i hjerta, håg och ſinne orättfärdiga. Wi wore då **obeqwäma** att ingå i Guds rike. Guds rike är rättfärdighet, och dit inkommer ingenting, ſom är orent och beſmittadt. Denna inre rättfärdighet är derför ſå nödwändigt förenad med den tillräknade, att der den ena icke finnes, der finnes icke heller den andra. De äro ſåſom ljuſet och wärmen uti elden, hwilka aldrig kunna ſöndras från hwarandra. Derför ſäger David i den här ofwan anförda verſen icke blott: Säll är den man, hwilken öfwerträdelſen är förlåten, utan ock: **Uti hwilkens ande ingen falſkhet är.** Detſamma ſe wi äfwen af alla den heliga Skrifts ſtällen, der hon talar om rättfärdiga menniſkor. Om Joſef, Marias man, heter det, att han war rättfärdig (Matth. 1: 19). Om Johannes döparen heter det likaſå, att han war en rättfärdig och helig man (Mark. 6: 20). Om hans föräldrar ſäger

Lukas: De woro begge rättfärdiga inför Gud, wandrande i alla Herrans bud och stadgar ostrafflige (Luk. 1: 6). Om Josef af Arimatia säger evangelisten Lukas, att han war en god och rättfärdig man (Luk. 23: 50). Men på alla dessa ställen menas med "rättfärdig" icke blott en, som har syndernas förlåtelse, utan en som werkligen i hjerta och lif är rättfärdig. Serskildt tydligt framstår detta i orden om Johannes döparens föräldrar. Ty att de woro rättfärdiga för Gud, det förklaras så, att de wandrade i alla Herrens bud och stadgar ostrafflige.

511. En menniska, som lefwer i synd, kallas i Skriften aldrig rättfärdig. Nej, sådana kallar Skriften twertom **orättfärdiga**. Hon benämner alltid hwarje sak **efter sanningen**. De som **äro** orättfärdiga, dem **kallar** hon orättfärdiga. Der en falsk ande är, der är ingen rättfärdighet, och der en menniska med en falsk ande eller ett orättfärdigt sinne berömmer sig af en tillräknad rättfärdighet, der är hennes berömmelse bedrägeri och intet annat. Må Gud, wår himmelske Fader, gifwa oß nåd att besinna det! O hwilket fint djefwulens bedrägeri är det icke, när han lyckas inbilla en menniska, som han ännu håller fången i orättfärdighet, att hon genom tillräknelse är rättfärdig för Gud. Och dock ser man sådant, Gudi klagadt, icke så sällan. Här och der händer det, att än en än en annan, som berömt sig af Guds nåd och rättfärdighet i Kristus Jesus, befinnes under tiden hafwa lefwat i orättfärdighet. När Guds Ande warnat honom i hans samwete, har han kanske räknat det för djefwulens anfäktelser samt winnlagt sig om att bekämpa dessa "anfäktelser" med talet om den tillräknade rättfärdigheten. O huru förskräckligt kan icke djefwulen bedraga arma menniskosjälar, när de blott äro falska i anden!

512. Tänk dig en menniska — och gifwe Gud, att icke du sjelf må wara den menniskan! — tänk dig, säga wi, en menniska, som waknar upp ur sina synder samt synes omwända sig, men förblifwer dock qwar i någon hemlig orättfärdighet. Hon finner i evangelium en slags tröst men aldrig någon waraktig frid. Hon skall nu tro sig wara rättfärdig men är dock orättfärdig; hon skall nu bjuda till att tro, att Gud **räknar** henne för rättfärdig, fastän hon ser, att hon är orättfärdig. Nu skall allt evangelium anwändas för att hjelpa henne till en sådan tro. Der ser hon, att rättfärdigheten är af nåd, men i stället för att då **undersöka, om nåden werkligen gjort henne rättfärdig**, tröstar hon sig öfwer sin orättfärdighet med just det nådens evangelium, som war gifwet för att göra henne rättfärdig! Af rätta kristna hör hon, huru deras tro warder anfäktad, så att de

ofta måste wara ängsliga, och detta warder henne en ytterligare hjelp. Sålunda förer djefwulen henne steg för steg in i snaror, öfwer hwilka hon kanske först då skall wakna, när det är för sent, när ingen tid till bättring mer gifwes.

513. Eller tänk dig en kristen, hwilken småningom somnar och börjar lefwa i någon orättfärdighet, men under tiden **håller modet uppe** dermed, att det ju icke är genom egen förtjenst eller fromhet, utan genom Guds nåd och den rättfärdighet, hwilken är i Kristus, som han skall bestå inför Gud. Der måste då det herrligaste evangelium tjena den falske anden till allt fortfarande försoffning. I stället för att han skulle af sin orättfärdighet märka, att han icke är i Kristus, insöfwer han sig mer och mer i de aldra mest olycksbringande inbillningar, ja räknar det för tillwäxt i tron, när han allt bättre och bättre lyckas intala sig, att det är en rätt kristlig erfarenhet han lefwer uti. När man tänker på detta, will hjertat brista i ens bröst. Må Gud i nåd frälsa oß undan satans försåt! O wakna, för Guds skull wakna på nytt, du som håller på att insomna i döden!

514. Man hörer det stundom predikas såsom ett fritt evangelium och ett herrligt upphöjande af Guds nåd, att Gud i Kristus ser och räknar syndaren såsom rättfärdig, trots det att han **är** ogudaktig och orättfärdig. Men så har aldrig Kristus eller någon apostel talat, och wid **deras** evangelium är det tryggast att förblifwa. **Sanningen är alltid det bästa evangeliet.** Gud räknar ingen menniska rättfärdig, som är orättfärdig. Om han det gjorde, så skulle han räkna miste, och dermed wore wi icke hjelpte. **Gud ser ingen i Kristus, som icke är i Kristus.** Nej, Gud ser och räknar allting, eftersom det i werkligheten är, men han **gör** gudlösa och orättfärdiga menniskor i Kristus rättfärdiga derigenom, att han wäcker dem till besinning, förlåter dem deras synder, drager dem till Kristus samt gifwer dem i honom ett rättfärdigt sinne, såsom wi nu ofta sagt. Och detta är större nåd, tusenfaldt större nåd. Det är en werklig frälsning. Så går det ock, Gud ware lof, alltid till i den sanna kristliga erfarenheten. Herren leder de elända rätt, emedan han är god och rättfärdig (Ps. 25).

515. Om den wäsentliga rättfärdigheten säger apostelen Paulus i Rom. 8: 3: **Beträffande det, som war omöjligt för lagen, i det han war swag genom köttet, sände Gud sin Son i synds kötts likhet och med affeende på synden och fördömde synden i köttet, på det att lagens rättfärdighetskraf skulle fullkomnas i oß, som wandra icke efter köttet utan efter anden.** Hwad lagen kräfwer,

det är, att menniſkan ſkall wara rättfärdig, eller, om hon är orättfärdig, att hon då ſkall warda rättfärdig. Derföre säger Herren genom profeten Heſechiel: **Om den ogudaktige omwänder ſig från alla ſina ſynder, hwilka han har gjort, och håller alla mina ſtadgar och gör rätt och rättfärdighet, ſkall han leſwa och icke dö. Alla hans öfwerträdelſer, hwilka han har gjort, ſkola icke warda honom tillräknade. Han ſkall leſwa genom ſin rättfärdighet, ſom han gör** (Heſ. 18: 21). Likaſom det går den rättfärdige, om han wänder ſig till orättfärdighet igen, att hans förra rättfärdighet intet gagnar honom (Heſ. 18: 20), ſå går det ock den orättfärdige, om han warder rättfärdig: hans förra orättfärdighet ſkall aldrig tillräknas honom. Det är Herrens tydliga ord. Gud dömer icke efter det, ſom har warit, utan efter det, ſom är. Den, ſom är orättfärdig, dömer han orättfärdig; den, ſom är rättfärdig, dömer han rättfärdig, utan afſeende på, hwad hwardera förut har warit. Annars måſte man ſäga, att profeten talat oſanning.

516. Lagens rättfärdighetskraf war det alltſå, att wi ſkulle warda rättfärdige, och för att fullkomna detta, ſände Gud ſin Son i ſynds kötts likhet och med afſeende på ſynden. Allt hwad Kriſtus gjorde under ſitt kötts dagar, det gjorde han med afſeende på ſynden. Det war ſynden och den fördömelſe, hwari wi genom henne råkat, ſom framkallade alla Guds frälsningshandlingar. När Kriſtus föddes i fattigdom och ringhet, gick omkring ſåſom den aldrameſt föraktade, predikande, tröſtande, förmanande, görande under o. ſ. w., då gjorde han det allt med afſeende på ſynden; när han, lydig ſin himmelſke Fader, offrade ſig i korſets bittra död, när han uppſtod, när han tog wäldet öfwer himmel och jord, då ſkedde det allt med afſeende på ſynden. När han ſände apoſtlarne ut i werlden med evangelii budſkap, när han ſände Anden, då ſkedde det ock allt med afſeende på ſynden. Det ytterſta målet för allt war att utrenſa ſynden ur menniſkowerlden, att, ſåſom apoſtelen här uttrycker det, fördöma ſynden, d. ä. krosſa och tillintetgöra henne. Likaſom det om krosſandet af djefwulens makt i Joh. 16: 11 heter: Denna werldens furſte är nu **dömd**; och ſåſom det om krosſandet af werldens makt i Joh. 12: 30 heter: Nu går **en dom** öfwer werlden, alltſå heter det här om krosſandet af ſyndens makt: Gud **fördömde** ſynden i Kriſti kött. Gud krosſade i Kriſti menſkliga perſon ſyndens makt, för att ſedan genom honom upphäfwa hennes wälde i werlden, tillintetgöra och utrenſa henne ſamt derigenom göra werlden ſalig. Derom säger Johannes döparen: Si Guds Lam, ſom **borttager** werldens ſynd. Hör: borttager, werkligen borttager. Så länge

werlden ännu är i syndens wåld, består en oöfwerstiglig stiljemur mellan henne och Gud. All Guds godhet, nåd, barmhertighet o. s. w. gagna menniskan intet, så länge denna stiljemur består. Mellan godt och ondt finnes ingen förening, mellan den syndiga menniskan och den helige Guden finnes ingen salig gemenskap. Nej, synden ligger i wägen. Derför äro, såsom wi sade, alla Guds frälsningsanstalter ytterst riktade på att borttaga synden samt uti oß fullkomna den rättfärdighet, som lagen fordrar.

517. Den rättfärdighet, som lagen fordrar, är, såsom Paulus här uttrycker sig, en rättfärdighet i oß, icke en blott tillräknad rättfärdighet — såsom ock synden icke är en blott tillräknad synd utan en werklig synd uti oß. Likasom wi genom fallet hade blifwit werkliga syndare, så skulle wi genom frälsningen göras werkligen rättfärdiga. Det gällde att framställa menniskan helig och ostrafflig inför Gud (Eph. 1: 4), att framställa henne herrlig, icke hafwande någon fläck eller strynka eller något sådant, utan helig och ostrafflig (Eph. 5: 27), att framställa henne helig, ostrafflig och otadelig inför honom (Col. 1: 22). Utan denna rättfärdighet skulle ännu alltid det wäsentligaste wilkoret för wår salighet fattas. Men denna rättfärdighet och renhet kan lagen icke åstadkomma. Lagen kan uppwäcka synd; men utrensa synd, det kan han icke, såsom wi längre ned widlyftigare få se. Derför sände Gud sin enfödde Son, på det att han skulle göra oß rättfärdiga. I de på Kristus troende, i deras hjertan och deras lif är alltså en sann, guddomlig rättfärdighet upprättad, och det är den guddomliga nådens yppersta storwerk. Såsom det är läkarens yppersta werk, att han återställer den sjuke till full helsa igen, så är det Kristi, den rätta läkarens, yppersta storwerk, att han gör syndare werkligen rättfärdiga. Om denna rättfärdighet talar ock Paulus i 1 Kor. 6: 11: I woren tjufwar, girige, drinkare, smädare, rofgirige, men I worden aftwagne, I worden helgade, I worden rättfärdigade i Herrens Jesu namn och i wår Guds ande.

518. Men låtom oß ännu se några Skriftens wittnesbörd om denna rättfärdighet. I Matth. 5: 6 säger Herren: Salige äro de, som hungra och törsta efter rättfärdigheten; i v. 10: Salige äro de, som warda förföljde för rättfärdighetens skull; i v. 20: Om icke eder rättfärdighet öfwergår de fariseers och skriftlärdes, skolen I icke inkomma i himmelriket; i kap. 6: 1: Hafwen akt på eder rättfärdighet, att I icke gören den inför menniskor. På alla dessa ställen framställer Herren rättfärdigheten såsom en rättfärdighet i menniskans hjerta och lif; och om dem, som hungra efter denna rättfär-

dighet, säger han, att de skola warda mättade. Det skall wara hans werk såsom den sanne, af Gud gifne frälsaren, att göra dem rättfärdiga. Hans embete är icke endast att förlåta synd och sedan lemna syndarena qwar i synden, nej utan att werkligen göra dem i hjerta och lif rättfärdiga. Om samma sak talar Sacharias i Luk. 1: 75, då han såsom wäsendet i den förloßning, hwilken Gud beredt oß i sin Son, framställer det, "att wi, frälste utur wåra owänners hand, måtte honom tjena i helighet och rättfärdighet inför honom i alla wåra lifsdagar". O i sanning det är, såsom wi sagt, en ny, guddomlig rättfärdighet, en rättfärdighet af Gud i menniskan, som det här är fråga om. Derför wardt Kristus af Gud gjord till synd för oß, på det att wi skulle warda **Guds rättfärdighet** i honom (2 Kor. 5). Och hwad saligare budskap kan wäl gifwas för dem, för hwilka ingenting är så förskräckligt som synden? Skulle man kunna bringa dem någon fröjdefullare tidning än den, att det är Kristi embete att helt och fullkomligt rena dem från synd och göra dem Gud lika? Eller huru? Hwad säger du sjelf? Fröjdar icke det budskapet **ditt** hjerta?

519. I Rom. 6: 18 följ. säger Paulus: **Men befriade från synden, hafwen I blifwit trälar åt rättfärdigheten**; jag talar efter menniskosätt för edert kötts swaghets skull; ty likasom I åt orenheten och orättfärdigheten öfwerlemnaden edra lemmar såsom trälar åt orättfärdigheten, så öfwerlemnen nu edra lemmar såsom trälar åt rättfärdigheten till helgelse. — Paulus framställer der synden och rättfärdigheten såsom twenne husbönder; förut hade de kristna warit trälar åt synden, hwilken hade regerat öfwer dem, öfwer deras hjertan, deras lif, deras lemmar; men nu hade de lemnat den träldomen och i stället blifwit trälar åt rättfärdigheten, så att det nu war hon, som regerade deras hjertan, deras lif och lemmar. Syndalifwet war slut, allt war nytt, och deras lif war nu ett lif i rättfärdighet. Och denna rättfärdighet hade de fått af Gud genom Kristus. I Eph. 4: 24 säger Paulus om den nya menniskan, att hon är efter Gud skapad i sanningens rättfärdighet och helighet. Med den nya menniskan menar apostelen, såsom wi förr (§ 482) sett, hela det nya lif, som utmärker en kristen; och detta lif, säger han, är formadt efter Gud i den rättfärdighet och helighet, som af sanningen kommer; det är en likhet med Gud och hans rättfärdighet. I samma brefs 6: 14 liknar han denna rättfärdighet wid det bröstharnesk, som utgjorde en del af en krigares wapenrustning. Ja, ja, det är sannt, hwad apostelen Paulus i 2 Kor. 5 säger: Hwar nu någon är i Kristus, är han en ny skapelse — en ny rättfärdig

stapelse — det gamla är förgånget, och allting har blifwit nytt; hela menniſkan är nu en annan än förr.

520. Lika tydligt talar Petrus om denna ſak, då han ſäger: **Kriſtus har uppburit wåra ſynder i ſin lekamen på trädet, på det att wi, afdöde** (eller ſåſom ordet egentligen betyder: bortkomne) **från ſynderna, ſkola lefwa för rättfärdigheten, genom hwilkens ſår I ären helade** (1 Petr. 2: 24). När apoſtelen der ſätter emot hwartannat: "wara afdöd från ſynden" (för hwilken man förut lefwat) och "lefwa för rättfärdigheten" (för hwilken man förut warit död), då är ju uppenbart, att han med detta ſednare menar den kriſtnes rättfärdiga ſinne och lif i motſats mot hans förra köttsliga ſinne och lif. Och denna rättfärdighet framſtäller apoſtelen ſåſom det ſtora ändamålet dermed, att Kriſtus burit wåra ſynder i ſin kropp upp på trädet. Ja, han framſtäller den ock **ſåſom juſt den helbregdagörelſe, hwilken de troende wunnit genom Kriſti ſår.**

521. Om ſamma ſak talar Johannes med det förſta eftertryck, när han ſäger: **Kära barn, låten ingen förwilla eder. Den, ſom gör rättfärdighet, är rättfärdig, ſåſom Kriſtus är rättfärdig. Den, ſom gör ſynd, är af djefwulen, ty djefwulen har ſyndat från begynnelſen** (1 Joh. 3: 7 f.). Det är lätt att warda förwillad, och ſkall man följa ſina egna tankar, ſå **måſte** man warda förwillad. Endaſt genom att hafwa Guds ord till ſina fötters lykta kan man gå rätt. Dina ord äro en rätt lära, ſäger David till Gud. Och åter: Herrens ord är wißt och gör de enfaldiga wiſa.

522. Den förwillelſe, ſom Johannes i de anförda orden warnar de kriſtna för, beſtod deri, att man menade, att det icke war ſå noga med det rättfärdiga ſinnet och lifwet. Det kunna wi ſe af ſammanhanget i hans ord. Denna förwillelſe har i alla tider warit mycket farlig för de kriſtna. Anden är wäl willig, men köttet är ſwagt, ſäger Herren till ſina lärjungar, och för köttet har denna förwillelſe en förunderlig tjusningskraft. Rättfärdighet är korsfäſtelſe för köttet, och köttet will icke gerna hänga på korſet. Deraf kommer, hwad man icke ſå ſällan ſer, att kriſtna, ſom förſt warit brinnande i anden och helgade i all ſin umgängelſe, tröttna och warda ſlappa; de taga det icke ſå noga med ſynden nu ſom förr. Och när de det ſe, ſå lugna de ſig med Guds nåd, ſom öfwerflödar öfwer alla ſynder. I ſtället för att genom den öfwerflödande Guds nåd ſöka hjelp och upprättelſe, ſå lugna de ſig med henne i ſitt domnande, ſitt aftynande tillſtånd, hwarom wi i föregående betraktelſe talat. O, huru ofta behöfwer det icke ſägas om igen!

523. Men, ſäger Johannes, låten ingen förwilla eder. Ett

lif i synd, gröfre eller finare, mer hemlig eller mer uppenbar, wittnar om en orättfärdig menniſka, huru andligt talet och ſkenet än må wara. Tycker hon också, att detta är en hård dom, ja wänder hon ſig derifrån för att i ſtället ſöka en mer evangeliſk predikan, ſåſom hon tycker, en predikan ſom icke ovoar henne, ſå blifwer det dock, ſåſom apoſtelen ſäger: den, ſom gör ſynd, är af djefwulen. Inga inbillningar kunna ändra den ſaken. Deremot, ſäger apoſtelen: den, ſom gör rättfärdighet, är rättfärdig. Den rättfärdighet, ſom han gör, bewiſar, att han ſjelf är rättfärdig. Och hwad apoſtelen menar med att wara rättfärdig, det angifwer han, då han tillägger: Rättfärdig, ſåſom Kriſtus är rättfärdig. Här är alltſå fråga icke blott om en tillräknad utan om en inre hjertats rättfärdighet, likartad med den rättfärdighet, ſom bor i Kriſtus, hwilken gifwer ſig tillkänna i rättfärdiga gerningar. På ſamma ſätt talar apoſtelen om denna ſak i kap. 2: 29: Om I weten, att Herren är rättfärdig, ſå weten, att ock hwar och en, ſom gör rättfärdigheten, är född af honom. Och åter i kap. 3: 10: Derpå äro Guds barn och djefwulens barn uppenbara: den, ſom icke gör rättfärdigheten, är icke af Gud.

524. Gud, den all nåd kommer af, beware oß, att ingen af oß må bedraga ſig. Här ligger förwiſſo enligt apoſtelens tydliga ord gränſen mellan ſkrymtaren och den troende lärjungen. Munnens bekännelſe, läsningen, hörandet, ſången, talet, den yttre werkſamheten kan wara denſamma, men hos den ena är en ny guddomlig rättfärdighet grundlagd, hwilken den andre ſaknar. Hos den ene äro derför gerningarne frukter af denna rättfärdighet, hos den andre äro de endaſt utwertes werk, ett ſkal utan kärna. O min wän, huru är det med dig? Du erkänner kanſke, att det är rätt och ſannt, hwad wi ſagt, men huru ſtår det till med dig ſjelf? Glöm icke den frågan och wik icke undan för henne! Ty hon kommer igen i döden en gång och ſiſt i domen.

525. Wi ſtadna här för denna gång men wilja i näſta betraktelſe med några ord widröra åtſkilliga miſſförſtånd, ſom i denna fråga ofta inrotat ſig hos de kriſtna. Gud, Gud, led du oß i din ſanning för ditt namns ſkull, och framför allt gif oß hjertan, ſom äro öppna och williga att lyda din ſanning! Amen.

Trettiotredje Betraktelsen.

526. Wi hafwa uti näst föregående betraktelse widrört en utomordentligt wigtig sak, en sak som ofta blifwit mycket miſsförstådd. Af rädhåga för egenrättfärdighet har man icke sällan förbisett den wäsentliga rättfärdigheten och menat, att talet om hjertats inre rättfärdighet borde strängt skiljas från läran om rättfärdiggörelsen. Man har tänkt, att man skulle mer förherrliga Guds fria nåd samt predika ett friare evangelium genom att lära, att rättfärdiggörelsen icke består deri, att syndaren göres werkligen rättfärdig utan endast räknas rättfärdig. Nu är det ju rätt, att man är rädd för egenrättfärdighet, och wi skola i en kommande betraktelse, om Gud will, tala om egenrättfärdighetens snara. Men om man af rädhåga för denna synd låter sig skrämmas från en sanning, som Gud i sitt ord så allwarligt framhållit, då har man lidit en stor förlust. Må Gud bewara oss derifrån!

527. Gud leder de elända rätt efter sitt ord, och ofta gör han med dem större ting, än de sjelfwe weta. Deras hjerta erfar genom Anden andliga ting riktigare, än deras förstånd fattar dem. Men ett rätt förstånd är alltid mycket wigtigt ändå. Huru mycken förwirring, strid och slitning kommer nu icke af ett oriktigt förstånd? Huru många hjerteqwal, huru många ångestfulla stunder måste icke den troende uthärda för en oriktig insigt? O låtom oss icke akta för ringa att allt mer och mer tillwäxa i Kristi kunskap!

528. Wi lofwade i förra betraktelsen att widröra åtskilliga miſsförstånd, som af rädsla för egenrättfärdighet ofta gjort sig gällande i fråga om rättfärdiggörelsen. Må wi nu i Herrens kraft gå dertill. Gud gifwe oss nåd att låta hans ord wara wårt ljus, hwilket wi obetingadt wilja följa!

529. Utan twifwel skall då wid talet om den wäsentliga rättfärdigheten mången redan hafwa utropat: "Ja men, detta är ju lefwernets rättfärdighet, och det är icke den rättfärdighet, som gäller inför Gud." Sådant tal är mycket wanligt. Men i Guds ord står det aldrig så skrifwet, och Guds ord är det, som säger oss, huru Gud bedömer saken. När alltså Guds ord kallar detta för rättfärdighet, så måste det säkert också inför Gud gälla såsom rättfärdighet. Eller menar du, att Gud skulle i sitt ord kalla någonting rättfärdighet, dereſt han icke ansåge och dömde det såsom werklig rättfärdighet?

Nej, kallar Gud någonting för rättfärdighet, då måste hans utslag gälla öfwer och emot alla menniſkors tycken och meningar. "Ja, säger du, rättfärdighet är det wisserligen, men inför menniſkor och icke inför Gud." Nuwäl, men märk, hwad wi redan hafwa sagt: Det är **Gud** och icke menniſkor, det är **Gud**, **som i sitt eget ord** kallar och bedömer det för rättfärdighet, och derwid är det wisserligen tryggaſt att förblifwa. Menniſkor deremot kalla och döma det ofta icke såſom rättfärdighet utan såſom swärmeri, andligt högmod, ſtenhelighet o. ſ. w., ja de till och med förfölja dem, ſom äro rättfärdiga, såſom Herren ſjelf säger till ſina lärjungar: Salige äro de, ſom lida förföljelſe för rättfärdighetens ſkull (Matth. 5). Och åter: Den tid ſkall komma, då den, ſom eder dräper, ſkall mena ſig göra Gud en tjenſt dermed (Joh. 16).

530. Se ock, hwad hiſtorien wittnar härom! Läs Ebr. 11, ſå får du ſe. Huru bedömde werlden alla deſſa rättfärdiga, ſom der omtalas, hwilka måſte lida ſmälek, förföljelſe, bojor, miſshandel och den grymmaſte död, hwilka måſte undan ſina fiender gömma ſig i ödemarker, på berg, i grottor och jordkulor o. ſ. w.? Huru bedömde werlden Johannes döparen, Kriſtus, apoſtlarne o. ſ. w.? Sannerligen — deras rättfärdiga ſinne och lif gällde ingalunda inför menniſkor ſåſom rättfärdighet, men **inför Gud** gällde det för rättfärdighet. Derför säger han det på otaliga ſtällen i ſitt ord, ſåſom wi redan ſett.

531. Allt hwad ſom är rättfärdighet, anſer och dömer Gud ſåſom rättfärdighet. Och ingenting är rättfärdighet, dereſt icke Gud dömer och anſer det för rättfärdighet. Om wi döma något ſåſom rättfärdighet, hwilket **Gud** icke dömer ſammalunda, ſå är wår dom orätt och måſte rättas efter Guds dom. Men huru Gud dömer, det få wi weta i hans ord. Ett märkwärdigt ſtälle i detta afſeende är 5 Moſ. 24: 10 följ. Der är fråga om att taga den fattiga näſtans mantel ſåſom pant för ſkuld. Derom säger nu Herren: Du ſkall icke gå till ſängs med hans pant; du ſkall återſtälla panten åt honom, när ſolen går ned, att han mätte få begagna ſin mantel ſåſom ſoftäcke och wälſigna dig, **och det ſkall warda dig till rättfärdighet inför Herrens, din Guds anſigte.** Der höra wi, huru Herren ſjelf förklarar, att det är **inför hans anſigte,** ſom ſådant gäller ſåſom rättfärdighet. Sammalunda ſjunger Zacharias om förloßningen genom Kriſtus: Gud har beredt oß en frälsning, att wi frälſte utur wåra owänners hand ſkola honom tjena **i helighet och rättfärdighet inför honom** i alla wåra lifsdagar (Luk. 1). Och om Zacharias ſjelf säger Lukas, att han war **rättfärdig inför Gud,** wan-

drande uti alla Herrens bud och stadgar ostrafflig. Der höra wi igen, huru denna inre hjertats rättfärdighet framställes såsom en rättfärdighet inför Gud. Och hwad wilja wi göra deråt? Det står så skrifwet. Men hwad som är skrifwet, det är skrifwet i den affigt, att wi skola icke blott läsa och höra det utan ock rätta wårt eget omdöme derefter. Må wi bedja Gud om nåd dertill! O hwilken trygghet det är att steg för steg bara följa Guds ord samt tro, döma och tala i enlighet dermed!

532. "Ja, säger någon igen: låt wara, att Gud dömer denna inre, i oß werkade rättfärdighet såsom rättfärdighet; detta är dock icke den rättfärdighet, som gäller till salighet. Min salighet måste jag hafwa genom tron allena alldeles på sidan om och högt upp öfwer denna rättfärdighet". Nuwäl! Låtom oß återigen se, huru Guds ord dömer om denna sak. Säger Skriften, att en menniska kan warda salig utan denna inre, wäsentliga rättfärdighet, då är det så. Men hwad säger hon? Låt oß se!

533. Huru dömer först Herren Jesus? Han säger: Utan att eder rättfärdighet öfwergår de fariseers och skriftlärdes rättfärdighet, skolen I icke ingå i Guds rike (Matth. 5: 20). Och åter: Kommen I, min faders wälsignade, och besitten det rike, som är eder tillredt från werldens begynnelse, ty jag war hungrig, och I gåfwen mig äta o. s. w. Men gån bort ifrån mig, I förbannade, uti ewinnerlig eld, ty jag war hungrig, och I gåfwen mig icke äta o. s. w. (Matth. 25.) Och huru dömer Paulus? Om I lefwen efter köttet, så skolen I dö, men om I döden köttets gerningar med Anden, så skolen I lefwa (Rom. 8). Och åter: Gud låter icke gäcka sig, ty hwad menniskan sår, det skall hon ock uppskära; den som sår i köttet, han skall af köttet uppskära förgängelse, men den som sår i Anden, han skall af Anden uppskära ewigt lif (Gal. 6: 7 följ.). Och huru dömer Petrus? Den som will älska lifwet, han wike från det onda och göre det goda, ty Herrens ögon äro wända till de rättfärdiga och hans öron till deras bön, men Herrens ansigte är emot dem, som göra det onda (1 Petr. 3: 10 följ.). Och huru dömer Johannes? Den, som håller Guds bud, förblifwer i honom och han i honom (1 Joh. 3: 24). Och åter: Gud är kärlek, och den, som förblifwer i kärleken, förblifwer i Gud och Gud i honom. Deruti är kärleken fullkomnad hos oß, att wi hafwa frimodighet på domens dag (1 Joh. 4: 16 följ.).

534. Hwad skola wi inför sådana witnesbörd säga? Jo wi säga: det är så långt ifrån, att wi skola hafwa wår salighet på sidan om eller högt upp öfwer denna rättfärdighet, att det twärtom

är den allra wissaste sak på jorden, att ingen utan densamma skall få se lifwet eller gå in i Guds rike.

535. Ja men, säger någon igen, detta är ju gerningslära; skola wi nu genom wår fromhet förtjena himmelen, hwart tager då allt Guds evangelium wägen, hwilket säger, att det är af nåd, ren, oförskylld nåd? Är det af nåd, så är det icke af gerning, annars är nåd icke nåd, så wittnar Paulus tydligt. Swar: Här är det icke fråga om någon egen förtjenst. All wår förtjenst är utelyckt. Alltsammans är nåd men icke en owerksam och kraftlös nåd, hwilken lemnar menniskan qwar uti hennes synder, och ändock gör henne salig, utan en kraftig och werksam nåd, som gör henne salig på den wägen, att hon gör henne rättfärdig d. ä. lik Gud, wår fader, och Herren Jesus Kristus. Just denna i oß werkade likhet med Gud är det, som gör oß beqwäma att ingå i himmelen, och utan densamma skulle den tillräknade rättfärdigheten eller syndaförlåtelsen alls intet gagna oß.

536. "Men, säger någon igen, denna likhet med Gud är endast ett bewis eller tecken på den kristliga rättfärdigheten men hör sjelf icke med till denna rättfärdighet." Swar: Så talar aldrig Guds ord. De utwertes rättfärdiga gerningarne — de äro bewis eller tecken på den inre rättfärdigheten, såsom Johannes säger: Den som gör rättfärdighet, han är rättfärdig, såsom Kristus är rättfärdig (1 Joh. 3: 7). Det kan ock hända, att en menniska kan warda rättfärdiggjord på dödsbädden, så att hon aldrig hinner med några gerningar bewisa sanningen af sin rättfärdiggörelse, men det nya, rättfärdiga sinnet har hon dock fått. På samma gång hon genom syndaförlåtelsen är rättfärdigad från hela sin gamla syndaskuld, så att den icke står henne i wägen, så är hon genom det nya rättfärdiga sinnet gjord passande för himmelen och sticklig att der ingå. Och allt är det af nåd; detta rättfärdiga sinne är en Guds fria nåds gåfwa lika wäl som syndaförlåtelsen, och tjenar derför — äfwen det — till den fria nådens pris.

537. Rörande denna sak framställer Besser följande sköna allegori: "En menniska dog och kom till himmelens port; den war stängd, och då hon klappade på, utträdde en ängel, som frågade: "Hwart will du?" Menniskan swarade: "In i himmelen". — "Du är wid den rätta porten, sade ängelen; kom, jag will föra dig omkring, ty i wår Herres hus äro många boningar. Du får sjelf wälja, i hwilken du will bo. Med dessa ord gick ängelen förut, och menniskan följde honom. Snart stodo de framför en af de saligas boningar, och ängelen sade: "Se der, dessa äro saliga. De skåda

nu anfigte emot anfigte. De ståda in i djupet af den rikedom, som är både i Guds wisdom och kunskap, begripa hans domar, som på jorden woro dem obegripliga, utransaka hans wägar, som på jorden woro dem outransakliga, och tala med hwarandra om den Herrens underliga godhet, hwilken förde dem — ofta på krokiga wägar och dock till målet. Detta är deras salighet. Will du bo ibland dem?" "Nej", ropade menniskan hastigt, "för mig widare; ty detta är ingen salighet för mig." Ängelen gick widare och förde menniskan till en annan boning. "Se der, sade han, här bo saliga. De beståda sig sjelfwa och de förwånas, ty de äro utan synd; helighet, som på jorden war deras trängtan, är i himmelen deras uppfyllelse. De tjena nu Herren sin Gud utan återwändo, uti idel fröjd och sällhet, utan motstånd af någon egenwilja; deras wilja och deras Guds wilja äro wordna alldeles till ett — detta är deras salighet. Will du bo ibland dem?" "We, ropade menniskan mißnöjd, för mig widare, ty detta är ingen salighet för mig". — De gingo widare och stadnade utanför en tredje boning. "Se här, sade ängelen, här bo åter saliga. De känna hwarandra utan att hafwa sett hwarandra på jorden. Profeter store och patriarker höge och kristna i gemen, de sitta tillsammans wid ett bord och åtnjuta en spis, deras Guds kärlek. De älska hwarandra inbördes i oändlig kärlek utan afbrott; ty djefwul, synd och död inträngа icke mer här. Se, huru godt och ljusligt det här är, då bröder bo endrägtigt tillsammans; hör huru de sjunga med nya tungor: "Helig, salig är den wänskap och gemenskap, wi här njuta, och som aldrig mer skall sluta." Detta är deras salighet. Will du bo ibland dem?" "Nej, ropade menniskan kallt, för mig widare, ty detta är ingen salighet för mig." — Då sade ängelen: "Jag will wisa dig ännu en boning, den skönaste af alla, men blott denna till; ty är der ingen salighet för dig, så finns för dig intet rum i himmelen." Då de närmade sig denna boning, hörde menniskan underbar sång såsom af ljufwa harpor och majestätiskt thordön; men den sången wederqwickte henne icke. Nu kunde hon se de saligas skara, som bodde här. De woro klädda i hwita kläder och buro palmer i sina händer. Midt ibland dem såg hon en, som war lik en menniskas son: hans anfigte sken såsom klara solen; på hans händer och fötter strålade i blodig glans minnesmärken af hans bittra pina. Ängelen sade: "Se der, här bo saliga. De hafwa twagit sina kläder och gjort dem hwita i Lammets blod och bära fridspalmer i sina händer, ty deras pilgrimstid är slut. Midt ibland dem ser du Fridsfursten på stolen. Se hwilken menniska! Det är Herren Jesus Kristus, Lammet, som slagtadt war.

Honom tillbedja de och sjunga: Salighet ware wår Gud och Lammet! Ewinnerligen tacka de honom, att han köpt dem och gjort dem saligare, än wi änglar äro. Se här, huru de frälsta syndare, salige såsom barn, betrakta hans ansigte. Detta är deras salighet. Will du bo ibland dem?" — Menniskan hade wändt sig bort och betäckt sitt ansigte. Ändtligen ropade hon högt: "För mig bort härifrån! Denna anblick kan jag icke uthärda. Nej, alltjemt har han icke den skapnad och skönhet, som mig kan behaga. Jag ser, det är sannt, det jag icke wille tro; men **det är fasligt, att det är sannt; ty jag älskar honom icke.**" — Så talade menniskan, och skärande tänderna såg hon sig i ett nu omgifwen af afgrundens innewånare och instämde i det jämrande, som börjas då, när de få se honom, i hwilken de stungit hafwa (Upp.-b. 1: 7), men sedan aldrig, aldrig slutas."

538. O i sanning, låtom oß säga det igen! Här är i rättfärdiggörelsen fråga icke blott om en fullständig och fri syndaförlåtelse, till hela den gamla syndaskuldens utplånande, utan ock om en werklig inre, hjertats rättfärdiggörelse. Utan denna inre, wäsentliga rättfärdighet gifwes intet andligt lif, intet barnaskap hos Gud, ingen salighet. Ja, när denna rättfärdighet warder fullkomnad i oß, när wi stå der i Guds åsyn, heliga, rena och otadeliga, utan fläck eller strynka, fullkomligt förwandlade till wår frälsares Jesu Kristi likhet, då först är det, som den ewiga, fullkomliga saligheten är inne; då först är det stora wäsentliga hufwudändamålet med hela Guds frälsningsråd och hela Kristi frälsarewerk och hela den helige Andes werksamhet uti oß uppnådt, och då skola wi icke mer behöfwa den tillräknade rättfärdigheten eller syndaförlåtelsen, ty då är icke widare uti oß någon synd, som behöfwer förlåtas.

539. Denna fullkomliga rättfärdighet och helighet, denna fullkomliga likhet med Gud är det ock, som utgör de troendes längtan och hopp och det mål, som förehålles dem af Gud, och på hwars uppnående de undfått den helige Ande såsom pant. Derom säger Paulus: **Wi wänta genom Anden af tron rättfärdighetens hopp** (Gal. 5: 5). Öfwer dessa ord säger Luther i sin utläggning af Galaterbrefwet följande: "Wi wänta i anden af tron med hopp och längtan rättfärdighet, d. ä. wi äro rättfärdiga, och likwäl är wår rättfärdighet ännu icke uppenbarad utan hänger ännu i hoppet, såsom Paulus säger: I hoppet äro wi frälste (Rom. 8: 24). Ty så länge wi lefwa, hänger synden qwar i wårt kött, och lagen i lemmarne qwarbliwer, stridande mot den lag, som är i wår håg (Rom. 7). Wi hafwa wisserligen **börjat** rättfärdigas genom tron, genom

hwilken wi ock hafwa undfått Andens förstling, och köttets dödande har begynt, men wi äro ännu icke fullkomligen rättfärdiga; det återstår, att wi fullkomligen rättfärdigas, och det hoppas wi. Sålunda är wår (fullkomliga) rättfärdighet ännu icke i werkligheten till utan ännu i hoppet."

540. Så länge denna rättfärdighet icke är fullkomnad uti oß, som tro, kunna wi aldrig wara fullt tillfredsställda. Att wi hafwa Guds nåd, att Gud såsom wår hulde fader följer, omhuldar och bär oß; att han icke tillräknar oß de synder, som han ännu finner hos oß; att Jesus alla dagar är när oß; att Anden alltid leder oß o. s. w., det är allt godt och wäl, det gifwer oß en öfwerswinnelig frid och glädje, ja bereder oß outsägligt saliga stunder, och dock begär wårt hjerta alltid något högre, något ännu mer, näml. fullkomlig befrielse från all synd, fullkomlig likhet med Kristus, fullkomlig helighet och rättfärdighet. Derför säger Petrus: Nya himlar och en ny jord wänta wi efter hans löfte, deruti rättfärdighet bor. Ja, icke allenast wi sjelfwa sträcka oß med wår längtan mot detta mål: till och med den förnuftslösa skapelsen trängtar derefter. Ty såsom hon för menniskans synds skull blifwit underkastad lidande och förgängelse, så skall hennes fullkomliga frigörelse från förgänglighetens träldom följa af Guds barns fullkomnande. O tänk huru stort: Gud, wår Fader, längtar, Kristus längtar, de heliga änglarne längta, hela naturen längtar och wi sjelfwa hungra och törsta genom Anden efter den dag, då rättfärdigheten skall wara fullkomnad i oß; och Guds löfte är, att wi skola warda mättade, rikligt och ewigt mättade. Derför säger ock Paulus i Phil. 1: 6: Jag är förwissad, att Gud, som begynt ett godt werk i eder, skall ock fullborda det intill Jesu Kristi dag. Men det goda werket i oß, hwad är det annat än denna inre hjertats rättfärdighet eller gudslikhet, som genom Guds nåd är werkad i oß, och som genom samma nåd skall fullbordas intill Jesu Kristi saliga återkomstdag? Gud ware lof! Full frälsning är oß lofwad, men full frälsning är fullkomlig rättfärdighet. O min wän, bor uti dig någon sådan der hunger och törst?

541. Men wi wänta oß ännu en fråga. Många upprittiga själar skola säkert, när de sådant läsa, utropa: "Sådant är ju att förblanda trons och lefwernets rättfärdighet, hwilka dock apostelen Paulus skiljer så skarpt från hwarandra." Detta är ett mycket wanligt misförstånd och ett misförstånd, som gjort mycken förwirring och skada. Sanna förhållandet är nämligen, att apostelen aldrig skiljer dem såsom "två slag af rättfärdighet" ifrån hwarandra. För

apostelen war det icke två slag af rättfärdighet, utan hela en kristens rättfärdighet, både syndaförlåtelsen och den i honom werkade rättfärdigheten, hans hjertas och lefwernes rättfärdighet, war för apostelen en rättfärdighet af tron. Eller hwad synes dig? Är icke hjertats och lefwernets rättfärdighet hos en kristen också en rättfärdighet, som kommer af tron? Jo, wisserligen. Hwar har den annars sin källa och rot om icke i tron?

542. Derför säger Luther i Schmalkaldiska artiklarne, såsom wi förut anfört, öfwer den frågan, "huru en menniska warder rättfärdig inför Gud", bland annat: "Hwad jag om rättfärdiggörelsen hittills alltid och ihärdigt har lärt, kan jag icke i det minsta ändra, nämligen att wi genom tron, såsom Petrus talar (Apg. 15: 9), erhålla ett annat nytt och reut hjerta." Och när han i företalet till Romarebrefwet förklarar, hwarför tron gäller såsom rättfärdighet inför Gud, säger han bland annat: "Ty genom tron warder menniskan qwitt synden och får lust till Guds bud, dermed gifwer hon Gud hans ära och betalar honom, hwad hon honom skyldig är, men menniskorna är hon willig till tjenst med det, som hon kan, och betalar också dermed hwar man. Sådan rättfärdighet kan icke wår natur, fria wilja eller krafter åstadkomma." Och när han i predikan på nittonde söndagen efter Trefaldighet säger, att "den kristliga rättfärdigheten är intet annat, som man kan nämna eller tänka, än syndernas förlåtelse" (§ 21), så förklarar han efteråt i § 36 denna syndaförlåtelse så, att Gud "drifwer synderna ur hjertat och der ingjuter nåd".

543. När Luther i sin bok om en kristens frihet med många grunder förklarar, hwarför en kristen icke behöfwer någon lag eller gerning för att warda rättfärdig utan warder det allena genom evangelium och tron, så säger han bland annat: "Guds tillsägelser gifwa, hwad buden fordra, och fullgöra, hwad buden kräfwa; på det att allt må wara Guds eget, både bud och fullbordan. Nu äro dessa Guds tillsägelser och alla Guds ord heliga, sannfärdiga, fridsamma, fria och fulla af godhet. Derför när någon med en rätt tro håller sig till ordet, så warder hans själ genom detsamma helt och hållet förändrad, så att all ordets dygd äfwen warder själens egen. Alltså warder själen genom tron af Guds ord helig, rättfärdig, sannfärdig, fridfull, fri, full med all godhet, ett sannskyldigt Guds barn. Såsom ordet är, så warder ock själen af detsamma, likasom jernet warder eldrödt af föreningen med elden."

544. Af sådana ord se wi, huru äfwen Luthers lära om rättfärdiggörelsen innehåller samma rika fullhet som Pauli lära. Äfwen

för honom hörde hjertats förnyelse och rening med till rättfärdiggörelsen af tron. I Augsburgiska bekännelsens försvar heter det derför om rättfärdiggörelsen sålunda: "Wi tro, att wåra wedersakare måste bekänna, att syndernas förlåtelse framför allt är af nöden till rättfärdiggörelsen. Ty wi äro alla födda under synden. Derför göra wi denna slutsats: Att erhålla och hafwa syndernas förlåtelse, det heter att warda rättfärdig och from för Gud, såsom den trettioandra psalmen säger: Säll är den, hwilken öfwerträdelsen förlåten är. Men allena genom tron på Kristus, icke genom kärleken, icke för kärlekens eller gerningarnes skull, erhålla wi syndernas förlåtelse, ehuru kärleken följer, der tron är. Deraf måste följa, att wi allena genom tron warda rättfärdiga. Ty att warda rättfärdig, det will ju säga att, ifrån att wara en syndare, warda from och genom den helige Ande på nytt född".*)

545. Ja, ja låt oss sjunga med glädt och saligt mod: full frälsning är oss lofwad, men full frälsning är fulltomlig rättfärdighet, såsom wi nyss hafwa sagt: icke blott en tillräknad rättfärdighet eller syndernas förlåtelse, utan en sann guddomlig rättfärdighet, i oss redan här grundlagd och sedan der ewigt fullkomnad. Och genom anden wänta wi henne i hoppet, säger Paulus, men hoppet låter icke komma på skam.

546. "Ja, men, säger du, hwad är det då, som Paulus i sin lära om rättfärdiggörelsen så skarpt åtskiljer och sätter mot hwartannat?" Swar: Det är icke trons och lefwernets rättfärdighet utan något helt annat, nemligen **den rättfärdighet, som kommer af lagen, och den rättfärdighet, som kommer af tron.** För apostelen Paulus war, såsom wi redan sett, hjertats och lifwets rättfärdighet hos en kristen **en rättfärdighet af tron** och således något helt annat än den rättfärdighet, som kommer af lagen. Aldrig sammanblandade han dessa två saker. Den stora lifsfrågan för apostelen war icke denna: Hörer ett rättfärdigt sinne och lif till den rätta kristliga rättfärdig-

*) Müller, tredje uppl. sid. 100. Endast genom att förbigå sådana ställen som de här anförda, har man kunnat bringa menniskorna till att tro, att det är den **lutherska** läran om rättfärdiggörelsen, att rättfärdiggörelsen icke består i någon förändring af wårt hjerta. En sådan lära har lika liten gemenskap med Luthers som med bibelns lära, ehuru hon för närwarande allmänneligen anses för den rena lutherska läran. När Luther likasom Paulus kraftigt betonar, att menniskan icke kan med någon sin fromhet, sin gerning eller tanke af naturen bidraga till sin rättfärdiggörelse, utan att allt sker af nåd, så har man läst detta så, som sade han, att intet godt genom nåden werkas hos oss i rättfärdiggörelsen. Af de ofwan anförda orden synes deremot, att Luther betraktar nya födelsen eller hjertats omskapning såsom hörande till rättfärdiggörelsen.

heten? Nej, utan det war frågan: **På hwad wäg** skall en syndare komma till en sann rättfärdighet inför Gud? Skall det ske **genom lagen eller genom tron?** Judarne sade: Genom lagen; Paulus sade: Genom tron. Men om denna sak få wi utt följande betraktelser närmare tala. Må nu Gud, wår kåre himmelske Fader, gifwa oß sin heliga Ande och genom denna Ande föra oß allt djupare in i sitt ord. Om I blifwen wid mina ord, säger Jesus, så ären I mine rätte lärjungar, och I skolen förstå sanningen, och sanningen skall göra eder fria. Summa: deruti består rättfärdiggörelsen, att syndarens alla synder warda honom förlåtna, samt att han får ett annat nytt och rent hjerta. Af denna inre rättfärdighet framgår sedan ett rättfärdigt lif, hwilket i en oafbruten helgelse genom Anden fullkomnas, till deß den troende står utan fläck eller strynka, Kristus, sin Herre och frälsare, lik i ewig rättfärdighet inför Gud, sin fader i himmelen. Amen, amen, det är wisserligen sant. Gud ware ewig ära. I, Zions fångar, stån upp och prisen Gud, ty eder hunger skall herrligt stillas en gång.

Trettiofjerde Betraktelsen.

547. **Wi äro af naturen judar och icke syndare af hedningar; men emedan wi weta, att en menniska icke rättfärdigas af lagens gerningar utan genom tron på Kristus Jesus, så hafwa äfwen wi blifwit troende på Kristus Jesus, på det att wi måtte rättfärdigas af tron på Kristus och icke af lagens gerningar, ty af lagens gerningar skall intet kött rättfärdigas. Men om wi, som söka att rättfärdigas i Kristus, hafwa befunnits äfwen sjelfwe wara syndare — är då Kristus en syndatjenare? Bort det!** Dessa ord läsas i Pauli bref till de kristna i Galatien 2: 15 följ. De utgöra en del af ett strafftal, som Paulus inför församlingen i Antiochia höll till Petrus. Saken war nämligen denna. Petrus wistades för tillfället i Antiochia och umgicks med derwarande församling, som hufwudsakligen bestod af omwända hedningar, hwilka icke woro omskurne. Men så kommo från Jacob några kristna ned till Antiochia. Desse woro omskurne. När Petrus såg dem, wardt han rädd och drog sig undan de hedningkristne, så att han icke widare åt med dem. Detta stadfäste de judekristna i den tron, att dock hednin-

garne, om de wille warda rättfärdige, måste låta sig omskäras och hålla lagen. Hos de hedningkristne wäckte Petri förhållande bekymmer, så att de tänkte: "Ja, hwem wet? Kanske måste wi låta omskära oss och hålla lagen; wi hafwa det tilläfwentyrs icke rätt, eftersom Petrus drager sig ifrån oss?" När Paulus detta märkte och tillika insåg, att hela evangelii hufwudlära om rättfärdiggörelsen af tron genom Petri förhållande sattes på spel, så uppträdde han genast och bestraffade Petrus inför hela församlingen. I detta straffal war det, han nu sade de här anförda orden.

548. Apostelen erkänner i dessa ord, att judarne wisserligen hade stora företräden framför hedningarne. De woro Guds egendomsfolk, de hade lagen, löftena, förbundet, o. s. w. Genom allt detta war deras lif finare och bättre än hedningarnes. Den afgudatjenst med alla dess styggelser, hwari hedningarne lågo försänkte, war för judarne en afsky och wämjelse. När man jemförde hedningarnes allmänna lif med judarnes, så togo hedningarne sig ut såsom "syndare" wid sidan af "rättfärdiga". Men, säger apostelen, wi weta, att menniskan icke rättfärdigas af lags gerningar. Det är fåfängt att på den wägen försöka warda synden qwitt. Med alla wåra lagar, gudstjenster, twagningar, fastor, o. s. w. förblifwa wi dock under synden. Hade någon arbetat och kämpat med allwar för att genom lagens gerningar warda synden qwitt, så war det Paulus sjelf. Men ingen kunde hafwa en bittrare erfarenhet än han af den kampen. När budordet kom, då wardt icke synden död, såsom han hade hoppats, nej, då fick synden lif, och hans allwarliga kamp slutade om och om igen med nederlag, förtwiflan och wanmakt. Det war kanske ingen af apostlarne, som i den egna erfarenheten så grundligt som han hade fått lära, att det är omöjligt att genom lagens gerningar warda rättfärdig inför Gud. De andra hade mer lätt låtit sig böjas, när Herren kallade dem, de hade icke gjort sådant motstånd som Paulus, och de hade icke så till det aldra ytterste som han ansträngt sin egen kraft för att genom lagen warda rättfärdiga, innan de gåfwo sig.

549. I Rom. 7 läsa wi apostelens egen skildring af den kamp, som wi nyss nämde. Det war apostelens allwar att lyda Guds lag. Han war icke lik den lättsinniga hopen, hwilken gör så mycket, som hon tycker. Nej, allt wille han göra, och han trodde sig äfwen kunna göra det. När budet sade: "Du skall göra det", då måste wäl menniskan också ega förmåga att lyda, tänkte han. Och så länge det endast gällde yttre gerningar, gick det wäl ganska bra. Men när lagen sade: "Du skall icke begära", då tog synden till-

fälle af budordet och uppwäckte i honom all begärelse, ty utan lag war synden död. Synden bodde wäl i honom förut, men hon liksom slumrade uti honom, så att han icke kände henne eller hennes makt, förrän hon genom lagen wäcktes till lif. Men, säger apostelen widare, jag lefde engång, när jag war utan lag, d. ä. då tyckte jag, att jag war stark och hade kraft att göra Guds wilja och wara rättfärdig. Men att han war utan lag, dermed menar han, att han ännu icke hade sett lagens andliga kraf, ty den, som ännu blott har det yttre skalet af lagen, han är i sjelfwa werket utan lagen. Den som har blott skalet af ett ägg, han har ännu intet ägg. Men när budordet kom, då lefde synden upp, och jag dog, då började den förfärliga kamp, som slutade dermed, att min andliga och sedliga kraft fullkomligt krossades, att jag, som trodde mig skola warda rättfärdig, ändtligen låg der tillintetgjord, rådlös, såld under synden, ja så oförmögen att resa mig upp, som den lekamligen döde är oförmögen att resa sig upp eller stå på sina ben. Ty synden tog tillfälle af budordet och beswek mig och drap mig dermed. Just det, som jag trodde wara en hjelp och **en kraft emot synden**, just detta befanns wara **syndens kraft**; ty just genom detta war det, som synden alldeles tog öfwerhanden öfwer mig.

550. Men att kampen tog denna olyckliga utgång, det berodde icke på något särskildt hos Paulus, så att man hade kunnat säga: "Hos en annan hade det kunnat gå bättre. Hade Paulus warit mer på sin wakt och bedit flitigare, så hade det kanske lyckats bättre äfwen för honom." Nej, twertom säger apostelen, war det **hela lagens hufwudändamål**, att han sålunda skulle bringa synden till att öfwerflöda, på det att hwarje mun måtte warda tillstoppad och all werlden warda brottslig för Gud. Det har **aldrig** warit Guds mening eller affigt, will han säga, att wårt syndaförderf skulle genom lagen botas, utan endast att det skulle blottas i all sin förskräcklighet. Icke så till förståendes som skulle i lagen ligga något ondt. Nej, budordet är wisserligen heligt, rättfärdigt och godt, men just deri är det, som synden framträder öfwermåttan syndig och förskräcklig, att hon till och med genom det, som är godt, werkar döden. Wore lagen dålig eller ohelig, då kunde man alltid säga: "Nuwäl, af en dålig lag kan icke bättre wäntas; huru skulle i en ohelig lag kunna finnas någon kraft till helighet? Helt annat skulle deremot förhållandet wara, om lagen wore god, helig och rättfärdig." Men nej, säger apostelen, det är just det förfärliga i wårt tillstånd under synden, att till och med den heligaste lag så alldeles ingenting mot henne uträttar, att twertom synden genom

honom endast får lif, endast uppwäcker begärelser och kärlek till det, som är ondt.

551. Genom sådana bittra erfarenheter hade apostelen lärt, att ingen menniska kan af lagens gerningar rättfärdigas, och derför war det ingenting, som kunde upptända honom till ett sådant brinnande nit, som när någon wille föra själar under lagen. Att man smädade honom, förföljde honom, stenade honom, piskade honom med ris, det kunde han med tålamod fördraga. Gällde det att i kärlek fördraga bröders oförstånd och swaghet, då kunde ingen wara tåligare, barmhertigare eller mer eftergifwen än han. Då wardt han för judarne såsom en jude, för dem, som woro utan lag, såsom hade han ock warit utan lag, för alla wardt han allehanda, på det att han alltid skulle winna några för Kristus och göra dem saliga. Men rörde någon wid den frågan, huru en syndare skulle warda rättfärdig, då war der hos honom ingen fördragsamhet widare, nej då uttalade han förbannelsedom öfwer hwar och en, ware sig menniska eller ängel, som hänwisade syndare till lagen för att rättfärdigas genom honom. Att wisa syndare till lagen för att rättfärdigas, det war för Paulus detsamma som att wisa dem rätt till döden; och huru skulle han kunna annat än brinna af heligt nit mot alla, som det gjorde? Om en skicklig och ömsint läkare ser en qwacksalfware genom förwända medel förderfwa den ena menniskan efter den andra, månne han skulle blifwa likgiltig derwid? Skulle han icke brinna af nit wid den synen?

552. Eftersom wi alltså weta, säger han till Petrus, att menniskan icke rättfärdigas genom lag utan genom tron på Kristus, så hafwa wi äfwen sjelfwa lemnat lagen och tagit wår tillflykt till Kristus för att rättfärdigas genom tron på honom, och huru kan du då genom ditt förhållande locka hedningarne in under lagen? När Petrus drog sig undan de hedningkristna, då lät han dermed likasom förstå, att han hade syndat, när han tillåtit sig att äta med dem. Men dermed ingaf han dem ock den tanken, att de ännu woro i sina synder samt måste omskäras och hålla Mose lag, om de wille warda rättfärdiga. Men, säger Paulus, med afseende derpå: om wi, som söka rättfärdigas genom Kristus, nu äfwen sjelfwa befinnas wara syndare, såsom du med ditt exempel antyder, då är Kristus en syndatjenare, d. ä. en som gör menniskor syndiga, i stället för att göra dem rättfärdiga, och då är förwisso hela Guds evangelium om intet gjordt. Så allwarlig war denna sak, hwilken dock wid första påseendet synes wara så oskyldig. Tänk, att göra Kristus till en syndatjenare — det war ju förskräckligt.

553. Ja, huru öfwer all beſtrifning wigtig denna ſak war för apoſtelen, det kan man ſe deraf, att han i Gal. 2: 21 ſäger: **Jag bortkaſtar icke Guds näd, ty om rättfärdigheten kommer af lagen, då är Kriſtus fåfängt död.** Att ſöka rättfärdigheten af lagen är alltſå att rent af bortkaſta Guds näd. Om lagen kunde rättfärdiggöra en ſyndare, hwarför ſteg då Kriſtus ned på jorden, hwarför led och dog han? För rakt ingenting. Hela hans werk war då ett fåfängt ſpel. Si jag, säger Paulus, säger eder, att om I låten omſkära eder, ſå ſtall Kriſtus ingenting gagna eder; I ären bortkomne från Kriſtus, ſå många ſom rättfärdigens i lag, från näden hafwen I fallit (Gal. 5: 2, 4). Tänk hwilka förfärliga ord! Wore det något ſtälle i Pauli bref, om hwilket man freſtades att ſäga: "Här är Paulus alldeles öfwerdrifwen i ſina ord", ſå wore det detta ſtälle. Men nej, han talar ſanna och förnuftiga ord. Att ſöka rättfärdighet af lagen är werkligen att affäga ſig Kriſtus, bortkaſta Guds näd och gå förlorad. Och kan wäl något förſträckligare tänkas?

554. Men nu torde någon fråga: "Hwad lärdom hafwa wi att hemta häraf? Wi äro ju icke judar, wi äro ju icke under Moſe lag." Jo wi hafwa en mycket wigtig lärdom att få. Ty om wi än icke äro uti några bekymmer eller freſtelſer att låta omſkära oß, ſå är det dock en freſtelſe för alla menniſkor **att förſöka genom egna werk warda rättfärdiga för Gud.** Och det war juſt judarnes fel, när de ſökte rättfärdighet af lagen. Märk: felet låg icke i Moſe lag utan deri, att när de ſökte rättfärdigas af Moſe lag, ſå **ſökte de upprätta ſin egen rättfärdighet.** Derom ſäger Paulus i Rom. 10: 3: De ſöka upprätta ſin egen rättfärdighet och äro ſå icke Guds rättfärdighet underdåniga. Och om ſig ſjelf ſäger han, att han icke wille hafwa ſin egen rättfärdighet, ſom kommer af lagen (Phil. 3). Att ſöka upprätta ſin egen rättfärdighet, deri låg alltſå den ſjälafara, hwilken Paulus ſå ifrigt bekämpade, när han ſtred mot dem, ſom wille rättfärdigas i Moſe lag. Men denna fara förefinnes lika wäl för dem, ſom icke äro judar. Så ſnart någon ſöker upprätta ſin egen rättfärdighet, ſå ligger han fången i den ſnaran, och då faller öfwer honom ſamma dom, ſom Paulus uttalar öfwer dem, hwilka ſökte rättfärdighet af Moſe lag; ty han befinner ſig i ſjelfwa werket på ſamma wäg ſom de.

555. Men af dem, ſom ſöka upprätta ſin egen rättfärdighet, finnas två olika ſlag. De ena äro nöjda med ſin rättfärdighet, ſäkra och trygga, ſåſom judarnes fariſeer, menande att de befinna

sig i en rätt gudaktighet; de andra deremot äro olyckliga, fridlösa, arbetande och betungade själar, hwilka alltid mißlyckas i sitt arbete och derför ständigt gå med ett sargadt och oroligt samwete.

556. Gifwe Gud, att inga nu funnes, om hwilka det förra kunde sägas. Men o, de äro tusen och åter tusen, hwilka, sedan de läst, hört och sjungit om Gud och hans nåd, om Kristus och den frälsning, som Gud i honom beredt åt syndare, likwäl fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet. Wi tala nu icke om dem, som, döda i öfwerträdelser och synder, trösta derpå, att de hafwa ett godt hjerta, att de äro borgerligen ärliga, att de göra godt mot de fattige o. s. w. Nej, midt ibland hopen af dem, som bekänna sig wara sanna och lefwande kristna, gå fariseer — fariseer med evangeliska talesätt i munnen — hwilkas hela kristendom består i deras gudaktighetsöfningar, deras böner, deras läsande, deras hörande, deras muns bekännelse, deras deltagande i kristnas samqwäm och missionswerksamhet, deras förswar af det fria Guds evangelium, o. s. w. medan deras hjertan ännu äro alldeles obrutna och oförändrade. De hafwa aldrig såsom förtappade syndare blifwit frälste af nåd, rättfärdige af tron. Hela deras andlighet är ett utwertes påtaget sken, hwarmed de kunna bedraga sig sjelfwa och andra men icke Gud. Hans heliga ögon genomskåda allt. De hafwa kommit till en kristlig öfwertygelse och med anledning deraf ändrat sitt utwertes lif i någon mån. Det är allt — och det kalla de omwändelse och tro. Säger man dem, att det icke är rätt med dem, så förargas de, alldeles som fariseerna. Gud öppne deras ögon!

557. I Gal. 4: 21 följ. liknar Paulus dem, som söka upprätta sin egen rättfärdighet, wid Agar, Abrahams tjensteqwinna, hwilken wardt utdrifwen. Du kan tycka, att din naturliga rättskänsla reser sig deremot, när man säger dig, att slutet på alla dina sträfwanden och dina gudaktighetsöfningar, när du söker upprätta din egen rättfärdighet, skall warda att dö och förgås, att warda utestängd från himmelen för att komma i det rum, der det är gråt och tandagnißlan. Att sådana, som fräckt och öppet förakta Gud och hans bud, drabbas af denna förfärliga dom, det är wisserligen upprörande, men det är dock lätt begripligt. Till och med den naturliga menniskan kan fatta det. Men att äfwen sådana, som hafwa ett allwarligt nit om Gud, skola kunna gå samma wäg till samma fördömelse, det är dock tusen gånger mer upprörande men ändå sannt. Här är Guds utslag otwetydigt och ryggligt, och att strida deremot, det är att krossa hufwudet mot hårda klippan. När lärjungarne en gång frågade Herren, om de woro få, som wordo sa-

liga, swarade Herren: Kämpen, på det att I mågen inkomma genom den trånga porten, ty många, säger jag eder, skola söka efter, att de måtte inkomma, och skola dock icke förmå det (Luc. 13: 24). Tänk, hwilka förskräckliga ord! Och ändå är det ord af Herren sjelf, "det trofasta och sannfärdiga wittnet".

558. Det wore förwisso en lisa, om man kunde tänka, att en sådan förskräcklig dom gällde allenast skrymtare, hwilka handla falskt inför Gud, såsom flertalet af fariseerna gjorde. Tänkom oß en menniska, som synes wara mycket allwarlig i sin gudstjenst, mycket flitig att höra Guds ord, mycket fri uti att bekänna Herrens namn, men som under tiden är oärlig i handel och wandel, oredlig i sin tjenst, lefwer i otukt, i hat, i girighet, i lögn, i förtal eller andra synder. Detta är ju ingenting annat än en skrymtare, och att en sådan icke kan ingå i Guds rike, det är alldeles naturligt. Men här är icke blott fråga om sådana skrymtare utan äfwen om sådana menniskor, som hafwa werkligt allwar med att tjena Gud för att derigenom warda saliga, sådana som hafwa nit om Gud men icke efter kunskap, såsom Paulus säger (Rom. 10: 2). De sträfwa uppriktigt och redligt att ingå i Guds rike, men de wilja **komma in på sidan om dörren**, och de stöta emot "förtörnelsestenen", såsom Paulus säger (Rom. 9: 32). Det war icke blott till uppenbara skrymtare utan äfwen till Nikodemus Herren sade: Utan en warder född ofwanifrån, kan han icke se Guds rike (Joh. 3).

559. Ack huru gerna wille man icke tro och hoppas det bästa om dessa allwarliga och wälmenande själar! Men hwad hjelper det, när ändock Herrens ord och dom är dem i wägen? Herrens ord blifwer ewinnerligen. De må i sin egen rättfärdighet komma långt, mycket långt, ja kanske så långt, att de i kristliga dygder öfwerträffa många kristna, men så långt **som till himmelen komma de icke.** Nej, när de en gång komma och bulta på himmelens port för att slippa derin, så skall Herren swara: Gån bort ifrån mig; jag kände eder icke. De skola säga: Herre, hafwa wi icke ätit och druckit med dig, hafwa wi icke utdrifwit onda andar och gjort under i ditt namn, hafwa wi icke profeterat i ditt namn? o. s. w. Men nej, det hjelper icke. Deras rättfärdighet har icke warit af rätta slaget, och de skola bort — bort. Huru hårdt och upprörande det än må låta detta tal, så är det dock nödigt, att menniskorna få höra det. Djefwulen wille gerna, att detta förteges, ja mångenstädes warder det ock, Gudi klagadt, så förtegadt, som förefunnes icke widare någon fara för egen rättfärdighet; men deraf sker intet annat, än att de, som sitta fångna i henne, alltmer och mer

till sin egen ewiga stada insöfwas i den inbillningen, att det står alldeles rätt och wäl till med dem. Gud öppne deras ögon, medan det är tid!

560. Men icke blott det. Här är en, om möjligt ännu förskräckligare sak å färde. "Hwad då? säger du; kan det gifwas något, som är mer förskräckligt än det, att wälmenande och allwarliga själar taga miste om dörren och wägen och gå förlorade, när de dock hade de bästa förhoppningar att warda saliga?" O min wän, det finnes själar, som en tid lefwat enfaldigt i Jesus, hwilka haft sitt lif, sin frid, sin fröjd i honom, men hwilka sedan återwändt för att upprätta sin egen rättfärdighet. O borde man icke gråta blod, när man sådant ser? Förr war Jesus A och O i deras hjerta, af hans nåd hade de all sin tröst; hans nåd war det, som hjelpte dem i deras swaghet, som upprättade dem, när de syndade, som hjelpte dem att trots all skröplighet likwäl hålla ut och wandra i Guds fruktan; hans nåd war det, som gaf dem kraft att försaka all ogudaktighet och werldslig lusta samt lefwa gudeligen, rättfärdeligen och tukteligen i denna werlden. Men nu är det icke mer så; nu är det icke Jesus utan deras egen fromhet och deras egen kraft, som utgör deras berömmelse och deras wisa. Nu hafwa de i sina egna ögon tillwäxt och kommit så långt, att Jesus blifwit dem allt mer och mer umbärlig, nu tycka de sig wara rika, hafwa nog och behöfwa intet. Nådestolen är dem icke så kär nu som förr; de behöfwa nu icke ligga der så ofta som förr; af gammal kristlig plägsed **göra de besök** der ännu, men deras hjertas hwilostad är icke mer der.

561. Huru skulle man kunna tro, att sådant wore möjligt, om man icke säge det i Guds ord? Men der ser man det. De kristna i Galatien hade i förstone med sådan fröjd annammat evangelium, att Paulus kunde betyga, att de hade warit färdiga att utrifwa sina ögon och gifwa honom, om han hade begärt det. "O huru saliga woren I då!" säger han i sitt bref till dem. Men det dröjde icke länge, innan dessa samma lyckliga kristna wände igen — icke till synden och werlden, nej utan till att upprätta sin egen rättfärdighet, och det skedde så oförmärkt, att de sjelfwa icke trodde annat, än att de hade kommit till en mer allwarlig och stadgad gudaktighet. O Herre Gud, hjelp oß att wakna upp rätteligen! Man kan falla från nåden och förlora Kristus, under det att man sjelf icke tror annat, än att man blifwit mer gudaktig och allwarlig än förr. Sådant är wisserligen det allra förskräckligaste, som kan inträffa på jorden.

562. Att en sann kristen tillwäxer i gudaktighet, i tro, i helgelse, det gör nådastolen för honom ju längre desto kärare, det gör för honom Jesus ju längre desto oumbärligare. Ju mer han tillwäxer, desto mer, desto enfaldigare, desto gladare, desto innerligare prisar han Jesus och Guds nåd, genom hwilken han har allt. Men när en kristen går tillbaka för att upprätta sin egen rättfärdighet, då går det, såsom wi nyss sagt: det går åt rakt motsatt håll. Men se här djefwulens försträckliga list! De själar, som sålunda "mista Kristus och falla från nåden", inbillar han, att de nu blott kommit till en mer allwarlig helgelse.

563. Apostelen Paulus säger i Rom. 9: 1, att han hade en bitter pina i sitt hjerta för deras skull, som foro efter att upprätta sin egen rättfärdighet. Han såg nog, att många menade det allwarligt. Men att man menar det allwarligt, det hjelper icke, när man far wilse. Apostelen brann af sådant medlidande med dessa, att han önskade sig sjelf bortkastad från Kristus, om han dermed hade kunnat hjelpa dem. Men att trösta dem i deras tillstånd, det kunde han icke. Hade han det gjort, så hade han bedragit dem, och den domen wille han icke bära. Den som far wilse, han far wilse, om han än brukar allwar. Paulus hade sjelf i sitt fariseiska tillstånd warit en allwarlig man, men han hade dock farit wilse. Om en sjuk menniska söker sin helsa på ett förwändt sätt, så hjelper det icke, att hon är noggrann och allwarlig. Hennes helsa förwärras dock dag efter dag trots alla hennes bemödanden och omkostnader. Om du än tycker, att det är hårdt, så är det ändock, som det är, och för oss är det bäst att rätta oss efter werkligheten och icke efter inbillningar. Inbillningar ändra ändå aldrig werkligheten. Sammalunda är det ock med en menniska, som söker att upprätta sin egen rättfärdighet. Det låter kärleksfullt och ljuft, att man säger: "Hon är dock allwarlig, hon menar det för wisso uppriktigt, wisst skall hon warda salig, om hon ock ej förstått allting så rätt och wäl." Men huru det än må låta, så är det dock tryggast att blifwa wid Guds sanning; och Guds sanning har den menniskan i alla fall emot sig; och we henne, om hon inbillar sig något annat. Gud hjelpe alla bedragna själar!

564. Men der gifwes ock, såsom wi sade, ett annat slag af sådana, som söka rättfärdighet genom egna werk. De äro icke nöjda med sig sjelfwa. Nej, de äro twertom olyckliga, i sitt inre fördömda och qwalda menniskor. De mena, att de måste först warda så eller så beskaffade, förr än de få tillegna sig Guds nåd och syndernas förlåtelse. Att tro på Jesus, så hårda, så kalla, så

döda som de äro, det förekommer dem ju så orimligt, att de icke kunna tänka ditåt. Nej, bättre måste de först warda. De arbeta på sina hjertan för att uppmjuka dem. De läsa, de bedja och göra allwarliga föresatser. Men alla deras bemödanden mißlyckas fullkomligt. Då tänka de, att de måste bedja mer allwarligt, och när de stola försöka det, känna de sina hjertan förströdda, hårda och kalla. O hwad wille de icke gifwa, om de kunde warda rätt gudfruktiga? Men hwad stola de göra? De försöka läsa och höra Guds ord flitigare, synnerligen sådant, som fördömer dem, men det biter icke på dem. Det är ju förskräckligt: de allwarligaste Guds domar bekomma dem ofta ingenting. De stulle ångra sina synder. Ack, hwad wille de icke gifwa, om de kunde få en riktig ånger! Men så kommer en begärelse, och såsom af en stormwind ryckas de med. De weta icke, hwad de göra. De hafwa ingen makt.

565. På detta sätt föra många, ja ofantligt många uppriktiga själar en förtwiflad kamp år efter år för att warda rättfärdiga. Och när det icke lyckas, så tänka de alltid, att felet består deri, att de icke warit nog allwarliga i sina böner, föresatser och ansträngningar. Derför måste de taga uti med nytt allwar igen. O huru olyckliga äro de icke! I en gammal hednisk saga berättas om en man i de dödas rike, hwilken war dömd att wälta en sten uppför och öfwer toppen af ett berg. Men hwar gång han war nära toppen, rullade stenen tillbaka, och så måste han börja om igen. Si, ett sådant arbete hafwa förwisso dessa arbetande och betungade själar, som sträfwa efter att warda rättfärdiga genom egna werk. Ibland ser det ut, som stulle det lyckas. De känna sig warma och mjuka om hjertat, de känna sig upplifwade och glada, och de uppfyllas af ljusa förhoppningar. Men när en dag gått eller två, äro de i samma fördömda och olyckliga belägenhet igen. De hafwa fallit. Stenen har rullat tillbaka. Ibland gråta de; ibland kunna de icke heller gråta; o om de bara alltid kunde gråta, tänka de. Men nu är deras hjerta hårdt såsom sten.

566. Sådana menniskor tycka sig nu wara mycket olyckliga, och de äro det äfwen. Ja, de frukta ofta, att de begått synd emot den helige Ande, och att de derför äro af Gud öfwergifna i ett wrångt sinne. Men hwad är det, som händer dem? Ingenting annat, än att de få erfara den sanningen, att ingen menniska kan genom egna werk rättfärdigas för Gud. Deras arbete går ut uppå att upprätthålla sin egen rättfärdighet, men Guds arbete går ut uppå att döda och tillintetgöra deras sjelfrättfärdighet, och huru kan det då gå annat än olyckligt för dem? O att alla sådana själar wille

låta öfwertyga sig, att de, för att warda rättfärdiga, **måste öfwergifwa hela den wägen.** Jag hade en gång en bekant, som war mycket klen till helsan. Han wände sig till en läkare. Denne förordnade, att den sjuke skulle röra sig mycket, taga daglig motion i fria luften, gymnastisera o. s. w. Han gjorde det men wardt allt sämre och sämre. Slutligen wände han sig till en annan läkare, hwilken förklarade, att han måste fullkomligt sluta med alla dessa kroppsrörelser samt i stället intaga sängen och hålla sig stilla, om han wille warda frisk. Det gjorde han, och då wardt han werkligen inom kort tid frisk. Se der en bild af ditt tillstånd! Du måste sluta med alla dessa egna werk och intaga sängen, d. ä. så olycklig, så wanmäktig, så hård, så brottslig du är, komma till Jesus och lägga dig till hwila der. Det hjelper men ingenting annat. Lär af Paulus! När han fåfängt hade uppbjudit all sin kraft och resultatet aldrig wardt något annat, än att synden för hwarje ny ansträngning bara tog ny fart, så **bristade han sig till och trodde på Jesus,** och det fick han, och det halp. Derigenom fick han syndernas förlåtelse, frid med Gud och ett rättfärdigt sinne. Försök, får du se! Drifwer han dig tillbaka, så får du wäl gå tillbaka. Men wet: aldrig skall han drifwa dig tillbaka, men nog frågar han dig kanske: "Du enfaldige, hwarför kom du icke förr? Såg du icke i mitt ord, att den wäg, på hwilken du försökte komma fram, war omöjlig, och att du längesedan war bjuden att komma på nåd?"

567. I Matth. 9 omtalas en mycket olycklig menniska. Han war förlamad till sin kropp och i andlig måtto mycket brottslig. Sannolikt war hans kropps förlamning en följd af hans laster. Och hwad wille han nu göra? Han hade hört talas om Jesus, men han kunde icke gå. Då woro der några, som förbarmade sig öfwer honom och buro honom i hans säng till det hus, der Jesus war. När de för folkträngselns skull icke kunde komma in, stego de upp och refwo hål på taket och sänkte sängen ned midt framför Jesus. Der låg mannen alltså, ingenting kunde han göra, ingenting kunde han lofwa, ingenting kunde han säga. Men han låg der inför Jesus, och han såg efter honom, och han wäntade, hwad han wille göra med honom. Detta war i Herrens ögon en bön — en bön utan ord, en bön i tro; och Herren hörde den, och mannen gick derifrån helbregda till både själ och kropp. När Herren såg deras tro, heter det, sade han till den borttagne: Synderna äro dig förlåtna. Och att han hade makt att förlåta synder, det bekräftade han dermed, att han gjorde mannen helbregda.

568. Huru tror du, att den sjuke wardt till mods wid sådana ord? Menar du icke, att han kände sig, såsom hade han blifwit lösgjord ur de swåraste bojor? Det står icke, att han sade något. Kanske stedde med honom, hwad Herren i Hes. 16 säger: Du skall skämmas och för skams skull icke wåga upplåta din mun, när jag dig förlåtande warder alla dina synder. — Hade han wändt sig till fariseerna i sin nöd, så hade de allenast bannat honom och kallat honom syndare och sagt: "Nuwäl, det är ditt eget fel, styll dig sjelf!" Så hade de lemnat honom endast mer nedtryckt, olycklig och förtwiflad. Att med bannor söka hjelpa en arbetande och betungad själ, det är detsamma, som om man säge någon, hwilken dignat under en tung börda och läge halft trosfad under henne, och man försökte hjelpa honom upp genom att slå honom eller lägga ytterligare nya bördor på honom.

569. I Mark. 5 omtalas en arm qwinna, som hade blodgång. Hon hade sökt alla läkare och på dem kostat allt hwad hon egde och hade. Men ingen hade kunnat hjelpa henne. Då kom hon till Jesus — icke öppet, ty hon hade numera ingenting att betala med, utan hemligt för att likasom stjäla sig till hjelp. Stackars qwinna! Men Jesus förbarmade sig öfwer henne. Öfwer denna berättelse säger Luther: "Huru wardt nu den arma qwinnan slutligen hulpen? Jo, när hon räkade den mannen, som heter Kristus, och satte sitt hopp och sin förtröstan till honom, då wardt hon helbregda. Men hwem wisade henne till denne mannen? Sannerligen icke läkarne. Ty om wåra predikanter predikade om Kristus, så fölle påfwens kram och alla hans stadgar öfwer ända. Hwem sade det då för henne? Hon lär hafwa hört det af någon, som han gjort helbregda, men icke af läkarne. Någon sådan har twifwelsutan berättat henne, huru på det och det stället fanns en, som hette Jesus; han wore en mild och wänlig man, som hjelpte alla och lät ingen gå ohulpen ifrån sig, och han wore just derför sänd af Gud, att han skulle hjelpa alla. Derjemte lär han hafwa uppräknat för henne många menniskor, som Jesus hade hulpit, på det han måtte öfwertala henne att gå till honom. När qwinnan fick höra detta, så öfwergaf hon läkarena och styndade till Kristus".

570. "Så går det än idag. Man predikar wäl icke Kristus utan idel gerningar: "gör detta, gör detta!" Men det warder dock kunnigt bland folket, hwad Kristus är, hwad wi hafwa att wänta af honom, och att han allena måste göra alltsammans, utan några wåra gerningar eller förtjenster. När wi då få höra det ryktet, så följa wi detsamma, gifwa akt på detta ordet och låta läkarena

fara sin kos. Det är: wi wända oß då icke widare till lag eller gerningspredikanterna och fråga icke heller efter deras bud och stadgar utan löpa med hela hjertats begär till denne mannen, som heter Kristus, och säga då: Sannerligen måste man utan all förtjenst mottaga allt af denne mannen; ack huru dåraktigt har då icke jag burit mig åt, när jag kostat så mycket derpå! Sitt i frid, käre påfwe, faren wäl, käre biskopar, munkar och messare! Aldrig behöfwer jag mer edra läkemedel, edra penningar och förtjenster, edra bud och stadgar; länge nog hafwen I plågat mig dermed. Jag har nu funnit en, som gifwer mig för intet, hwad jag tillförene nödgades köpa af eder för mycket penningar. Han gifwer mig utan penningar och förtjenst allt det, hwarpå jag förut nödgades wåga min kropps styrka och helsa. God natt, faren wäl! Aldrig kommer jag mer igen till eder".

571. Ack du betungade själ, du som nu länge och wäl arbetat för att göra dig from, ren och wärdig — skulle du icke försöka äfwen du att komma rakt till Jesus? Wet, att på den wäg, på hwilken du nu söker arbeta dig fram, skall du alltid blifwa mer och mer olycklig. Ja, hör hwad som kanske skall förekomma dig rent af förfärligt: ju mer redlig och allwarlig du warder i ditt eget arbete, desto sämre skall det gå, desto mer skall synden taga makt öfwer dig och göra dig olycklig. Men tro på Jesus, tro nu! Fråga icke efter, om det är möjligt eller omöjligt, tro! skynda dig att tro! Du har redan dröjt alltför länge. Skynda derför nu åtminstone! Gifwe Gud, att alla arbetande och betungade själar wißte, att wägen till Jesus är fri för hela werlden, ja att det är **Gud sjelf**, som gör alla andra wägar omöjliga, och det just i den affigt, att de måtte komma till Jesus.

572. Der synden öfwerflödade, der öfwerflödade nåden ändå mycket mer, säger apostelen i Rom. 5: 20. Du tänker, att när synden minskar, så skall nåden öka, men när synden ökar, så skall nåden minska, och derför törs du icke komma till Jesus och tro, medan du är så der förskräckligt syndig. "Jag är riktigt bunden, säger du, i werkliga synder, werkliga laster, som jag förgäfwes försöker blifwa qwitt, och då kan ju hwar och en förstå, att jag icke får tro på Jesus." Det der låter så naturligt, att allt mensklig förnuft måste säga amen dertill. Men Paulus säger icke amen, utan: håll! Så der dömer och resonnerar icke Gud. Nej, der synden öfwerflödar, der öfwerflödar nåden mycket mer. Försök bara tro! Här måste man låta all egen känsla, alla egna tycken fara samt göra ett alldeles halsbrytande hopp. Och du skall få se, huru

det går! Se på röfwaren, som hängde på ett kors wid Jesu sida! Han gjorde det hoppet, och det gick bra. Mot alla menniskors förwäntan hamnade han i Paradis. Kristus är sannerligen icke en läkare för friska utan för kranka, icke en frälsare för inbillade eller fromma syndare utan för werkliga, riktigt försträckliga syndare.

573. Tänk, om man någorstädes på jorden upptäckte en helsobrunn, der det funnes bot att få för alla möjliga lekamliga sjukdomar. Hwilken sjuk, menar du, skulle icke laga så, att han komme dit? Men nu finnes i Jesus en sådan helsobrunn för syndare, en helsobrunn, hwars watten renar från alla synder och all orenlighet, en helsobrunn, till hwilken man kan komma utan kostnader, och hwars watten man får dricka för intet. Nuwäl, alle I elända! Kommen med all eder nöd! Han skall rättfärdiga eder från allt. I honom, säger Paulus, i honom förkunnas eder syndernas förlåtelse, och från allt (läs: från allt, riktigt allt), hwarifrån I icke kunden rättfärdigas i Mose lag, warder hwar och en troende i honom rättfärdigad (Apg. 13). Ja, detta är wisserligen sannt samt af tusen sinom tusen pröfwadt och riktigt befunnet. Men mera derom wilja wi se i nästa betraktelse. Må nu det, som är sagdt, warda någon själ till wälsignelse!

Trettiofemte betraktelsen.

574. Det är ingen åtskilnad. Ty alla hafwa syndat och sakna Guds ära och rättfärdigas för intet af nåd genom förloßningen i Kristus Jesus (Rom. 3: 23, följ.). Det är icke mycket, som kan sägas om alla menniskor. Det som med rätta säges om den ene, gäller icke om den andre. Men om alla kan sägas, att de hafwa syndat. Från den förste Adam har synden trängt igenom hela det från honom härstammande slägtet. Likasom den saft, som är i stammen, genomtränger alla qwistar, blad och grenar, så att alla dessa warda af samma art och beskaffenhet som stammen, så har ock Adams blod trängt igenom hela hans slägte öfwer hela jorden och genom alla tider, så att alla hans efterkommande äro af samma art som han. Af syndig säd kunde endast syndig afkomma födas. Det är

en allmän regel i hela naturen: Sådan den är, som föder, sådant är ock det, som födes. Sår man hwete, så wäxer deraf hwete, sår man ogräsfrö, så wäxer deraf ogräs. När Gud skapade wäxter och djur, så förordnade han, att de skulle bära frukt "hwart efter sin art". Detsamma gäller ock om menniskan. Hos det lilla nyfödda barnet framträder synden icke, men hon bor der likwäl. Det späda barnet är såsom den nysådda åkern, på hwilken man ännu ingenting ser, men under hwars swarta mull millioner små korn ligga och gro för att inom kort wäxa upp och bära frukt, "hwart efter sin art". Alla inbillningar om ett rent och syndfritt hjerta hos det, som är födt af kött, äro idel tomma drömmar. Må Gud hjelpa oß att se sanna förhållandet!

575. Man kan tycka, att det är hårdt, att synden skall gå i arf, men det är i alla fall werkligt, och efter werkligheten måste man rätta sig. Hwar och en lefwande warelse bär frukt "efter sin art" och kan icke annorlunda. Det kan ock synas hårdt, att lekamliga sjukdomar, t. ex. lungsot m. fl., gå i arf, men det är dock så. Hos det nyfödda barnet synes ingenting, det wäxer och frodas; ja der gå kanske tio, femton, tjugu år förbi, och man ser ingenting, men der ligger dock sjukdomsfröet; i sin tid bryter det ut och bär frukt åt döden. Så fortgår det slägtled efter slägtled. Det kan kännas upprörande, men hwad will man göra? **Det är ändå werkligt.** För lång tid tillbaka war det kanske någon, som inom den slägten genom eget förwållande först ådrog sig denna sjukdom, och sedan gick den i arf slägte efter slägte. Att förneka det wore ju en galenskap. Sammalunda har det äfwen gått och går med synden. Så länge af menniska födes menniska, så länge skall ock af **syndare** födas **syndare**, och ingenting kan wara farligare än att låta sig bedragas deraf, att det i första början ser annorlunda ut. Det blifwer derwid: Genom en menniskas olydnad äro många wordne syndare (Rom. 5: 19); genom en menniskas synd är fördömelse kommen öfwer alla menniskor (v. 18). Jag må kunna förklara det eller icke, jag må finna det rättwist eller upprörande; inför werkligheten — den nakna obewekliga werkligheten måste jag dock böja mig. Den, som icke böjer sig derunder, måste ändtligen krossas deraf.

576. Alla äro alltså syndare och det genom sjelfwa naturen. Här är ingen åtskilnad. Hos den ene kan wäl synden framträda eller hafwa framträdt på ett annat sätt än hos den andre, men synden är samma synd. Om någon håller hela lagen och syndar på ett, är han skyldig till allt (Jac. 2: 10). Den naturliga men-

niſtan är **död** i öfwerträdelſer och ſynder, och på döden finnas inga grader. Det ena liket kan wara bättre ſwept än det andra, det ena liket kan wara mindre förwandladt än det andra, men död är död. Det balſamerade liket, ſom under åratal ſer ut, ſom wore det en ſofwande men lefwande menniſka, är dock lika dödt ſom det alldeles förwandlade liket. Det finnes grader af ſjukdom men icke af död; det finnes grader af förruttnelſe men icke af död. Den bäſta och förträffligaſte werldsmenniſka är dock andligen död likaſåwäl ſom den meſt förfallna, ehuru förruttnelſen icke gått ſå långt. Hennes hjerta är dock fremmande för Gud, hennes ſinne är köttsligt och ſåſom ſådant en fiendſkap emot Gud (Rom. 8). Det må ſynas för många wara en hård och förſträcklig dom, men det är en ſann dom, **och det förſträckliga ligger juſt deri, att den är ſann.** Känner du icke i ditt eget hjerta och ſamwete, att den är ſann, ſå är det **ditt** fel; ditt hjerta är då förblindadt. Men din blindhet kan icke ändra ſanna förhållandet. **Wi äro alla** af naturen wredens barn.

577. Men ſtår det nu ſå till med allt, hwad menniſka heter, ſådan hon är af naturen, då är det icke ſwårt att begripa, hwarför hon icke kan rättfärdigas genom egna werk. Hon förmår icke att af ſig ſjelf tänka något, ſom är godt (2 Kor. 3), och ännu mindre att utföra något ſådant. Huru långt den egna kraften förſlår, der en ſyndare waknat upp till att ſe ſina ſynder och nu ſkall bekämpa dem, det kunna wi lära af Rom. 7. Reſultatet af alla anſträngningar warder: Det goda, ſom jag will, det gör jag icke, utan det onda, ſom jag icke will, det utöfwar jag; jag har luſt till Guds lag efter den inwertes menniſkan, men jag ſer en lag i mina lemmar, hwilken ſtrider emot den lag, ſom är i min håg, och tager mig till fånga under ſyndens lag, ſom är i mina lemmar (v. 19, 22 f.). Bed den lekamligen döde göra ſig fri från döden — det är precis lika rimligt, ſom att bedja den i ſynd födda menniſkan göra ſig fri från ſynden. Ja, här är ingen åtſkilnad; alleſamman äro de afwikne, alleſammans äro de oduglige wordne; det är ingen, ſom godt gör, icke till en. Ingen har något att berömma ſig af inför Gud. Synes än inför menniſkor den ene wara bättre än den andre, ſå upphör dock all ſkilnad, när de ſtällas inför Gud, och det är hufwudſaken.

578. Men huru ſkola de då warda rättfärdiga? Apoſtelen ſwarar: **För intet, eller: till ſkänks.** Ren nåd och gåfwa måſte det wara. Det beror icke på honom, ſom will, icke heller på honom, ſom löper, utan på **Gud, ſom förbarmar ſig** (Rom. 9: 16).

Efter sin **barmhertighet** frälste han oß, säger Paulus, icke till följd af gerningar i rättfärdighet, som wi hade gjort (Tit. 3: 5). Hade icke Gud förbarmat sig öfwer det i synd fångna menniſtoslägtet, så hade hwarje menniſta warit förtappad. I Eph. 2: 4 följ. säger Paulus till de kriſtna i Epheſus: **Gud, som är rik i barmhertighet, för den ſtora kärleks ſkull, med hwilken han älſkat oß, har gjort äfwen eder lefwande tillſammans med Kriſtus, när I woren döda genom öfwerträdelſerna — af nåd ären I frälſte — på det att han ſkulle i de tillkommande tidsåldrarne wiſa ſin nåds öfwerſwinneliga rikedom i godhet mot oß i Kriſtus Jeſus; ty af nåd ären I frälſte genom tro, och det icke af eder, Guds gåfwa är det, icke af gerningar, på det att ingen må berömma ſig.**

579. På intet ſtälle i alla ſina bref har apoſtelen hopat ſå många uttryck ſom på det ſiſt anförda, för att riktigt grundligt inſkärpa, huru hela wår frälsning är af nåd, ren nåd från början till ſlut. Från Guds "barmhertighets rikedom" går allt ut; för "hans ſtora kärleks ſkull" har det ſkett; "af nåd äro wi frälſta", och det har Gud gjort för att äfwen i tillkommande tidsåldrar wiſa "ſin nåds öfwerſwinneliga rikedom och godhet"; "af nåd äro wi frälſta", "Guds gåfwa är det", "icke wår gerning". Det är, ſåſom hade apoſtelen letat tillſammans alla ord, ſom han kunde hitta. Hans hjerta flödade öfwer, ſåſnart han kom in på kapitlet om Guds nåd, och deraf hjertat fullt är, deraf talar munnen. Han hade ſjelf de allra bittraſte minnen af den tid, då han icke förſtod Guds nåds hemlighet, och derför war ingenting för honom ſå wigtigt ſom det att i alla menniſtors öron och hjertan truga in det dyra ordet nåd — ren nåd, fri nåd, fullkomlig nåd.

580. När Gud kom till Adam i paradiſet för att tillſäga honom löftet om qwinnans ſäd, ſom ſkulle krosſa ormens hufwud, hwad wille han dermed annat än frälſa Adam? Men hwad hade Adam dertill gjort? Hade han icke med fullkomlig frihet och fullt uppſåt öfwerträdt Guds bud? All Adams förtjenſt war att dö och förgås, och den förtjenſten ökade han med att gömma ſig för Gud och ljuga. Men ändå förbarmade ſig Gud öfwer honom och upprättade honom, och det war nåd, ja en ſå ren nåd, att man förgäfwes i himmelen eller på jorden letar efter någon förtjenſt, ſom kunnat beweka Gud dertill. Bewekelſegrunden, orſaken, källan, finner man endaſt i **Guds hjerta.** Sådan ſom källan war, ſådant war ock det watten, ſom derur flöt. Ja, till och med det ſtraff, ſom Gud pålade Adam, war icke ämnadt att ſkada Adam, nej utan att tjena — äfwen det — till hans upprättelſe. Äfwen i detta ingick

alltså nåd. Nådelig och barmhertig är Herren, tålig och af stor godhet, han handlar icke med oß efter wåra synder och wedergäller oß icke efter wåra mißgerningar (Ps. 103). Ingenstädes har Herren framstället det så tydligt och lefwande som i den förlorade sonens exempel. Sedan han förstört allt med stökor, kommer han trasig, utswulten, förnedrad, och strax insättes han i barnaskapets fulla rätt, får den yppersta klädnaden, ring, stor o. s. w. Der war ett sådant haf af nåd, att den förlorade sonen alldeles drunknade och förgicks deri, och en ny, rättfärdig, lefwande son uppstod derur, till fadrens och hela husets glädje.

581. Af Guds nåd är Kristus kommen i werlden, af Guds nåd har han smakat döden för alla, af nåd är Anden sänd, af Guds nåd hafwa wi fått ordet, dopet, nattwarden och alla goda, ware sig andliga och lekamliga, gåfwor. Af Guds nåd är det syndaren först warder uppsökt och wäckt till besinning, af nåd är det han föres till Kristus, af nåd är det han rättfärdigas d. ä. får synders nas förlåtelse och ett nytt sinne; af nåd är det han sedan göres sticklig och kraftig att i sanning tjena Gud, af nåd är det han segrar öfwer synden, döden, djefwulen och allt ondt, tills han ändtligen står der i himmelen fullkomnad och för ewigt salig af samma nåd. Nåden omsluter hela hans lif, såsom luften omsluter kroppen. Han bor, han lefwer, han röres, han andas, han arbetar, han fröjdas i nåden; ja genom nåden är det han till sist, när stunden är kommen, stilla och roligt somnar in, far hädan med frid och går in i paradis.

582. Men hwad menas då med nåd? torde någon fråga. I företalet till Romarebrefwet säger Luther: **"Nåd heter rätteligen Guds gunst och huldhet, som han hafwer till oß i sig sjelf, af hwilken han warder benägen till att gjuta i oß Kristus och Anden med hans gåfwor."** Denna nåd yttrar sig i allehanda wälgerningar. Hwar och en sådan wälgerning kallas också en nåd. Men att Guds huldhet med alla de wälgerningar, som derur härflyta, kallas nåd, det sker derför, att den bewisas oß utan all wår förtjenst ja, **twert emot** wår förtjenst. På detta sätt är wår rättfärdiggörelse och hela wår frälsning en ren nåd. Gud har aldrig tänkt eller begärt, att wi skulle dertill med någon wår egen gerning bidraga. Är det af nåd, så är det icke af gerning, annars wore nåd icke nåd; är det åter af gerning, så är det icke af nåd, annars wore gerning icke gerning. Nåd och förtjenst utesluta hwarandra fullkomligt. Paulus tillåter icke, att man säger: **Af nåd och gerning tillsammans.** Nej, ett af de tu: **antingen** nåd **eller** gerning. I Rom. 3: 21 säger han: Nu är

Guds rättfärdighet utan lag uppenbar, bewisad genom lagen och profeterna. Hör der: utan lag — nåd, ren oförskylld nåd. Såsom wi utan gerningar och för intet, utan att kunna göra något deråt, måste såsom en ren nåd och gåfwa mottaga regnet och solstenet från himmelen, så måste wi ock mottaga "nådens och rättfärdighetens gåfwas öfwerflöd" (Rom. 5: 17) utan penningar och för intet. Såsom wi utan något wårt förwållande genom en annan blifwit syndare, så stola wi ock utan wår förtjenst genom en annan warda rättfärdiga. Kommen hit, säger Herren, köpen utan penningar och för intet (Es. 55: 1).

583. I Es. 43: 23 följ. säger Herren: Icke att du, Jacob, har kallat mig, eller att du, Israel, har arbetat om mig; nej, mig har du arbete gjort uti dina synder och gjort mig möda i dina missgerningar. — Sådan är alltså wår förtjenst, en förtjenst, med hwilken wi förskyllt att dö. Men jag, säger Herren, jag utstryker dina öfwerträdelser för **min** skull. Hwad Gud gör, det gör han alltsammans för sin egen skull. Emedan han **är** kärleken, så utflödar från honom nåd i alla hans handlingar mot oss. När Johannes beskrifwer den enfödde Sonens herrlighet, säger han: Wi sågo hans herrlighet såsom enfödde Sonens herrlighet, full af nåd och sanning, och af hans fullhet hafwa wi alla fått och nåd för nåd (Joh. 1). Om någon frågar oss, för hwad pris wi fått nåd, så swara wi: utan penningar och för intet, utan någon wår förtjenst eller wärdighet, fullkomligt för intet, bara derför att han är full af nåd. Alla egna werk, allt hwad som heter wårt, det ware sig godt eller ondt, warder här uteslutet. Guds nåd allena, utan inblandning af några ware sig egna eller andras werk, är roten, källan, grunden, orsaken till syndares rättfärdiggörelse. Guds nåd flödar öfwer allt, rättfärdigar de största syndare. Der synden öfwerflödar, der öfwerflödar nåden ännu mycket mer (Rom. 5). Din nåd räcker så widt, som himmelen är, säger David (Ps. 108: 5). Och åter: Hos Herren är nåd, och mycken förlåtelse när honom (Ps. 130: 7). Och Paulus säger: Guds för alla frälsande nåd är uppenbarad (Tit. 2: 11). Derför förmanar apostelen i Ebreerbrefwet: Sen till, att ingen försummar Guds nåd. Och Petrus förmanar: Sätten ett fullkomligt hopp till den nåd, som eder tillbjuden warder (1 Petr. 1: 13). Hör: ett **fullkomligt** hopp, icke ett swagt, owisst, wacklande hopp, utan ett fullkomligt. Guds nåd är wärd en fullkomlig tillit. Hon är en ewig nåd, en werksam nåd, en nåd, som är mäktig att af de uslaste syndare göra rättfärdiga och lefwande Guds barn. Ingen, som satt fullkomligt hopp till henne, har blifwit beswiken.

Aldrig skall heller hädanefter någon blifwa det. Allt annat wacklar, men Guds nåd är fast.

584. Öppna engång begge dina öron och ditt hjerta, du som arbetar för att genom egna werk göra dig rättfärdig inför Gud. Ditt arbete är icke blott ett fåfängt arbete; det är ock ett alldeles onödigt arbete, Gud will rättfärdiga dig af nåd, helt och hållet af nåd! "Skall jag då ingenting göra?" säger du. Nej, ingenting, alldeles ingenting, bara taga emot nåd. Af nåd will han förlåta dig alla dina synder, alla dina brott i utwertes gerning, alla dina brott i ord, alla dina synder i onda begärelser. Såsom man med swamp och watten stryker en tafla ren, på hwilken man skrifwit med griffel eller med krita, så will han göra med hela din syndaskuld och det af ren nåd, alldeles för intet. Af nåd will han gifwa dig ett nytt, heligt och rättfärdigt sinne, så att du warder en rättfärdig menniska, d. ä. en menniska, som af hjertat hatar all synd och af hjertat älskar Gud, har sin lust och ro i honom samt i allting will göra hans wilja.

585. Har du sett någon, hwilken längre eller kortare tid, likasom du, gått ängslig och betryckt under sin syndabörda, men som sedan förlorat sin börda, blifwit tröstad och glad, så fråga honom, huru det skett, och han skall swara: "Af nåd". Har du sett någon, som en tid warit syndens träl, som lefwat efter sitt kötts lustar och begär i orättfärdighet, men som sedan blifwit en rättfärdig menniska, en i Gud lycklig och från syndens makt frigjord menniska, så fråga honom, huru det skett, och han skall swara: "Af nåd". Men tror du det ändå icke, så fråga honom igen: "War du då werkligen en riktigt stor syndare?" och han skall swara: "Ja, en förfärlig syndare, den förfärligaste bland syndare; när jag efteråt tänker derpå, så ryser jag för, huru nära helwetets afgrund jag warit." Drinkare hafwa blifwit rättfärdigade af nåd, stökor hafwa blifwit rättfärdigade af nåd, tjufwar, röfware, mördare hafwa blifwit rättfärdigade af nåd; och såsom lyckliga, frigjorda, rättfärdiga menniskor och Guds barn prisa de nu både här och i himmelen Guds nåd, genom hwilken de äro, hwad de äro.

586. "Men huru går det då till?" frågar du. Swar: det sker, såsom Paulus i wårt språk säger, **genom förloßningen i Kristus.** Allt jemnt kommer apostelen åter och åter tillbaka till denna medelpunkt näml. Kristus. Såsom uti en djup däld, rundtomkring omgifwen af höga berg, wattnet från alla sidor alltid strömmar tillsammans till den punkt af dalen, som ligger djupast, så flyter ock hela Pauli predikan tillsammans i den enda punkten Kristus. I

Kristus är det Gud bor, i honom är det han gör syndare delaktiga af sin nåd, sin rättfärdighet, sitt lif. I Eph. 1: 3 följ. framhåller apostelen detta med synnerlig lifligbet. I Kristus, säger han, är det, som Gud wälsignat oß, som tro, med all andlig wälsignelse; i Kristus är det han har utwalt oß före werldens grundläggning till att wara heliga; i Kristus är det han har förutbestämt oß till barnaskap hos sig; i Kristus är det han benådat oß; i Kristus är det wi hafwa förloßningen genom hans blod, öfwerträdelsernas förlåtelse efter rikedomen af hans nåd; i Kristus är det han sammanfattat allt, både det som är i himmelen, och det som är på jorden. Kristus är hjertat och medelpunkten i alla Guds gerningar. Utan Kristus finnes ingen hjelp eller frälsning, ingen nåd, intet lif, ingen himmel eller saligbet för syndare. Såsom Gud endast genom de lekamliga näringsmedlen gör menniskan delaktig af sin allting uppehållande kraft, så gör han endast i och genom Kristus syndare delaktiga af sin nåd till rättfärdiggörelse och lif för dem. Wi äro Guds werk, säger apostelen, **skapade i Kristus Jesus till goda gerningar** (Eph. 2: 10). Och åter säger Petrus: I ingen annan än Jesus Kristus är frälsning (Apg. 4: 12).

587. "Men hwad är då förloßningen i Kristus?" Swar: Förloßningen i Kristus är hwarken en förloßning, som en gång för alla är stedd i Kristus, icke heller en förloßning, som är till i Kristus, såsom t. ex. en skatt är till i ett skrin; nej, **förloßningen i Kristus är den frälsning, som består deri, att Kristus från synd förlossar hwar och en, som är i honom.** Genom att sålunda i Kristus förlossas från synd är det, som den troende rättfärdigas inför Gud, och det sker af nåd; Guds gåfwa är det. Nu, säger apostelen i näst föregående vers, är **Guds rättfärdighet utan lag uppenbarad, bewittnad af lagen och profeterna, nämligen Guds rättfärdighet genom tron på Jesus Kristus till alla och öfwer alla dem, som tro.** Med Guds rättfärdighet menar han alltså den rättfärdighet, som den troende erhåller af Gud. I Kristus warder den troende både hela sin gamla syndaskuld och hela sitt gamla syndalif qwitt; i Kristus utgjuter sig öfwer honom en sådan öfwerflödande Guds nåd, att synderna förswinna för densamma, såsom mörkret för solen. Detta heter att rättfärdigas inför Gud, och det är så helt och hållet ett werk och en gåfwa af Gud, att det ock kallas **Guds rättfärdighet.** Ingen menniska har dertill kunnat det ringaste bidraga. Paulus, Petrus, Maria, Johannes hafwa alla behöft samma nåd som wi för att frälsas. Gud har gjort Kristus till synd för oß, på det wi må warda **Guds rättfärdighet** i honom, säger

apostelen i 2 Kor. 5. Sannerligen — ett större nådens under kan aldrig tänkas. Att Gud skapat himmel och jord är en småsak i jemförelse med detta under. Gud widge wåra hjertan!

588. Till ytterligare förklaring af denna sak tillägger apostelen: **Honom har Gud framställt såsom en nådastol genom tron i hans blod till uppenbarelse af sin rättfärdighet — för öfwerseendets skull med de under Guds tålamod förut begångna synderna — till uppenbarelse af sin rättfärdighet i den närwarande tiden, på det han skall wara rättfärdig och rättfärdiga den, som är af Jesu tro.** Hwad betyda då orden: "till uppenbarelse af sin rättfärdighet?" Apostelen har sjelf uttryckligen i v. 21 förklarat, att han med Guds rättfärdighet menar den rättfärdighet, som af Gud kommer genom tron till alla troende. Och hans förklaring måste få gälla. I gamla testamentet hade Gud öfwerseende med synderna, och det just med afseende på den tid, som derefter skulle komma, då han skulle framställa Kristus till en nådastol, genom hwilken han skulle rättfärdiga de troende, såsom han sjelf är rättfärdig. Till Jesus bjudas, kallas, trugas alla möjliga syndare, judar och hedningar, fariseer och öfwerstepresters, publikaner och stökor, drinkare, tjufwar, röfware för att finna nåd. Och alla, som komma till honom, warda med ens rättfärdigade från alla sina synder. Den, som är skyldig fem hundra penningar, får dem efterskänkta, den, som är skyldig femtio penningar, får dem efterskänkta, den, som är skyldig tio tusen pund, får dem efterskänkta. Och alla warda de nya skapelser med annat och nytt hjerta, like Jesus. Will man se, huru Gud rättfärdigar syndare, så får man se det i Jesus, ty der uppenbarar Gud det. Exemplen äro otaliga. De upprepas alla dagar till stor glädje för Gud och hans änglar och alla heliga. Ja, Gud ware lof!

589. Men att rättfärdigas i Kristus, det sker genom tron. Ty genom tron är det syndaren förenas med honom eller inympas i honom. Att rättfärdigas af nåd — att rättfärdigas i Kristus — att rättfärdigas genom tron, det går allt på ett ut. I Kristus är det Guds nåd gifwes syndaren till rättfärdiggörelse, och genom tron är syndaren i Kristus. Derför säger ock Paulus i Apg. 13 till judarne i Antiochia: Från allt, hwarifrån I icke kunden rättfärdigas i Mose lag, warder hwar och en troende i honom rättfärdigad. Den **troende** är det, som rättfärdigas, och i **Kristus** är det han rättfärdigas, ty genom tron är han i Kristus. I Rom. 4: 16 säger apostelen: Derför är det af tron, att det skall wara af nåd. Att predika rättfärdiggörelse af tro och att predika rättfärdiggörelse af nåd — det är alltså enligt dessa Pauli ord en och samma sak.

Tron utesluter all förtjenst och tager allt såsom gåfwa af nåd, ren, oförskyld nåd.

590. Öfwer detta Pauli ord gör Rosenius följande enkla och stöna utläggning: "Märk wäl dessa ord. De gifwa ett stort ljus öfwer hela Guds frälsningsråd. Apostelen säger, att då det ewiga lifwets arf skall mottagas endast med tron, så är orsaken den, att det skall gifwas af nåd. Se här hemligheten af detta besynnerliga, hwarpå hela werlden undrar och stöter sig, nemligen att Skriften är genomströdd med det lilla ordet "tro" och alltigenom fäster menniskornas salighet wid tron, så att der öfwerallt stå sådana ord som: "genom tron", "af tron", "om du tro kan", "han trodde", "tro" o. s. w. Hemligheten är denna: Det skulle wara af **nåd**. Menniskan war genom syndafallet så förlorad, att hon icke kunde på annat sätt frälsas än genom hel och oförskyld nåd. Herren Gud wille förherrliga sin nåd och åter skänka det ewiga lifwet lika oförskyldt, som han engång hade skapat menniskan till ewinnerligt lif (se Eph. 1: 5—12), men då måste den stora nådegåfwan emottagas på ett sådant sätt, att menniskan icke kunde tillegna sig sjelf den ringaste förtjenst utan måste gifwa åt Gud hela äran derför. Sådant gör endast tron. Att tro är att frånsäga sig sjelf all wärdighet och förtjenst och all förmåga att sjelf frälsa sig, men nu såsom ett litet wanmäktigt barn endast taga emot nåd som nåd. Derför måste det wara af tron. På ingen annan wäg än genom tron kunde saligheten emottagas såsom nåd."

591. Alltså **af nåd**, det är roten; nåden är det, som ligger på botten af hela Guds frälsningsråd — i **Kristus**, det är medlet å Guds sida, ty i honom bor Gud med all sin nåds fullhet — **genom tron**, det är sättet, ty genom tron förenas syndaren med Kristus. Gud ware lof för sin outsägliga nåd och gåfwa! Tro — skynda dig att tro på Kristus, så warder äfwen du rättfärdig och frälst!

Trettiosjette Betraktelsen.

592. **Göra wi då lagen om intet med tron? Bort det, utan wi stadfästa lagen** (Rom. 3: 31). Det war en ständig anklagelse, som apostelen Paulus fick uppbära från judarnes sida, nemligen att han med sin predikan om rättfärdiggörelsen af tron **omintetgjorde lagen,** d. w. s. kullkastade, hwad gamla testamentet lärde om rättfärdiggörelsen. Nu war gamla testamentet Guds ord, och det war följaktligen uppenbart, att om Paulus lärde annorlunda än gamla testamentet, så war hans predikan icke Guds ord. Fördenskull lade Paulus mycken wigt uppå att wisa, att hans predikan om rättfärdiggörelsen af tron war så långt ifrån att upphäfwa gamla testamentets lära, att den twertom bekräftade och stadfäste densamma. Ty äfwen lagen, d. w. s. gamla testamentet, lärde, att menniskan warder rättfärdig allenast af tron. Detsamma säger apostelen i Rom. 3: 21: Nu är Guds rättfärdighet utan lag worden uppenbar, **bewittnad genom lagen och profeterna,** den Guds rättfärdighet nemligen, som kommer af tron till alla och öfwer alla dem, som tro. Lagen och profeterna, d. ä. hela gamla testamentet*), bewittna alltså, säger han, att en menniska rättfärdigas af tron utan lagens gerningar.

593. Ett sådant bewisningssätt war att i grund krossa de fariseiske motståndarena. Deras kraftigaste stöd i striden mot Paulus war ju gamla testamentet. Och tänk nu, om sjelfwa det gamla testamentet wittnade mot dem! Huru skulle de kunna warda fullständigare krossade? Det hände i förra århundradet, att en prestman i Stockholm hade hållit en predikan, som wäckte mycket uppseende. Konsistorium infordrade hans predikan. Han inlemnade densamma, och konsistorium fann uti henne mycken afwikelse från den rena luterska läran. När prestmannen förekallades för att få sin dom, framlemnade han till konsistorium Luthers postilla, ty ur den war hans predikan ord för ord öfwersatt. Tänk huru

*) Gamla testamentets skrifter benämnas uti det nya testamentet stundom "Lagen" (Joh. 15: 25), stundom "Lagen och profeterna" (Luk. 16: 16), stundom "Lagen, profeterna och psalmerna" (Luk. 24: 44).

förkrossande! De hade dömt predikan såsom afwikande från den lutersta läran, och dock war hon skrifwen af Luther sjelf! Ungefär sammalunda går Paulus tillwäga. Likasom wille han säga: "I berömmen eder af Mose och profeterna, nuwäl, just dessa äro de, som lära, att menniskan rättfärdigas af tro." Och för att bekräfta detta framdrager han icke ur någon undangömd wrå af gamla testamentet något dunkelt språk, hwilket han för deß dunkelhets skull kunde tyda huru som helst; nej utan han anför Abrahams, sjelfwa deras stamfaders, eget exempel. Tänk hwilken förkrossande bewisning.

594. Att Abraham blifwit rättfärdig på riktigt sätt, det måste alla judar medgifwa. Nuwäl, huru wardt Abraham rättfärdig: af tron eller lagens gerningar? Kan det bewisas, att Abraham blifwit rättfärdig af lagens gerningar, då måste lagens gerningar wara den rätta wägen. Kan det deremot bewisas, att han blifwit rättfärdig af tron, nuwäl då måste tron wara den rätta wägen. Hwad säger alltså Skriften om saken? Ty hennes utslag måste wara det afgörande. Jo, hon säger: **Abraham trodde Gud, och det wardt honom räknadt till rättfärdighet.** Alltså, genom tron är Abraham worden rättfärdig, genom tron måste derför äfwen wi warda det, om wi annars wilja rätta oß efter Guds ord. Abrahams egna gerningar må framstå huru stora och lysande som helst: rättfärdig inför Gud har han dock icke blifwit genom dem. Alla egna werk äro kött, behäftade med synd, och från den regeln har Abraham icke utgjort något undantag. Det är i Rom. 4 apostelen serskildt omständligt behandlar denna sak. Wi wilja derför korteligen betrakta några hufwudpunkter deraf.

595. Apostelen begagnar ett mycket träffande uttrycksätt, när han säger: **Hwad har wår fader Abraham wunnit efter köttet? Om Abraham rättfärdigades af gerningar, så har han en berömmelse men icke inför Gud** (v. 2). Att rättfärdigas af gerningar är enligt dessa ord detsamma, som att rättfärdigas **af kött.** Men med kött menar apostelen allt, hwad en menniska af naturen eller genom mensliga åtgärder och yttre ting är eller kan warda, äfwensom allt hwad hon af sig sjelf kan åstadkomma. Af naturen är menniskan kött, oren och syndig, utan Guds ande. Detta gäller icke blott wissa dåliga menniskor utan alla — och det genom sjelfwa födelsen. Det som är födt af kött, det är kött, säger Herren (Joh. 3). Och allt, hwad hon kan företaga och uträtta, stadnar inom köttets område. Hennes bästa gerningar äro kött såwäl som hennes sämsta. Att sålunda lära den naturliga menniskan att genom egna werk warda

rättfärdig, det är alldeles detsamma som att uppmana henne att anstränga sitt kött för att rättfärdigas. Köttet kan åstadkomma en töttslig, en utwertes rättfärdighet, som lyser inför menniskor. Men den rätta, andliga rättfärdigheten kan det icke åstadkomma. Det såg man synnerligen hos judarnes fariseer. Hela den der wägen måste öfwergifwas. Judarne må berömma Abrahams fromhet huru mycket som helst: på den wägen har han dock icke blifwit rättfärdig för Gud.

596. Hör du, som ännu arbetar för att genom egna werk, böner, föresatser, ansträngningar, gudstjenstöfningar o. d. warda rättfärdig — hör här, hwarför det icke går. Du will rättfärdigas genom **köttet**, och det är ett fåfängt försök. Du har bara **kött** att komma med, ja du **är** bara kött, och köttet kan aldrig warda något annat än kött, orent och syndigt. Köttet kan aldrig omwändas, aldrig pånyttfödas, aldrig helgas utan endast korsfästas och dödas, och huru skulle du då kunna wänta, att ditt **hjerta** någonsin skulle kunna omwändas och helgas genom köttet, detta oförbätterliga kött? Käre, begagna dock ditt sunda förstånd en liten smula, så skall du wäl sjelf finna, i hwilka galenskaper du är fången. Du är såsom en, som will koka mat genom att lägga is under grytan. Nej, en annan wäg måste det gå. Af nåd måste det wara, med nåd måste det börja. Du will göra goda gerningar först för att få nåd sedan. Det synes mycket naturligt och allwarligt. Men nej, det går icke. Det borde gå, tycker du, men det går icke. **Köttet** kan icke göra goda gerningar; det kan göra "**lagens** gerningar" men icke **goda** gerningar. Trädet måste först göras godt, innan det kan bära god frukt. Derför går det icke. Alla, som försökt den wägen, hafwa ock kommit till korta. Paulus sjelf har försökt den. Fanns det någon i Jerusalem, om hwilken man skulle hafwa trott, att han war rättfärdig genom egna werk, så war det wäl han. Men all denna hans rättfärdighet war idel bedrägeri. När lagens inre andliga kraf wardt honom uppenbart, då war det så, som hade ett berg fallit på ett äggskal. Hans rättfärdighet krossades, och ju mer han arbetade för att upprätta henne igen, desto sämre gick det, såsom wi förr hafwa sett (Rom. 7). O huru wändades han ej, huru arbetade han icke! Men allt förgäfwes.

597. Att tänka, att en syndare skulle genom egna gerningar rättfärdigas, det är lika galet som att tänka, att wattnet skulle börja rinna från hafwet uppåt bergen, eller att törnbuskarne skulle börja bära fikon. Om en trädgårdsmästare tänkte så här: "Jag will noga flöta, wattna, gödsla denna törnbuske — ho wet, han torde der-

igenom en dag komma att bära fikon eller drufwor" — hwad skulle du säga om den trädgårdsmästaren? Att han wore en dåre. Ja wißt, en dåre alldeles lik dig, hwilken tänker göra dig rättfärdig med kött. Nej, här äro Skriftens ord tydliga, och allas deras erfarenhet, som försökt gå den wägen, bekräftar Skriftens ord. Af egna gerningar kan intet kött rättfärdigas, det säger Guds ord, **och då behöfwer ingen försöka att gå den wägen.** Ofta tänka själar, att det hör till den rätta bättringen, att de en tid måste "gå under lagen", såsom det heter, och arbeta på att genom egna gerningar warda rättfärdiga. Ja, det händer ock, att predikanter i oförstånd så framställa saken. Många själar äro derför i oro, om deras tro kan wara riktig, emedan de frukta, att de till äfwentyrs icke warit nog länge eller nog djupt "under lagen". Men detta är en mycket dåraktig willfarelse. När Paulus omtalar sina erfarenheter i det afseendet, så gör han det icke för att gifwa andra underwisning, huru det måste gå äfwen för dem, om det skall gå rätt. Nej, utan han gör det twertom **för att afskräcka andra att försöka en wäg, som alldeles mißlyckats för honom sjelf.** Derför om du lider af sådan oro, så låt den fara! Tro icke, att det hör till en allwarlig kristendom, utan wet, att det twertom är **Gud emot,** att själar någonsin "gå under lagen", d. ä. fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet.

598. I Phil. 3 talar apostelen om sin rättfärdighet efter lagen, sägande: **Hwar en annan sig tycka låter, att han må förtrösta på köttet** (d. ä. på hwad han är och gör), **jag mycket mer, jag, som på åttonde dagen är omskuren, en af Israels folk och Benjamins slägt, en Ebre af Ebreer, efter lagen en farise, efter nitet förföljande församlingen, efter den rättfärdighet, som är af lagen, otadlig.** De falske lärarne kunde icke om Paulus säga, att han fördenskull föraktade lagens rättfärdighet, att han sjelf icke egde någon sådan rättfärdighet. Nej för ingen del. Kom det an på den saken, så hade han wäl **mer än andra.** Såsom Paulus wid ett annat tillfälle inför en romersk höfding, hwilken för penningar hade köpt romersk medborgarerätt, berömde sig deraf, att **han** war **född** romersk medborgare (Apg. 22: 28), så berömde han sig här mot de falske lagifrarne deraf, att han icke, såsom många af dem, war proselyt, omskuren wid äldre år, utan att han war **äkta** jude, född af judiska föräldrar och omskuren på åttonde dagen. I det afseendet fattades honom alltså intet af det, som hörde till lagen. Och hwad gerningar angick, så hade han hört till fariseernas parti, hwilket war det strängaste i lagen; och nit hade han ådagalagt, så att

han öfwerträffat många sina samtida (Gal. 1: 13). Ja, enligt den rättfärdighet, som är af lagen (nemligen såsom lagen af judarne allmänneligen uppfattades), war han sådan, att ingen menniska kunde tadla honom eller säga, att han hade något fel. I jemförelse med honom woro alla dessa lagifrare, hwilka nu så dugtigt uppträdde mot honom, idel stympare.

599. **Men, tillägger apostelen, hwad som war mig en winning, det har jag för Kristi skull räknat såsom skada.** Allt detta, will han säga, som gjorde mig så framstående i judastapet, war mig bara till skada, emedan det hindrade mig att komma till Kristus. Han säger icke, att detta hans arbete under lagen hade warit en nödwändig "förberedelse till tron", såsom det ofta till själars förwillelse predikas, nej, utan att det twertom hade warit honom en skada, en förlust, ett **hinder** för tron. Hade det warit en förberedelse till tron, så hade det ju ändå warit honom en winning, hwilken han bort prisa. Må wi icke låta oß bländas af sken. **Allt, allt, som hindrar en menniska att komma till Kristus, wore det ock den aldra allwarligaste gudstjenstifwer, är henne till omätlig skada, emedan det hindrar hennes frälsning.** I ingen annan är frälsning, och det är icke något annat namn under himmelen menniskorna gifwet, i hwilket wi måste frälsas, än Jesu namn (Apg. 4: 12). Man kan ibland få se naturmenniskor, hwilka synas så fromma, så hjertegoda, så ädelliga, att man wore färdig att kalla dem för änglar; och dock när man ser närmare dertill, så befinnes just denna deras rättfärdighet wara det, som wäsentligen hindrar dem att komma till Kristus, **och då är hon deras största skada och förderf.** Menniskor må prisa den; Guds dom blifwer en annan.

600. Ja, säger apostelen widare: **jag räknar ännu allt såsom skada, till följd af det öfwerträffande i min Herres Jesu Kristi kännedom.** Det war icke blott i den första ifwern och hettan, som jag räknade det så. Nej, ännu, sedan jag många år warit kristen, räknar jag det på samma sätt. Att känna Kristus, att wara i Kristus, öfwerträffar allt annat, och derför har allt, som förr hindrat mig att lära känna honom, warit min skada. Samma bekännelse måste ock nu alla werkhelgon aflägga, hwilka ändtligen komma till tron. "O, hwad förlust har jag icke gjort genom alla mina bemödanden att göra mig sjelf rättfärdig!" Och, tillägger han ytterligare, **jag räknar det för affräde, på det att jag må winna Kristus och warda funnen i honom, icke hafwande min egen rättfärdighet, den som är af lagen, utan den som är genom tron på Kristus: Guds rättfärdighet, som är af tron.** Sin egen rättfärdighet kallar

han den rättfärdighet, som är af lagen, emedan det är en rättfärdighet, som han sjelf genom egen kraft skall åstadkomma; Guds rättfärdighet kallar han deremot rättfärdigheten af tron, emedan det är en rättfärdighet, som kommer af Gud såsom en fri skänk och nådegåfwa. Aldrig har apostelen kunnat wälja starkare uttryck för att fördöma den egna rättfärdigheten. Tänk: **affskräde** kallar han henne; affskräde — sådant som man kastar i soplåren — det är den egna rättfärdighetens wärde, äfwen der hon är som bäst och mest redbart menad.

601. "Ja men, säger du, det måste dock wara öfwerdrifwet." Många tala så. Jag känner en qwinna, som, när hon warit på ett bönehus en gång, sade: "Dit går jag aldrig mer, ty der predikade man, att det icke är någon skilnad mellan syndare inför Gud." Hon tyckte sig wara alldeles för from för att likställas med grofwa syndare inför Gud. Men tänk efter med förnuft! **En rättfärdighet, som hindrar menniskan att komma till Kristus** och frälsas — är det werkligen för öfwerdrifwet att likna henne wid affskräde? Att hon ser bra ut för menniskors ögon, det gör henne icke bättre. Hon är såsom ett ruttet ägg, hwars skal wisserligen kan se inbjudande ut, men som, när man knackar sönder skalet, wäcker wämjelse genom sitt utseende och sin stank, så att man kastar det såsom affskräde ut i soplåren. O, må wi lära oß att döma andliga saker andligt: icke efter utseendet utan efter Guds sanning. Dömen icke efter ansigtet utan dömen en rätt dom, säger Herren (Joh. 7: 24). Och må det bliswa för wåra hjertan wißt, att **allt, som hindrar en menniska från att komma till Kristus, hindrar henne från att warda frälst.** Men det, som hindrar menniskan att warda frälst, det kan aldrig med för hjerta färger utmålas. Ingenting kan wara henne till större skada än det, ehwad sken det för öfrigt må hafwa.

602. Det är grufligt swårt att öfwertyga den egenrättfärdige derom, att han är på en orätt wäg. Det är nästan som att försöka fånga en ål i en laxnot. Han läser ju Guds ord flitigt, han går i kyrkan, han går på bönehus — är icke det rätt? Han deltager i missionswerksamhet — är icke det rätt? Han beder morgon och qwäll — kanske der emellan, han håller husandakt i sitt hem, är icke det rätt? Allt hwad bibeln lärer om Kristus och frälsningen, ja allt hwad bibeln säger, det tror han — är icke det rätt? Hans lefwerne är fullt jemförligt med de sanna kristnas, han är samwetsgrann, trogen, redbar, hjelpsam, o. s. w., och hwad fattas då mer? Skall man icke af frukten känna trädet? Och dock — med allt detta saknar han den rättfärdighet, som är af Gud. O, huru beklagans-

wärd är han icke! Men will man säga honom det, så slår han endast emot. Gud öppne hans ögon i tid! Han är fången i den falska egenrättfärdighetens fina snara.

603. En sådan rättfärdighet har Abraham icke haft. Wägen för honom att rättfärdigas war denna: Abraham trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet. Tron kom icke till såsom en ny förtjenstfull gerning jemte hans andra förtjenster, så att alla tillsammans gjorde honom rättfärdig. Nej, så står det werkligen icke skrifwet. O huru wanlig är icke den willfarelsen, att själar tänka: "Det och det måste jag först göra och wara, sedan skall jag äfwen tro, och så warda rättfärdig." Der warder tron ingenting annat än ett werk af egen rättfärdighet jemte alla andra egna werk, och det må man wäl kalla egenrättfärdighetens finaste form. För denna willfarelses skull måste själar ofta åratal gå utan frid. Twert deremot **utesluter** tron alla egna werk och all egen förtjenst, **ty af tron är rättfärdigheten, på det att hon skall wara af nåd**; men är hon af nåd, så är hon icke af gerning, annars wore nåd icke nåd, såsom apostelen säger (Rom. 4: 16, 11: 6).

604. Icke heller står det, att Abraham rättfärdigades på grund af de goda gerningar, som af tron följde. Sådant är ock en ganska wanlig willfarelse. Nej, hwarken af tron och **lagens** gerningar, icke heller af tron och **goda** gerningar rättfärdigades han utan **af tron allena utan gerningar.** Genom tron allena erhöll han både syndernas förlåtelse och ett nytt sinne, ett rent hjerta, hwaraf sedan följde rättfärdiga gerningar. Men följde dessa gerningar efter såsom frukt, så gingo de ju icke före såsom någon orsak. Men hwad som är skrifwet om Abraham, det är skrifwet oß till en underwisning och ett exempel. Gud har icke olika tider haft olika sätt att rättfärdiga syndare utan alltid ett och samma sätt. Det går an för oß att tro och frälsas alldeles på samma sätt som Abraham.

605. Abrahams historia bör du alltså icke höra såsom en gammal historia, hwilken angår Abraham och ingen annan, utan du bör tillämpa henne på dig, såsom anginge hon icke någon annan utan allena dig. Ty för Abrahams skull är hon icke skrifwen. Han war längesedan död och begrafwen, när Mose skref henne. För din skull är hon skrifwen. När någon läser i en bok om den eller den, som war mycket sjuk, men som ändtligen genom det eller det medlet wardt frisk, då tänker han, ifall han har samma sjukdom: "Si, det war bra, det medlet will äfwen jag begagna". Sålunda tillämpar han ordet på sig sjelf. Gör alltså du sammalunda, när du will warda rättfärdig. När du hör, huru Paulus fåfängt under juda-

skapet arbetade på att genom egna werk warda rättfärdig, så säg: "Den wägen will jag undwika." Men när du hör, huru han sedan i likhet med Abraham wardt rättfärdig genom tron allena, så säg: "Den wägen will jag också gå." När du owärdig och utblottad på all egen förtjenst, full af synd, kommer till Jesus och tror på honom, då warder äfwen du rättfärdigad från alla dina synder. Då skola alla dina synder förlåtas dig, och Gud skall taga "stenhjertat" ur dig och gifwa dig "ett hjerta af kött". Här är en öppen och fri tillgång. På denna wäg kunna alla syndare, de störste med de mindste, warda frälsta. Här är icke tal om större eller mindre wärdighet, om gerningar, som man först måste göra; nej, tro på Herren Jesus, så warder du frälst. Wore du ock den orättfärdigaste menniska, som någonsin gått på jorden, dock tro på Jesus enfaldigt och rätt fram! Du behöfwer icke uppstjuta, du behöfwer icke företaga dig det eller det för att förbereda dig, nej, nu i dag bjudes du att tro utan penningar och för intet. När du är en syndare, så är du lämplig nog att komma till frälsaren, och i samma stund du tror på honom, är du rättfärdig och frälst.

606. Du hisnar kanske wid anbudet. Nuwäl, men det är ändock så. Om det förekommer dig orimligt, är det ändock sannt. Det är stort, större än allt, hwad en syndare kunnat tänka sig, ja, det är stort såsom Gud. Och sannt är det. Alla, som försökt det, hafwa erfarit det. "Men det är för lätt", säger kanske någon. Hwad höra wi? Skulle du då icke tacka Gud, att han gjort wägen sådan, att du kan komma fram? När Elisa tillsade Naaman att bada sig sju gånger i Jordan, för att warda fri från sin spetälska, då tyckte äfwen han, att det war för lätt, men då sade hans tjenare till honom: Om profeten hade förelagt dig något swårt, skulle du då icke hafwa gjort det? Huru mycket mer, när han endast har sagt dig: twå dig, så warder du ren (2 Kon. 5). Tänk så galet att förargas deröfwer, att Gud gjort det så lätt! Emedlertid: du må glädjas eller förargas deröfwer, så blifwer det dock, såsom Gud har inrättat det. Och när du känner alla andra wägar stängda, då skall du tacka Gud, att äfwen du får tro, och då skall du beklaga dig, att du warit så dåraktig, att du icke längesedan trott.

607. "Ja men", säger någon igen, "wißt måste menniskan först så paß mycket öfwerwinna sina synder, att de icke bryta ut." Många tusen själar hafwa så tänkt och derigenom onödigt förhalat tiden. Det låter wisserligen farligt, det måste wi medgifwa, att säga till en menniska: "Du får tro på Kristus, innan du ännu öfwerwunnit

syndautbrotten; drinkaren får komma till Jesus och tro, medan han ännu är en drinkare; stökan får komma till Jesus och tro, medan hon ännu är en stöka; och när de tro, warda de på stunden rättfärdiga". Men Gud ware lof, att så är. Det är enda utwägen för alla förnedrade och olyckliga syndaslafwar. Fråga Paulus, han kan säga dig det. Läs Rom. 7. Fråga Luther, han kan ock säga dig det! Luther arbetade med förtwiflans ansträngning på att bereda sig och göra sig wärdig, men ju mer han arbetade, desto mer fången och olycklig wardt han, tills han fick se, att rättfärdigheten war af tron, och då trodde han, olycklig som han war. En munk sade honom engång: "Käre broder, Gud har befallt dig att tro". Och då trodde han och fick frid; då såg han ock, att han med allt sitt föregående arbete bara sträfwat emot Guds ewiga frälsningsråd. O du, som går der, bunden i någon boja, olycklig och fördömd i ditt samwete, wåga dig deran! Ack att du wisste, huru fritt och öppet tillträdet är. Du skall aldrig blifwa herre öfwer din synd, förrän du tror på Jesus. Att tro — det får du göra lika fritt som att andas. Lika litet som du behöfwer hålla andan för det, att du är owärdig att inandas den rena luften i din syndiga kropp, lika litet behöfwer du dröja med att tro på Jesus, för det att du är owärdig. Nej, tro du och war glad och prisa Gud. Det passar bättre och behagar Gud mer.

608. Wi stadna här för denna gång. Gud wälsigne det sagda på wåra hjertan! I nästa betraktelse wilja wi se, hwad apostelen widare i Rom. 4 har att säga om rättfärdiggörelsen.

Trettiosjunde Betraktelsen.

609. Sedan apostelen i det föregående wisat, att Abraham blifwit rättfärdig af tron utan lagens gerningar, tillägger han widare: **Men honom, som werkar, räknas lönen icke af nåd utan af pligt; men honom, som icke werkar utan tror på honom, som rättfärdigar den ogudaktige, hans tro warder honom räknad till rättfärdighet** (v. 4, 5). Att werka, dermed menar apostelen att genom egna gerningar wilja warda rättfärdig. På den wägen har menniskan att wänta lön efter förtjenst och ingenting widare. Efter ett lif fullt af gudaktighetsöfningar och bemödanden att göra godt, skall hon lönas efter egen förtjenst, och huru det då

går, är lätt att förstå. När Herren stulle för lärjungarne framställa denna wigtiga sak, tog han bilden af en wingårdsegare, som hade legt arbetare på olika tider af dagen. När aftonen kom, lät han tillkalla de sist ankomna wingårdsarbetarne och gaf dem långt utöfwer, hwad de hade förtjent eller wäntat. Då trodde de, som hade arbetat hela dagen, att de stulle få mycket mer, men de fingo, hwad de hade förtjenat, och när de knorrade deröfwer, afwisades de med den frågan: Woren I icke öfwerens med mig om en wiß dagspenning? Tagen det, som eder tillhör, och gån (Matth. 20). Hör: "det edert är, det I hafwen att fordra." De sågo på sina gerningar och fingo efter förtjenst. Så har Herren sjelf tecknat saken för oß. O, det är dock en förkrossande dom, som borde komma alla werkhelgon att wakna. Det är Guds dom, som af ingen mensklig inbillning skall kunna ändras.

610. Öfwer denna vers säger Rosenius följande allwarliga ord: "Märk: den, som werkar, får lön — icke nåd utan lön — har han till alla delar fullgjort det, som husbonden fordrat, så får han den betingade lönen, men brister det åter i hans fullgörande af sin skyldighet, då warder han straffad och får intet af nåd. Sådan är lagen. Den, som håller sig till lagens wilkor, warder ock dömd endast efter dessa. I denna Guds regering är en obeweklig stränghet; der är intet stonsmål. Den, som håller sig wid gerningarne, skall lönas endast efter sin egen förtjenst och får intet af nåd. Då likwäl en sådan kanske gjort mycket flera gerningar än den, som söker och får nåd, så tyckes detta wara mycket hårdt. Men här hjelper intet; det ligger en sträng och obeweklig dom i Skriftens ord härom".

611. O min wän, om du wille gråta blod, så kunde du dock icke göra Guds utkorelse om intet. Att wilja warda rättfärdig genom egna werk, det är lika dåraktigt, som om någon wille göra en död lefwande genom att förmana honom till arbete eller taga i hans kropp, räta honom upp samt sätta hans ben i rörelse såsom till wandring. Tag derför saken, såsom den är. Will du gå in genom dörren, då skall du lätt inkomma; will du tränga dig in på sidan om dörren, genom wäggen, då kommer du med alla dina bemödanden aldrig derin, huru allwarlig du än må wara. En är dörren nemligen Jesus, utom honom finnes ingen sann rättfärdighet, intet andligt lif, ingen salighet. Men i honom finnes frälsning för alla. Derför tillägger apostelen widare:

612. **Men den, som icke werkar (icke sätter sin lit till egna gerningar) utan tror på honom, som rättfärdigar den ogudaktige,**

hans tro räknas honom till rättfärdighet. När apostelen begagnar uttrycken "werka" och "icke werka" i stället för att säga: "sätta sin lit på egna gerningar" eller "icke sätta sin lit på dem", så angifwer han dermed, hwad det är, som utmärker de egenrättfärdiga och de troende. De som sätta sin lit på gerningarne, de utmärkas deraf, att det i deras hjertan alltjemt bara är fråga om, hwad de skola wara och göra för att få Guds nåd. "Ack om jag bara kunde göra en rätt bättring, wara rätt ångerfull, bedja rätt innerligt; nog är Gud nådig, det wet jag wäl, men hwad hjelper det mig, när jag icke kan wara, såsom jag bör" o. s. w. Så ljuder det ständigt ur deras hjertans djup. De åter, som icke sätta sin lit till gerningarne, utmärkas deraf, att de alldeles förtwifiat om, att kunna genom egna gerningar eller ansträngningar warda rättfärdiga, samt att de fördenskull uppgifwit alla försök att på den wägen warda det. Detta är det tillstånd, som Paulus beskrifwer sålunda: När budordet kom, fick synden lif, och jag wardt död (Rom. 7).

613. Men hwad skall då den taga sig till, som mäst förtwifla på alla försök att genom egna werk warda rättfärdig. Apostelen swarar: Släpp allt eget werkande! Gör såsom en skeppare, hwars fartyg genom storm och böljor blifwit sönderslaget, förlorat master och segel och roder. Han försöker icke hålla fartyget uppe längre, utan han lemnar det att redlöst gå till botten, medan han sjelf stiger i räddningsbåten för att nå land. Stig i räddningsbåten (d. ä. evangelium) och rädda dig i land, d. ä. till Jesus. Tro såsom Abraham! Kasta dig med alla dina synder på Guds rena nåd! Kom och tro, medan du ännu är ogudaktig, gudlös, en syndens träl. Ty Gud rättfärdigar den **ogudaktige**, och då behöfwer du alls icke draga dig tillbaka för det, att du känner dig ogudaktig. Röfwaren på korset war en gudlös man, men när han kom i nöd öfwer sin synd, wände han sig till Jesus, och Gud rättfärdigade honom, förlät honom hans synd, samt gaf honom ett nytt, heligt och rättfärdigt sinne, hwilket gjorde honom sicklig att med Jesus ingå i paradiset.

614. Här är nu rätta stället att tala om den frågan, huruwida det är enligt med Guds ord att säga till syndare: "Kom, som du är". Detta uttryck har blifwit mycket försmädadt. Men hwad innebär det egentligen? Det innebär, att syndaren bör och får komma till Jesus, innan han ännu har kunnat göra sig sjelf bättre eller wärdigare. Och är det något orätt i det? Finnes det i naturen någon kraft, någon förmåga, hwarigenom en syndare skulle kunna göra sig bättre? Finnes det någon annan frälsare än Jesus — någon frälsare **jemte** honom och **före** honom, hwilken kan och måste

förbättra syndaren, innan han får komma till Jesus? Inbjödo apostlarne syndare direkt till Jesus, eller sade de till dem, att de först måste sjelfwe göra sig bättre och sedan tro på Jesus? Detta är ju wigtiga frågor. Och söka wi uti Guds ord swar på dem, nog wisar detta ord, att ingen kan göra sig sjelf bättre inför Gud, att all frälsning kommer af Gud genom Jesus, att syndaren derför både får och bör bjudas att komma till Jesus, medan han ännu är fången i synd. Att bjuda syndare att komma till Jesus, medan de ännu äro fångne i synd, det är icke mer galet än att bjuda de sjuka att komma till läkaren, medan de ännu äro fångne i sin sjukdom.

615. "Ja men", säger någon, "en sann sinnesändring och omwändelse måste dock föregå." Men hwad är då en sann sinnesändring och omwändelse annat än det, att syndaren kommer med alla sina synder, oren och owärdig som han är, till Jesus? **En mycket stor willfarelse är det att kalla det egenrättfärdighetsarbete, som en syndare gör på sidan om Kristus, för sinnesändring eller omwändelse.** När wi derför bjuda syndare att komma till Jesus, sådana de äro, då bjuda wi dem att omwända sig till honom direkt, utan att förspilla tiden med några fåfänga ansträngningar, för att göra sig bättre och wärdigare. Och det är förwisso rätt. När apostlarne predikade, då framgick det alltid af deras predikningar, att det war deras mening, att åhörarena skulle komma till Jesus strax. I deras predikningar finnes ingen enda antydan, att de tänkte, att bland deras åhörare funnos sådana, som icke genast fingo wända sig till Jesus och tro. Och hwarest kan man wäl finna ett kraftigare uttryck för detta än i apostelen Pauli ord, som wi här betrakta: Den som icke werkar utan tror på honom, som rättfärdigar den gudlöse, hans tro warder honom räknad till rättfärdighet.

616. Hwem Paulus menar med "honom, som rättfärdigar den gudlöse", det wisar sammanhanget. Han menar nemligen Gud. Ty att Abraham **trodde Gud,** det sammanställer apostelen här med att tro på honom, som rättfärdigar den gudlöse. Gud är den, som rättfärdigar (Rom. 8: 33). Men att rättfärdiga den gudlöse, dermed menas icke att döma eller förklara den gudlöse för att wara rättfärdig — bort det! Guds dom är alltid efter sanningen (Rom. 2: 2), och den som i werkligheten är gudlös, honom dömer och förklarar Gud för att wara gudlös. Annars skulle Gud döma emot sanningen. Men Gud rättfärdigar den gudlöse på det sätt, att han, såsom wi ofta sagt, gör honom rättfärdig, i det att han förlåter ho-

nom hans synder samt tager stenhjertat ur hans kött och gifwer honom ett hjerta af kött d. ä. ett nytt, heligt och gudfruktigt hjerta, ett för Guds nåd och ord mottagligt och böjligt hjerta. Men detta sker allenast derigenom, att den gudlöse tror på Jesus och öfwerlemnar sig åt honom.

617. "Men," säger någon igen, "detta är ju ett evangelium, som lätteligen kan lära menniskor att icke mycket bekymra sig om synden utan lefwa alldeles ledigt och fräckt i henne." Sådan beskyllning har predikan om Guds stora nåd alltid fått uppbära. Men försök det bara! Kom till Jesus, så får du wäl se, om han lär dig att ringakta synden! O nej, twertom är han den, genom hwilken Gud **rättfärdigar** syndare, såsom wi nu ofta hört. Har du sett någon, som kommit till honom och trott på honom, men som ändå icke blifwit rättfärdigad, blifwit en ny, helig menniska, utan twertom fortfarit i sin gamla syndakärlek? Någon sådan har aldrig funnits.

618. Det tyckes wisserligen wara ett öfwerdrifwet uttryck, när Paulus säger, att Gud rättfärdigar den **gudlöse**, och man har fördenskull sökt att tolka det på många sätt. Men apostelens ord måste få stå, såsom de stå. Det är werkligen sannt: den gudlösaste syndare skall warda rättfärdigad i samma stund, som han i tron kastar sig på Guds nåd. Huru djupt förnedrad i otro, synd, gudsförnekelse han än må hafwa warit — i samma stund som han i tron wänder sig till Gud och söker nåd, skall han warda rättfärdigad från alla sina synder så helt, som hade han aldrig lefwat i dem. För judarnes fariseer war det en förargelse, att Jesus ingick till publikaner och åt med dem, ja att han ock emottog skökor och allehanda syndare. Alla sådana woro ju gudlösa menniskor. Men det hindrade honom icke. Herren hade af sin fader det embetet att rättfärdiga och frälsa äfwen gudlösa. Ja, skulle han icke frälsa gudlösa, hwem skulle han då frälsa? Fanns här någon, som **icke** war gudlös? Af naturen äro wi alla afwikne; der är ingen gudsfruktan uti oß. Men der ingen gudsfruktan är, der är menniskan gudlös, och de gudlösa bjudas att omwända sig, tro och warda rättfärdiga.

619. I en stad i mellersta Swerige war en familj, som intet frågade efter Gud. Mannen och hustrun woro begge två drinkare. De bodde uppe på en uthuswind, till hwilken man klef upp på en stege. Der lågo de såsom djur i smutsig halm. I rusigt tillstånd födde qwinnan barn. Det war år 1880. Det war ett gudlöst folk. Men Gud besökte dem med sitt evangelium, de wände sig till honom i sin djupa uselhet, och han förbarmade sig öfwer dem, för-

lät dem deras synder, upprättade dem och rättfärdigade dem. Sannerligen: de fingo erfara, att Gud är en Gud, som rättfärdigar gudlösa. Skulle wi ock uppmana alla, som kunna det, att stå upp och wittna, att Gud rättfärdigar gudlösa, så skulle en oändlig skara resa sig och swara: "Sannerligen, jag war gudlös, mycket gudlös, men Herren förbarmade sig öfwer mig och rättfärdigade mig."

620. Moody omtalar i en af sina skrifter en man, hwilken hade tjenat såsom soldat samt i krig förlorat sin arm. Sedan hade han förfallit i dryckenskap och alla möjliga laster, tills han såg ut såsom en ond ande snarare än som en menniska. Äfwen gamla kristna uppgåfwo allt hopp om hans frälsning. Då hände en dag, att en troende man, som war på wäg till en bönesammankomst, fick se honom. Hans hjerta rördes wid åsynen af en så gruflig förnedring, han gick fram till mannen, klappade honom på axeln, frågade, om han wille tro på Jesus och warda frälst, samt bad honom komma med till bönesammankomsten. Detta tilltal grep mannens hjerta. "Han tro och warda frälst, han den gudlöse?" — det syntes honom wara ett stort anbud. Han kom med, hörde, trodde, fick syndernas förlåtelse och ett nytt sinne samt gick ifrån sammankomsten såsom en ny, rättfärdig menniska, Gud och alla hans änglar till stor glädje. Sedan wardt han en rikt wälsignad evangelii predikant. O ja, det är arma syndares tröst, att Gud rättfärdigar gudlösa; det är, hwad som gifwer evangelii predikanter det rätta modet att bjuda **alla**, nemligen det att de weta, **att ingen kan wara wärre än gudlös**, och att Gud är en Gud, som rättfärdigar gudlösa. Tänk så förskräckligt, om det icke stode i bibeln, att Gud rättfärdigar gudlösa!

621. Publikanen, som uti templet slog sig för sitt bröst och sade: Gud misskunda dig öfwer mig syndare — han gick ifrån templet rättfärdig. Det trodde icke fariseen; kanske trodde han det icke heller sjelf. Men så war det ändå. Hade du frågat honom, när han gick till templet: "Huru är det med dig?" så hade han swarat: "Ack, jag är en arm, gudlös man, så att jag icke wågar upplyfta mitt öga mot himmelen; Gud ware min själ nådig". Nuwäl, rättfärdigad gick han hem, och från den dagen wisste ingen i himmelen annat, än att han war en rättfärdig man. Gud hade rättfärdigat den gudlöse så fullkomligt, att han glömt alla hans synder och gjort honom till en annan menniska. Hade du deremot frågat fariseen: "Huru är det med dig?" så hade han swarat: "Jo, Gud ware lof, jag är en from och rättfärdig man." Men i himmelen wisste ingen, att han war rättfärdig.

622. Om denna samma sak säger Paulus till de kristna i Korint: I woren horkarlar, afgudadyrkare, äktenskapsbrytare, wellingar, drängaständare, tjufwar, girige, drinkare, smädare, röfware — tänk hwilket gudlöst folk! Huru skulle de hafwa kunnat bete sig för att wara ännu gudlösare? Men, säger Paulus, I worden rentwagne, I worden helgade, I worden rättfärdigade. Se der, äfwen så gudlösa menniskor hade blifwit rättfärdigade. Och hwarigenom? Månne genom lags gerningar? Nej, genom Herrens Jesu namn och genom wår Guds Ande, alltså allenast genom tron på Jesus, hwarigenom de fått Guds Ande. Ja, hwem hade warit gudlösare än Paulus sjelf? Men benådad wardt han, rättfärdigad wardt han. Det klibbade många helgons blod wid hans händer, men aftwaget wardt det, och det till den grad, att denne samme förföljare nu ock skulle få den nåden att mer än någon annan uppbygga det Kristi rike, som han tillförene förödt. Kom derför alltid ihåg, att det icke är ett wackert men öfwerdrifwet uttryck, som apostelen i sin hänryckning och ifwer begagnar, utan att det är "sanna och förnuftiga ord," den rena och rätta läran, den rätta guddomliga sanningen, han säger, när han säger, att Gud rättfärdigar den gudlöse genom tron. Ack du gudlöse, tro då på Jesus, så warder äfwen du rättfärdig och frälst!

623. Men Paulus låter det icke stadna wid att anföra Abrahams exempel, utan han går widare och wisar med Dawids ord, huru Gud från alla synder rättfärdigar den gudlöse. Näst Abraham hade ingen större anseende bland judarne än Dawid. Och tänk nu, om icke blott Abrahams exempel utan ock Dawid lärer, att rättfärdighet tillräknas utan gerningar! Det wore ju allt för mycket förkrossande för dessa fariseer! Det wore ju som att slå två slag med en slägga på ett äggskal. Och werkligen: Dawid säger, att rättfärdighet så tillräknas, när han i Ps. 32: 2 sålunda talar: Säll är den man, hwilken öfwerträdelsen förlåten är, hwilken synden öfwerskyld är, säll är den menniska, som Gud ingen synd tillräknar. Der står icke ett enda ord om godtgörelse. I detsamma som Gud sade: "Godtgör dina synder, så skall jag förlåta dig dem", så wore wi förlorade, ty synd kan aldrig godtgöras. Men nu säger han icke så. Nu will han förlåta och utstryka dem för intet — för sin egen skull. Såsom han säger: Mig hafwer du arbete gjort i dina synder och gjort mig möda i dina mißgerningar. Men jag — jag utstryker dina synder för min skull och kommer dina mißgerningar intet ihåg (Es. 43: 24 f.) Hör der: jag — jag — för min skull; icke för dina offers skull, icke för dina ansträngningars skull,

icke för dina gudstjensters eller löftens eller föresatsers skull; nej endast **för min skull, derför att jag är en sådan Gud.**

624. Men på hwad wäg skall då den gudlöse warda så fullkomligt rättfärdigad från sina synder? Swar: allenast genom tron och syndernas bekännelse. Allenast känn din missgerning, att du mot Herren din Gud syndat hafwer, säger Herren (Jer. 3: 13). Om wi bekänna synderna, han är trofast och rättfärdig så, att han förlåter synderna och renar från all orättfärdighet, säger Johannes (1 Joh. 1: 9). Hwar och en, som tror på honom, skall få syndernas förlåtelse genom hans namn, säger Petrus (Apg. 10: 43). Tron och syndernas bekännelse höra tillsammans. Der en menniska af hjertat bekänner sina synder för Gud, der är redan en gnista af tro, äfwen om hon sjelf icke wet det. Hos Judas Iskariot war känsla af synd men ingen tro; derför war der ingen syndabekännelse utan endast förtwiflan. Hos den förlorade sonen war först förtwiflan, när han i sin nöd uti det fremmande landet tog tjenst hos en borgare, hwilken satte honom till att wakta swin. Men sedan, när han kom ihåg sin faders godhet, waknade i honom en gnista tro, och deraf följde beslut att gå hem och bekänna sin synd. Hade han icke haft en gnista tro till sin faders hjertelag, så hade han icke gått hem och bekänt. O min wän, följ du hans exempel! När du känner dig gudlös, olycklig, förlorad, wärre än den wärsta menniska, som du någonsin sett, så kom hit till watten, till lifwets watten! Kom du drinkare, kom du stöka, kom du menedare, kom du tjuf, kom du affälling, kom du gudlöse brottsling, som föraktar dig sjelf och är föraktad af alla andra! Kom och lägg din syndabörda ned wid Jesu fötter i öppen och enfaldig syndabekännelse, och så sannt som Gud är Gud, skola alla dina skulder, som du åsamkat dig under många år, i ett enda ögonblick wara kastade i hafwets djup, och du — du skall ur denna dom framgå rättfärdig och ren såsom ett frigjordt och lefwande Guds barn. Sådan är nådens och rättfärdighetens gåfwas öfwerflöd, hwarom Paulus i Rom. 5 talar. Men om denna syndaförlåtelse hafwa wi ofwanför widlyftigare talat (§ 493 följ.)

625. Sedan apostelen framhållit detta, går han widare till att wisa, att Abraham wardt rättfärdig, innan han ännu wär omskuren, och i Gal. 3 wisar han, att löftet gafs åt Abraham 430 år förr, än lagen utgafs. Men wardt Abraham rättfärdig 430 år före lagens utgifwande, då är uppenbart, att lagen hwarken kan werka eller hindra rättfärdigheten. Apostelen begagnar en träffande liknelse för att belysa denna sak, då han säger: Ingen förkastar ju

eller gör tillägg till en menniskas testamente, när det blifwit stadfäftadt — nej ett sådant testamente hålles i helgd och utföres efter ordalydelsen utan afkortningar eller tillägg. Nuwäl, då är slutsatsen klar: Det testamente, som tillförene blifwit stadfäftadt af Gud med afseende på Kristus, kan lagen, som gafs fyrahundratrettio år derefter, icke upphäfwa till att göra löftet om intet. Ty om arfwet är af lagen, så är det icke mer af löftet. Men åt Abraham har Gud skänkt det genom löftet. Ja, Gud ware lof. Hade Abraham rättfärdigats af gerningar, då hade alla arma syndare måst stå på afstånd och sucka: "Ack den som wore såsom Abraham? Men hwem kan wara såsom han?" Och om någon arbetat än så troget för att blifwa såsom han, så måste han dock till sist twifla och säga: "Ack hwem wet, om jag ännu hunnit blifwa såsom Abraham, så att Gud kan se äfwen till mina gerningar såsom till hans och förklara mig rättfärdig!" Nu deremot behöfwas inga sådana der twifwel. Abraham sjelf wardt rättfärdig på en sådan wäg, på hwilken äfwen gudlösa kunna rättfärdigas. Derför står han der genom sitt exempel såsom en fader för alla troende, ware sig judar eller hedningar, ware sig stora eller små syndare. Och hans exempel ropar till hela werlden: "Genom tron, genom tron — genom tron allena före och utan alla lagar, bud eller gerningar". Må icke hjertat hoppa af himmelsk frid och fröjd, när man får höra ett sådant makalöst budskap och sedan får predika det för de gudlösa?

626. För att ännu grundligare bekräfta denna sak, wisar Paulus, att Abraham, när han redan war rättfärdig, tog omskärelsen såsom ett insegel på den rättfärdighet, som han sålunda redan förut egde genom tron. Ja Paulus går ännu längre. I v. 14 följ. säger han: **Om de, som äro af lagen,** (d. ä. som söka sin rättfärdighet af lagen) **äro arfwingar, så har tron blifwit fåfäng och löftet gjorts om intet,** likasom wille han säga: då duger tron till ingenting, och alla Guds löften äro idel bedrägliga förespeglingar. **Ty lagen werkar wrede, ty hwarest ingen lag är, der är icke heller öfwerträdelse** (v. 15). Likasom wille han säga: Det är så långt ifrån, att lagen skulle werka rättfärdighet, att han twertom drager öfwer menniskan Guds wrede. Ty lagen är alltid förbunden med hot öfwer dem, som icke fullgöra honom, och när han nu aldrig warder fullgjord, så drager han bara dom och död öfwer dem, som hafwa honom. Man bäre sig åt, huru man will, så kommer man alltså med eget arbete aldrig längre än till wrede och förbannelse. Att försöka genom egna werk höja sig till rättfärdighet inför Gud, det är lika fruktlöst, som det wore att försöka hoppa upp till solen.

För hwarje gång man hoppade till, skulle man strax wara nere på marken igen, tilldeß man wore så utarbetad och öm i sin kropp, att man icke widare förmådde röra sig ur stället. Lika fåfängt som det är för en menniska att draga i härnad mot naturlagarne, lika fåfängt är det för henne att draga i härnad emot Guds utkorelse. Resultatet kan aldrig warda något annat, än att hon warder krossad.

627. Men huru apostelen tänkte sig rättfärdiggörelsen af tron, derom säger han widare i samma kapitel: **Twertemot allt hopp trodde Abraham på ett hopp, att han skulle warda en fader för många folk, enligt det som war sagdt: Så skall din säd wara, och icke swag i tron aktade han icke sin egen döda kropp (han war nemligen omkring hundra år gammal) ej heller på Saras döda moderlif, men på Guds löfte twiflade han icke med otro utan wardt stärkt i tron, i det han gaf Gud ära, och war fullt förwissad, att hwad Gud hade lofwat, det war han mäktig att också göra. Derför war det ock räknadt honom till rättfärdighet** (v. 18 följ.) Abraham war ju så gammal, att han icke widare efter naturens ordning kunde få någon son. Sammalunda förhöll det sig ock med Sara. Men när Gud sade till Abraham, att han skulle få en talrik afkomma, då lemnade Abraham ur sigte allt, hwad för ögonen war, och höll sig allenast wid Guds löfte, hwilket måste gälla öfwer allt annat. Dermed gaf han Gud hans rätta ära, såsom Paulus här säger. Ty "att gifwa Gud hans rätta ära, det är intet annat än att hålla honom för en trofast och sannfärdig, wis, barmhertig och allsmäktig Gud, korteligen, att erkänna honom för den, som allena skapar och gifwer allt godt." (Luther). Det gjorde nu Abraham, derför wardt det ock räknadt honom till rättfärdighet, säger apostelen.

628. **Men,** tillägger apostelen widare, **att det wardt honom så räknadt, det är skrifwet icke allenast för hans skull utan ock för wår skull, hwilka det så skall räknas, när wi tro på honom, som ifrån de döda uppwäckte wår Herre Jesus, hwilken för wåra öfwerträdelsers skull utgafs och för wår rättfärdiggörelses skull uppwäcktes** (Rom. 4: 23 följande). Allt hwad som är skrifwet, det är skrifwet oss till underwisning, bättring och salighet. Det, som står berättadt om Abraham, är intet serskildt för honom. Äfwen oss, säger apostelen, skall det tillräknas på samma sätt, när wi tro på Gud, som uppwäckte Jesus. Salighetswägen är alltid den samma. Likasom Abraham bröt igenom hindret af sin och sin hustrus ålder samt höll sig fast wid Guds ord, så bryt äfwen du dig igenom alla hinder af din egen owärdighet, dina "dåliga böner", din "otillräckliga ånger", din "gruf-

liga kallsinnighet" och annat dylikt, hwarmed djefwulen plägar hålla själar tillbaka från Kristus! Bryt igenom det allt och håll fast i ordet och genom ordet i Kristus och genom Kristus i Gud! Det skall räknas dig till rättfärdighet. Twiflar du derpå, så måste du fördöma både Mose och Paulus såsom falska lärare, och det skall du icke göra, ty det är farligt.

629. Ja, Gud ware lof! I denna wår själs aldra wigtigaste lifsfråga hafwa wi de mest bestämda Guds ord att hålla oß wid. Kristus, Guds enfödde Son, är af Gud utgifwen för wåra synders skull, d. w. s. derför att wi äro syndare. Likasom en läkare sändes till en trakt för sjukdomars skull, så är Kristus sänd i werlden för synders skull. Hwarje nöd, hwari ett barn råkar, är för faderskärleken en uppfordran att skaffa hjelp, och hjelpen måste då alltid rätta sig efter beskaffenheten af den nöd, som är å färde. Så har det ock gått i detta fall. Men apostelen tillägger: Kristus är uppwäckt för wår rättfärdiggörelses skull, d. ä. för att göra oß rättfärdiga. En död frälsare hade aldrig kunnat göra syndare rättfärdiga. Men Jesus är en lefwande frälsare. Wore han icke uppstånden, så wore wår tro fåfäng, då wore evangelium en bårskap, då wore wi, som tro, ännu — liksom werlden — qwar i wåra synder, och då wore alla de förtappade, som äro i tron affomnade (1 Kor. 15). Men nu, Gud ware lof, är han uppwäckt och dör icke mer. Han är engång för alla död från synden och lefwer för ewigt för Gud såsom syndares rättfärdiggörare. Men wägen att genom honom rättfärdigas är att tro på honom och genom honom på Gud, som utgifwit honom och uppwäckt honom från de döda (1 Petr. 1: 21). O låtom oß gifwa Gud äran och tro — låtom oß icke undandraga oß till förtappelse utan tro och frälsa wåra själar (Ebr. 10: 39). Ja, himmelske Fader, gif oß dertill din Ande för din nåds skull genom Jesus Kristus, din son, wår frälsare. Amen.

Trettioåttonde Betraktelsen.

630. **Tron är en fast tillförsigt om det, som man hoppas** (Ebr. 11: 1). I dessa ord beskrifwer apostelen trons egentliga wäsende. Och när wi uti det föregående sett, hwilken wigt som ligger på tron, i det att wi allena genom henne kunna warda rättfärdiga för Gud och frälsta, då är det naturligt, att i mångas hjertan den

frågan uppstår: "Hwad är då tron?" Denna fråga är så mycket wigtigare, som det öfwer allt finnes menniſtor, hwilka bedraga ſig med en falſk tro. När man nemligen ſådant wet, då kan ju en uppriktig ſjäl icke undgå att göra ſig förwiſſad, huruwida hennes tro är af rätta ſlaget eller icke. Tänk om du, ſom i många, många år warit anſedd för en kriſten, till ſiſt ſtulle befinnas hafwa bedragit dig med en falſk tro! Det wore ju alldeles förſkräckligt! Gud upplyſe derför wåra ögon! Här gäller för wiſſo att med David bedja: Ranſaka mig min Gud och få weta mitt hjerta! Pröfwa mig och förnim, huru jag menar det; ſe till, om jag på en ond wäg är, och led mig på den ewiga wägen!

631. Men innan wi gå till att ſe, hwad en rätt tro är, böra wi undanrödja åtſkilliga miſsförſtånd rörande tron. Förſt och främſt anmärka wi då, hwad ſom kanſke ſkall förekomma många menniſkor besynnerligt, nemligen **att tron på Kriſtus icke är det ſamma ſom tron på bibeln.** Det är utan twifwel många, ſom hålla ſig för troende, hwilkas tro dock egentligen icke beſtår uti något annat än deri, att de tro på bibeln. Men detta är ännu alls icke detſamma ſom tron på Kriſtus. En menniſka kan wäl wara ſå wiſs på bibelns ſanning, att hon när ſom helſt kunde wåga ſitt lif för deſs förſwar, och det är ändock icke ſagdt, att hon tror på Kriſtus. Ja, en ſtor del af dem, **ſom äro Kriſti och hans rikes fiender,** tro dock alldeles faſt på bibeln och twifla aldrig på, att hon är Guds ord. Derför heter det aldrig i Guds ord: "Tro på bibeln, ſå warder du frälſt." Ty man kan warda fördömd, faſtän man alldeles wiſst och faſt tror på bibeln. Man kan till och med wåga ſitt lif för tron på bibeln och ändå ſakna den rätta kriſtna tron. Det finnas äfwen hedningar, ſom frimodigt lidit martyrdöden för hwad de anſett ſåſom ſanning, och de hafwa dock intet wetat om tron på Kriſtus.

632. Widare anmärka wi, att tron på Kriſtus icke är detſamma **ſom att hafwa en rätt kunſkap eller öfwertygelſe om Kriſtus.** Du kunde wäl hafwa en ſå rätt kunſkap och öfwertygelſe om Kriſtus, ſom någonſin en ängel kan hafwa, men ändå wara utan tron på Kriſtus. Många hafwa offrat ſina krafter, ſina egodelar, ſitt lif för ren lära om Kriſtus — ja många göra det ännu — men hafwa dock i hjertat ſaknat tron. De hafwa haft en rätt tro **om** Kriſtus men hafwa ſaknat en rätt tro **på** Kriſtus. Derför ſäger ock Skriften aldrig: "Om du har en rätt kunſkap och tro **om** Kriſtus, ſå ſkall du warda frälſt". Ty med en ſådan tro kan man dock ännu gå förlorad, det är wiſst. Djefwulen tror också rätt om Kriſtus och är ändå fördömd. Å andra ſidan gifwes det många, hwilka hafwa

en mycket oriktig tro **om** Kristus, men hwilka dock rätteligen tro **på** Kristus. Innan Kristus war upphöjd och den helige Ande utgjuten öfwer apostlarne, hade de en i många afseenden oriktig tro **om** Kristus, hwarom evangelisterna wittna. De wißte ingenting om Kristi död, ingenting om hans uppståndelse; när Herren talade med dem derom, trodde de det icke, ja engång näpste Petrus honom för sådant tal. Men under allt detta trodde de dock af hjertat **på** honom samt woro hans sanna lärjungar lika wäl som sedan. Deras kunskap wardt en annan, men deras tro på honom förblef densamma. Och genom **tron** war det de woro lärjungar. Många äro de ock nu, hwilka hafwa en mycket grumlig och oredig kunskap om Kristus, men hwilka dock äro lefwande Guds barn i tron på honom. Den ene tror orätt om honom i ett, den andre i ett annat, deraf komma dessa otaliga olika meningar och disputeringar, men under tiden kunna de dock trots dessa disputeringar alla tro **på** Jesus. Ingenting kan derför göra mer skada än det, att man sätter tron på Kristus i **tron på den eller den läran om Kristus.**

633. Widare anmärka wi, att tron på Kristus icke är detsamma som **att tro på syndernas förlåtelse.** Man kan tro på syndernas förlåtelse men ändå icke på Kristus. Ja, hela werlden går och tror på syndernas förlåtelse men tror icke på Kristus. Deremot kan wäl en själ tro på Kristus, medan hon ännu icke wågar tro, att hon har syndernas förlåtelse. Ja, det torde wara många syndare, hwilka hafwa det så. Derför säges det aldrig i bibeln: "Tro på syndernas förlåtelse, så warder du frälst." Icke heller säges det: "Om du icke tror på syndernas förlåtelse, så går du förlorad." Nej med en sådan tro kan man ännu gå förlorad, och utan en sådan tro kan man warda frälst genom tron på Jesus. När en menniska dött i tron på syndernas förlåtelse, så är dermed icke sagdt, att hon dött i tron på Jesus. Ja äfwen om hon dött i tron på syndernas förlåtelse för Kristi skull, så är det dock icke sagdt, att hon dött i tron på Kristus. O det finnes förwisso menniskor, hwilka tro, att de hafwa syndernas förlåtelse för Kristi skull, men hwilka ändå icke tro på Kristus utan ännu äro i sina synder.

634. Widare anmärka wi, att den rätta tron icke är detsamma som att tro, att **Kristus genom sin död har försonat, betalt och borttagit all werldens synd, i wårt ställe lidit straffet och fullgjort Guds lag, och att Gud nu för hans skull är oß nådig och will förlåta oß wåra synder, om wi detta tro.** Sådant tro många tusen, hwilka dock lefwa i synd. Nej, i bibeln står det icke: "Tro, att Kristus borttagit werldens synd och förwärfwat henne Guds nåd,

så warder du frälst." Icke heller står det: "Om du detta icke tror, så kan du icke warda salig." Nej, apostlarne hade sjelfwa länge trott på Jesus, innan de ännu ens wisste, att han skulle dö. Ja, när han war död, tänkte de bara på att balsamera hans kropp, på det att den icke så hastigt måtte förruttna. Grufligt illa gör man derför, när man ingifwer själar, att det är tron på Kristus, när man tror sådant, som nu nämdes. Aldrig sade heller någon apostel, att detta skulle wara den rätta trons innehåll. Nej, äfwen med denna tro kan man wara utan tro på Kristus och gå förlorad; och utan denna tro kan man genom tron på Kristus warda frälst. Röfwaren på korset trodde på Kristus, men af sådan lära wisste han ingenting.

635. Widare anmärka wi, att den rätta tron icke är detsamma som **att tro, att man är frälst.** När man derför frågar, huru det är med den och den, och får det swaret: "Han tror, att han är frälst", så har man ännu icke fått weta, om han tror på Kristus. Nej, man kan tro, att man är frälst, utan att det derför är sagdt, att man werkligen är det, och man kan wara werkligen frälst, utan att man ännu wet det eller wågar tro det. Ja, är man än sjelf wiß och glad i den tron, att man är frälst, **så är det dock icke wisst, att man är det,** ty en **wiß** eller **fast** tro är icke detsamma som en **sann** eller **rätt** tro. Fariseen Saulus hade ock en **wiß** och **fast** tro, när han förföljde de kristna, men en **sann** tro hade han icke. Denna werldens barn hafwa ock ofta en **wiß** och **fast** tro, medan de äro alldeles utan den **sanna** tron. En falsk tro kan mycket wäl wara wiß, och en sann tro kan ofta wara mycket darrande och swag. O, det är wisserligen fara för handen, att många dött i tron derpå, att de warit frälsta, och hafwa dock gått förlorade. Derför står det aldrig i bibeln: "Tro, att du är frälst, så warder du salig." Aldrig står det heller: "Om du icke tror, att du är frälst, så går du förlorad." Illa gör man derför, när man söker öfwertyga uppwäckta syndare derom, att de äro frälsta, innan de ännu werkligen äro det. Då försöker man ju öfwertyga dem om något, som icke är sannt. Deraf kan wäl hända, att de komma till tron derpå, att de äro frälsta, och komma dock aldrig till tron på Kristus.

636. Widare märka wi, att tron på Kristus icke består deri, att man **tror, att man är kristen,** eller att man **tror, att man lefwer** o. s. w. Ty allt detta kan man tro, utan att det är sannt. Skrymtare tro också, att de äro lefwande kristna, och de tro dock icke på Kristus. Ja, dö de ock i den wissa tron, att de äro kristna, så gå de

lika fullt förlorade. Ofta händer det, att själar förhindras från en sann tro på Kristus just derigenom, att de tro, att de äro kristna, ja gamla kristna. Ty denna tro gör, att de icke tro, att ordet om omwändelse gäller dem; de tro icke, att de behöfwa omwändas, emedan de tro, att de redan äro kristna.

637. Men hwad är då tron på Kristus? Swar: Tron är enligt apostelens ord **en wiß tillförsigt, och tron på Kristus är alltså en wiß tillförsigt till Kristus, en hjertlig och innerlig tillit till Kristus, såsom den der är Herren och Frälsaren.** En sådan hjertlig tillit till Jesus kan finnas under en mycket ringa och mycket felaktig kunskap. Äfwen de små, enfaldiga barnen, som icke mycket förstå, kunna dock hafwa en sådan tro. Ja, dem framställer Herren rent af såsom mönster af tro. En sådan tillit finner man ock hos alla dem, som i nya testamentet kallas troende, såsom wi snart skola se. Hade man börjat examinera dem efter wåra katekeser och andliga läroböcker, så skulle de wisserligen hafwa stått sig illa. Men sitt hjertas lit satte de till Jesus, och det war tron. Genom den wordo de frälste.

638. Det är ett högst märkwärdigt förhållande, att när Kristus eller apostlarne predikade tron på honom såsom wägen till frälsning, så frågade ingen, hwad det war att tro. Hwad det war att tro, det wißte de förr, och genom evangelium fingo de icke lära ett nytt sätt att tro, utan de fingo weta, hwem den Guden war, och hwem den frälsaren war, på hwilken de skulle tro. Äfwen hedningarne tro på sina gudar, d. ä. de sätta sin lit till dem samt wänta af dem hjelp och frälsning i all nöd. När nu evangelium kommer till dem och predikar tron på Jesus, då få de icke weta något nytt sätt att tro, utan de få weta, hwem Jesus är, på hwilken de böra tro. Om denna sak säger Luther öfwer Joh. 14: 1 följande lärorika ord: "När en rik man litar och bygger på sitt gods, då gör det medwetandet, att han har penningpåsen till sitt ryggstöd, honom dristig och högmodig. En annan sätter sitt hopp till den eller den gode wännen och tänker som så: Slår ock allt annat fel, så har jag likwäl denne wännen qwar. Detta kallar Skriften "förlita sig på" (Jer. 17: 5). Men är det på menniskor eller furstar man förlitar sig, då gör man af dem en afgud, emedan man bygger sitt hopp på dem och warder sjelf högmodig och säker, såsom hade man en Gud och allting och behöfde icke den sanne Guden. Af sådant och annat dylikt afguderi ser och lär man, att dessa två: förtröstan och Gud, höra tillsammans. Hwad ett hjerta bygger och förtröstar uppå, det är alldeles egentligen deß gud, om det ock är

en afgud. När jag nu ser, huru en rik litar och förtröstar på sin afgud samt strax trotsar på sin mammon, när någon kommer honom för när eller tränger honom på lifwet, i det säkra hoppet, att det har ingen nöd, så länge han har afguden bakom ryggen, skulle då jag icke mycket mer förlita mig på den sanne, den lefwande Guden? **Kristus will alltså förmana oß till att lära af den afgudiska werlden, huru wårt hopp och wår tro på den sanne Guden bör wara beskaffade.** När wi derför se, huru någon, litande på sin mammon och sina furstar, trotsar sin nästa, så låtom äfwen oß, litande på **wår** Herre och Gud, trotsa djefwulen och hans hop."

639. O huru många onödiga bekymmer och qwal skulle icke enfaldiga själar befrias ifrån, om de aktade på detta enkla förhållande! Men när nu den frågan uppstår: "Hwad är en rätt tro, och huru skall jag weta, om jag har densamma?" så fara deras tankar ofta omkring hit och dit på, **hwad** de skola tro, och de frukta, att om de tro orätt i den eller den läropunkten, så skall deras tro wara falsk och icke hålla i döden o. s. w. När de derför höra om olika läror, så komma de likasom på sträckbänken, såsom hängde deras ewiga lif på den eller den läropunkten. Men om du plågas af dylik fruktan, så se upp här med bägge ögonen. Ju mer rättigt du tror **om** Jesus, desto bättre är det, men den saliggörande tron består deri, att du af hjertat **sätter din lit till** Jesus. Hwad du då i kunskapen om honom felat, det warder wäl rättadt i himmelen om icke förr, men ditt lif, din frälsning, ditt barnaskap skall icke deraf bero. När du derför känner dig af de många lärostriderna förwirrad i ditt hufwud, så att du icke wet, **hwad** du skall tro, så wet du dock **på hwem** du skall tro, neml. Jesus. Gå derför med alla dina bekymmer till honom och säg: "Herre Jesus, jag förstår litet eller intet af ditt ord, har ock föga begrepp om alla dessa strider, men det förstår jag, att **du är min Jesus, hwilken Gud har sändt för att frälsa mig**; derför **litar jag på dig**; Herre Jesus, swik mig icke." Si när du sålunda med hela ditt hjertas lit håller dig till Jesus, då tror du på honom rätt, och är du då luteran, reformert, katolik, eller hwad det nu kallas, så är du dock en kristen. Är du en okunnig kristen, så är du dock en kristen, är du en i många lärostycken owiß, ja felaktig kristen, så är du dock en sann kristen. Ty sann kristen är hwar och en, som sätter sitt hjertas lit till den sanne frälsaren, Jesus, Guds enfödde Son, hwilken för wåra synders skull är utgifwen och för wår rättfärdiggörelses skull uppwäckt.

640. En skön bild af tron på Kristus hafwa wi uti historien om kopparormen. När Israels barn uti öknen wordo öfwerfallne

af brännande ormar, så befallde Gud Mose att göra en kopparorm, upphänga densamma och sedan säga folket, att hwar och en, som såg på kopparormen, skulle behållas wid lif. Om nu de lärde hade börjat disputera om, hwarför ormen skulle wara af koppar och icke af guld eller silfwer, hwarför han skulle upphängas och icke läggas på marken o. s. w. samt gjort de ormbitnes helbregdagörelse beroende deraf, att de hade dessa saker klara — wißt hade det warit dåraktigt. Sådant skulle säkert icke heller hafwa förbryllat de ormbitne, utan de skulle hafwa swarat: "Detta förstå wi icke, men wi lita på Gud och se på kopparormen." Och när de det gjorde, hade de blifwit helbregda. Se der, gör du nu sammaledes. För syndares räkning har Gud utgifwit sin enfödde Son Jesus och sagt: "Tro på honom, så warder du frälst." War derför enfaldig, lita på Guds ord och håll dig till Jesus! Då warder du också frälst — alldeles ofelbart. Ingenting kan wara enklare än detta. Gud ware lof, att frälsningens kunskap är så enkel.

641. I företalet till Romarebrefwet säger Luther: **"Tron är en lifaktig och stadig förtröstan till Guds nåd, så wiß att man tusende gånger dödde deröfwer.** Och sådan förtröstning och Guds nåds kännedom gör menniskan fröjdesam, tröstfull och glad emot Gud och alla warelser, hwilket den helige Ande gör i tron." Der hör du samma rena evangeliska lära igen. När du alltså förtröstar på Guds nåd, så att du ingenting annat har att lita eller stödja dig uppå än denna nåd och den frälsare, som Gud för denna sin nåds skull gifwit dig och hela werlden, då har du den rätta tron. Denna tro uttrycker David med många stöna liknelser. Sålunda säger han i Ps. 18: Hjertligen kär hafwer jag dig, Herre, min starkhet, Herre min klippa, min borg, min förlossare, min Gud, min tröst, wid hwilken jag håller mig, min salighets horn och mitt beskydd. Dermed will han säga: Till Herren flyr jag, när jag är swag, ty han är min starkhet, han stärker mig. Till Herren flyr jag, när jag är jagad och förföljd. När allt rundtomkring både inom och utom mig swiker, wacklar och går under, då är han den säkra klippa, på hwilken jag söker min trygghet, den lugna borg, inom hwilken jag gömmer mig och söker skydd mot alla mina fiender. Har jag fallit i mina fienders försåt, har jag fallit i synd, då skyndar jag till Herren, och han förlossar mig; korteligen ehwad mig än händer, har jag i Herren min hjelp, min trygghet, mitt allt. Sammalunda säger han i Ps. 91: Den som under den högstes beskärm sitter och under den allsmäktiges skugga blifwer, han säger till Herren: mitt hopp och min borg, min Gud, den jag tröstar uppå. Och åter i Ps. 57: 2:

Under dina wingars skugga har jag tillflykt, till deß att det onda går öfwer; och åter i Ps. 63: 8: Under dina wingars skugga will jag fröjda mig; och åter i Ps. 36: 8: Huru dyr är din godhet, Gud, att menniskors barn tröst hafwa under dina wingars skugga. Med alla sådana ord will David uttrycka den trygghet, det lugn, den glädje han erfor derigenom, att han satte sitt hjertas tillit till lefwande Gud. Och detta är just den rätta tron.

642. I Ebr. 11 belyser apostelen denna sak med många sköna exempel af det gamla testamentets troende. Först anför han Abels exempel, hwilken genom tron frambar större offer än Kain och erhöll genom henne wittnesbörd, att han war rättfärdig, och att hans gåfwor behagade Gud. Hwari bestod då Abels tro? Swar: uti intet annat än deri, att han satte sitt hjertas lit till Gud och hans löften samt hängaf sig helt åt honom, hwilket han ock genom sitt offer uttryckte. Hade Kain haft samma tro, så hade äfwen hans offer behagat Gud, men nu war hans offer en lögn, ty med sitt offer ställde han sig utwertes, såsom wille äfwen han hängifwa sig åt Gud samt dyrka och tjena honom, medan hans hjerta dock war långt ifrån Gud. Sedan anför apostelen Enoch, hwilken genom tron wardt lefwande upptagen till himmelen. Slår jag nu upp gamla testamentets berättelse om Enoch i 1 Mos. 5, så nämnes der icke ordet "tro", men der står, att **Enoch wandrade med Gud** (v. 22 grt), och detta uttrycker apostelen med ordet "tro". Ty deri står den rätta tron, att man wandrar med Gud, håller sig wid, stödjer sig wid honom i alla lifwets förhållanden, såsom Asaf säger: Likwäl blifwer jag wid dig, Herre. Alldeles förträffligt bestrifwer derför ock den nya swenska katekesen tron såsom bestående deri, att man **af allt hjerta håller sig till Gud.**

643. Derefter anför apostelen Noach sägande: **Genom tron byggde Noach arken, fruktande Gud** (v. 7). Till honom hade nemligen Gud sagt, att han skulle bygga en ark till sin och sitt huses frälsning undan den flod, som skulle förstöra hela den öfriga menniskowerlden. Nu kunde ju Noach ofta wara frestad att tycka, att en sådan befallning war en galenskap; men nej, när Gud hade sagt honom det, **så litade han på Gud och gjorde allt, det Gud böd honom** (1 Mos. 6: 22). Och om än de ogudaktige begabbade honom såsom en gammal enfaldig narr, så aktade han det dock icke utan höll ut i tilliten till Gud och byggde. Sådan är den rätta tron. Hon frågar icke efter, hwad som synes eller kännes, icke hwad menniskor tycka, utan hon ser på Gud, litar på honom och lyder hans ord. Genom en sådan tro, säger apostelen, fördömde Noach

werlden och wardt arfwinge till den rättfärdighet, som är enligt tron (v. 7). Detta är skrifwet till en lärdom äfwen för oß, på det att wi också må weta, att när wi sammalunda tro, så äro äfwen wi rättfärdiga och Guds barn, huru orimligt det än må synas både oß och andra. O min wän, tror du så på Gud, då är du förwisso rättfärdig. Har du tänkt på det?

644. Efter Noach anför apostelen Abrahams exempel, om hwilket wi förut widlyftigt talat. Genom tron d. ä. tilliten till Gud och hans ord lemnade han sitt fädernesland och blef en fremling i löftets land. Den frågan, huru han skulle lifnära sig i det fremmande landet, hwilka swårigheter han der skulle möta o. s. w., den frågan bekymrade honom intet. När han hade Guds löfte och bud, så höll han sig derwid, lemnade allt och for, dit Gud hade wisat honom. Detsamma se wi ock i offrandet af Isak, som apostelen längre ned anför. I orubbad tillit till Guds löfte och wiß, att Gud äfwen kunde uppwäcka från de döda, gick han åstad för att offra löftets son. Tänk hwilka sköna uttryck af en sann tro.

645. Jemte Abraham nämner apostelen hans hustru Sara. Genom tron fick ock sjelfwa Sara kraft till frambringande af lifsfrukt, säger han. Och denna tro förklarar han sålunda: Ty hon ansåg honom trofast, som hade lofwat det (v. 11). **Tilliten till den trofaste Guden** — deri bestod hennes tro. Derför, tillägger apostelen, föddes ock af en enda, hwilken deßutom war så godt som död, likasom himmelens stjernor till antalet och såsom den orätneliga sanden på hafwets strand. Sedan apostelen widare omnämt Isak, Jakob, Josef, kommer han till Mose historia. Mose war en äkta trons man. Han hade ju kunnat wid det egyptiska hofwet intaga en lysande ställning såsom Faraos dotterson, men genom tron på Abrahams, Isaks och Jakobs Gud lemnade han allt och sällade sig i stället till det djupt föraktade och hårdt förtryckta Israels folk; ja en lång tid måste han, för att rädda sitt lif, wara i landsflykt och der, för att winna dagligt bröd, taga tjenst såsom boskapsherde. Tänk, hwilken skilnad och hwilken förnedring från det, som han förut hade warit! Många skulle säkert hafwa sagt: "En sådan fantast, swärmare och dåre den mannen är!" Men Mose sjelf räknade det icke så, utan han räknade Kristi smälek för större rikedom än Egyptens skatter. Han wißte, att Gud hade åt Israel gifwit löftet om Messias, och för det löftets skull underkastade han sig allt lidande och all försmädelse. Tänk hwilken tillit till den trofaste Guden! Här war ingenting för ögonen eller de yttre sinnena. Nej, allt yttre talade emot tron. Men Mose höll ut i tron och satte Guds trohet öfwer allt.

När Gud sedan befallde honom att med hela Israels folk draga ut ur landet, hwad kunde wäl synas orimligare? Huru skulle han styra, huru skulle han föda och kläda en så stor menniskomassa? De woro ju sex hundra tusen män förutom qwinnor och barn. Men nej, Mose funderade icke, han trodde och lydde, begaf sig åstad, litande på Gud. Utan ett Guds löfte hade detta företag warit det dåraktigaste wågstycke, som någonsin förekommit. Men för Mose war det ett werk af tro och lydnad. Han litade på Gud, som befallt honom det, och i tron gick han både genom öken och haf. **Ty i det han liksom såg den osynlige, war han stark,** säger apostelen. Hans tillit till Gud war så stark, som hade han haft Gud i synlig måtto framför sina ögon eller wid sin sida.

646. Med alla dessa äfwensom många andra exempel, som apostelen anför, will han lära oß, hwad trons natur och wäsende är, nemligen en enfaldig och barnslig tillit till Gud, såsom när ett barn litar på sin fader och gifwer denna tillit till känna deri, att det fast håller sin faders ord och icke twiflar, att så ske skall, som han har sagt. Deraf kan du ock förstå, huruwida du sjelf har tron eller icke. När du kastar dig med alla dina synder på honom, när du lägger alla dina omsorger på honom, när du i ditt dagliga lif likasom stödjer dig i ditt hjerta wid honom, samt ur hans ord hemtar utslag i ditt lifs wigtigaste frågor, hemtar tröst i bedröfwelse, styrka i swaghet o. s. w., då tror du på honom, och då är du inför honom rättfärdig. Det war en gång twenne wetenskapsmän, hwilka wille komma åt några fogelägg, som lågo i ett bo under en klippa. De kunde icke komma åt dem på något annat sätt än så, att någon nedhissades i en korg till boet. Då widtalade de en liten gosse, att han skulle låta sig nedhissas och hemta äggen åt dem. Men gossen wågade icke, emedan han icke kände männen och således icke kunde hafwa fullt förtroende till dem. När de dock enträget bådo honom, sade han till slut: "Ja, jag skall göra det, om ni wäntar här, **medan jag går hem efter min fader, så att han får hålla i repet.**" På sin fader litade han; när fadren höll i repet, wågade han låta sig nedhissas öfwer ett gapande bråddjup. Se der en rätt bild af tron. O gifwe Gud, att wi dock en gång kunde få denna enkla sak in i wårt hjerta. En sådan tro är alldeles oberoende af alla wexlande läromeningar. Om jag i dag förstår den eller den saken eller läropunkten på ett sätt, i morgon på ett annat, kanske riktigare eller oriktigare sätt, så förblifwer dock denna tro deraf orubbad. Men mera härom wilja wi i nästa betraktelse se.

Trettionionde Betraktelsen.

647. Det är ett för många troende besynnerligt förhållande, att apostelen, när han i Ebr. 11 framställer de många exemplen af tro, endast talar om tron **på Gud** och intet serskildt säger om **tron på Kristus.** Apostelens göromål är nemligen att tala om den **rättfärdiggörande** tron, den tro, genom hwilken en syndare frälsar sin själ (Ebr. 10: 39); och denna tro är ju en tro på Kristus och icke bara en tro på Gud i allmänhet. Derför säger ock Paulus till swar på fångknektens fråga, hwad han skulle göra för att warda frälst: Tro på Herren Jesus, så warder du och ditt hus frälst. Han säger icke bara: Tro på **Gud,** nej utan: Tro på **Jesus.** Huru skall mån nu förstå detta? Säkert hafwa många af wåra läsare frågat så. Derpå swara wi, att den sanna tron alltid är en tro **på Gud, såsom han uppenbarat sig.** I gamla testamentet hade Gud uppenbarat sig i **löftena,** och tron på Gud **yttrade** sig derför alltid i **tillit till dessa löften.** Detta wisar sig i alla de gammaltestamentliga helgonens exempel, hwilka apostelen i Ebr. 11 anför. I nya testamentet har Gud **uppenbarat sig i Kristus,** derför yttrar sig i nya testamentet tron på Gud alltid i **tillit till denne Kristus.** Af detta finna wi, att den rättfärdiggörande och frälsande tron är till sitt wäsende en och samma tro på Gud i gamla såwäl som i nya testamentet. Men då är det ock genast ganska enkelt att förstå, att apostelen i Ebr. 11 anför de gamla helgonens tros exempel, såsom han gör.

648. Men på det wi icke må följa wåra egna tankar, låtom oß se, huru apostlarne härom tala. Att för dem tron på Kristus war en tro på Gud, likasom de gamla helgonens tro på löftena war en tro på Gud, det säga de sjelfwa med bestämda och tydliga ord. I 1 Petr. 1: 21 säger Petrus till de troende: **I som genom Kristus tron på Gud, hwilken uppwäckt honom och gifwit honom herrlighet, så att eder tro och edert hopp är till Gud.** Deras tro på Kristus war alltså enligt apostelens förklaring ytterst **en tro på Gud,** som hade sändt honom samt uppwäckt honom ifrån de döda och gifwit honom herrlighet. Detsamma se wi hos Paulus. När han

just som aldra noggrannast handlar om den **kristna** tron, genom hwilken rättfärdighet tillräknas oß, anför han Abrahams exempel och säger: Såsom tron räknades Abraham till rättfärdighet, så skall det ock tillräknas oß till rättfärdighet, när wi **tro på honom, som från de döda uppwäckte wår Herre Jesus,** hwilken för wåra synders skull utgafs och för wår rättfärdiggörelses skull uppwäcktes (Rom. 4: 24 f.). Der höra wi alltså, att äfwen för Paulus det att tro på Jesus ytterst war att tro **på Gud.** Genom löftet trodde Abraham på Gud, som hade gifwit löftet, och det räknades honom till rättfärdighet; genom Kristus tro wi på Gud, som gifwit oß Kristus, som war i honom, som ock uppwäckt honom från de döda och satt honom på sin högra hand i ewig ära. Ty Gud war det, som war i Kristus, försonande werlden med sig sjelf, säger Paulus i 2 Kor. 5.

649. Ingen har dock så allwarligt och bestämdt talat om denna wigtiga sak som Kristus sjelf. Alla sina werk framställer han såsom Fadrens werk. Sonen kan intet göra af sig sjelf, utan det han ser Fadren göra; Fadren älskar Sonen och wisar honom allt det, som han gör; det är min mat, säger han, att jag fullbordar **Fadrens** werk (Joh. 4). Alla sina ord framställer han såsom Fadrens ord; hwad Fadren befallt honom, det talar han o. s. w. Detta hafwa wi många gånger anfört. Fördenskull säger han rent ut: **Den som tror på mig, han tror icke på mig utan på Fadren, som har sändt mig, och den mig ser, han ser Fadren** (Joh. 12: 44, 14: 9). Hör hwilka märkwärdiga ord: Han tror **icke på mig** utan på **Fadren** — och så talar Kristus sjelf! Hwem skulle wi mer tro än honom? Om denna sak säger Luther öfwer Joh. 14: 9: "Hwilken som i tron ser Kristus för sina ögon, han skådar med samma ögonkast äfwen Fadren, ty han har just funnit den person, i **hwilken också Fadren lekamligen bor** (såsom Paulus i Col. 2: 9 säger: I Kristus bor all guddomens fullhet lekamligen), hwilken är Guds hjertas och wiljas uppenbarelse." Och åter öfwer Joh. 14: 10: "Hör man alltså denne mannens ord eller ser hans gerning, då hör och ser man wisserligen **Guds** ord och gerning. När Kristus då ytterligare gifwer sina apostlar befallning att förkunna hans ord och öfwa hans gerningar, så hör man också och ser både Guds Son och Gud Fader. Apostlarne äro blott språkrör, hwarigenom **Kristus leder och tillför oß evangelium från Fadren.**" Från Fadren utgå alla frälsningens ord och werk genom Kristus till oß; genom samme Kristus återgår wårt hjerta i tron tillbaka till Gud. Gud är målet, Kristus är medlaren. **Just derför är tron på Kristus en frälsande tro, emedan hon är en tro på Gud, hwarigenom syndaren återförenas med Gud.**

650. Wi kunna här taga en swag bild från menfliga förhållanden — en bild, som wi äfwen förr anwändt. Om en konung sänder fin son med ett wigtigt uppdrag till någon del af fitt land, så kan denne son säga: "Den som hör mig, han hör icke mig utan min fader; den som tror mig, han tror icke mig utan min fader; den som hedrar eller föraktar mig, han hedrar eller föraktar icke mig utan min fader; ty från fadren är jag kommen — icke af mig fjelf — hans werk är jag sänd att utföra — icke mitt — hans wilja är jag sänd att förkunna — icke min." Alldeles på samma sätt talar Kristus om fig och fitt förhållande till Fadren.

651. Men såsom all sann tro på Kristus är en tro på Gud, så är å andra sidan all sann tro på Gud en tro på Kristus, uti hwilken Gud bor — alldeles såsom de gammaltestamentliga helgonens tro på Gud alltid war en tro på löftena, i hwilka Gud uppenbarat fig för dem. Den som wille säga: "Jag bryr mig icke om Kristus, utan jag tror på Gud", han skulle bedraga fig grundligt. Se här en bild! När Israels barn uti öknen råkade ut för brännande ormar, lät Gud Mose till deras räddning uppsätta en kopparorm på ett träd med tillsägelse, att hwar och en, som såg på denna orm, skulle behållas wid lif. Om nu någon ormbiten hade sagt: "Jag bryr mig icke om kopparormen, utan jag tror på Gud; han skall hjelpa mig", då hade densamme genom sin egen dårskap förgåtts, ty wille han tro på Gud, så måste han begagna det medel, i hwilket Gud war och werkade. Detta är nu en bild, en swag bild, förstås, men dock en lärorik och sann bild af tron på Kristus. Gud har sändt Kristus, i honom är och bor och werkar han till syndares frälsning, till honom hänwisar han alla syndare, derför kan ingen finna Gud utan i Kristus. Den som icke har Sonen, han har icke heller Fadren (1 Joh. 2: 27). Nej, här är evangelii domsutslag alldeles orygglig: Går du förbi Kristus, så skall du aldrig finna Gud. I Kristus är lif och salighet, rättfärdighet och frid att finna, emedan i honom är Gud. I Kristus mötas Gud och syndaren, i honom meddelar Gud syndaren sin rättfärdighet, sitt lif, sin salighet, och syndaren mottager det allt derigenom, att han tror på Kristus. Han — Kristus — är medlaren, genom hwilken Gud gifwer och genom hwilken wi mottaga frälsning och allt godt. O må derför ingen låta förwilla fig från evangelii sanning! På Kristus och ditt förhållande till honom hänger din frälsning.

652. Betrakta wi nu de exempel af tro, som det nya testamentet gifwer oß, så skola wi lätt finna sanningen af det sagda. Exemplen tala ofta tydligare än många predikningar. Låtom oß

t. ex. först se på synderskan, som (enligt Luk. 7) kom och sökte Jesus i fariseen Simons hus. Hon wardt ju rättfärdigad och fick af Herren tillsägelse om frid; hon hade alltså tron. Men hwari bestod då hennes tro? Månne deri, att hon trodde den eller den läran, om hwilken nu så mycket disputeras? Ingalunda! Hennes tro bestod deri, att hon **satte sin lit till** Jesus, att han skulle hjelpa henne från hennes synder, och det gjorde hon derför, att hon trodde, att han war kommen af Gud. Hennes tro på Jesus war alltså ytterst en tro på Gud, alldeles såsom Jesus i de nyss anförda orden säger: Den som tror på mig, han tror icke på mig utan på honom, som har sändt mig.

653. Ett annat läroritt exempel är den förlamade mannen, som omtalas i Matth. 9. Der kommo några och buro honom i en säng och släppte honom ned genom taket midt för Jesus. Och då Jesus **såg deras tro,** säger evangelisten, så tillsade han mannen syndernas förlåtelse, och när fariseerna knorrade, så botade han mannen. Der war alltså en rätt tro — en tro, som war frälsande både för själ och kropp. Men hwari bestod den? Mannen hade utan twifwel hört, att Jesus war en god man och en stor profet, af Gud sänd och begåfwad med kraft att underbart hjelpa alla elända både andligen och lekamligen, såsom Petrus säger: Gud har smort Jesus med den helige Ande och med kraft, hwilken gick omkring, gjorde wäl och hjelpte alla, som woro besatta med onda andar, ty Gud war med honom (Apg. 10). När han nu sådant hörde, fattade han den tilliten till Jesus, att han skulle hjelpa äfwen honom. Derför widtalade han de fyra männen, att de skulle bära honom till det ställe, der Jesus war. När han sålunda kom till Jesus med denna tillit i sitt hjerta, då war det enligt Herrens egen förklaring en rätt tro. Hade du kommit dertill och examinerat honom, hwad han i den eller den läropunkten trodde, så hade han wäl stått sig slätt. Men att lita på Jesus, det förstod han — kanske mycket bättre än wi som weta mer — och det war hans tro. Och frälst wardt han.

654. Men ännu ett exempel! Röfwaren, som hängde wid Jesu sida på korset, han hade ju ock en rätt tro, eftersom han fick tillsägelse att samma dag wara med Jesus i paradis. Men du skulle hafwa warit der och frågat honom, hwad han trodde beträffande alla de läror, wid hwilka nu så ofta menniskors frälsning bindes, och du skulle hafwa fått anledning nog att förundra dig öfwer hans okunnighet. Men att **enfaldigt i sin nöd wända sig till Jesus,** såsom den der war Herren, det förstod han, och det war hans tro, genom den gick han ock med Jesus till paradis, genom den skall

han ock på den ytterſta dagen uppſtå för att med Jeſus och alla helgon ingå i Guds ewiga herrlighets rike.

655. Huru lätt wore det icke att mångdubbla denna rad af exempel? Om wi ſtulle tala om höfwidsmannen i Kapernaum och den kananeiſka qwinnan, hwilka af Herren fingo wittnesbörd om en ſå ſtor tro, att han rent af förundrade ſig deröfwer; om wi ſtulle tala om qwinnan, ſom hade haft blodgång; om de tio ſpetälſke; om alla de halta, lemmalöſa och andra elända, hwilka genom tron wordo frälſta, ſå ſtulle det ſannerligen warda alltför widlyftigt, ja kanſke ock enformigt; ty wi ſtulle hos dem alla finna ett och det ſamma. Om beſkaffenheten af allas deras tro gäller, hwad Luther ſäger om qwinnan, ſom hade blodgång: "Någon har twifwelsutan berättat för henne, huru på det och det ſtället fanns en, ſom hette Jeſus; han wore en mild och wänlig man, ſom hjelpte alla och lät ingen gå ohulpen ifrån ſig, och han **wore juſt derför ſänd af Gud**, att han ſtulle hjelpa alla. Derjemte lär han hafwa uppräknat för henne många menniſkor, ſom Jeſus hade hulpit, på det han måtte öfwertala henne att gå till honom. När qwinnan fick höra detta, ſå öfwergaf hon läkarena och ſtyndade till Jeſus". O huru enkelt! Ingenting kan wara enklare än detta. Må Gud gifwa oß en rätt enfald. Ty af deſſa exempel lära wi utan all genſägelſe, att det är den rätta tron, när en ſyndare, ſåſom Luther ſäger, "med hela hjertats begär löper till denne mannen Jeſus," håller ſig till honom och ſätter ſin lit till honom, ſåſom den der är af Gud ſänd att wara ſyndares frälſare.

656. Af allt detta förſtå wi lätt, huru det är en och ſamma tro på en och ſamma Gud, ſom till ett folk och en kropp ſammanbinder de heliga från werldens begynnelſe till werldens ſlut. Ljuſet, kunſkapen, är i gamla teſtamentet och i nya teſtamentet icke detſamma; i nya teſtamentet lyſer ett klarare ljus, men tron är, ſåſom wi ſade, en och ſamma tro på en och ſamma Gud hos Noach, Abraham, David, Eſaias, Paulus, Petrus o. ſ. w. Mellan de troende nu är i afſeende på ljus ſtor olikhet; den ene förſtår mer, den andre mindre, den ene fattar en ſak på ett ſätt, den andre på ett annat ſätt — och i många ſtycken fela wi alla, äfwen de ſom hafwa det ſtörſta ljuſet — men tron är hos dem alla en och ſamma tro på Gud genom en och ſamme frälſare Jeſus, alldeles ſom den warit hos de heliga apoſtlarne och martyrerna. Genom denna ena och gemenſamma tro höra de ock alla — ſtora och ſmå, kände och okände, rike och fattige — till den ena och ſamma de heligas förſamling, hwilkas namn äro ſtrifna i himmelen. O må man icke gråta blod, när man med deſſa Skriftens enkla och ſaliga ſanningar för ögonen betraktar, huru Kriſti dyrköpta

hjord nu är sönderſliten i tuſen bitar, och det blott derför att man genom en falſk lärdom förwandlat den enfaldiga tron på Kriſtus till ett faſthållande af wiſſa läroſatſer om honom. O Gud, förbarma dig i nåd öfwer din arma kyrka, att hon icke må alldeles warda uppſlukad af djefwulen!

657. Men du, ſom den ena gången efter den andra uppjagas och uppſkakas af djefwulens glödande ſtott, lär du af deſſa exempel, hwad tron är, och följ deſſa exempel, ſå warder du trygg och wäl bewarad genom alla ſtormar. Gör ſom David ſäger: ſätt dig under din Guds wingars ſkugga. Han ſkall göra det, ty han är Herren.

658. "Ja men, frågar du, jag måſte wäl ändå **något** weta och tro **om** Kriſtus, dereſt jag ſkall kunna tro på honom". Swar: alldeles riktigt. Och hwad detta är, derom upplyſer oß äfwen det nya teſtamentet. Gud har icke lemnat oß utan ſwar på wåra lifsfrågor. När Johannes ſlutar tjugonde kapitlet af ſitt evangelium, säger han: Äro ock många andra tecken, ſom Jeſus gjorde, hwilka icke äro ſkrifna i denna bok, men deſſa äro ſkrifna, på det **att I ſkolen tro, att Jeſus är Kriſtus**, och genom tron haſwa lif i hans namn. Hwad du behöfwer **weta, för att kunna tro på honom**, det är, att **han är Kriſtus, den frälſare, ſom Gud gifwit åt werlden.** Tror du icke detta **om** honom, ſå kan du naturligtwis icke ſätta ditt hjertas lit om frälsning **till** honom. Ty huru ſkulle du tro till frälsning på honom utan att weta, att han är frälſaren? Det wore ju orimligt. Det wore ſåſom om en ſjuk wille för ſin helbregdagörelſe wända ſig till någon, om hwilken han icke trodde, att han wore någon läkare.

659. Sådant ſe wi ock af de exempel, hwilka i evangelium omtalas. När Andreas wille draga ſin broder Simon till Jeſus, ſade han: **Wi haſwa funnit Meſſias.** När Philippus wille göra Nathanael till en Jeſu lärjunge, ſade han: **Den om hwilken Moſe ſkrifwit i lagen, och om hwilken profeterna haſwa ſkrifwit, haſwa wi funnit, neml. Jeſus, Joſefs ſon från Nazaret** (Joh. 1: 41, 45). När Nathanael ſedan träffade Jeſus, och Jeſus wiſade, att han redan kände honom, ſade Nathanael: **Rabbi, du är Guds Son, du är Israels konung** (v. 49). När Jeſus talade med den ſamaritiſka qwinnan, ſå lät han henne weta, **att han war Meſſias**, och det war nog för henne. Strax lopp hon in i ſtaden och omtalade det. När folket hörde det, kommo de ut och bådo honom komma in, och när han efter twå dagar lemnade ſtaden, huru uttryckte de då ſin tro om honom? Jo, då ſade de till qwinnan: Nu tro

wi icke för ditt tals skull, ty wi hafwa sjelfwa hört och weta, att **han sannerligen är werldens frälsare** (Joh. 4). När Jesus hade botat den blinde, som satt wid tempeldörren, och han sedan träffade honom i templet, sade han: Tror du på Guds Son? Derpå frågade den blinde: **Hwem är han**, att jag må tro på honom? Jesus swarade: Det är han, som talar med dig. Då swarade åter mannen straz: Jag tror, Herre, och han tillbad honom (Joh. 9: 35 följ.) Se huru obegripligt enkelt det war för alla dessa att tro! När de wißte, **hwem personen war**, då wißte de **nog** för att kunna tro på honom. **Och samma enfald duger ännu i dag.**

660. Må man icke förtänka oß, att wi äro något widlyftiga och omsägande i denna sak. Wi weta alltför wäl, huru intraßlad för många enfaldiga kristna denna enkla sak är, och hwilka grufliga anfäktelser oredan åter och åter bereder dem. Deßutom weta wi, att det finnes ingenting, som under alla lärostrider, hwilka nu uppröra de kristna, kan bereda deras hjertan en så ström och ljuflig hwila, ett sådant stilla lugn som en rätt uppfattning af, hwad tron är. Så länge tron hänges på den eller den lärosatsen, skola de troende alltid känna sin tro skakad och sin frid rubbad, så snart den lärosatsen skakas. "Hwad skola wi då hålla oß wid?" fråga de ängsligt. Det är, som om all grund att stå på ryckтes undan deras fötter; och att det gör dem ängsliga — hwem kan undra derpå? Den som har sin frälsare i lärosatser, han är ju alltid i fara att förlora sin frälsare, när lärosatserna skakas. Han får ock "en annan Jesus", när han får andra lärosatser om honom. Hwilar deremot tron på **den personen**, Jesus sjelf, då står han alltid qwar — han sjelf — och då blifwer tron oskakad och friden orubbad, huru lärostriderna än må wexla. Då kan man ock med lugn och utan fördom i Skriftens ljus pröfwa de läror, som man hör framställas; då behöfwer man icke oroas, om man finner, att den eller den meningen, hwilken man förr hyst, måste öfwergifwas såsom icke öfwerensstämmande med Guds ord o. s. w. Ty tron och friden stå icke på den eller den meningen utan på personen, och han wexlar icke, han blifwer densamme idag, igår och deßlikes i ewighet; honom behöfwer jag icke öfwergifwa, när jag måste öfwergifwa den eller den läromeningen om honom; **han är alltid lika riktig**, ehwad mina meningar om honom äro mer eller mindre riktiga.

661. Men icke blott det. Så länge tron hänges på lärosatser, kan man omöjligt såsom sanna bröder älska troende, hwilka hafwa en annan läromening. Man kan **påstå**, att man älskar dem, man kan **inbilla sig**, att man älskar dem, men man kan icke **älska** dem såsom

bröder. I denna sak är det man finner förklaringen derpå, att många kristna — Gudi klagadt — trifwas bättre med naturfromma menniskor än med troende bröder af annan lärouppfattning. Träffa de en bekant, som är fremmande för Gud, så kunna de med mycket mer öppen hjertlighet helsa på honom och staka hand med honom, än de kunna göra, om de möta en troende, en broder i Herren, som är af annan läromening än de. Deraf uppstå alla dessa olyckliga partier och stiljomurar, hwarigenom djefwulen nu förswagar Guds rike. Är det deremot lefwande för mitt hjerta, att tron hwilar på **personen** och omfattar **personen** Jesus, som är lika för alla, som trifwes med alla, som med all sin guddomliga frälsarekärlek blifwer hos alla dem, hwilka tro på honom, huru olika deras uppfattningar än må wara, då kan isen börja smälta och hjertat widga sig, och en möjlighet är för handen till de troendes werkliga förening. Och hwad kan wara wigtigare än det? Hwad talade Herren innerligare, allwarligare, hjertligare om under de sista timmarne af sin sammanwaro med lärjungarne?

662. Wi stadna här för denna gång. Må Gud gifwa oß nåd att icke blott förstå utan ock i hjerta och lif följa sanningen! I nästa betraktelse skola wi ytterligare tala några ord om tron.

Fyrtionde Betraktelsen.

663. Wi hafwa i den närmast föregående betraktelsen sett, huru tron yttrade sig hos dem, som hade Jesu eget wittnesbörd, att de woro hans troende lärjungar. Wi hafwa ock deraf sett, hwad trons wäsende är. Men nu kunde någon deremot inwända: "Före Kristi död måste enligt sakens natur tron wara mer obestämd, men efter Kristi död wardt det annorlunda." Nuwäl, det är en wigtig inwändning. Låtom oß derför se, huru apostlarne predikat och de kristna trott **efter** Kristi himmelsfärd och andens utgjutande. När Petrus på första pingstdagen efter Kristi himmelsfärd predikade för det talrikt församlade folket, hwad war då hufwudsumman af hans predikan? Jo denna: **Så må nu hela Israels hus weta för wisso, att denne Jesus, som I hafwen korsfäst, honom har Gud gjort till Herre och Kristus** (Apg. 2: 36). Hör: äfwen der samma predikan. Och hwad werkade hon? Kunde någon genom henne warda frälst? Swar: Tre tusen själar wordo omwände och troende. Hwem denne

personen war, som de hade korsfäst, det war, hwad apostelen förkunnade, och när de det fingo weta samt wordo öfwertygade derom genom hans uppståndelse från de döda, då wisste de nog för att kunna tro på honom, då ändrade de sitt sinne och läto sig döpas till honom. O hwilken enfald! Och samma enfald duger ännu. Ja, gifwe Gud, att samma enfald i predikan och i tro snart började warda allmän. Det skulle då blifwa kanske mindre sjelfkloka men mer innerliga hjertekristna.

664. En likadan händelse omtalas i Apg. 8. När Philippus satt i den etiopiska kamrerarens wagn och förkunnade honom evangelium om Jesus, foro de förbi watten. Då bad kamreraren att få warda döpt. Derpå swarade Philippus: Om du tror af hela ditt hjerta, må det ske. Och hwad swarade kamreraren? Han swarade: **Ja, jag tror, att Jesus är Kristus, Guds Son** (Apg. 8: 37). Och då wardt han döpt. Alltså äfwen der samma enfald, samma enkelhet. Philippus framhöll, **hwad för en person** Jesus war, och när det wardt klart för kamreraren, trodde han på honom och wardt döpt och for sin wäg glad och lycklig i Gud, sin frälsare. När Paulus predikade i judarnes synagoga i Antiochia i Pisidien för att förmå dem till tron, hwad war då hufwudsumman af det, som han sade? Jo detta: **Af Davids säd har Gud efter sitt löfte uppwäckt åt Israel en frälsare, nemligen Jesus,** och wi förkunna eder det glada budskapet, att det löfte, som skedde till fäderna, det har nu Gud uppfyllt åt oss, deras barn, i **det att han har uppwäckt Jesus.** Så ware eder nu kunnigt, I män och bröder, att genom honom förkunnas eder syndernas förlåtelse o. s. w. (Apg. 13: 23, 32, 38). Si, sålunda hafwa apostlarne äfwen efter Kristi död icke wetat någon högre eller bättre predikan för att föra menniskorna till tron än denna enfaldiga förkunnelse, att **Jesus är Kristus, frälsaren, som Gud gifwit,** på det att han skulle förlossa oss från synden, djefwulen, döden och allt ondt. Derför har ock tron på Kristus före hans död warit densamma som efter hans död, om än kunskapen om honom warit mycket olika, såsom wi nu ofta sagt. Innan ännu apostlarne wisste, att Kristus skulle dö, hade de en rätt tro på honom. När han sedan dog, swek deras tro, ty de kunde icke hålla en död man för att wara Messias, Guds Son, frälsaren. Men när han uppstod igen, då förstodo de åter, **att han war Messias,** och då trodde de genast åter på honom. **Ty då lefde han.** O huru helt hwilade icke deras tro på personen! Men hwad som sålunda är skrifwet, det är skrifwet oss till en föresyn, till ett exempel att efterfölja.

665. Alldeles detsamma säger apostelen Paulus i Rom. 9: 9: **Om du bekänner med din mun Jesus, att han är Herren, och tror i ditt hjerta, att Gud har uppwäckt honom från de döda, så warder du frälst.** Der höra wi bestämdt, hwad en syndare behöfwer weta om Jesus för att kunna tro på honom och warda frälst, neml. det att han är Herren, den frälsare, som Gud gifwit werlden, samt att han icke ligger i grafwen död utan är uppstånden och lefwer. Det låter torftigt, och många försök hafwa blifwit gjorda att genom tolkningar förbättra apostelens ord. Men låt dig icke förwillas utan läs du orden och tag dem, såsom de lyda. Att tro, såsom apostlarne trodde och lärde, det måste i alla fall wara rätt.

666. Si, lär alltså häraf äfwen du för din egen del, så att du icke låter förbrylla dig deraf, att du litet wet och litet förstår af alla de lärostrider, som du ser uppwäckas om än den ena än den andra lärofrågan. Du wet i alla fall två saker neml. 1:o att Jesus är Kristus, Guds Son, den ende frälsaren för syndare, 2:o att han lefwer. Eller huru? "Jo, säger du, så mycket wet jag, derom är ju icke heller bland kristna någon strid." Nuwäl, då wet du nog för att kunna warda frälst. Sätt nu ock ditt hjertas lit till honom, så warder du werkligen frälst. Ty af denna kunskap om Kristus warder en rätt tro då, när du af det, som du sålunda wet om honom, **drages till honom,** så att du sätter ditt hjertas lit till honom samt i lif och död håller dig till honom, såsom nu ofta sagdt är. Höfwidsmannen i Kapernaum hade wäl förut hört om Kristus, hade ock trott, hwad han hört; men först då, när han af det, som han hört, sjelf drogs till Jesus, först då war det **tro på Kristus.** Synderskan, som omtalas i Luk. 7, äfwensom alla andra troende, som omtalas i nya testamentet, hade ock hört om Jesus, att han war Kristus, en frälsare för syndare. Det trodde de, och det war en rätt tro **om** honom. När de nu detta wisste, och deras synder eller annan nöd tryckte dem, så kommo de, den ene efter den andre, till honom och satte sin lit till honom, att han äfwen skulle förbarma sig öfwer dem och hjelpa dem, såsom han hade hulpit andra. Det war tro **på** honom, och genom den wordo de frälste. Följ du nu deras exempel! Sedan må du efter den nåd, som Gud gifwer, äfwen winnlägga dig med all flit att tillwäxa allt mer och mer i kunskap om honom och hans werk, alltid willig att lemna alla sådana meningar, som befinnas wara i strid mot Guds ord, äfwen om de warit dig mycket kära, men alltid ihågkommande, att den saliggörande tron icke hwilar på **lärosatser om Jesus** utan på **personen sjelf.** Han, han sjelf är grunden; han, han sjelf är lifwet; han, han sjelf

är försoningen. Icke den eller den gerningen af honom är försoningen, icke den eller den lärosatsen om honom och hans werk är lifwet, nej utan **han sjelf**. Derför är det tron att af hjertat hålla sig **till honom sjelf**; och när du det gör, så behöfwer du intet frukta.

667. "Ja men, säger du, kan werkligen en så enkel tro hålla att dö på?" Swar: Det är på **Jesus**, den för dina synder korsfäste och för din rättfärdiggörelse uppståndne frälsaren, det är på Jesus **och icke på tron** du skall dö. Och han håller. Men tron hwilar på honom i lif och död. Håller icke Jesus att dö på, hwad skall då hålla? O huru outsägligt mycket tryggare i lif och död är icke den, hwars tro står på **den lefwande personen Jesus**, än den hwars tro står på allehanda lärosatser om honom — lärosatser, som skakas af allehanda lärostrider? En annan grund kan ingen lägga än den, som är lagd, hwilken är Jesus Kristus (1 Kor. 3: 11). Hör: hwad hette grunden? Icke den eller den läran om Jesus, icke den eller den gerningen af Jesus, utan Jesus sjelf, den personlige och allsmättige, lefwande frälsaren.

668. För att ännu mer förtydliga denna sak, wilja wi anföra följande förträffliga berättelse: En öfwer sina synder bekymrad man kom en gång till en lekmannapredikant och wißte icke, hwad han skulle göra för att warda frälst. Predikanten framställde för honom Jesus såsom syndares frälsare och bjöd honom att tro på Jesus. "Ack ja, den som bara hade tron!" swarade mannen; "men huru skall jag få tron?" Han tänkte sig tron såsom en god gerning, hwilken han måste hafwa för att få komma till Kristus. Först en rätt bättring, sedan en rätt tro och så sedan komma till Kristus i en rätt nådens ordning — det war hans mening, alldeles såsom otaliga tänka ännu i dag. Då tog predikanten twenne saker, ställde dem på bordet och sade: "Låt oß nu föreställa oß, att den här ena saken betecknar Kristus men den andra saken betecknar tron: hwilkendera af de twå will du då taga?" "Jag tager Kristus", swarade hastigt den bedröfwade. "Hwad?" sade predikanten, "skulle du icke taga tron?" — "Nej", sade den bedröfwade: "jag tager Kristus, han är mig nog;" och nu förstod han, att tron icke war någonting på sidan om Kristus, något som man måste hafwa med sig, när man kommer till Kristus, **utan att tron består just deri, att man kommer till Kristus och tager honom.** Må Gud hjelpa oß till en rätt enfald! O huru mycken nöd och huru många qwal måste icke uppwäckta själar utstå bara derför, att de tillkrångla för sig sjelfwa denna så enkla sak.

669. Men huru enkelt och trösteligt detta än är, så jagar och orsaar dock djefwulen ofta de wäckta själarne med allehanda inwänd-

ningar. Sedan han förut inbillat dem, att deras köttsliga säkerhet och andliga dödssömn warit den rätta tron, will han nu, sedan de ändtligen waknat, icke tillstädja dem att komma till frid. Nu inbillar han dem, att det är så många wilkor, som måste uppfyllas, innan de få tro, att det är mycket farligt att tro för snart o. s. w. Deraf komma sådana bekymrande frågor, som man ofta hör af wäckta själar: "Huru skall jag weta, att jag får tro på honom? Kan man icke tro för snart och derigenom komma in i en falsk tro och falsk andlighet." Kanske mången, som detta läser, just plågas af sådana bekymmer. Nuwäl, att du får tro på Jesus, det wet du deraf, att Gud har icke allenast lofwat dig det utan ock befallt dig göra det, och hwad Gud har befallt, det får man göra. Gud har icke i sitt ord gjort något undantag för dig, såsom skulle detta löfte eller denna befallning om tron icke gälla dig. Luther berättar om sig, huru han en gång war i stor nöd öfwer sina synder och wågade icke tro; då kom till honom en from klosterbroder, läste för honom den andra trosartikeln och sade: "Och nu, broder, skall du weta, att Gud har befallt dig att tro." Denna befallning war det ljusligaste evangelium, som Luther hade hört. Det hade han aldrig tänkt, att det war rent af befaldt. Men är det befaldt, tänk då huru dåraktigt det är, att du går och förhalar tiden i otro. Att fråga, om det är tillåtet att tro, det är detsamma som att fråga, om det är tillåtet att lyda Gud, men tänk hwilken dåraktig fråga det är. Hwad skulle du säga, om du såge någon bekymrad öfwer den frågan, huruwida det wore honom tillåtet att älska Gud? Skulle du icke swara: "Käre wän, det är icke bara tillåtet, utan det är befaldt." Men war då sjelf lika klok, när det gäller tron. Är det befaldt att tro, så bör du ju kunna inse, att det **icke alls är tillåtet att låta bli att tro.** Det är rent af synd att icke tro. Derför kallar ock Skriften tron en lydnad och otron en olydnad; men olydnad är alltid synd. Will du derför icke lägga ny synd till dina andra synder, så se till, att du tror på Jesus.

670. Men hwad angår den frågan om **att tro för snart,** så är det en farlig willfarelse, hwari djefwulen håller många wäckta själar fångna. **Man kan aldrig tro på Kristus för snart.** Ingen menniska har trott för snart. I bibeln finnes intet ställe, som warnar för att tro genast, eller som råder dertill, att man må wänta en tid. Kristus klagade öfwer, att lärjungarne woro senhjertade till att tro, men aldrig att de woro för snara att tro. Aldrig ser man heller, att ware sig han eller någon af apostlarne warit rädd, att menniskorna skulle tro genast. I deras predikningar ser man icke

ett ord, som antyder, att apostlarne hade den tanken, att det icke war för alla deras åhörare tillåtet att tro genast; utan när helst de predikade, hörde folket af deras ord, att det war deras allwarliga mening, att alla skulle tro genast. Aldrig kasserade de heller, aldrig misstänkte de någons tro derför, att han trodde genast, utan twertom gladdes de öfwer en så willig lydnad. Publikanen Levi följde genast, Zacheus trodde genast, röfwaren på korset trodde genast, fångwaktaren i Philippi trodde genast, den etiopiske kamreraren trodde genast; och hwad som är skrifwet om dem, det är skrifwet såsom ett exempel för oss att efterfölja, ty deras sätt att tro har blifwit gilladt i Guds eget ord. "Ja men", säger du, "de woro kanske förberedde förut?" Swar: Men sådant står icke i Guds ord. Hwad förberedelse hade röfwaren? Hwad förberedelse hade fångwaktaren i Philippi? Nej, deras enda förberedelse war, att de nu kände sina synder och behöfde nåd, och det är ju fallet äfwen med dig? Hwarför frågar du annars efter Kristus? Ingen kan tro för snart. Likasom man icke heller i något annat kan wara för snar att lyda Gud, så kan man icke heller wara det uti att tro. För hwar dag du dröjer med att tro, behöfwer du bedja Gud om förlåtelse för din otro såsom för annan synd.

671. Om tron bestode deri, att man trodde sig wara Guds barn, eller trodde sig wara född på nytt och hafwa syndernas förlåtelse o. d., då behöfde man wisserligen warna menniskor för att tro för snart, ty wisserligen kan en menniska tro **detta** för snart. Man kan tro, att man har syndernas förlåtelse, förrän man har den, och då tror man den saken för snart. Man kan tro, att man är Guds barn, utan att man är det, och då tror man ju **det** för snart. Men nu består tron icke i detta utan deri, att man af hjertat gifwer sig åt Jesus samt sätter sin tro och lit **till honom**, och det kan man aldrig göra för snart. Ingen är wärdig att få göra det; nej, gälde det wår wärdighet, då finge aldrig någon menniska tro. Men nu har Gud bjudit hela werlden, alla dessa owärdiga och gudlösa syndare, att komma till Jesus och att tro, och då är det mycket owärdigt och gudlöst, om någon låter bli. Det är såsom om en sjuk, i stället för att gå till läkaren, bunde en qwarnsten om sin hals och kastade sig i hafwets djup. Det wore ju dumt och gudlöst gjordt.

672. "Men, säger någon, är det då icke rätt, att en kristen tror, att han är född på nytt, att han har syndernas förlåtelse och är Guds barn?" Jo wisst, men det är icke den tro, genom hwilken man **warder** en kristen, warder född på nytt och warder Guds barn. Om jag tror, att jag har syndernas förlåtelse och är en kristen,

förrän det är så, då tror jag ju orätt, och den tron hjelper mig sannerligen icke. Men om jag **tror** på Jesus, då är jag genom denna tro en kristen, då **har** jag ock genom denna tro syndernas förlåtelse, rättfärdighet, barnaskap och arfsrätt, och då är det rätt, att jag ock detta tror och tror det straxt. Det är att ära Gud och hans ord, att jag tror det, ty Guds ord säger det. Tror jag det, så får jag ock derigenom erfara mycken glädje och tröst. Tror jag det icke, så straffar jag Guds ord för osanning samt ådrager mig mycken wedermöda och ofrid. Man gör alltid wäl uti att tro det, som är sannt, och sannt är det, att alla de, som tro på Jesus, äro rättfärdiga, födde på nytt, Guds barn och arfwingar till ewig saligbet. Till de kristna sade Paulus: I ären alle Guds barn genom tron på Kristus, och då war det rätt, att de om sig trodde detta, men icke **wordo** de Guds barn genom att tro sådant, utan de woro det redan, innan Paulus lärde dem att tro det om sig. Derför tag nu saken helt enfaldigt! Tro på Jesus, så warder du Guds barn; tro strax, så warder du det strax; och när du är det, så tro ock, att du är det, ty då är det rätt.

673. Detta ware nu för denna gång nog sagdt om tron. Må Gud gifwa oß sin helige Ande, att wi ock måtte i sanning öfwa oß i trons enfaldiga lydnad. Gud ware lof, att han gifwit oß en så pålitlig frälsare att tro uppå. O min wän, tror du på Guds Son? Du får tro, du bör tro, och det i dag. Det behagar Gud mycket, att syndare tro på hans Son.

Fyrtioförsta Betraktelsen.

674. Om döden genom den enes öfwerträdelse kommit till konungawälde genom den ene, mycket mer skola de, som undfå nådens och rättfärdighetens gåfwas öfwerflöd, herrska i lif genom den ene, nemligen Jesus Kristus (Rom. 5: 17). Detta är en enkel och oöfwerwinnelig slutledning. Wi hafwa i det föregående sett, huru synden genom en menniskas olydnad kommit in i werlden och från de första föräldrarne genomträngt hela det ifrån dem härstammande slägtet. Äfwen om synden icke i det yttre så bjert framträder, så beherrskar hon dock den naturliga menniskans hjerta; ja äfwen der, hwareft hon icke alls framträder, såsom hos de nyfödda, späda barnen, är hon dock tillstädes. Wi äro allesammans syndare genom

sjelfwa födelsen. Tron uppå och talet om de små barnens oskuld eller syndfrihet är en wacker dröm, en förföriſt saga och ingenting widare. Det som är född af kött, det är kött.

675. Genom synden har döden kommit in i werlden samt med synden genomträngt hela det af Adam födda slägtet. Derom sade Gud redan före fallet: **På hwad dag du äter af kunskapens träd, skall du döden dö.** Adam åt och dog, och med honom dogo de många, såsom Paulus i Rom. 5: 15 säger. Det **syndiga** slägtet är ett **åt döden hemfallet** slägte. Men gifwes det en frälsning från synden, då gifwes det ock en frälsning från döden. Och en frälsning från synd gifwes, såsom wi i det föregående sett. Guds Lam är kommet i werlden för att borttaga werldens synd. Men kommer synden bort ur werlden, då måste ock döden följa med ut ur werlden. Hwar och en, som är frälst från synden, är i och med detsamma frälst från döden. Derom säger Herren: Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den som hör mitt ord och tror honom, som har sändt mig, han har ewigt lif och han kommer icke i någon dom utan har öfwergått från döden till lifwet (Joh. 5: 24). Och åter: Om någon bewarar mitt ord, så skall han icke se döden till ewig tid (Joh. 8: 51). Och åter: Jag är uppståndelsen och lifwet; hwilken som tror på mig, han skall lefwa, om han än död blefwe; och hwilken som lefwer och tror på mig, han skall icke dö ewinnerligen (Joh. 11: 25). I det språk, som wi här ofwan anfört ur Rom. 5, wisar Paulus, att om döden till följd af den enes öfwerträdelse kommit till konungawälde genom den ene, mycket mer skola de, som mottaga nådens och rättfärdighetens gåfwas öfwerflöd, komma till konungawälde i lif genom den ene Jesus Kristus. Alltså här är en bestämd motswarighet: genom synden har döden blifwit herre öfwer oß, genom rättfärdigheten warda wi herrar öfwer döden. Synden hafwa wi fått genom en, neml. Adam; genom honom är det alltså döden kommit till konungawälde öfwer oß; rättfärdighet få wi genom en, neml. Jesus Kristus; genom honom är det alltså wi komma till herrawärde öfwer döden. Synden är död, rättfärdigheten är lif; rättfärdiggörelse är öfwergång från död till lif — det är alltigenom bibelns lära.

676. Skriften talar om döden i tre bemärkelser neml. såsom andlig död, ewig död och lekamlig död. I alla dessa bemärkelser är döden en följd af synden; och på samma sätt är rättfärdigheten en förloßning från döden i alla afseenden. Det är en förloßning från den andliga döden, såsom Herren säger: Den tid kommer och är nu redan, att de döde skola höra Guds Sons röst och de, som henne höra, skola lefwa (Joh. 5: 25). Derom säger Paulus: Jag lefwer,

dock icke nu jag, utan Kristus lefwer i mig, ty det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i tron på Guds Son, som mig älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för mig (Gal. 2: 20). Derom säger han ock till de kristna i Efesus: Gud, som är rik i barmhertigheten, gjorde för sin stora kärleks skull, hwarmed han älskade oß, jemwäl oß tillika med Kristus lefwande och uppwäckte oß och satte oß tillika med honom uti det himmelska i Kristus Jesus (Ef. 2: 4—6). Hafwa de kristna ännu synder, som plåga dem, så ligga de dock icke widare **döde** i dessa synder. Att de lefwa, det wisar sig icke mindst deraf, att synden plågar dem. Om man sticker en knif i en, som är död, så känner han ingenting; den som känner smärta af ett knifstyng, han lefwer. Sammalunda är det ock i andlig mått: den för hwilkens hjerta synden är den största plåga, han lefwer. Wore han död, så skulle han icke plågas utan känna lust i synden. Somliga kristna kunna, såsom erfarenheten wisar, wara mycket swaga, de kunna falla rätt förfärligt och rätt ofta, men de lefwa dock; falla de, så falla de såsom i eld eller i watten och måste genast upp igen. Det är ganska lätt för den, som är stark, att hårdt döma öfwer dem, som äro swaga. Men ser man den nöd och wånda, de lida af synden, och ser man, huru de wille gifwa allt, ja ock sitt lif, om de blott kunde blifwa bewarade, så att de icke fölle widare — Gud känner deras hjertan — då ser man, att de trots all skröplighet likwäl äro uppståndne och lefwa. **De äro sjuke, men de sjuke lefwa ock; de döde äro aldrig sjuke.**

677. Från döden hafwa alltså de troende stått upp med Kristus. Huru skröplige de än ofta, Gudi klagadt, äro, kunna de dock icke **följa** och lefwa i synden eller **hafwa sin lust** i henne. Nej, der är twert om alltjemt i deras hjertan en innerlig åtrå efter att warda heliga och rena från all synd. **Kunde** de bara helt och fullkomligt älska, lyda, tjena och prisa sin Gud — o huru lyckliga skulle de då icke wara. Många qwal och många tårar kostar det dem att åter och åter se, att de icke kunna wara, såsom de af hjertat wille, att åter och åter förnimma, huru synden i köttet hindrar dem att göra det goda, som de wilja. Det är deras hjertebön: Utransaka mig, Gud, och få weta mitt hjerta, pröfwa mig och förnim, huru jag menar det! se till, om jag är stadd på en ond wäg, och led mig på den ewiga wägen. Gerna wilja de weta det wärsta om sig, bara de få weta sanningen. Ingenting är dem wigtigare än att i allt wara ärliga och upprigtiga inför Gud. Ja, så wigtigt är detta för dem, att de ofta bekymras deröfwer, att de icke kunna se och bekänna allt så fullkomligt, som de wille. Att mer och mer helt kunna wandra

inför Gud i helighet och rättfärdighet, att mer och mer helt försaka all ogudaktighet och werldslig lusta, mer och mer helt införlifwas med Kristus och förwandlas till hans likhet o. s. w. — det är, hwad deras hjerta först och sist suckar efter. Och det är lifstecken, sanna och werkliga lifstecken. Om de ock stundom synas lefwa med litet lif, så lefwa de dock; litet lif är också lif. Om den, som är mycket sjuk, säger man ändå icke, att han är död. Mycket sjuk kan **warda** död, men han **är** icke död; han kan också warda frisk. Alltså derwid blifwer det: återlöste från den andliga döden äro de, som tro på Kristus, det är wisst.

678. Återlösta från den ewiga döden äro de ock. Den ewiga döden är ingenting annat än en fortsättning och fullkomning af den andliga döden. Den andliga döden är en skilsmessa från Gud genom synd; den ewiga döden är denna skilsmessa fortsatt i ewighet. **Men der begynnelsen har upphört, der kommer ingen fortsättning.** Mellan denna tid och den yttersta dagen skola de troende wara i dödsriket i paradis. I dag skall du wara med mig i paradis, sade Jesus till röfwaren (Luk. 23). Men när Herren kommer igen, då skola de med honom ingå i himmelen för att besitta det rike, som är dem tillredt från werldens begynnelse. Den sjön, som brinner med eld och swafwel, skola de aldrig se. Den gråt och tandagnisslan, som der är, den ångest och den förtwiflan, som de fördömde lida, den skola de troende aldrig se, aldrig smaka, aldrig höra. De skola icke se döden till ewig tid, säger Herren. Och åter: Jag är uppståndelsen och lifwet: hwilken som lefwer och tror på mig, han skall icke dö ewinnerligen (Joh. 11). Syndens lön är döden, säger Paulus, men när synden är upphäfd, hwar är då döden? Skulle de, som hafwa ett himmelskt och guddomligt lif uti sig, komma till helwetet? Bort det! Lika omöjligt som det är, att den, som saknar detta lif, kan komma till himmelen, lika omöjligt är det, att den, som har detta lif, kan komma till helwetet. Det orena hör helwetet till, det rena hör himmelen till, men de troende äro genom Jesu blod rene gjorde från alla sina synder. Likawisst som det är, att den, som födes af menniska, hör menniskoslägtet och jorden till, lika wisst är det, att den, som är född af Gud, hör Gud och himmelen till. De rättfärdige **passa** icke för helwetet.

679. Guds ord uttalar fördömelsens dom öfwer alla syndare. I Rom. 1—2 kap. wisar Paulus, att alla menniskor, både hedningar och judar, af naturen äro under synd. Hedningarne hafwa wisserligen icke haft den mosaiska lagen, men de hafwa brutit mot den lag, som de af naturen hafwa inskrifwen i sina hjertan. Och

säger apostelen: De som syndat (utan att hafwa haft den mosaiska lagen), de skola **utan denna lag** förgås. De skola wisserligen icke träffas af den **mosaiska** lagens förbannelse, ty det lagen säger, det säger han till dem, **som äro i lagen** (Rom. 3: 19), och den dom, som han uttalar, gäller dem, som öfwerträda honom. Men der lagen icke är, der är ock ingen öfwerträdelse, säger Paulus (Rom. 4: 15), och der icke öfwerträdelse är, der är icke heller dom för öfwerträdelse. Ty der lag icke är, der tillräknas icke synd, säger åter apostelen (Rom. 5: 13). Detta är nog sannt och öfwerensstämmer icke allenast med all menfflig rättskänsla utan ock med Guds tydliga ord, hwilka wi nyss anfört, och hwilka alltid fälla det afgörande utslaget. Men en fördömelse träffar dock hedningen, en fördömelse **utan** den mosaiska lagen, såsom Paulus uttrycker sig, neml. **en fördömelse i enlighet med den uppenbarelse af Guds wilja, som hedningen har haft.** Om än hedningarne icke hafwa den mosaiska lagen, så äro de likwäl sig sjelfwa en lag, hwilka bewisa, att lagens werk är skrifwet i deras hjertan, der deras samwete bär dem wittne (Rom. 2: 14). Hafwa de ock haft en dunklare uppenbarelse, så äro de dock öfwerträdare och skola såsom sådana förgås, säger apostelen.

680. Judarne deremot hafwa öfwerträdt den mosaiska lagen, hwilken de af Gud fått, och dem träffar derföre denna lags förbannelse, såsom Paulus säger: Så många som utan (den mosaiska) lagen hafwa syndat, de skola utan (den mosaiska) lagen förgås, **och så många som i (den mosaiska) lagen hafwa syndat, de skola genom den mosaiska lagen dömas** (Rom. 2: 12). Men wi, som haft en ännu högre och klarare uppenbarelse af Guds wilja än den mosaiska lagen, wi som hafwa det nya testamentets ljus — wi skola träffas af en ändå förfärligare förbannelse, om wi befinnas wara öfwerträdare. Guds dom är enligt sanningen d. ä. enligt sanna förhållandet (Rom. 2: 2). Ingen skall dömas orättfärdigt, och ingen, som syndat, skall undfly domen. Den, åt hwilken mycket gifwet är, af honom skall ock mycket warda utkräfdt. Menniskorna må låtsa glömma den saken; de må inbilla sig, att det endast är lösa skrämskott; domen kommer dock. De sofwa, men deras fördömelse sofwer icke (2 Petr. 2: 3). Icke besinnande, att Guds godhet lockar dem till sinnesändring, samka de sig sjelfwa wrede till wredens och Guds rättwisa doms uppenbarelses dag. Wi kunna tycka, att de i mörker lefwande hedningarnes ställning är förfärlig, och det är sannt, men förfärligare, långt förfärligare är den ogudaktige judens ställning. Hans dom skall warda mycket grufligare än hedningens. Men det stadnar icke derwid. Ännu mycket förfärligare är deras ställning,

som ega kristendomens ljus men lefwa i synd; och aldra förfärligast är deras ställning, hwilka engång lefwat i tron på Jesus men affallit. Allt går efter den regeln: Den som mycket fått, af honom skall mycket fordras. Rättwisan i detta måste hwar och en erkänna.

681. Men se nu: likawißt som en sådan fördömelse hwilar öfwer hwar och en menniskas själ, som lefwer i synd, lika wißt är ock hwar och en, som blifwit återlöst från synden, i och med detsamma återlöst från all fördömelse. Om den orättfärdige warder rättfärdig, så skall det intet skada honom, att han warit orättfärdig — det är Guds tydliga ord i Hes. 18. Hedningen är återlöst från den fördömelse, som skulle drabba honom, hwarom apostelen säger: Glädjens, I hedningar, med hans folk (Rom. 15: 10). Den troende juden åter är genom frälsningen från synden förlossad från den mosaiska lagens förbannelse, hwilken hwilade öfwer honom, såsom Paulus säger: Kristus har förlossat oß från lagens förbannelse, worden en förbannelse för oß *) (Gal. 3: 13). När den mannen, som war skyldig tio tusen pund och för denna skuld till fängelse dömd — när han wardt befriad från skulden, wardt han i och med detsamma fri från fängelset (Matth. 18). För dem, som äro rättfärdiga, wet lagen icke af någon förbannelse. Om de rättfärdiga säger han twertom, att de skola hafwa lif, frid, salighet och allt godt. De åter, hwilka midt under kristendomens ljus lefwat i synd, och öfwer hwilka derför en ännu hårdare fördömelse än den mosaiska lagens förbannelse hwilar, de äro ock, så snart de genom tron på Kristus warda förlossade från sina synder, i och med detsamma förlossade från denna fördömelse. Huru stora brott de än må hafwa begått, huru förfallna de än må hafwa warit i synder och uselhet: så snart de genom tron äro rättfärdigade från sina synder, så gifwes för dem ingen fördömelse widare. Såsom Paulus säger: Så är nu ingen fördömelse för dem, som äro i Kristus Jesus (Rom. 8: 1). Nåden har öfwerflödat öfwer alla deras synder och mißgerningar och utplånat dem, och huru skulle de rättfärdige warda fördömda? I norra Swerige bodde för några år sedan en rik man, som war allmänt hatad för den orättfärdiga han-

---

*) Att apostelen på detta ställe med ordet "oß" menar **judar**, det wisar sammanhanget, då han tillägger: "på det att Abrahams wälsignelse i Kristus må komma till **hedningarne**" (v. 14). Der sätter han alltså emot hwarandra "**oß**" och "**hedningarne**", hwilket wisar, att han **icke** uti ordet "oß" inbegriper hedningarne. Skriften lärer ingenstädes, att hedningarne äro under den mosaiska lagens förbannelse; twertom lärer hon motsatsen, såsom de ofwan anförda språken wisa, och för hennes utsag bör man böja sig.

del, hwarigenom han år efter år hade under sten af lag och rätt tillstrapat sig det okunniga folkets egodelar. När han nedlades på sin dödsbädd, waknade hans samwete. I sin förfärliga nöd wände han sig till Jesus, fick frid och affomnade saligt. När detta wardt bekant, förargades till och med sådana, som annars icke trodde på någon fördömelse. För den mannen wille de ändå hafwa ett helwete. Så stor syndare war han. Men sådan war Guds nåd, en öfwerswinnelig nåd, så hög öfwer alla synder, som himmelen är hög öfwer jorden.

682. Men frälsningen från synden innebär äfwen förloßning från den lekamliga döden. Den lekamliga döden är ock syndens lön och följd, och der hennes wälde är slut, der måste ock han wika. "Men", säger du, "huru kan detta wara sannt? De kristna dö dock såsom alla andra menniskor." Nuwäl! Såsom man kan frälsas från lekamlig sjukdom antingen så, att man icke warder sjuk, eller ock så, att man warder frisk igen, sedan man warit sjuk, alltså kan man ock frälsas från den lekamliga döden antingen så, att man aldrig dör, eller ock så, att, om man dör, man warder uppwäckt igen. Det förra har skett med Henoch och Elia, och det skall ske med alla de troende, som lefwa wid Kristi tillkommelse. De skola icke dö utan förwandlas och bortföras mot Herren i styn, såsom apostelen säger (1 Tess. 4: 17). Det sednare skall wederfaras alla de andra — dem som lefwat och dött i tron. När Herren kommer igen wid denna tidsålderns ände, då skola de uppstå och förherrligade möta honom. Wår umgängelse, säger Paulus, är i himmelen, dädan wi ock wänta frälsaren, Herren Jesus Kristus, hwilken skall förherrliga wår dödliga kropp och göra honom lik sin förherrligade kropp af den kraft, med hwilken han förmår underlägga sig allt (Phil. 3); och Herren säger: Den som äter mitt kött och dricker mitt blod, han blifwer i mig och jag i honom, och jag skall uppwäcka honom på den yttersta dagen (Joh. 6). Såsom ur det i jorden nedlagda, multnade sädeskornet ett helt ax uppstiger, så skall ock ur den troendes i jorden nedlagda kropp något wida mer och herrligare uppstiga, neml. en ny, herrlig och Kristus lik lekamen. Då skola de för ewigt frigjorda sjunga: Du död, hwar är din udd? Du dödsrike, hwar är din seger? Gud ware tack, som gifwit oß seger öfwer synd, död, dödsrike och allt! Kristus är worden döden ett förgift och dödsriket en pina (1 Kor. 15).

Fyrtioandra Betraktelsen.

683. **När den starke, bewäpnad, waktar sitt hus, så blifwa hans egodelar i frid, men när den, som är starkare än han, kommer och besegrar honom, så borttager han alla hans wapen, på hwilka han förtröstade, och skiftar hans rof** (Luk. 11: 21 följ.). Jesus hade utdrifwit en ond ande. På folket hade detta gjort ett djupt intryck. Men Jesu fiender woro på sin wakt. För att utplåna det intryck, som folket fått, förklarade de, att det war med Beelzebub, de onda andarnes öfwerste, som Jesus utdref onda andar. Med anledning deraf talade Jesus bland annat de här anförda orden. De handla å ena sidan om djefwulens makt öfwer menniskan, å andra sidan om hans wanmakt gentemot Kristus. Till den fullständiga återlösning, som Gud beredt oß i Kristus Jesus, hör äfwen wår frälsning från djefwulen, såsom Luther i sitt och alla troendes namn säger: Han har förlossat mig, förtappade och fördömda menniska, från alla synder, från döden **och djefwulens wäld.** Derför må wi här korteligen betrakta, hwad Guds ord lärer om denna sak.

684. Det är, såsom wi förr hafwa anmärkt, nu för tiden ganska wanligt, att menniskor begabba talet om djefwulen och de onda andarne samt hålla dem för dårar, hwilka tro på tillwaron af sådana wäsenden. Allt sådant tal, säga de, är idel oförnuftiga sagor, som man uppfunnit för att skrämma enfaldigt folk. Men må ingen låta förwilla sig! Att förneka och begabba en sak, det går nog lätt, men huru långt man hjelper sig dermed, det blir en annan fråga. Det war en gång ett stort, wackert krigsskepp, som i stilla och herrligt wäder med fulla segel sakta gled fram på hafwets näftan blanka yta. Då steg ett litet moln upp wid horisonten. En gammal sjöman gick ned i salongen och sade: "Kapten, låt oß taga in seglen och binda kanonerna; det går ett moln upp i öster." Kaptenen log; "ingen fara", swarade han och afwisade matrosen. En stund förgick, en windstöt följde, skeppet lade sig på sida, kanonerna rullade öfwer, fartyget kantrade och sjönk med man och allt. Endast några få wordo räddade, likasom för att bekantgöra de andres undergång. O låtom oß lyßna till warning! Millioner men-

nistor skulle gerna med tårar af blod, om de kunde, nu återköpa de stunder, då de med leende på sina läppar högmodigt föraktade warningar, hwilka, om de då hade lyssnat dertill, hade kunnat frälsa dem från den fördömelse, hwari de nu äro. Och du, du kan ännu warnas, om du will.

685. Att en ond andewerld finnes till, osynlig och dock mättig, det wittnar Jesus, Guds enfödde Son, han, som är sanningen. Äro de nu dårar, som tro på tillwaron af en sådan andewerld, så har äfwen Jesus warit en dåre, och då will jag heldre wara dåre med honom än klok med hans wedersakare. I hela hans lära, i hela hans lif och werk finner jag icke blott dunkla antydningar utan bestämda och otwetydiga uttalanden om tillwaron af en personlig ondskans andemakt, som han war kommen att krossa — märk: icke att frälsa utan att **krossa**. Jag ser i den evangeliska historien, huru de onda andarne bäfwa i hans närhet; jag hör, huru de ropa, att han måtte gå ifrån dem, huru han bjuder dem att gå ut o. s. w. Wid början af hans frälsarewerksamhet ser jag, huru han i öknen frestas af djefwulen, hwilken försöker bringa honom till affall från Gud. Och när han den sista aftonen af sitt jordeliv stiger upp från bordet, der han ätit påsta med sina lärjungar, då hör jag honom säga, att han går ut emot mörkrets furste. Skulle allt detta wara sagor — dåraktiga inbillningar hos Guds Son? Skulle **han** hafwa misstagit sig ända derhän, att han antagit mandom för att bekämpa och krossa en makt, som, när allt kom omkring, aldrig fanns? Jag ser och hör, huru han kämpat med denna andemakt intill blods för min frälsning — och jag skulle ändå låta mig förmås att twifla på allt, såsom på en saga, för att följa dem, som säga: Det finnes ingen djefwul! Bort det. Åt deras lättsinniga gissningar wågar jag icke förtro mig, men på hans ord känner jag, att jag kan hwila trygg. Något annat wittnesbörd behöfwer jag icke, och något högre erkänner jag icke.

686. I nya testamentets grundspråk göres en bestämd skilnad mellan djefwulen eller satan och de onda andarne. Wår gamla bibelöfwersättning har tywärr förbisett denna skilnad, och derför läsa wi i henne öfwer allt ordet **djeflar**, der det på grundspråket står **onda andar**. I bibeln talas aldrig om flere djeflar utan endast om **en**, djefwulen, den gamle ormen, den store draken, som ock kallas satan (Uppb. 12: 9). Men under honom stå många onda andar, hwilka i nya testamentet också kallas hans änglar (Matth. 25: 41). De utgöra hans sändebud, hwilka uträtta hans befallningar. De utgöra hans "härsmakt", såsom Paulus säger (Eph. 2: 2). Och de äro

alla, såsom Kristus säger, endrägtiga att göra det onda (Luk. 11: 17 följ.).

687. Att djefwulen och de onda andarne ursprungligen warit af Gud skapade goda änglar, det kunna wi förstå serskildt af twenne ställen i bibeln. I 2 Petr. 2: 4 läsa wi: Gud skonade icke de änglar, **som hade syndat,** utan nedstörtade dem i afgrunden och öfwerlemnade dem åt mörkrets kedjor att förwaras till domen. Och i Jude bref v. 6 heter det: De änglar, **som icke bewarade sitt furstendöme utan öfwergåfwo sin boning,** dem har han förwarat med ewiga bojor under mörker till den stora dagens dom. Huru ett sådant syndafall inom änglawerlden kunnat ske, det är wisserligen för oß obegripligt. Men om man förnekar det, så warder **menniskans** fall lika obegripligt; och dock finnes ingenting, hwars werklighet wi så ofta se för wåra ögon, och som wi på alla sätt så bittert förnimma som just syndens tillwaro. Alla dessa laster och brott, alla dessa lidanden och qwal, alla dessa förbannelser och tårar, hwaraf werlden är full, o säg, hwar har man att söka deras källa och ytterста rot? Swar: I en fallen änglawerld, hwilken genom förförelse ingjutit sin synd i menniskowerlden. Likasom det goda så har ock det onda en oemotståndlig benägenhet att **meddela sig.** Af denna benägenhet war det djefwulen genast drefs att förföra den af Gud skapade menniskan för att i henne få ingjuta sitt gift. Detsamma upprepas ännu alltjemt i all den grufliga **förförelse,** som öfwas mellan syndens menniskor, i det att den ene drager den andre med sig ned i den synd, hwari han sjelf ligger. Det är ormens art, som framträder i ormens säd.

688. Wid menniskans första framträdande i paradiset uppenbarade sig alltså djefwulen för att förföra henne till synd och draga hennes hjerta bort från Gud (1 Mos. 3). Och hon föll. Derigenom kom hon i hans wåld. Hwem I gifwen eder till att lyda, hans trälar ären I, säger Paulus (Rom. 6), och menniskan gaf sig friwilligt till att lyda satan. Hon uppgaf sin frihet och wardt hans fånge. Derför säger Johannes: Hela werlden ligger i den ondes wåld (1 Joh. 5: 19). Här gifwes intet undantag. Utom Kristus är menniskan oemotståndligt hemfallen under den ondes wälde. Den i grofwa synder förfallna werlden och den af ett fint och hyfsadt wäsende utmärkta werlden — **hela** werlden ligger i den ondes wåld. Hon tror det icke sjelf. Djefwulen will icke heller, att hon skall tro det. Men här är icke fråga om, hwad hon tror, utan hwad Gud i sitt ord säger. Det är hemskt men det är sannt, och det är oß sagdt för wår frälsnings skull. Början till en menniskas frälsning

är alltid det, att hon tror sanningen om sitt eget tillstånd. O min wän, är du icke född på nytt, så ligger du i den ondes wåld, huru redbar och from du för resten må wara. Tycker du, att denna dom är hård, så är den ändock Guds dom, men mot Guds dom gagnar det icke att strida.

689. Men att werlden är i den ondes wåld, det lärer oß icke blott Guds ord utan äfwen wår egen dagliga erfarenhet. I Eph. 2: 2 säger Paulus till de troende: **I woren döda i öfwerträdelser och synder, uti hwilka I förut wandraden efter denna werldens lopp, efter furſten öfwer härsmakten i luften, öfwer den ande, som werkar i ohörsamhetens barn.** Den enskilda syndaren regeras af werldens lopp, såsom hwar och en kan se med sina egna ögon. Det är icke Guds wilja, icke hwad man ser wara rätt och godt, som bestämmer öfwer den enskilde syndarens lif; utan det är **werldens allmänna lopp och sed,** hwaraf de enskilde **ryckas med** — ofta emot sitt samwete och bättre förstånd. I det hwardagliga språket uttryckes detta mycket träffande så, att **man följer med strömmen.** Tydligast framträder det i den lyx, högfärd och wällust, som råda i werlden. Alla se, att det är galet, äfwen de som intet fråga efter Gud — alla se, att det kostar mycket penningar, att det är förderfligt för den lekamliga helsan och den husliga trefnaden o. s. w., men de ryckas ändå med af strömmen, af werldens allmänna lopp. Ligga de icke midt i strömfåran, der forsen är hastigast, **så följa de dock med** litet på sidan; ja de tro kanske, att de icke följa med, derför att de se andra fara dem förbi i raskare fart. **De måste med, ty de äro bundna, de äro trälar;** de måste med, om de ock skola swälta eller på oärliga wägar sätta sig i skuld och bedraga sina fordringsegare för att skaffa sig utwägar att ändå kunna wara med. O, gifwe Gud, att man icke hade att befara, att denna ström skurit sig wäg genom många hem, der man berömmer sig af tron på Kristus! Det är förfärligt, när man ser derpå med ett af Guds ord upplyst öga. Men aldra förfärligast warder det, när man af detta ord får weta, att werldens allmänna lopp **regeras af djefwulen.** Likasom den enskildes lif icke går af sig sjelft, så går icke heller werldens allmänna lopp af sig sjelft. Det är, såsom Paulus säger, mörkrets furste, som ytterst drifwer denna förfärliga ström, hwilken rycker hela werlden, alla de enskilda, höga och låga, rika och fattiga, unga och gamla med sig till ewigt förderf. Djefwulen är, säger apostelen, å ena sidan furste öfwer de onda andarnes härsmakt i luften, å andra sidan öfwer den ande, som werkar i ohörsamhetens barn. O du som följer med, we, we, du wet icke, hwar det slutar, du känner bara, att det går så lätt att

följa med. Att komma utför går alltid lätt. Men slutet? Ibland bäfwar du måhända — "grufwar dig som nogast ett ögonblick för helwetet" — men sedan följer du ändå med och tröstar dig med din swaghet. Gud öppne dina ögon, innan det warder för sent! O, att du wißte, hwar denna förfärliga ström utmynnar. Men nu wet du det icke och will icke weta det. På dig besannas Herrens ord: Den, som wandrar i mörkret, wet icke, hwart han bortgår.

690. Om denna sak säger en troende lärare följande tänkwärda ord: "Först då förstår man det onda i hela deß djup och hela deß försträcklighet, när man inser, att den enskildes förderf icke är något enstaka hos honom, samt att det för alla gemensamma syndaförderfwet på jorden icke är bara en köttets swaghet eller en brist på det goda. Genom hwarje ond rörelse i sitt inre står syndaren i werklig, i nära förbindelse med hela den förfärliga makt, som arbetar på att förstöra Guds rike samt tillintetgöra all frälsning och wälsignelse för Guds skapade warelser. Han hängifwer sig till att tjena en makt, neml. ondskans andemakt, hwilken långt wäldigare än wanmäktiga menniskor af kött och blod och långt mer bestämdt och ihållande förer kampen emot ljusets och lifwets heliga rike." — Det är gräsligt att tänka på detta sammanhang. Men det är sannt. Ingenting står enstaka, ingenting förswinner sporlöst. Den flod, som ödelade den gamla menniskowerlden med alla deß werk, war en samling af **regndroppar.** Hwarje sådan liten droppe gjorde sin lilla insats i den förfärliga ödeläggelsen. På liknande sätt förhåller det sig ock med synden. Hwarje synd i tanke, ord eller gerning är en insats i det förfärliga krig, som satan för emot Gud. Detta är det, som gör synden så fasansfull. Men aktar man icke derpå, så ser man icke något synnerligen förfärligt i henne, såsom hela werldens exempel wisar. Werlden **ler** åt synden såsom åt en småsak.

691. För att uttrycka denna djefwulens förfärliga makt öfwer werlden kallar Paulus honom denna tidsålderns Gud (2 Kor. 4: 4). Och Kristus kallar honom denna werldens furste (Joh. 12: 31; 14: 30). Ty han werkar i och drifwer **ohörsamhetens** barn (Eph. 2: 2). Ohörsamhetens barn äro werldens barn. Huru olika den ena menniskan i det yttre må wara den andre, derpå kännas dock denna werldens barn allesammans igen, att de äro **ohörsamma.** Men de, som äro ohörsamma mot Gud, de lyda under djefwulen. **Sin egen** kan ingen wara. Det war den första menniskans fall, att djefwulen kunde förföra henne till ohörsamhet; och deruti yttrar sig äfwen hans fortsatta herrawälde, att den af honom regerade werlden icke hör, icke aktar, hwad Gud säger. Äfwen när hon gör något,

som synes henne godt, gör hon det icke **derför, att det är Guds wilja,** utan af helt andra — ofta sjelfwiska — bewekelsegrunder. **Hwad Gud will,** det frågar hon aldrig efter, det är aldrig **bestämmande** för hennes handlingar.

692. De, som sålunda regeras af djefwulen, kallas i Skriften "djefwulens barn". Det är en ohygglig titel, och äfwen de, som lefwa i grofwa synder, wilja icke kallas så, men Guds ord gifwer dem dock det namnet. Till fariseerna sade Jesus: I ären af den fadren djefwulen, och eder faders begär wiljen I efterfölja (Joh. 8). I Apg. 13: 10 säger apostelen Paulus till en trollkarl: O du djefwulens barn, full med allt swek. Och att denna titel icke tillkommer allenast några få, bittert fientliga menniskor, såsom fariseerna och dyl., det se wi af 1 Joh. 3: 10, der apostelen säger: Deruti äro Guds barn och djefwulens barn uppenbara: hwar och en, som icke gör rättfärdighet och icke älskar sin broder, är icke af Gud. Der sätter apostelen Guds barn och djefwulens barn emot hwarandra och skiljer dem derpå, att de ena göra rättfärdighet, de andra deremot icke. Alla, som lefwa i synd, äro alltså djefwulens barn. De äro icke hans barn i den meningen, som skulle de wara födde eller skapade af djefwulen, utan i den meningen att de äro hemfallne under hans wälde. Det är en fasansfull tanke detta, isynnerhet när man skall tillämpa densamma kanske på sina aldra närmaste, sin man, sin hustru, sina barn, sina syskon — o det kan komma blodet att stelna — men det rysligaste ligger just deri, att denna tanke är sann; och ingen hjelper man dermed, att man blundar för sanningen. De troende i denna tiden tänka alltför litet derpå, att hela werlden är stadd i den ondes wåld. Besinnade de det, så skulle icke bland dem finnas så mycken werldslikställighet.

693. Detta sitt herrawälde öfwer menniskorna utöfwar djefwulen genom lögnen. Han är en lögnare af begynnelsen och står icke i sanningen (Joh. 8). Genom lögn war det han bedrog wåra första föräldrar. Ingalunda skolen I dö, sade han, der Gud hade sagt: I skolen dö. Genom samma medel håller han ännu werlden fången. Derför säger ock Paulus, att denna werldens gud har **förblindat** de otrognas sinnen (2 Kor. 4: 4). Och i Uppb. 12: 9 heter det, att den gamle ormen, som heter djefwul och satan, **förwillar** hela werlden. O du, som nu wandrar utan fruktan i synd, du som ler åt alla warningar och endast följer werldens allmänna lopp — o att du bara wisste, i hwems wåld du är! Du känner dig fri och lycklig, ty djefwulen, som har bedragit dig, förstapar sig till en ljusets ängel (2 Kor. 11: 14). Men hör en historia! Det war en ung,

stön och rik qwinna, hwilken råkade ut för en lömsk bedragare. Bedragaren ställde sig på allt sätt wänlig och behaglig, så att den unga qwinnan wardt alldeles intagen af honom samt kände sig mycket lycklig och fri, när hon följde honom och hängaf sig åt honom. Wänner, uppriktiga wänner warnade henne, men hon log deråt; bedragaren passade ock alltid på att med tjusande förespeglingar bortplocka alla warningar och farhågor ur hennes hjerta. På detta sätt gick det månad efter månad, tilldeß bedragaren tillnarrat sig hennes person, hennes heder, hennes egodelar och sedan lemnade henne att förgås i fattigdom, förnedring och uselhet. Hwad säger du om en sådan historia? Den är ju förfärlig! Och dock hwad är hon annat än **din egen** historia, när du på detta sätt följer djefwulen? Du tror det icke nu, ty han har bedragit dig. Men när du en gång ligger der i helwetet och pinan, då skall du få se det. Men då är det för sent. Gud öppne dina ögon! Tänk när du en gång skall höra det ordet: Gå bort uti ewinnerlig eld, som är tillredd åt djefwulen och hans änglar! Då skall du nödgas tro det.

694. Men djefwulens herrawälde öfwer den i hans snaror fångna menniskan kan äfwen sträcka sig dertill, att han besätter hennes kropp. I nya testamentet omtalas många besatta. Detta tillstånd yttrade sig uti mångahanda sjukdomar såsom döfstumhet, fallandesot o. s. w., förenade med wansinne. Och hwem kan säga, om icke detsamma ännu förekommer? Att sådana sjukdomar ofta bero på naturliga orsaker, det är alldeles wißt, men hwem törs säga, att de icke **stundom** kunna bero på en besättelse af ondskans andemakt? Derom säger en troende lärare följande tänkwärda ord: "Gå igenom ett dårhus, begrunda djupt, hwad du der ser. Hör dessa menniskors lefnadshistoria! Wanligen är det grofwa synder, dryckenskap, otukt eller den hemligt, äfwen bland barnen, kringsmygande sjelfbefläckelsen eller ett till wanwett stegradt högmod öfwer börd, rikedom eller andliga gåfwor eller ock ett lif i fullkomlig otro på allt heligt, som under åratal banat wäg för wansinnet. Den onde har i oupphörligt stigande grad tagit det inwertes i besittning; slutligen öfwerskrides gränsen till det utwertes och kroppen kommer omedelbart i hans wåld." Gud är domaren. Men nog är fara för handen, att wi alltför litet besinna den förfärliga makt, som djefwulen utöfwar öfwer dem, hwilka följa och tjena honom.

695. När djefwulen sålunda har en menniska i sitt wåld, så söker han bewara henne, att hon icke må frånryckas honom. Och så länge hon förblifwer i otro och synd, så förblifwer hon uti hans wåld. Derför gör han allt, på det hon icke må warda störd i sin

otro och synd. När en stark, bewäpnad, waktar sitt hus, så blifwa hans egodelar i frid, säger Herren i wår text. Och hwad wisar wäl erfarenheten? Se på det lugn, den dödsstillhet, som hwilar öfwer werlden! Se huru oförsträckt, ja med hwilket behag hon följer köttet med deß lustar och begärelser! Ingenting finnes, som på ett mer lefwande sätt kan förklara frälsarens ord: Hans egodelar förblifwa i frid. När Gud till hennes wäckelse låter för henne förkunna sitt ord, strax är satan till hands för att bortplocka ordet, på det att hon icke må tro och warda frälst (Luk. 8: 12). Men hwem besinnar det? Stora skaror samlas för att höra Guds ord, men de aldra fleste gå derifrån, alldeles såsom de kommo dit. De höra, huru Gud dömer öfwer de oomwände, de weta, att de sjelfwe aldrig blifwit omwände, många af dem erkänna bibeln såsom Guds ord och hålla för rätt, hwad de höra. Men det bekommer dem ingenting. De höra de mest nådefulla bjudningar att komma till Jesus; de tycka, att det är wackert, men dem sjelfwa bekommer det ingenting. O huru skall man förklara det? Sådant är icke naturligt. Nej, förklaringen ligger i Herrens ord: Satan **waktar** sitt hus och styndar derför att bortplocka ordet ur deras hjertan, på det de icke skola tro och warda frälste. Men ingen will tro, att han står under en så förskräcklig inflytelse. Djefwulen will icke heller, att någon skall tro det. Ty tror någon det, så följer snart, att han besinnar sig från djefwulens snara (2 Tim. 2: 26), och det will djefwulen förhindra. Tänk om du, som läser detta, är ett hus, som djefwulen waktar!

696. Men icke blott det. Äfwen hos dem, som warda rörde af Guds ord, styndar han att bortplocka ordet. Många hafwa, när de hört Guds ord förkunnas, fått ett djupt intryck deraf, ja beslutit på fullt allwar att nu ändra sitt sinne, men efter twå eller tre timmar eller en dag hafwa de warit lika lugna och döda igen. Sådant inträffar mycket ofta. De hafwa blifwit lugnare, säger werlden. Men Herren säger: Satan **waktar** sitt hus. Genom fåfängliga tankar, som han instjuter, genom fåfängligt tal, som han uppwäcker, genom fåfängliga sällskap, hwari han inleder, genom förespeglingar, att det ännu är god tid o. s. w. bortplockar han ordet. Ingen anar det, ty det ser så oskyldigt ut. Ja, de aldra närmaste, såsom föräldrar, syskon, makar, kamrater, kunna wara djefwulens werktyg dels medwetet dels omedwetet till att sålunda förhindra deras frälsning. Många **winnlägga sig** på allwar derom, att de måtte utrota de intryck, som de tilläfwentyrs se, att någon af deras närmaste fått af Guds ord. Många föräldrar **waka** således med full öfwerläggning och mycken

omsorg öfwer sina barn, att deras hjertan icke måtte fångas i Guds ord, eller, om de fått något djupare intryck af Guds ord, att det då måtte utplånas. Se de, att deras barn börja bekymras öfwer sina synder och fråga efter frälsning, så ställa de till nöjen åt dem, föra dem ut i werlden och deß fåfängliga sällskap, hindra dem att höra eller bruka Guds ord o. s. w. De göra det allt i wälmening för att "lugna" sina barn och befria dem från skadliga grubblerier, men de besinna icke, att de uti detta tjenstgöra såsom werktyg åt den mörkrets furste, som waktar sitt hus. Ja, ännu mer. Äfwen sådana föräldrar, som icke wilja det eller tänka derpå — till och med **kristna** föräldrar — äro ofta genom fåfänglighet och slarf i tal och wandel, genom försumlighet i uppfostran o. d. medel till att föra sina barn bort från Herren eller insöfwa dem allt djupare i synd och otro samt utplåna de intryck, som barnen tilläfwentyrs i sina hjertan fått af Guds ord. Då tjenstgöra äfwen de såsom werktyg åt djefwulen för att **wakta** hans hus. Tänk hwilken förfärlig tjenst. De weta det kanske icke sjelfwa, men djefwulen wet det, och Gud wet det — och domen kommer sedan.

697. Ur denna fångenskap under djefwulen kan menniskan icke lösgöra sig sjelf; ty hon kan icke göra sig ren från synd. Men en utwäg till räddning gifwes dock. Här finnes en, som är starkare än djefwulen, nemligen Jesus, och när han tillkommer och får ingå i hennes hjerta, då förlossar han henne från djefwulen. När den starkare tillkommer, säger Herren, så öfwerwinner han den starke och borttager de wapen, hwarpå han förtröstade, samt krossar de bojor, i hwilka han höll menniskan bunden. Dessa wapen och bojor äro lögnen och orättfärdigheten. Dem borttager och bryter Herren derigenom, att han uppenbarar sanningen och renar menniskan från synd. Detta se wi också öfwerallt bekräftas af erfarenheten. Tusen sinom tusen prisa honom för förloßning. Den, som tror på Jesus, är icke widare satans träl. Den Sonen gör fri, han är rätteligen fri. Den onde kommer icke åt honom (1 Joh. 5: 18). Han kan med sanning sjunga:

Nu är min träldom slut,
Jesus är min.

698. När Jesu lärjungar efter en missionsresa kommo igen till Jesus och för honom omtalade, hwad de hade uträttat, sade de äfwen: Herre, de onde andarne äro oß ock underdåniga i ditt namn. Då swarade Jesus: Jag såg satan falla af himmelen såsom en ljungeld (Luk. 10: 18). Likasom wille han säga: "Jag wißte det wäl. När jag sände eder ut, skådade jag i anden, huru satan störtades

från sin tron; jag slådade det så lisligt, som hade jag sett en ljungeld falla från himmelen. Si, jag har gifwit eder makt att trampa på ormar och skorpioner och öfwer all fiendens (d. ä. satans) kraft (v. 19). Han må wara huru mäktig som helst, han må uppbjuda all sin kraft; I skolen dock i min kraft nedlägga honom. Hans anfall emot eder och mot min församling skola wara wanmäktiga (Matth. 16: 18). Men edra anfall mot honom skola wara kraftiga till att nedslå och krossa hans fästen (2 Kor. 10: 4). Ty löftet står fast: **Qwinnans säd skall krossa ormens hufwud"** (1 Mos. 3).

699. Om denna sak säger en from lärare: "Emedan den starke funnit den starkare, hwilken uppenbarats för att bekämpa honom, och emedan den starkare i sin allmakt har en borgen för sin slutliga, fullkomliga seger, så är den starke allaredan **bunden** (såsom Matheus och Markus återgifwa frälsarens ord). Han kan icke hålla stånd emot honom, han måste låta taga ifrån sig, hwad han förut egde i frid — förut då ingen lika stark och ännu mindre någon starkare fanns, som kunde göra honom hans ros stridigt. Nu måste han wanmäktig och rådlös se på, huru det ena efter det andra af hans boting, af hans egendom, röfwas ifrån honom och warder ett byte i en fremmande egares hand. Hans medel räcka icke till emot den starkare. Emot denne äro alla hans wapen slöa och kraftlösa. Han ser, huru hans hus, hans stad, hans rike, som förut war så stort, småningom beröfwas sina innewånare, tilldeß han ändtligen förlorar allt och det triumfropet höjes: Nu har frälsningen och kraften och riket blifwit wår Guds och wäldet hans Smordes, ty utkastad är wåra bröders åklagare, som anklagade dem inför wår Gud dag och natt (Uppb. 12: 10)".

700. Gud ware lof, att han i Jesus Kristus gifwer alla sina troende en så herrlig seger. Här kunna de aldra swagaste warda segerwinnare. Ty det kommer icke alls an på wår egen kraft. Om den, som sitter bunden i ett fängelse, är starkare eller swagare, det gör intet till saken; han kan dock i intetdera fallet hjelpa den, som kommer för att befria honom. Wore han lös derinne i fångahuset, så kunde han till äfwentyrs inifrån understödja honom, som kommer utifrån. Men nu är han bunden till händer och fötter, och då måste han, som kommer utifrån, endast genom sin egen kraft bryta sig in och sönderslita bojorna. Herren har aldrig tagit någon wår egen kraft med i beräkning. Den starkaste förmår ingenting uträtta, och den swagaste är han stark nog att ensam förlossa. Derför du som nu kämpar en förtwiflad och fåfäng kamp för att genom egen kraft, egna föresatser och ansträngningar bryta djefwulens

bojor, lemna dig blott enfaldigt åt Jesus! Han skall göra det — icke du; han är dertill af Gud satt — icke du; och Gud har gifwit honom den makt, som dertill behöfwes — all makt i himmelen och på jorden. Det kan synas dig alldeles orimligt, men försök det bara! Skall jag då nedlägga kampen och gifwa mig? säger du. Ja, ja — gif dig straz, icke åt satan utan åt Jesus! Han har ur bojorna löst många, som warit lika hårdt bundna som du, och han will äfwen på dig bewisa sin makt.

701. Men är du engång förlossad från djefwulen, så håll dig fortfarande tätt intill Jesus. Ty djefwulen går omkring såsom ett rytande lejon, sökande, hwem han uppsluka må (1 Petr. 5: 8). Om denna sak säger Jesus: När djefwulen är utdrifwen, wandrar han omkring torra platser, söker efter hwila men finner ingen; då säger han: Jag will komma igen till mitt hus, derifrån jag utgick. Och när han kommer, finner han det rent sopadt och wäl tillpyntadt. Då går han bort och tager med sig sju andra andar, som skadligare äro än han, och de gå derin, och den menniskans sista warder wärre än hennes första (Luk. 11: 24 f.). Dessa ord innebära den allwarligaste warning till alla Kristi lärjungar. De lära, att det är möjligt att en, som engång warit förlossad, kan falla i fångenskap igen. I Luk. 22: 3 samt Joh. 13: 27 heter det ock, att **satan gick in i Judas**. Han hade alltså warit utdrifwen, men han gick åter in. Demas och andra hafwa också åter fallit i djefwulens snaror (2 Tim. 4: 10). Den läran, att en kristen icke kan återfalla, är fullkomligt fremmande för Skriften; hon är en förförelse så mycket farligare, som hon gifwer sig ett så godt sken. Låten ingen förföra eder! Det war engång en döende man, som full af ångest frågade en predikant: "Är det sannt, att den, som engång warit en kristen, aldrig kan falla af?" "Ja", swarade predikanten. "Nuwäl, tillade den döende, då dör jag salig, ty jag wet, att jag engång werkligen warit en kristen". Tänk hwilken usel och bedräglig tröst! Så tröstar aldrig Herren. Twertom lärer han i de här anförda orden, icke blott att en menniska kan återfalla, utan ock att hennes tillstånd genom återfall warder mycket wärre, än det någonsin förr warit. Ingen besinner sig i en så förskräcklig belägenhet som en affälling. Må du, som nu tror på Kristus, besinna det!

702. Apostelen Paulus förmanar: Skaffen med fruktan och bäfwan eder frälsning (Phil. 2: 12). Endast derigenom att du är nykter och wakande (1 Petr. 5: 8) samt helt öfwerlemnar dig åt Herren, skall det wara möjligt att blifwa bewarad. Men öfwerlemnar du dig helt åt honom, då **skall** du blifwa det. Derom säger Herren:

Jag gifwer mina får ewigt lif, och de skola icke förgås till ewig tid, och ingen skall rycka dem utur min hand. Min fader, som har gifwit mig dem, är större än alla, och ingen kan rycka dem utur min Faders hand. Jag och fadren äro ett (Joh. 10: 28—30). Och åter säger han: Jag är kommen i werlden, icke att jag skall göra min wilja, utan att jag skall göra hans wilja, som har sändt mig. Men hans wilja är, **att jag icke skall borttappa något af det, som han har gifwit mig** (Joh. 6). Fadrens makt och Sonens trohet äro det hälleberg, på hwilket den troende själen hwilar trygg. Och hwilar du stilla på det hälleberget, då skall äfwen du wara wäl bewarad. Då skola helwetets portar icke wara dig öfwermäktiga (Matth. 16: 18), såsom hafwets wågor, om än så wäldiga, dock aldrig skola warda dem öfwermäktiga, som stå på en klippa. Wågorna krossas mot klippan, och då är den trygg, som står på henne. De wågor i hafwet äro wäl stora och fräsa grufligt, men Herren är ändå större i höjden, säger David. Och Paulus säger till de kristna i Rom: Gud skall snart förtrampa satan under edra fötter (Rom. 16: 20). Att "förtrampa" en fiende är det starkaste uttryck, som Skriften har för att beteckna en fullkomlig seger, ett fullkomligt öfwerwälde öfwer någon. I Jos. 10: 24 berättas, huru Josua lät med fötterna trampa de öfwerwunne konungarne på halsen. Så skall Gud förtrampa satan, säger apostelen. **Han** skall göra det — icke wi; men **under wåra fötter** skall det ske, så att wi med seger skola kunna trampa på honom. På ulf och huggorm skall du gå och trampa på lejonet och draken, säger Herren i Ps. 91: 13. **Fullkomlig** skall wår seger och öfwermakt öfwer mörkrets furste wara. Gud gör ingenting halft. Derför håll dig tätt intill Herren. Han skall icke öfwergifwa dig. Lika helt som det är hans werk att frälsa dig, lika helt är det hans werk att bewara den, som han frälsat. Och lika wiss som du endast genom att i tron lemna dig åt honom kan warda frälst, lika wiss kan du endast på samma wäg blifwa bewarad. Men på den wägen behöfwer du icke heller frukta, att du skall komma bort.

703. I Eph. 6: 10 följ. talar Paulus om de wapen, med hwilka den troende skall kunna tillbakaslå djefwulens anfall. Och låtom oss korteligen höra, huru han der talar: **För öfrigt, mina bröder, waren starke i Herren och i hans starkhets makt** (v. 10). Att wara stark behöfwes wisserligen i den kamp, som är de troende förelagd. Men endast i Herren, d. ä. endast derigenom att I ären i Herren, skolen I kunna winna den tillbörliga kraften. Allt andligt godt: rättfärdighet, frid, fröjd, starkhet o. s. w. är en gåfwa af Gud genom Kristus, derför kan menniskan endast genom att wara i

Kristus erhålla den. Derför säger profeten: I Herren hafwer jag rättfärdighet och starkhet (Es. 45: 24).

Wär egen kraft ej hjelpa kan,
Wi wore snart förströdde;
Men med oß står den rätte man;
Wi stå af honom stödde.
Frågar du, hwad namn han bär,
Jesus Krist det är,
Han är den Herren Gud,
Som, klädd i segerskrud,
Sin tron för ewigt grundat.

704. **Ikläden eder hela Guds wapenrustning,** fortsätter apostelen. Kommen ihåg, att I ären såsom soldater, hwilka ligga i fält mot en mäktig fiende! För sådana duger det icke att wara loja och sömniga, ty då lärer fienden snart öfwerrumpla dem. O huru många hafwa icke på den wägen gått förlorade, sedan de engång warit fria gjorde! De hafwa så småningom blifwit sömnige, owarsamme, tills de ändtligen alldeles somnat och nedlagt sina wapen samt gifwit sig fångna. Det har kanske gått så oförmärkt, att de sjelfwe ännu icke weta, att de äro fångne. Wakten eder! Ikläden eder alla de wapen, som Gud gifwer, **på det att I mågen hålla stånd emot djefwulens listiga anlopp. Ty wi hafwa icke kamp emot kött och blod** (d. ä. emot swaga menniskor) **utan emot makter, emot wäldigheter, emot werldsbeherskarena i detta mörker** (d. ä. denna werldens mörker), **emot ondskans andemakter i de himmelska rymderna.** Öfwer allt ären I omgifne af dessa andemakter, hwilka I icke kunnen se med edra ögon eller taga på med edra händer. Deras anlopp ske listigt och oförmärkt. Ack, käre bröder, sen till, att I icke fallen offer för dem! **Derför tagen på eder all Guds wapenrustning, på det I mågen kunna stå emot på den onda dagen och förblifwa stående, sedan I hafwen fulländat allt.** Sen till, att I icke wid stridens slut befinnens liggande omkullslagne på fältet och döde — för alltid förlorade!

705. Wisserligen är denna apostelens framställning egnad att på det kraftigaste wäcka oß upp ur wår slummer. Må Gud hjelpa oß att taga dem till hjertat! O hwar är den waksamhet, den gudsfruktan, den ifwer, den kamp, som man med rätta skulle wänta af dem, hwilka weta sig omgifna af sådana fiender! Det är, såsom om en försoffningens ande, en förskräcklig werldsande hade gripit en stor del af Guds folk. Gud, Gud, hjelp oß att wakna upp rätteligen! Att warda en kristen är godt; att wara en kristen är bättre; att

förblifwa en kristen intill änden samt i en god trons kamp fullborda loppet är aldra bäst. O du, som på allwar will warda bewarad och salig, ikläd dig hela Guds wapenrustning och håll dig till Jesus, ja göm dig under hans wingars skugga. Der — endast der och endast i den rustningen skall du kunna wara säker om ewigt lif.

706. Men apostelen nämner äfwen de serskilda wapen, som höra till Guds wapenrustning. **Stån alltså,** säger han, **omgjordade omkring edra länder med sanning.** Lifgördeln war det första, som en krigare måste påtaga. Den skulle skydda underlifwet och gifwa kroppen den rätta krigiska hållningen. Denna gördel för den andlige stridsmannen är **sanningen;** och omgjordad med sanningen står han, när den guddomliga sanningen genomtränger och regerar hela hans inre och yttre lif. Emot honom, som är **lögnens** fader, är **sanningen** det första och wigtigaste wapnet; endast genom sanningen kan lögnen besegras. **Och iklädde rättfärdighetens pansar,** tillägger apostelen. Pansaret war en jernbeklädnad, som skyddade soldatens bröst. Den andlige stridsmannens pansar är rättfärdighet, ett rättfärdigt sinne och lif. Genom rättfärdighet är det, som orättfärdigheten och deß furste skall besegras. Likasom i de herrliga regnskurar, genom hwilka jorden göres sticklig att bära rika skördar, hwarje liten regndroppe gör sin insats; likasom i ett krig hwarje handling af lydnad och rätt förhållande hos soldaten medwerkar till den slutliga segern, så utgör ock hwarje en kristens handling af sanning och rättfärdighet en insats i den stora kamp, hwarigenom satan och hans wälde skall fullständigt tillintetgöras. Deremot tjenar hwarje handling af osanning och orättfärdighet alltid till att fördröja den slutliga segern. O huru wigtigt är det alltså icke för en kristen att i allt wandra i sanning och rättfärdighet!

707. Ytterligare tillägger apostelen: **Och skodde om fötterna med den beredwillighet, som kommer af fridens evangelium.** Likasom skor göra det lätt att gå en wäg, som är stenig eller törnig — en wäg på hwilken det skulle wara mycket smärtsamt och swårt att komma fram barfota, så gör ock evangelium, derigenom att det gifwer frid, den troende willig att ställa sig under Jesu Kristi banér för att kämpa mot mörkrets furste. **Och öfwer allt detta tagen trons sköld, med hwilken I skolen kunna utsläcka alla den ondes glödande pilar.** Djefwulens anfall liknas wid brinnande pilar, sådana som de gamle Romarena begagnade. Likasom nu de soldater, mot hwilka pilarne riktades, satte sina sköldar upp mot dem och derigenom gjorde dem ostadliga, så skola de troende möta alla djefwulens anlopp med tron, stadigt hållande sig fast wid Herren. Och

fatten frälsningens hjelm d. w. s. fasthållen hoppet om den fullkomliga frälsningen; det skall hjelpa eder att hålla hufwudet uppe under alla strider, det skall hjelpa eder att med tålamod löpa i den kamp, som är eder förelagd. Det wissa hoppet om fullkomlig seger är icke det, som minst bidrager till segerns winnande. Den som går i striden utan hopp om seger eller i den tanke, att han skall förlora, han winner också ingen seger. Men här om någonsin kan man wara wiß i hoppet, ty "med oß står den rätte man, wi stå af honom stödda". Han som har nederlagt djefwulen, går före de sina i kampen. Hjelten skall för dem slå sig igenom, säger profeten, och deras konung skall gå före dem och Herren främst (Micha 2: 13).

708. Slutligen tillägger apostelen: **Under all bön och åkallan, alltid bedjande i anden och fördenskull wakande i all uthållighet och bön för alla heliga.** I dessa ord lärer apostelen, på hwad sätt de troende skola hemta kraft från Herren i sin strid mot mörkrets furste, nemligen genom bön och åkallan. Hållen på att bedja, säger han annorstädes. Blott en liten tid är ännu qwar. Fienden är mäktig, men Herren är **allsmäktig**, och han står med eder! Hemten all kraft från honom, waken och bedjen, och segern skall tillhöra eder alldeles ofelbart. Man sjunger med glädje om seger i de rättfärdigas hyddor. Men om dessa saker få wi framdeles widlyftigare tala.

709. Fullständig är alltså den återlösning, som Gud wår himmelske fader i sin oändliga kärlek beredt oß uti Kristus Jesus, wår frälsare. All den skada, som genom fallet kom öfwer werlden, skulle i Kristus botas. O min wän, är du frälst, eller ligger du ännu i syndens, dödens och djefwulens wåld? Är du icke frälst, så kan du **warda** frälst nu — nu. Men blifwer du i synden, så kommer det en dag, då det skall heta: Du är icke frälst, och du kan icke widare warda frälst. Den sjuke kan dröja att anlita läkaren, tilldeß att det är för sent, och så kan syndaren dröja att låta sig frälsas, tilldeß att det är för sent. Den rike mannen, som omtalas i Luk. 16, waknade — men för sent. Att komma för sent, när en wigtig affär skall uppgöras, är förskräckligt, men ingenting förskräckligt kan liknas wid det förskräckliga uti att **wakna upp ur syndasömnen** för sent. Och dock lefwa de flesta så, som trodde de icke, eller som wißte de icke, att det en gång kan warda för sent. Du som nu lefwer lugn i dina synder, du närmar dig en dag, då det skall heta "för sent", då du skall klappa på himmelens port och få det swaret: "Gå bort; här är intet rum för dig." Den dagen kan du icke stratta bort. Många äro de, som skola lära dig stratta åt talet om den dagen, men ingen af dem skall kunna hjelpa dig på den dagen; och på den dagen skall

du icke fratta. När Noach byggde arken och predikade om floden, då frattade folket; men när floden kom, då hjelpte deras löje dem icke. Då förgingos de och sjönko till djupet i arkens åsyn, ja alldeles inwid arken. Tänk hwilka förfärliga timmar! Och hwad som derpå följde — tänk hwilken förfärlig ewighet! Gud öppne ögonen på alla sofwande!

Fyrtiotredje Betraktelsen.

710. **Deruti består kärleken, icke att wi älskade Gud, utan att han älskade oß och sände sin Son såsom en försoning för wåra synder** (1 Joh. 4: 10.) Wi hafwa förut anmärkt, att den frälsning, hwilken Gud i Kristus beredt werlden, kallas uti Skriften ömsom återlösning ömsom försoning. Alla tre uttrycken: frälsas, återlösas, försonas utmärka en och samma sak, sedd från olika sidor. Hwad benämningen "återlösning" innebär, det hafwa wi redan uti de föregående betraktelserna sett. Denna benämning är bildlig. Den framställer frälsningen under bilden af ett köp, derwid en träl eller fånge utköpes ur den fångenskap, hwari han befinner sig. Uttrycket "försoning" deremot framställer frälsningens egentliga wäsende. Ty frälsningen **består** just uti menniskans försoning med Gud. Må wi derföre nu undersöka de ställen, der det talas om frälsningen såsom en försoning. Gud lede oß nådeligen i sitt ljus och sin sanning! Ämnet är af utomordentlig wigt, och serskildt med anledning af det oroliga frågande, som rörande denna sak de senare åren hos oß warit, är det nödwändigt, såwäl att undersöka, hwad Guds ord säger, som ock att i deß ljus med all stillhet pröfwa, hwad menniskor på sidan om Guds ord lärt, och som ofta förwirrat enfaldiga själar. Genom en uppriktig kärlek till sanningen skola wi kunna finna den, och genom att besinna, att man aldrig förlorar något på att för Guds ord lemna oriktiga meningar, skola wi med lugn kunna söka efter sanningen. Men genom att förstå sanningen skola wi bättre lära känna wår Gud och hans Son Jesus, wår frälsare, samt derigenom warda allt mer och mer i sanning fria. Om I blifwen wid mina ord, säger Jesus, så skolen I förstå sanningen, och sanningen skall göra eder fria.

711. Icke blott i den kristna religionen utan ock i hedendomen gör sig ett behof af försoning gällande. Der gifwes ett wittne inom menniskan, ett wittne, som icke kunnat genom någonting fullkomligt utplånas, ett wittne som säger, att det är för menniskan omöjligt att warda salig eller komma till frid utan försoning. Äfwen hedningarne känna, att deras lycka beror derpå, att de stå i ett rätt förhållande till Gud, men de känna ock, att det förhållande, som nu är, icke är det rätta, och det fyller dem med ångest inför deras gudar. Derför ropar också deras hjerta efter försoning. Deras många offer, gudstjenster, sjelfplågerier, pilgrimsfärder o. s. w. äro lika många rop efter försoning med Gud. Denna deras känsla är ingen willfarelse utan djup sanning. Alla tankar på salighet utan försoning bära endast wittne om ett försoffadt samwete eller om ett bemödande att qwäfwa det. Den heliga Skrift wittnar med den aldra största skärpa om nödwändigheten af en försoning. Hela ändamålet med Kristi ankomst och werk i werlden war försoning. All religion — den hedniska, den judiska, den kristna — är genomträngd af behofwet af försoning. Icke för att qwäfwa eller bortförklara det behofwet utan för att **bekräfta, skärpa** och **tillfredsställa** det, wardt Kristus sänd af Fadren i werlden.

712. Ofta ser man, att till och med sådana som, när ingen fara är, fräckt och utan fruktan förneka Gud, ändock i dödens närhet bäfwa, i det de trots alla sina förnekelser känna sig ställda inför honom. Deras samwete wittnar derom, att de stå i ett orätt förhållande till honom, och det fyller deras själ med ångest och förtwiflan. Det war engång en man, som inför en stor samling menniskor höll ett föredrag, deri han under åhörarenas bifall försökte wisa, att det icke funnes någon Gud eller någon ewighet, att ingen försoning behöfdes, att ingen dom eller räkenskap wore att wänta o. s. w. När han hade slutat sitt föredrag, framträdde en gammal man och berättade, huru han engång från stranden af en flod hade sett en båt alltmer och mer dragas ned emot ett wattenfall. I båten satt en man, hwilken af alla krafter arbetade med en åra för att hejda båten eller föra den i land. Den andra åran war afbruten. När mannen såg, att allt arbete war förgäfwes, och att han inom några ögonblick hade en oundwiklig död att wänta, så lade han förtwiflad ifrån sig sin åra, föll på knä i båten och anropade Gud om barmhertighet. Han blef underbart räddad. "Och, tillade den gamle, denne man war just den person, som nu här inför eder försökt wisa, att det icke finnes någon Gud, någon dom eller ewighet, och icke behöfwes någon försoning." Blek och darrande drog

sig fritänkaren undan, medan den gamle talade, och med hemska tänslor stildes de församlade åt.

713. Alltså: att en försoning är nödwändig, det wittnar icke blott Guds ord utan ock hwarje menniskas samwete. Men då uppstår den frågan, om det war Gud eller menniskan eller till äfwentyrs begge twå, som behöfde försonas. Och i denna fråga är det, som Guds och menniskors tankar gå så widt åtskils som himmel och jord. Såsnart Adam hade syndat, fick han en annan bild af Gud i sitt hjerta. I stället för att med förtroende såsom en fallen son wända sig till honom, flydde han med förskräckelse ifrån honom, gömde sig undan honom och sökte dölja sanningen för honom. "Den onde anden hade, såsom Luther uttrycker sig, för Adam förryckt den rätta Guds bild, förmörkat och utplånat densamma ur hans hjerta." Den förändring, som försiggått i Adams hjerta, gjorde, att han trodde, att äfwen Gud war förändrad.

714. Denna tanke om Gud är det, som genomgår hela hedningarnes gudstjenst. Alltid föreställa sig hedningarne Gud såsom ett förskräckligt wäsende, och alltid se de hindret för menniskans salighet uti en wrede eller grymhet, som till följd af hennes synd har uppfyllt Guds hjerta. Deras gudstjenst utmärkes derför alltid af **fruktan och trälldom.** Med afseende derpå säger Paulus till de kristne: I hafwen icke fått trälldomens ande åter till räddhåga utan utkorade barns ande (Rom. 8). Den försoning, som hedningarne tänka sig, är derför alltid en försoning, hwilken utgår från menniskan och är riktad på Gud för att blidka honom. De hafwa endast naturens ljus att döma efter, och derför döma de om Gud, eftersom de sjelfwe äro. Denna wrede i Guds hjerta wilja de nu blidka dels genom gåfwor, hwilka de offra åt honom, såsom guld, silfwer, djur, menniskor, dels genom sjelfplågerier. De mena nemligen, att wreden skall låta sig stillas genom sådant och synnerligen genom att se den syndige plågas. De känna ju, att deras egen wrede låter sig stillas genom gåfwor eller genom att få plåga eller se den plågas, på hwilken de äro förtörnade, och då döma de Gud derefter. Sådant är deras mörker. All deras dyrkan af Gud går ut från den grunden, att Gud är **ond** på dem.

715. Men denna tanke finna wi tywärr icke blott bland hedningarne, utan den ligger så djupt inrotad i all menniskonatur, att den will göra sig gällande äfwen der, hwareft man eger och läser Guds ord. Deraf har ock kommit, att man ofta betraktat Kristus, hwilken Gud i sin nåd sändt för att försona oß med sig, såsom den, på hwilken Gud uttömt sin wrede för att kunna wara nådig mot oß.

Ja, många werkligen lefwande och älskliga Guds barn se i detta just sjelfwa wäsendet af Kristi werk och frukta till och med, att Kristus warder alldeles öfwerflödig, om de icke få tro, att det är så. De tycka, att de aldrig skola kunna undgå Guds wrede, derest icke denna fått utgjuta sig öfwer någon annan i deras ställe. Kristi förnämsta betydelse är i deras tanke den att wara dem en stärm eller sköld emot Gud eller, så att säga, en åskledare för hans wrede, på det att de må kunna känna sig trygga inför honom. Må Gud öppna deras ögon mer och mer! De förstå icke, hwad skada de göra sig sjelfwa genom att tänka sämre om honom, än han förtjenar. Gud wille ju ock gerna wara rätt känd af sina barn.

716. Emot alla sådana der oriktiga föreställningar lärer nu Skriften, att **ingen förändring i Guds hjertelag mot menniskan inträdt till följd af hennes synd**; att det derför icke war **Gud, som behöfde försonas med menniskan**, utan att det war **menniskan, som behöfde försonas med Gud**, samt att till följd deraf försoningen är **ett werk, som utgår från Gud** och är riktad på menniskan samt **asser icke att blidka honom utan att rena menniskan från synd samt återställa henne i ett rätt förhållande till honom.**

717. Att till följd af menniskans synd ingen förändring i Guds hjertelag inträdt, det kan wäl gå högt öfwer allt wårt förstånd. Ja, man wore färdig att kalla det den största orimlighet, att Guds kärlek icke skulle hafwa lidit något afbräck genom syndafallet. Men huru orimligt och galet det än må förefalla, så blifwer det dock derwid. Förmår du icke med ditt lilla förstånd fatta en sådan kärlek, så gör det till saken ingenting. Det blifwer deß bättre ändå, såsom det är. Och Gud har bewisat det derigenom, att han så älskat den i synd fallna werlden, att han gifwit henne sin enfödde Son till en frälsare. Hos Gud är ingen förwandling eller ljus eller mörkers omskiftelse. Han blifwer, den han är, från ewighet till ewighet. Förfärlig är den skada och förödelse, som menniskans synd förorsakat, men **den förödelsen att förändra Guds hjertelag har hon dock icke kunnat åstadkomma.** Likasom syndafloden wäl nådde högt öfwer de högsta berg på jorden till att utrota allt lefwande men icke upp till solen för att släcka eller afkyla henne, så nådde menniskans synd wisserligen till att förderfwa allt kött på jorden men icke till att förwandla Guds hjertelag eller göra honom till något annat än kärleken. Gud **är** kärleken. Gud har icke bara **warit** kärleken eller **blifwit** kärleken, utan han är kärleken från ewighet till ewighet, den **fullkomliga** kärleken. Men den fullkomliga kärleken kan aldrig minskas, ty då wore

den icke mer fullkomlig. Endast det, som är ofullkomligt, kan ökas eller minskas.

718. Guds kärlek behöfde alltså aldrig genom någon försoning återställas, ty den war aldrig förlorad; den behöfde aldrig förökas, ty den war aldrig förminskad. Gud älskar derför, att han är kärleken, och han förblef kärleken trots wårt syndafall. Guds kärlek till werlden war icke en annan före syndafallet, och en annan efter syndafallet; och den wardt icke åter en annan efter Kristi död. En högre grad af kärlek kan icke tänkas än den, att Gud utgifwer sin enfödde Son. Men med en sådan kärlek har han älskat Kain såwäl som jungfru Maria, Judas såwäl som Johannes, Demas såwäl som Paulus. Likasom Gud låter sin sol lika mildt lysa på de ogudaktigas åker som på de rättfärdigas, och likasom han låter regnet lika ymnigt falla på de ogudaktigas som på de rättfärdigas teg, så har han utgifwit Kristus för ogudaktiga lika wäl som för gudfruktiga, och det icke för att upphjelpa sin kärlek till dem utan för att upphjelpa dem ur synden och hjelpa dem till en rätt kärlek. Derför säger ock Paulus icke, att Gud **förhöjde** sin kärlek till oß derigenom, att Kristus dog, icke heller: Den förändring, som genom wårt fall inträdde i Guds hjertelag, wardt genom Kristi död botad eller återställd, utan så säger han: Gud **bewisar** sin kärlek till oß deruti, att Jesus dog för oß, då wi ännu woro syndare (Rom. 5: 8). Och Johannes säger icke: Derigenom har Guds kärlek blifwit återupprättad, utan: **Derpå känna wi** Guds kärlek, att han har låtit sitt lif för oß (1 Joh. 3: 16). Och åter: Derpå är **Guds kärlek till oß uppenbar worden**, att Gud har sändt sin enfödde Son i werlden, att wi skola lefwa genom honom; deri står kärleken, icke det wi hafwa älskat Gud, men det han har älskat oß och sändt sin Son till en försoning för wåra synder (1 Joh. 4: 9, 10). Och när Herren sjelf skulle uti en bild framställa detta Guds hjertelag, då framställde han historien om det förlorade fåret, den borttappade penningen och den förlorade sonen. Den förlorade sonens fader hade haft sorg, djup sorg, men hans kärlek hade icke lidit något afbräck; han älskade sin son icke mindre nu än förr. Herden hade sorg öfwer det borttappade fåret, men så älskade han det, att han för deß skull öfwergaf de nio och nittio och gick efter detta ena borttappade. Och märk: detta framställer Kristus icke för att wisa, huru Guds hjerta före syndafallet war, eller huru det efter hans död hade blifwit, utan för att wisa, huru det alltid hade warit och alltid är mot syndare.

719. Men nu säger tilläfwentyrs någon: "Icke för att kunna **älska** menniskan, måste Gud försonas, men för att kunna gifwa henne

sin nåd. Kärleken blef wäl oförändrad, men utan en tillfyllestgörande försoning war ingen nåd möjlig för syndare". Detta är ju en mycket wigtig inwändning. Och wi fråga då först: Står något sådant att läsa i Guds ord? Derpå swaras: Nej, ingenstädes. Hwarifrån är det då hemtadt? Swar: Det är hemtadt från den oriktiga bild af Gud, som genom syndafallet blifwit inbränd i wårt naturliga hjerta. Men denna bild låter sig icke förenas eller förlikas med den bild, som Guds ord gifwer oß. Men för det andra fråga wi: war då icke det nåd, att Gud för syndares förloßning utgaf sin Son? Kan någon högre nåd tänkas i himmelen eller på jorden? Nåd är en sådan kärlek, som är alldeles oförtjent å dens sida, mot hwilken den bewisas. Men då är Kristi sändning i werlden, hans lif och död och werk icke en grund till Guds nåd utan en följd af Guds nåd, ja det aldra högsta tänkbara uttryck af denna nåd. Ty, ingen kärleksbewisning har warit så oförtjent, ingen Guds gerning har warit så **fullkomlig nåd** som just den gerningen, att han gifwit werlden sin enfödde Son. Jo wisserligen, bakom alla Guds gerningar står hans kärlek och nåd såsom den alltid orubbade grunden, den aldrig sinande utan alltid öfwerflödande källan, ur hwilken alla hans frälsningsgerningar framgå. O må wi låta wår himmelske Fader wara så god, som han är! Han är mån om den äran att warda så ansedd, som han är.

720. "Men, säger någon, om icke Guds kärlek genom synden förminskades, så led dock hans rättfärdighet en kränkning, och den fordrar en upprättelse; kärleken är bunden af rättfärdigheten." Derpå swara wi först: Det står ingenstädes så skrifwet, och i så wigtiga ting är det icke rådligt att lära annat, än hwad Guds ord lärer. **Det finnes intet enda ställe i bibeln, som framställer försoningen såsom hafwande sin grund deri, att Guds rättfärdighet behöfde en upprättelse.** Säger man, att det dock är hela bibelns ande, så må man då i Guds namn en gång stadna för den allwarliga frågan: Huru kommer det till, att det, som skulle utgöra hela bibelns ande, ingenstädes står skrifwet? Nej, bibelns ande är, **hwad bibeln säger,** det är wißt. Men kärleken och rättfärdigheten framställas aldrig i bibeln såsom warande i strid med hwarandra, så att den ena skulle binda den andra. **Twertom är det rättfärdigt både för Gud och menniskor att älska, att förbarma sig öfwer och frälsa syndare.** Det war **rättfärdigt,** att Gud så älskade werlden, att han utgaf sin enfödde Son till en frälsning för henne. Ja, ingenting kan wara rättfärdigare än en sådan kärlek.

721. Att älska sina närmaste, sina wänner och bröder är ju en rättfärdig gerning, men en högre rättfärdighet är det att älska owänner, och en **fullkomlig rättfärdighet** är det att **fullkomligt** älska owänner. När derför Herren wille lära sina lärjungar att wara **rättfärdiga efter Guds likhet,** sade han: Älsken edra owänner, wälsignen dem, som eder banna, gören wäl mot dem, som eder hata, och bedjen för dem, som göra eder skada och förfölja eder. Älsken I allenast wänner, så **ären I icke rättfärdigare, än hedningar och publikaner** kunna wara; ty de älska ock dem, af hwilka de warda älskade (Matth. 5: 44 följ.). Ja, hwad är den rättfärdighet, som Gud i lagen fordrar såsom afbild af sin egen rättfärdighet? Frälsaren gifwer swaret sålunda: Du skall älska Gud öfwer allt och din nästa såsom dig sjelf. Men med nästan menar Herren icke blott wänner utan ock fiender, såsom han sjelf förklarar i liknelsen om den barmhertige samariten. Att älska owänner — mins det! — **att älska owänner är alltså en likhet med Guds rättfärdighet.** Tänk dig twenne menniskor, som blifwit förolämpade. Den ena af dem säger: "Min rättfärdighet är kränkt och fordrar upprättelse, om jag skall åter kunna warda nådig mot den, som förolämpat mig." Den andra deremot är så långt ifrån att **kräfwa** upprättelse, att hon ock **offrar** allt, hwad hon eger, för att upprätta och åter med sig försona den brottslige. Hwilken af de twå är lik Gud? Uti hwilken af dem ser du den **heliga,** den **rättfärdiga** kärleken afspegla sig? Döm sjelf! Och är du tweksam, så fråga: Hwilken af dem är lik Kristus? Ty han — Kristus — är mönstret och pröfwostenen; den, som är lik honom, är lik Gud, ty **han** är Guds wäsens rätta afbild. Den som älskar såsom Kristus, han älskar med en **helig och rättfärdig kärlek,** sådan som **Guds** kärlek är. Sannerligen: den kärlek, som war i Gud, bewisade sig rättfärdig och helig just deri, att han icke sökte **upprättelse för sig** utan **frälsning för oß,** ja offrade allt — till och med sin enfödde Son — för wår frälsning.

722. Men låtom oß höra ännu en inwändning, som förorsakar många uppriktiga själar bryderi! Kanske skola wi, genom att höra den, lyckas lösa någon knut för någon sådan själ. "Jo, säger någon, nog är det rättfärdigt att älska och wara nådig, och nog är den rättfärdigare och mer lik Kristus, som icke för sig fordrar upprättelse, utan som sjelf offrar allt för att rädda den, som syndat emot honom. Men det gifwes dock hos Gud **ännu ett annat slag af rättfärdighet,** nemligen **den dömande och straffande** rättfärdigheten, och **den kräfde upprättelse.**" Derpå måste wi åter swara: Det står icke någonstädes så skrifwet; och på sidan om Guds ord är det icke rådligt att något sådant påstå. Bibeln wet icke af mer än

en Guds rättfärdighet, faſtän denna **yttrar ſig** på många ſätt. Emedan Gud är rättfärdig, älſtar han ſyndare och offrar allt för att frälſa dem, ſänder ſin Son, ſin Ande, ſitt ord o. ſ. w. Ty att ſådant göra är rättfärdigt. Att icke älſka eller ſöka frälſa ſyndare är icke rättfärdigt. Den menniſka, ſom icke älſtar och ſöker frälſa ſyndare, är icke rättfärdig. Paulus led allt, förſakade allt, underkaſtade ſig allt, för att åtminſtone "frälſa några" (1 Kor. 9: 22), ty han war en **rättfärdig** man, han war delaktig af Guds rättfärdighet. Utan en ſådan kärlek hade han icke warit rättfärdig efter Guds likhet.

723. Widare: emedan Gud är rättfärdig, hatar han all ſynd och orättfärdighet. Att icke hata ſynd är aldrig rättfärdigt. Den, ſom icke af allt ſitt hjerta hatar all ſynd, kan icke wara rättfärdig. Ingen på jorden har **älſkat ſyndare** ſå fullkomligt och **hatat ſynden** ſå fullkomligt ſom Jeſus, ty ingen har i rättfärdighet warit ſå fullkomligt lik Gud ſom han. Att älſka ſyndare är **icke en annan rättfärdighet** än att hata ſynden, utan det är **ett annat uttryck af en och ſamma rättfärdighet.**

724. Men ännu widare: emedan Gud är rättfärdig både i förhållande till ſynden och till ſyndaren, ſå hotar och ſtraffar han dem, ſom leſwa i ſynd, ſamt låter dem ſmaka det hat, ſom han har till ſynden, på det att de måtte beſinna ſig och låta ſig frälſas. Den fader, ſom icke ſtraffar ſitt barn, är ingen rättfärdig fader och har ingen rätt fadersкärlek. Den öfwerhet, ſom icke ſtraffar brottslingar, är ingen rättfärdig öfwerhet och har ingen rätt kärlek till ſitt folk. Att ſtraffa **för att göra den ſtraffade ondt,** det är orättfärdigt, ty göra ondt kan endaſt den, ſom är ond, och det är icke Gud, ty han är kärleken; men **att ſtraffa till ſinnesändring,** det är rättfärdigt och godt.

725. Men ännu widare: emedan Gud är rättfärdig, warder det "glädje för honom" öfwer hwar och en ſyndare, ſom omwänder ſig. Ty det är rättfärdigt att fröjdas öfwer ſyndares omwändelſe, och den, ſom det icke gör, är icke rättfärdig. Alla de menniſtor, ſom äro delaktiga af Guds rättfärdighet, fröjdas derför öfwer ſyndares omwändelſe. Jeſus gladdes äfwen öfwer ſyndares omwändelſe men grät öfwer deras förhärdelſe, ty han war i rättfärdighet lik Gud. Men widare: emedan Gud är rättfärdig, inför̈er han till ewig ſalighet hos ſig alla dem, ſom äro rättfärdiga, men afſkiljer för ewigt från ſig alla dem, ſom kommit derhän, att de icke mer kunna förnyas till ſinnesändring och rättfärdigas. För den fullkomligt rättfärdige finnes icke plats annorſtädes än i himmelen, ty han paſſar icke för

någon annan plats. För den fullkomligt förhärdade och orättfärdige finnes ingen plats i himmelen, ty han passar för ingen plats der. Och det är rättfärdigt för Gud att sätta hwar och en på sin rätta plats.

726. Allt — allt detta, som wi nu framstållt, är icke olika slag af rättfärdighet hos Gud utan endast olika yttringar af en och samma rättfärdighet, hwilken under olika förhållanden yttrar sig olika. Och denna rättfärdighet kan aldrig ändras. Deß yttringar förblifwa derför ock genom alla tider desamma. Att ändra Guds rättfärdighet wore att ändra Gud sjelf. Hans rättfärdighet är och blir i ewighet, sådan den af ewighet warit. Aldraminst är Kristus kommen i werlden för att ändra henne. Ty han är sjelf rättfärdig på samma sätt som hans himmelske Fader. Ja, det wore en olycka för oß, om detta Guds rättfärdighets förhållande på något sätt ändrades. Rättfärdigheten är ingen motsats till kärleken, ingen inskränkning i kärleken, intet band på kärleken. Twertom är den fullkomliga kärleken det fullkomliga uttrycket för den fullkomliga rättfärdigheten. Se på Kristus! Der kan du få lära det, ty han är Guds herrlighets sken och hans wäsendes rätta afbild.

727. "Ja, säger någon igen, detta kan wäl wara sannt; men man får dock icke förneka Guds wrede. Skriften talar bestämdt derom. Guds wrede måste dock genom Kristi död blidkas, om wi skulle få nåd." Swar: Hwad Guds ord derom talar, wilja wi i nästa betraktelse se. Gud hjelpe oß att enfaldigt följa hans ord, ty hans ord är wißt och gör de enfaldiga wisa; hans ord är rätt och upplyser ögonen (Ps. 119), och hans ord blifwer ewinnerligen (Es. 40).

Fyrtiofjerde Betraktelsen.

728. **Kristus är död för oß, när wi ännu woro syndare. Mycket mer skola wi alltså, sedan wi nu äro rättfärdiggjorda i hans blod, frälsas genom honom från wreden** (Rom. 5: 8, 9). I förra betraktelsen sågo wi, att Guds ord ingenstädes lärer, att Gud skulle försonas genom Kristus, och att wi icke böra tala annorlunda, än Guds ord talar. Men då uppstod till slut den frågan: "Hwad skall man då säga om allt, hwad Skriften lärer om Guds wrede? Be-

höfde icke Guds wrede blidkas? Och skedde det icke genom Kristi död?" Nuwäl, låtom oß se, hwad Gud i sitt ord säger om den saken. Herrens ord äro en rätt lära, säger David. Står det alltså någonstädes i Guds ord, att Guds wrede skulle genom Kristi död blidkas, eller att den genom Kristi död **blifwit** blidkad? Står det i Guds ord, då skall man hålla det för rätt; står det icke, så måste man låta det fara. Frågan gäller alltså: Står det? Derpå swaras: **Nej, det står ingenstädes så skrifwet.** I hela bibeln finnes icke något sådant ställe. Ingen profet, ingen evangelist, ingen apostel, icke Johannes döparen, icke heller Kristus har lärt, att Guds wrede skulle genom Kristi död blidkas, och då är det icke rådligt för oß att i Guds ord inlägga sådan lära.*) Nej, tryggast är det alltid att blifwa wid Guds ord.

729. Men hwad är då Guds wrede? Med Guds wrede kan menas det, **att Gud hatar all synd och orättfärdighet.** Men denna Guds wrede kan för wisso aldrig blidkas eller ändras. Tänk så förskräckligt det wore, om Gud skulle upphöra att hata synden! Då wore det slut med allt hopp om wår frälsning. Ty då wore Gud icke längre rättfärdig. Att icke hata synden är bewis på en orättfärdig, såsom wi många gånger sagt. Får du se en menniska, som icke hatar synden, så kan du genast säga: "Den menniskan är icke lik Gud; den menniskan är ingen rättfärdig menniska." Alltså det förstå wi genast: icke har Kristi död uträttat, att Gud upphört att hata synden; icke heller skulle deri ligga någon frälsning för oß.

730. Men med Guds wrede kan ock menas det, att Gud har mißhag till alla dem, som lefwa i synd, samt hotar och straffar dem. Men denna Guds wrede är alls icke heller släckt eller blidkad genom Kristi död. Icke heller **kan** den ändras. Ty ännu efter Kristi död har Gud mißhag till dem, som lefwa i synd, ännu i dag hotar och straffar han dem. Derför säger Paulus: Guds wrede af himmelen warder uppenbar öfwer all menniskors ogudaktighet och orättfärdighet (Rom. 1: 18). Ja, **efter** Kristi död har denna wrede uppenbarat sig i Jerusalems förstöring förskräckligare än någonsin förr. När Herren förutsade denna förstöring, uttryckte han sig sålunda: **Det skall warda wrede öfwer detta folk** (Luk. 21: 23). Ännu i dag gäller om alla, som lefwa i synd, att de äro **wredens barn** (Eph. 2: 3). I Rom. 3: 5 säger apostelen, att Gud **påför wreden.** På

*) Att de ställen i **wår gamla bibelöfwersättning,** der det talas om Guds försonande, äro oriktigt öfwersatta, det torde numera wara både allmänt bekant och medgifwet. De äro 2 Mos. 30: 16, 2 Sam. 21: 14, 2 Sam. 24: 25, Micha 6: 6, Ebr. 8: 12.

denna grund uppmanar han ock de kristna att icke hämnas sig sjelfwa utan **gifwa Guds wrede rum** (Rom. 12: 19). Guds wrede skall träffa dem, som göra ondt. I Eph. 5: 6 samt Col. 3: 6 säger apostelen, att **Guds wrede för synders skull kommer öfwer ohörsamhetens barn.**

731. Apostelen antyder aldrig med ett enda ord, att detta förhållande skulle genom Kristi död hafwa blifwit ändradt. Twertom wisa hans ord, att det ännu alltjemt fortfar. Och det wore ju en olycka för oß, om så icke wore. Om detta förhållande ändrades, så skulle gudlösheten och försoffningen taga så öfwerhand öfwer werlden, att ingen kunde warda frälst. Men denna Guds wrede är lika litet en inskränkning i hans kärlek, som den rätta faderliga wreden hos en menniska är en inskränkning af hennes faderskärlek. En fader kan icke hafwa behag till ett barn, som lefwer i synd; men han kan älska det, så att han gerna wille dö, om han kunde rädda det. Och han straffar det för att om möjligt rädda det. Sammalunda gör Gud. Hwad wittnar ock erfarenheten den dag, som i dag är? Se, hwilka straffdomar Gud låter komma så wäl öfwer enskilda menniskor som öfwer hela folk, när synden tager öfwerhand! Ja när de troende synda, få äfwen de smaka Guds mißhag och det ofta ganska bittert både i samwetet och i utwertes tuktan. Aldraminst war Kristus kommen i werlden för att ändra detta förhållande, ty **han har sjelf samma mißhag som Fadren till dem, som lefwa i synd.** I Mark. 3: 5 heter det om honom, att han **såg sig omkring på fienderna med wrede,** och i den wreden låg samma guddomliga allwar som i Fadrens wrede.

732. Men med Guds wrede kan ock menas det, att han på den yttersta dagen wid denna tidsålderns ände skall från sig för ewig tid afskilja dem, hwilka icke kunnat förnyas till sinnesändring utan ihärdigt trotsat alla hans försök att frälsa dem. Detta är, hwad bibeln kallar **den tillkommande wreden.** Om denna wrede säger Johannes döparen till fariseerna: I huggormars afföda, hwem har föregifwit eder, att I skolen undfly den tillkommande wreden (Matth. 3: 7; Luk. 3: 7). Denna wrede är för wisso icke heller blidkad, utan den skall alldeles efter Guds hotelse på den yttersta dagen öfwergå alla ogudaktiga, såsom Paulus säger: Efter din hårdhet och ditt obotfärdiga hjerta samlar du dig sjelf wrede på wredens och Guds rättwisa doms uppenbarelses dag (Rom. 2: 6). Ja, det är så långt ifrån, att Kristus skulle hafwa blidkat denna wrede, **att han ock är den, som sjelf skall werkställa och utföra Guds wredes dom öfwer de ogudaktiga.** Derför kallas denna wrede äfwen Lammets wrede,

såsom när det i Uppb. 6: 16 heter, att de ogudaktiga skola säga till bergen: Fallen öfwer oß och skylen oß för hans ansigte, som sitter på tronen, och för Lammets wrede. Hos profeterna sättes också utbrytandet af Guds wredesdomar öfwer de ogudaktige i sammanhang med Messie ankomst. Alltså det förstå wi: ett blidkande af denna wrede kan det aldrig warda tal om.

733. Låtom oß här åter komma ihåg Frälsarens wälsignade ord: Den mig ser, han ser Fadren. Låtom oß icke tröttna på att höra dem, såsom hade wi redan lärt ut dem! De ega sin fulltomliga tillämpning äfwen på wreden. Finnes uti Gud någon annan wrede än uti Sonen, så är det icke sannt, att den, som ser Sonen, ser Fadren. Ty då är Sonen icke så lik Fadren, som han säger. Då är det icke heller sannt, hwad apostelen säger, att Sonen är Guds herrlighets sken och hans wäsendes rätta beläte. När jag då ser på Sonen, kan jag icke säga: "Så ser Fadren ut", utan jag måste i stället säga: "Så ser icke Fadren ut." Men nu är Kristus Guds wäsens afbild, och deraf weta wi, att det icke finnes uti Gud någon egenskap, som icke finnes uti Sonen. Hwad Gud älskar, det älskar Sonen; hwad Gud hatar, det hatar Sonon. Der Gud dömer och wredgas, der dömer och wredgas äfwen Sonen. Fadren är icke "strängare" än Sonen, och Sonen är icke mildare eller ljusligare än Fadren. Du hisnar kanske wid ett sådant tal. Men sansa dig inför Herrens eget ord. Det är icke skämt utan ett fast guddomligt allwar, när det står: Den som ser Sonen, han ser Fadren. Just så der ser Fadren ut. Guds wrede är och förblir, sådan den har warit, så länge det finnes synd. Denna wrede är till sitt wäsende ingenting annat än hans hat till synden. Och så länge synd finnes, måste Gud hata henne. Annars wore han icke rättfärdig. Men detta hat till synden utesluter icke barmhertigheten mot dem, som äro fångna i synd. Kristus hatade ock synden men förbarmade sig öfwer syndare. Guds barn hata ock synden men älska och förbarma sig öfwer syndare, och detta just derför att de äro delaktiga af Guds natur. Ty sådan är Gud. O min wän, will du se Gud, så ställ dig icke på sidan om Kristus utan se rätt på Kristus. Tänk dig icke heller bakom Kristus något annat förskräckligt beläte, som skulle wara Gud, utan se Kristus rätt i ögonen, om wi så få säga. Der ser du Guds rätta anlete. Det skall ock göra dig förtrolig med Gud och salig i Gud, så att man äfwen på din tro skall kunna tillämpa Petri ord, att du **genom Kristus tror på Gud** (1 Petr. 1: 21).

734. Det är den **personliga** wreden, det **personliga** hatet, som utesluter eller inskränker kärleken. Detta hat kallas personligt, emedan deß föremål icke är **synden utan personen,** och emedan det will **personen** ondt. En sådan wrede har djefwulen, såsom det heter: Djefwulen har stor wrede wetande, att han icke lång tid hafwer (Uppb. 12: 12). Och åter: Djefwulen går omkring såsom ett rytande lejon och söker, hwem han uppsluka må (1 Petr. 5: 8). En sådan wrede tänka sig hedningarne hos sina gudar, och derför arbeta de på att blidka dem. En sådan wrede förekommer äfwen emellan menniskor, såsom Skriften säger: En öppen graf är deras strupe, huggormsetter är under deras läppar, deras mun är full med förbannelse och bitterhet, deras fötter äro snabba att utgjuta blod o. s. w. (Rom. 3: 13 följ.). Denna personliga wrede låter sig ofta blidkas dels genom gåfwor dels genom att få utkräfwa hämd. Men märk: denna wrede hos menniskan är **icke en rest af Guds beläte** utan twertom **en del af det gift,** som ormen i syndafallet ingöt i menniskans hjerta. Hos Gud finnes ingen sådan wrede, ty hos honom finnes intet, som är syndigt eller djefwulskt. Derför ser du aldrig heller någon sådan wrede hos Kristus, hwilken är Guds herrlighets sken. Men **finnes icke** denna wrede hos Gud, så behöfwer den icke heller blidkas. Nej Gud är kärleken, och kärleken utesluter all personlig wrede. Hos Gud förekommer icke ens någon frestelse till ondt (Jak. 1: 13).

735. I Joh. 3: 36 säger Johannes döparen: **Den som tror Sonen, han har ewigt lif; men den som icke tror Sonen, han skall icke få se lifwet, utan Guds wrede förblifwer öfwer honom.** Döparen säger här, att de, som lefwa i synd, äro under Guds wrede; och när de icke wilja tro Sonen, som kommer för att frälsa dem från synden, så **förblifwa de** under Guds wrede eller mißhag och skola aldrig få se lifwet. Deremot wisar han, **att den, som tror på Kristus, har ewigt lif och sålunda är förlossad från den wrede, som hwilade öfwer honom, medan han lefde i synd och otro.** Intet språk kan tala tydligare än detta om Guds wrede, och intet språk kan tydligare än detta wisa, att Guds wrede icke är blidkad eller släckt, aldraminst att den blifwit blidkad den dag då Kristus dog. Ty **äfwen efter Kristi död förblifwer den ju,** såsom döparen säger, öfwer hwar och en, som icke tror Sonen. Men **förblifwer** den, så är den ju icke blidkad. Att tala om en wrede, som är blidkad och ändå förblifwer, det är att tala om en eld, som är släckt men ändå brinner. Och hwad wore det för något? Alltså: Guds wrede **förblifwer** öfwer hwar och en, **som förblifwer i synd** och icke will låta sig frälsas.

736. Men att **den troende** är förlossad från den wrede, som hwilar öfwer dem, som lefwa i otro, det beror derpå, att han **genom tron på Kristus har blifwit rättfärdig.** Men är han rättfärdig, så är han **uttagen** ur de ogudaktigas hop, öfwer hwilka wreden hwilar, och hör nu till de **rättfärdigas** församling, **öfwer hwilka Guds wälbehag hwilar.** En bild af detta kan du se i hwarje hem. När ett barn lefwer i synd, är det föremål för sin faders mißhag och straff, men när det wänder åter från synden, så warder det föremål för hans wälbehag; märk: icke för hans kärlek — ty äfwen när det lefde i synd, älskade han det — utan för hans wälbehag, ty en god fader har wälbehag till lydiga och wälartade barn. Men att en syndare sålunda, genom att blifwa rättfärdig, blifwit föremål för Guds wälbehag, det är ingen förändring hos Gud utan hos syndaren, som nu kommit i ett annat förhållande till Gud och derigenom blifwit delaktig af det wälbehag, som Gud har till de rättfärdiga. Widare är detta icke en förändring, som skett den dag, då Kristus dog, **utan som sker den dag, då menniskan tror på Kristus.** Ty så länge menniskan förblifwer i otro, förblifwer wreden öfwer henne, såsom wi af Johannes döparens uttryckliga ord höra. Aldrig kallas heller i bibeln denna förändring Guds blidkande eller försonande; och såsom wi ofta sagt, så säga wi igen: sundast är det alltid för oß att tala såsom Guds ord (1 Petr. 4: 11).

737. Om en annan sak talar Paulus i Rom. 5: 9, 10, der han säger: **Kristus är död för oß, när wi ännu woro syndare. Mycket mer skola wi, sedan wi nu äro rättfärdiggjorde i hans blod, frälsas genom honom från wreden, ty om wi försonades med Gud genom hans Sons död, när wi woro fiender, mycket mer skola wi, när wi äro försonade, frälsas i hans lif.** Apostelen talar här först om något **förflutet,** då han säger: Wi **woro** syndare, och då dog Kristus för oß. Sedan talar han om något **närwarande,** då han säger: Wi **äro** nu rättfärdiggjorde i Jesu blod, försonade med Gud genom hans Sons död. Slutligen talar han om något **tillkommande,** då han säger: Wi **skola** frälsas från wreden i Kristi lif. Märk detta sammanhang! Apostelen talar alltså på detta ställe intet ord om Guds wredes blidkande utan endast om wår frälsning från wreden. Och denna frälsning framställer han såsom **tillkommande.** Han säger icke: Wi **äro** frälste från wreden, utan: Wi **skola** frälsas från wreden, och apostelens ord måste wi läsa, såsom de stå. Och hwilka "wi" menar apostelen, när han säger: Wi skola frälsas från wreden? Han förklarar det sjelf, när han säger: Wi, som **woro** syndare men **nu äro** i Jesu blod rättfärdige gjorde. Här är alltså fråga **om de**

troendes tillkommande förloßning från wreden. Om denna förloßning eller frälsning säger han ock, att den skall ske genom Kristi lif, hwilket ju wisar, att den icke **har** skett genom Kristi **död.**

738. Men hwad är det då för en tillkommande frälsning, som apostelen talar om? Swar: **det är frälsningen från den tillkommande wreden,** om hwilken wi ofwanföre talat. Om denna frälsning säger Paulus till de kristna i Thessalonika: I omwänden eder till att tjena den lefwande och sanne Guden och förbida hans Son från himlarne, hwilken han uppwäckte från de döda, Jesus, **som oß frälsar från den tillkommande wreden** (1 Thess. 1: 10). Men hwad är då den tillkommande wreden? Det är den wredesdom, som wid Herrens tillkommelse skall öfwergå werlden, och som Kristus sjelf skall utföra. Från denna wredesdom skola de rättfärdiga frälsas. Såsom Gud, innan han lät sin dom gå öfwer Sodom, sände änglar för att derifrån uttaga den rättfärdige Lot; såsom Josua, innan han lät domen gå öfwer Jericho, sände bud in i staden för att derifrån uttaga den rättfärdiga Rahab, på det att icke hon också måtte med förgås i den allmänna förödelsen; såsom Herren, innan Jerusalem förstördes, gaf sina troende tecken att fly och sålunda i tid räddade dem undan den förfärliga wredesdom, som öfwergick staden, så skall ock Herren, den lefwande frälsaren, taga de sina, de rättfärdiga, undan de wredesdomar, hwilka skola öfwergå werlden wid hans tillkommelse. Om denna sak säger Gud genom profeten Joel: Solen skall wändas i mörker och månen i blod, innan Herrens stora och förskräckliga dag kommer. Och det skall ske, att hwar och en, som åkallar Herrens namn, skall warda frälst; ty på Zions berg och i Jerusalem **skola undsluppne finnas** (Joel 2: 31 följ. enl. nya proföfw.). Detta uttryckes i Uppb. 7 dermed, att de änglar, hwilka fått makt att skada jorden och hafwet, wordo förbjudne att göra någon skada, till deß Guds tjenare woro med Guds insegel tecknade på pannan. En bild af denna de troendes förloßning undan den tillkommande wreden war Israels barns förloßning från den wredesdom, som genom mordängeln öfwergick Egypten. Genom att teckna deras dörrträd med påskalammets blod tog han dem undan den allmänna förödelse, som annars öfwergick landet.

739. Huru man alltså wänder på saken, finnes ingenting hos Gud, som kunnat ware sig genom syndafallet eller genom Kristi werk ändras. **Kärleken** har icke genom syndafallet rubbats, och **Guds mißhag till det onda** har icke genom Kristi död undergått någon förändring. Det senare hör till hans wäsende och är ett uttryck af hans rättfärdighet lika wäl som den förra. **Kärlekens bewisning**

har icke heller genom syndafallet hämmats, ty efter syndafallet har Gud bewisat sin kärlek högre än genom någon gerning före syndafallet. Ty Sonens sändande är en kärleksbewisning, hwilken i herrlighet öfwergår allt annat så wida, som solens glans öfwergår stjernornas. **Wredens eller misshagets bewisning** har icke heller genom Kristi död blifwit hämmadt utan är att ännu bewittna i alla Guds straffdomar, som öfwergå enskilda menniskor och hela folk, samt skall wid Kristi ankomst bewisa sig förskräckligare än någonsin förr i den dom, som då skall öfwergå werlden.

740. Af detta förstå wi lätt, hwarför bibeln aldrig på en enda rad talar något om Guds försoning, medan hedningarnes religioner allesammans sysselsätta sig med att blidka honom. Talet om att försona Gud är för bibeln lika fremmande som talet om att försona Kristus. Är det sannt, wi upprepa det igen, är det sannt, att Fadren och Sonen äro ett, så att den, som ser Sonen, ser Fadren, då är ock i Sonen samma kärlek, samma rättfärdighet, samma wrede o. s. w. som i Fadren. Behöfwer alltså den ene försonas, så behöfwer den andre försonas. Lika stor betydelse, som det derför har, att Skriften aldrig talar om Kristi försonande, om hans wredes blidkande eller dylikt, lika stor betydelse har det, att hon aldrig talar om Fadrens försonande. Och lika litet som man kan säga, att Kristus warder försonad, då det misshag, som äfwen han har till en syndare, wändes i wälbehag, då syndaren af hans kärlek låter sig öfwerwinnas, så att han tror på honom, lika litet kan det kallas Guds försonande, när hans misshag till en syndare på samma sätt wändes i wälbehag derigenom, att syndaren omwänder sig. Guds och Lammets kärlek är ett och Guds och Lammets wrede är ett, och Lammet är den, som utför både Guds kärleksråd och Guds wredesdomar. Tänk, om någon började lära, att Kristus skulle försonas! Hwem skulle då icke genast kunna bewisa, att en sådan lära wore obiblisk? Men när du det wet, så kom åter ihåg de wälsignade orden af hans egen mun: Jag och Fadren äro ett. Att försonas — återlösas — frälsas äro tre olika uttryck för samma sak; och lika wisst som Skriften på den frågan: Hwem skulle frälsas? aldrig swarar: "Gud", utan endast: "syndaren", lika wisst swarar hon på den frågan: Hwem skulle försonas? aldrig: "Gud", utan endast: "syndaren", och wid Skriftens sätt att tala böra wi ödmjukt förblifwa. Låtom oss tro, att Gud i sitt ord talat så, som han menat, och icke annorlunda!

741. "Ja men, säger någon igen, Gud har sagt, att den själ, som syndar, skall dö; och såsom en rättfärdig Gud kan han icke utan godtgörande försoning taga sina ord tillbaka." Swar: Dessa ord

äro aldrig återtagna och skola aldrig warda återtagna. **Det gäller ännu i dag,** att den själ, som syndar, skall dö, och det skall gälla intill den yttersta dagen. Ingen försoning i himmelen eller på jorden kan göra de orden om intet. Att göra dessa ord om intet wore att göra sanningen om intet. Men Gud är sanningen. Nej, intill dagarnes ända står det fast, hwad Paulus ännu långt efter Kristi död säger: **Syndens lön är döden** (Rom. 6: 23). Han säger icke: "Syndens lön **war förut** döden", såsom wore detta förhållande nu på något sätt genom Kristi död ändradt, nej utan: Syndens lön är döden. **Derför dö och förgås ännu i dag alla de, som lefwa i synd.***) Men lika wisst som synden är döden, lika wisst är rättfärdigheten lifwet, derför skall ock den rättfärdige lefwa. Det står aldrig i bibeln: Den själ, **som är rättfärdig,** skall dö. Nej, är någon rättfärdig, då säger hela Guds ord, att en sådan skall lefwa. Och det ena kan lika litet återtagas som det andra. Om alltså syndaren warder rättfärdig, **så går han med detsamma öfwer från döden till lifwet.** Lika litet som det i bibeln står, att den, som **förut warit** rättfärdig, skall lefwa, äfwen om han **nu är** syndare, lika litet står det i bibeln, att den, som **förut warit** syndare, skall dö, äfwen om han **nu är** rättfärdig. Här warder alltså ingenting återtaget. Faller den rättfärdige åter under synd, så kommer han under det ordet: Den själ, som syndar, skall dö. Warder den syndige upprättad och rättfärdig, så kommer han under det ordet: Den rättfärdige skall lefwa.

742. Sådant kan widlyftigt läsas i Hes. 18. Der säger Herren: Om den ogudaktige omwänder sig från alla sina synder, hwilka han har gjort, och håller alla mina stadgar och gör rätt och rättfärdighet, **skall han lefwa och icke dö.** Alla hans öfwerträdelser, hwilka han har gjort, skola icke warda honom tillräknade. **Han skall lefwa genom sin rättfärdighet,** som han har gjort. Skulle wäl jag hafwa lust till den ogudaktiges död, säger Herren, Herren, och icke dertill, att han omwänder sig från sina wägar och lefwer? Och om den rättfärdige wänder sig från sin rättfärdighet och gör, det ondt

---

*) När man lärt, att Kristus betalt alla synder och att derför ingen kan warda fördömd för synder utan endast för otro, så strider all sådan lära twert emot Pauli ord: Syndens lön är döden. **All** synd drager med sig döden, lika wäl efter som före Kristi död. Om I lefwen efter köttet, skolen I dö, säger Paulus till de kristne (Rom. 8). Otron skiljer sig deruti från alla andra synder, att hon är ett förkastande af den frälsning från synden, som Gud i Kristus erbjuder syndaren. Så till wida är det på **otron** fördömelsen beror; ty trodde syndaren, så blefwe han frälst från synden; men när han icke will tro, så förblifwer han i synden och döden.

är, skulle wäl han lefwa? Alla hans rättfärdiga gerningar, hwilka han gjort, skola icke warda honom tillräknade. **Genom sina synder, hwarmed han har försyndat sig, skall han dö** (v. 21—24). — Detta är ju så tydligt taladt, som något kan wara: warder den rättfärdige orättfärdig, så skall han dö; warder den orättfärdige rättfärdig, så skall han lefwa. Men till dem, som annorlunda mena, tillägger Herren: Och I sägen: "Herrens wäg är icke den rätta." **Männe det icke är edra wägar, som icke äro de rätta?** Likasom wille han säga: Skulle jag hafwa orätt, såsom I menen? Bort det. Jag har rätt, och I hafwen orätt. Sedan upprepar Herren **till yttermera wisso** samma sak och säger: Om en rättfärdig wänder sig från sin rättfärdighet och gör det ondt är och derför dör, så är det för sin ondskas skull, som han måste dö. Och om en ogudaktig omwänder sig från sin ogudaktighet, som han har gjort, och gör rätt och rättfärdighet, så skall han bewara sin själ wid lif o. s. w. — Herren wißte wäl, att denna sak behöfde sägas två gånger. Må wi då låta den gå in i wårt förstånd och wårt hjerta! Sanningen är alltid det bästa evangeliet. Guds wägar och domar äro alltid de rätta. Det är wårt hjerta, som har orätt.

743. Ett högst märkwärdigt exempel på denna sak kunna wi läsa i Nineves historia. När Nineve lefde i synd och gudlöshet, lät Gud genom profeten Jona förkunna, att staden skulle förgås. Men när Nineve gjorde bättring, så blef det ståndande. Huru kunde Gud der återtaga sitt ord? Fick han en tillfyllestgörande betalning, som bewekte honom dertill? Swar: Ingalunda. Guds dom gällde det i synd lefwande Nineve. Hade Nineve fortfarit att lefwa i synd, så hade ock domen gått i fullbordan, men **Nineve ändrade sitt sinne.** Och Gud såg deras gerningar, att de wände om från sin onda wäg, **och Gud ångrade det onda, som han hade sagt, att han wille göra dem, och gjorde det icke** (Jon. 3: 10). Profeten wille wäl, att den dom, som Gud hade uttalat öfwer den **syndiga** staden, skulle gå i fullbordan öfwer den **rättfärdiga** staden, ja han förargades deröfwer, att så icke skedde. Jona wardt mycket förbittrad, heter det, och hans wrede upptändes. Och han bad Herren och sade: Ack Herre, war det icke detta jag sade, då jag ännu war i mitt land? Derför wille jag förekomma det och fly till Tarsis, ty jag wißte, att du är en nådig och barmhertig Gud, långmodig och stor i nåd, och som ångrar det onda. Och nu Herre, tag min själ ifrån mig, ty bättre är för mig att dö än att lefwa (Jona 4: 1—2). Hos Jona ser du de mensktiga tankarne, och när de kommo **i strid med Guds nåd,** wardt han så förtörnad, att han wille dö.

O huru galet är det icke att förargas öfwer Guds öfwerflödande nåd! Men sådant är naturens mörker. Dock, Gud stod på sin rätt, näpste profeten, dömde efter sanningen och lät Nineve stå. Tänk hwilken wälsignad lärdom! Låtom oß öppna hjertat fullt för Guds outsägliga barmhertighet.

744. Sådana Guds ord uppenbara för oß, hwarför bibeln aldrig talar om, att Kristus skulle blidka Gud, utan i stället att han skulle frälsa menniskor från deras synder och göra dem rättfärdiga. Ty derpå kom det an, såsom wi nyß af profetens ord sett. För den orättfärdige finnes ingen salighet, huru nådig och barmhertig Gud än är, och för den rättfärdige finnes ingen fördömelse, huru rättfärdig Gud än är. **Ja, just Guds rättfärdighet är det, som gör det omöjligt för den rättfärdige att warda fördömd.** Den rättfärdige hör Gud till, emedan han är delaktig af Guds rättfärdighet; den ogudaktige deremot är skild från Gud, emedan han är orättfärdig. Fanns det derför ett sätt eller medel att göra syndare rättfärdiga, så war detta ett sätt och medel att göra dem saliga. Detta förklarar ock apostelen Paulus serskildt tydligt i Rom. 5: 18 följ. Orsaken till de mångas död och fördömelse, säger han, är, att de genom Adams olydnad blifwit gjorda till syndare — Adams synd har gått öfwer på dem alla och dragit döden med sig. Wilkoret för de mångas lif och salighet deremot är, att de göras rättfärdiga. Men kan det ske? Finnes det något medel, hwarigenom detta kan uträttas? Ja, ett sådant medel fann Gud, nemligen enfödde Sonen, och han gaf honom ut, ty så älskade han werlden. Genom hans lydnad, säger Paulus, är det, som "de många" skola framställas rättfärdiga och sålunda föras från död till lif, från fördömelse till salighet. Han har af det han led lärt lydnad, och när han fullkommen wardt, wardt han alla dem, som honom lyda, en orsak till ewig frälsning. (Ebr. 5: 8, 9).

745. I sammanhang härmed må wi ock betrakta ett språk, som ofta blifwit mißförstådt, nemligen 1 Mos. 2: 17. När Gud förböd Adam att äta af kunskapens träd i paradiset, tillade han: **Ty på hwad dag du deraf äter, skall du döden dö.** Nu tänker man ofta: "Denna dödsdom måste gå i fullbordan, och skulle menniskorna undgå densamma, så måste någon annan lida den i deras ställe; annars wore Gud icke rättfärdig." Men låtom oß läsa orden, såsom de stå. Hwem war det, som skulle döden dö? Swar: Adam, som åt af trädet. Sade icke Gud: "Du eller någon annan i ditt ställe?" Nej, utan **du**. Allt det andra är tillägg af menniskor. **När** skulle alltså Adam dö? Swar: samma dag, då han åt af trädet. Står det icke: "På den dagen

ſkall du dö, eller ock ſkall en annan dö i ditt ſtälle **en annan dag?**" Nej, allt ſådant är tillägg af menniſkor. Guds dom war, att **den, ſom åt af trädet,** ſkulle dö, och det juſt **på den dagen, då han åt.** Är nu det ordet någonſtädes i bibeln ändradt eller återtaget? Swar: ingenſtädes. Gick då denna dom i fullbordan på honom, ſom ſyndade, och på den dag, då han ſyndade? Swar: ja, alldeles efter orden. Samma dag Adam och Ewa ſyndade, dogo de. De kommo bort från det lif, ſom war af Gud, det war den andliga döden; deras kropp wardt underkaſtad den lekamliga döden. Och hade de ſå förblifwit, ſå hade de warit hemfallne åt den ewiga döden. Guds ord **kunde** icke warda om intet.

746. Men icke allenaſt det: Adams fall förde ſynden in i werlden och bragte derigenom döden äfwen öfwer alla hans efterkommande. Derför ſäger Paulus wid återblicken på denna förſträckliga händelſe: **De många dogo** (Rom. 5: 15). Han ſäger icke, att många nu **hade måſt dö, dereſt icke en annan hade dött i deras ſtälle;** nej, utan han ſäger: De många dogo — de dogo werkligen, alldeles efter ſom Gud hade ſagt. Men woro de döde, då kunde ju ingen dö i deras ſtälle — man kan icke dö i **ſtället för** den, ſom ſjelf redan är död. Det enda, ſom kunde göras, war att **göra de döda lefwande igen,** om det war möjligt. Och det war möjligt. Gud fann ett medel: enfödde Sonens utgifwande. Och han gaf honom ut. Ty ſå älſkade han werlden. Så litet afbräck hade hans kärlek lidit genom werldens fall. Skola wi icke med glädje priſa Gud wid blicken på en ſådan kärlek?

747. Men offren — tydde icke offren med deras blod på nödwändigheten af Guds förſonande? Swar: Hwad Guds ord derom ſäger, wilja wi i näſta betraktelſe ſe. Må Gud gifwa oß kärlek till ſanningen och ſinne att förſtå ſanningen!

Fyrtiofemte Betraktelſen.

748. **Och näſtan i blod renas allting enligt lagen, och utan blodsutgjutelſe ſker icke förlätelſe** (Ebr. 9: 22). Apoſtelen talar i deſſa ord om, huru det tillgick under gamla förbundets tid. Han har förut wiſat, huru det gamla förbundet inwigdes genom blod, huru Moſe, efter att hafwa uppläſt lagens ord, beſtänkte boken och folket med offerdjurens blod, widare huru tabernaklet och alla kärl,

som hörde till gudstjensten, också beständes. Och nu tillägger han i wår vers: nästan i blod renas allting enligt lagen, d. w. s. inom den mosaiska lagens område ske nästan alla reningar i blod, så att syndaförlåtelse icke sker utan blodsutgjutelse.

749. Detta är ett ord af mycket stor wigt. Apostelen sammanställer här nemligen det gamla och det nya testamentet med hwarandra samt framhåller det förras förebildliga betydelse för det senare. Men innan wi gå widare, må wi noga stärskåda **orden**, emedan de ofta blifwit swårt missförstådda. Först märka wi då, att apostelen talar om lagförbundet, och huru det inom detsamma tillgick. **Inom det mosaiska lagförbundet**, säger han, är det nästan allmänna förhållandet, att allt renas i blod, och att syndaförlåtelse icke sker utan blodsutgjutelse. Om nya förbundet talar han icke, men han gör sedan af förebilden en tillämpning på nya testamentet. Widare märka wi, att han säger: **Nästan** allt o. s. w. Han säger icke: **allt**. Ty äfwen i gamla förbundet skedde stundom rening **utan blod**, nemligen genom watten eller eld, såsom man kan se af 2 Mos. 19: 10, 3 Mos. 22: 6, 4 Mos. 31: 22—24 m. fl. ställen. Men det **wanliga** förhållandet war, att rening skedde genom blod. Sammalunda skedde wäl stundom syndaförlåtelse utan blodsutgjutelse; när t. ex. David hade fallit med Bathseba, så skedde upprättelse och syndaförlåtelse utan blodsutgjutelse. I 3 Mos. 5: 11—13 se wi ock, att i händelse af fattigdom syndoffret kunde wara oblodigt, och att syndaförlåtelse alltså kunde ske utan blodsutgjutelse. Sådant antyder apostelen, när han säger: **nästan** *). Men derwid fäster han sig nu icke utan wid det **wanliga** förhållandet, att syndaförlåtelse i gamla förbundet icke skedde utan blodsutgjutelse. För det tredje sammanställer han rening och syndaförlåtelse på ett mycket märkwärdigt sätt, som wi snart skola närmare betrakta.

750. Att wi genom dessa ord få en högst lärorik antydan om de gammaltestamentliga offren, förstå wi lätt, och wi gå nu till att söka swar på den frågan, hwad dessa offer betydde. För en rätt uppfattning såwäl af gamla som af nya testamentet är denna fråga af aldra största wigt. Uttryckte offren, att Gud skulle försonas, eller uttryckte de något annat? Att i **hedningarnes** offer låg den tanken, att Gud skulle försonas, det hafwa wi redan sett, men här frågas,

---

*) Det lilla ordet **nästan**, som wanligen alltför ofta öfwerhoppas af utläggare, har apostelen lagt serskild wigt uppå, hwarför han ställt det i spetsen af hela meningen. Ordställningen wisar ock, att det hör till **hela** versen och icke blott till dess förra del.

om ock de af Gud sjelf förordnade offren hade samma betydelse eller någon annan. Har **Gud** sjelf någonstädes förklarat deras betydelse, och **huru** har han förklarat den?

751. Men innan wi framlägga, hwad Gud i sitt ord säger till offrens förklaring, må wi först se, huru menniskor stundom miſsförstått dem. Ofta rödjes wäg för sanningen derigenom, att miſsförstånd undanrödjas. Man har ofta om de gammaltestamentliga offren tänkt så här: "Guds rättfärdighet fordrade, att synden skulle straffas. Skulle nu syndaren sjelf undgå straffet, så måste någon annan lida det i hans ställe. På annan grund kunde synden aldrig förlåtas. Ett sådant strafflidande skulle Kristus utstå för hela werlden. I kraft af denna kommande betalning kunde Gud redan i gamla testamentet förlåta synder, och för folket framhöll han alltjemt denna grund i de ständigt återkommande blodiga offren." Det är en mycket from wälmening, som gifwit sig uttryck i detta betraktelsesätt. Må wi nu granska det i Guds ords underbara ljus!

752. Först och främst står det ingenstädes i Guds ord, att Guds rättfärdighet fordrade, att straffet skulle af någon lidas, om synden skulle kunna förlåtas. Från bibelns första rad intill den sista finnes intet sådant ställe, och utom Guds ord är det icke rådligt att något sådant försäkra. Twertom står raka motsatsen skrifwen i tydliga exempel och ord uti bibeln. Det hafwa wi i förra betraktelsen sett uti Nineves exempel men aldra tydligast uti Herrens ord genom profeten Hesekiel. Der läste wi nemligen, att om en syndare warder omwänd och rättfärdig, så skola alla hans förra miſsgerningar aldrig warda honom tillräknade, och det på den grunden, som Herren sjelf på samma ställe framlägger, nemligen att han icke har lust till den ogudaktiges död utan mer dertill, att han omwänder sig och lefwer. Men till dem, som icke wille låta sådant wara rätt, tillägger han på samma ställe: Skulle jag hafwa orätt? I af Israels hus hafwen orätt (Hes. 18: 29). Att Herren äfwen i nya testamentet dömer på samma sätt, det se wi af hans liknelse om de tiotusen punden i Matth. 18. När den tjenaren, som war skyldig tiotusen pund, kom till räkenskap, så heter det, att han föll ned och bad och sade: Herre, haf tålamod med mig, jag will allt betala dig. Då förbarmade sig Herren öfwer honom och **gaf honom till allt, det han war skyldig.** Detta framställer Herren såsom ett uttryck af Guds sätt att förlåta och såsom en bild af, huru han fordrar, att äfwen hans lärjungar skola förlåta. Der war icke fråga om någon betalning eller wedergällning, som någon annan skulle erlägga i

gäldenärens ställe. Aldrig sade Herren: Allt det du skyldig är, gifwer jag dig till, **ty en annan har betalt i ditt ställe.**

753. I Luk. 7 anför Herren ett likadant exempel, då han säger: En man hade två gäldenärer. Den ene war honom skyldig femhunda penningar, den andra femtio. När de icke hade att betala med, gaf han dem begge till. Icke heller der förekommer den ringaste antydan, att denna tillgift berodde derpå, att en annan hade betalt i deras ställe. Aldrig har Herren heller framställt det såsom orättfärdigt för sig eller för oß att förlåta utan wedergällning. Och kunde förlåtelse aldrig ske annars än på grund af wedergällning, hwarför har då Gud aldrig sagt det i sitt ord? Ja, hwarföre har han twertom, såsom wi här sett, framställt raka motsatsen? Jo, saken är denna: det är rättfärdigare att förlåta för intet än att förlåta för betalning, och derför är Gud den förste och främste uti att förlåta för intet, emedan han är den främste och högste i rättfärdighet. *)

754. Att tala om en betalning af syndaskuld är alldeles fremmande för Guds ord. En penningskuld kan betalas; den lekamliga skada, som jag med någon synd förorsakat, kan genom penningar ersättas, men en syndaskuld kan aldrig betalas. Detta uttrycker Herren i de ofwan anförda liknelserna så, att gäldenärerna hade ingenting att betala med. Att betala en syndaskuld skulle innebära att genom en betalning åstadkomma, att synden icke widare wore skuld. Men all synd är skuld, och ingen betalning kan göra synden till annat än skuld eller brott. Syndaskuld kan förlåtas men aldrig betalas. Derför ser man ock, att på de ställen i bibeln, der syndaförlåtelsen **liknas** wid befrielse från en penningeskuld (Luk. 7: 41 f.; Matth. 18: 27 följ.), **talas icke ett ord om betalning** utan endast om **efterskänkning.** Den som lärer, att werldens syndaskuld är betald, han förnekar syndaskulden, ifall han annars menar allwarligt med betalningen. Betald skuld är icke widare någon skuld, och är werldens skuld betald, så har werlden ingen skuld mer, hennes synder äro då icke widare några skulder. Men o huru långt ifrån Guds ords sanning är icke ett sådant tal! Må Gud bewara oß från att förfalla deri. Må man läsa t. ex. Romarebrefwets tre första kapitel! Der får man se, om werlden har någon skuld eller icke. Men **förlåtas** kan den skulden, och huru det går till, det lärer oß Herren genom Esaias, när han säger: Kommen och låtom oß gå med hwar-

*) Om Gud i gamla testamentet förlät synder på grund af en kommande betalning, då skulle det betyda, att han i gamla testamentet förlät synder **på kredit.** Men det är en nedsättande tanke om Gud och hans rättfärdighet.

andra till rätta; om än edra synder wore blodröda, skola de dock warda snöhwita, och om de än wore rosenfärgade, skola de dock warda såsom en ull (Es. 1: 18). **Hwad wi behöfwa, det är att warda wår skuld qwitt,** på hwad sätt det nu må ske. Efter wår naturs sätt att döma skulle dertill behöfwas betalning för Gud, men efter Guds sätt att döma förlåtas synder utan penningar och för intet. Betald förlåtelse är ingen förlåtelse, likasom återlemnandet af en betald skuldsedel ingen gåfwa är. **Aldrig talar heller Gud i sitt ord om någon betalning såsom grund för syndaförlåtelse.**

755. För det andra framställer Skriften det aldrig såsom rättfärdigt att straffa en obrottslig i den brottsliges ställe. Tänk dig en fader, som hade en förlorad son, hwilken komme till honom såsom den mannen, som war skyldig tiotusen pund! Tänk widare, om denne fader sade, att han icke kunde förlåta sin brottslige son, med mindre han finge slå den oskyldige sonen i hans ställe! Menar du, att det wore en rättfärdig fader? Skulle du säga, att han handlade likt Gud? Bort det! Ja, äfwen om den oskyldige frimilligt erbjöde sig att lida straffet i sin brottslige broders ställe, menar du ändå, att det wore en rättfärdig fader, som handlade så? Bort det! Eller om den borgerliga öfwerheten började tillämpa en sådan rättfärdighet, att hon i de brottsligas ställe straffade oskyldiga medborgare, hwad skulle man säga om en sådan öfwerhet? Skulle någon kalla henne rättfärdig? Om öfwerheten tänkte så: "När synd skett, måste rättwisan tillfredsställas genom lidande; om den brottslige lider eller en annan i hans ställe, det gör till denna saken ingenting; rättwisan warder i hwilketdera fallet som heldst tillfredsställd" — wore det en rättfärdig öfwerhet? Bort det! Sådant wore en upprörande orättfärdighet. Men hos Gud skulle det wara rättfärdighet?! Bort det! Må wi lemna åt hedningarne att så tänka om sina gudar. Men wi, som hafwa Guds ords ljus, böra weta, att Gud är rättfärdig, och att intet orätt är i honom (2 Krön. 19: 7), och **att den rättfärdighet, som han anbefaller menniskor, är ett uttryck af hans egen rättfärdighet.** I bibeln säges det aldrig heller, att Gud straffat Kristus i wårt ställe. Ja, profeten Esaias framställer det såsom en **willfarelse,** att judarne trodde, att Kristus war straffad af Gud. Wi, säger profeten, höllo honom för att wara straffad af Gud, men han wardt genomborrad af wåra synder; han wardt krossad af wåra missgerningar (Es. 53: 4, 5).*)

*) Då det wore för widlyftigt att här ingå på Es. 53, så hänwisa wi wåra läsare till den utläggning öfwer detta kapitel, som wi serskildt utgifwit med titel: "Smärtornas man".

756. För det tredje **kunde** offren i gamla testamentet icke uttrycka ett strafflidande i den syndandes ställe. Det kan man se af följande omständigheter. Offren i gamla testamentet woro dels oblodiga, bestående af frukter och dyl., dels blodiga, bestående af djur såsom lam, oxar o. s. w. Att de oblodiga offren icke uttryckte ett ställföreträdande strafflidande, det förstå wi ju utan widare. Icke kunde sädeskärfwar och andra jordens frukter lida straff. Här kunna således endast de blodiga offren komma i betraktande. Dessa woro dels sådana offer, som afsågo syndares försoning, när de syndat, såsom brännoffer, synd-, skuld-, försoningsoffer, dels sådana offer, som afsågo att uttrycka en menniskas tacksamhet till Gud för undfången hjelp. Att dessa sednare offer, eller **tackoffren**, icke uttryckte ett ställföreträdande strafflidande, det förstå wi lätt, ty i dem war det icke fråga om försoning för synd utan om tacksamhet för Guds hjelp och nåd. Men deraf se wi genast något, som för frågan om offrens betydelse är af största wigt, nemligen **att man aldrig deraf, att ett offer war blodigt, får draga den slutsatsen, att det uttryckte strafflidande.** När man alltså om synd- eller skuldoffren gör denna slutsats: **emedan de woro blodiga, så uttryckte de strafflidande,** då är det en alldeles förhastad slutsats. Annars måste man ock om tackoffren draga samma slutsats, alldenstund äfwen de woro blodiga, såsom wi nu sett.

757. Men wi behöfwa icke stanna wid detta. Gå wi nu till att betrakta de offer, som framburos till försoning, så frågas, om Gud någonstädes i sitt ord förklarar dessa offer så, att de uttryckt ett ställföreträdande strafflidande. Har Gud förklarat dem så, då måste det wara så. Men nej, så har Gud ingenstädes förklarat dem. Twertom är Guds förordning om dessa offer sådan, **att den utesluter hwarje tanke på ställföreträdande strafflidande.** Ty först och främst fick man aldrig offra **för andra synder än sådana, som icke woro belagda med dödsstraff.** Sålunda fingo t. ex. aldrig synder mot de tio buden försonas med offer. För afguderi, sabbatsbrott, hor o. s. w. fick man aldrig offra. Men fick man offra endast för sådana synder, som icke woro belagda med dödsstraff, huru kunde offerdjuret då tänkas lida dödsstraffet i den syndandes ställe? Hans synd war ju **icke alls** belagd med dödsstraff. För det andra kunde syndoffret i händelse af fattigdom bestå af siktadt hwetemjöl (3 Mos. 5: 11). Men hade syndoffret uttryckt strafflidande, så hade det **aldrig** kunnat bestå af mjöl, ty huru skulle mjöls offer kunna uttrycka strafflidande? För det tredje står det i lagen om mandråpare, som icke blifwit upptäckt (5 Mos. 21: 1—9), att folket, märk: **folket** skulle försonas genom offer af en ung

ko. Men icke kunde det wäl betyda, att kon led dödsstraffet i folkets ställe, ty icke hade folket förskyllt att dö. Att kon icke heller led dödsstraffet i mandråparens ställe, det är uppenbart dels deraf, att det icke war fråga om mandråparens utan om folkets försoning, dels deraf, att det i 4 Mos. 35: 31 uttryckligen förbjudes att taga lösen för en mandråpares lif, och det just på den grund, att han war skyldig till döden. Upptäcktes alltså mandråparen efteråt, så måste han sjelf dö, hwilket ju bewisar, att offerdjuret icke ansågs hafwa lidit straffet i hans ställe.

758. Att ändtligen händernas läggande på offerdjuret (hwarom wi läsa t. ex. i 3 Mos. 4: 15, 24; 16: 21) icke heller betecknade syndastraffets öfwerflyttande på djuret, det ser man dels deraf, att sådan handpåläggning äfwen förekom wid tackoffren, der det icke alls war fråga om något straff (3 Mos. 3: 2, 8, 13), dels deraf, att detta händernas påläggande i 3 Mos. 16 tydligen framställes såsom ett uttryck af syndabekännelse. Deßutom — och det är det mest afgörande — lades händerna wid försoningsoffret **icke på det offerdjur, som dödades, utan på det, som blef wid lif**, såsom det heter: Och Aron skall lägga båda sina händer på den lefwande bockens hufwud och bekänna öfwer honom alla Israels barns mißgerningar och alla deras öfwerträdelser i alla deras synder och lägga dem på bockens hufwud och genom någon man, som är till hands, släppa honom ut i öknen, och bocken skall på sig bära alla deras mißgerningar ut i ödemarken (v. 21 följ.) Hade handpåläggningen betecknat ett öfwerflyttande af straffet, så hade den åtminstone aldrig kunnat ske på den bock, som blef wid lif.

759. Men hwad betydde då det gamla testamentets offer? Det är ju icke nog att weta, hwad de **icke** betydde. Rätt så! Låtom oß derföre undersöka, huru Gud sjelf i sitt ord förklarar deras betydelse. Derwid wilja wi först tillse, huru de förklaras i gamla testamentet, och sedan huru de förklaras i nya testamentet. Må Gud sända oß sitt ljus! På hans uppenbarande beror det, hwad wi skola se och förstå.

760. Först märka wi då, att det aldrig i gamla testamentet säges, att försoning skedde genom offerdjurets **död**. Nej, försoningen skedde genom **blodet**. Och detta förklaras icke så, att blodet är ett bildlikt uttryck **för döden**, utan så att det är ett uttryck för **lifwet**, såsom Herren säger i 3 Mos. 17: Kroppens lif är i blodet, och jag har gifwit eder det att stryka på altaret, att edra lif måtte dermed warda försonade, ty blodet försonar **genom det lif, som är deri** (märk: icke genom den pina eller död, som deß utgjutande förorsakat,

utan genom det lif, som är deruti). **Ty allt kötts lif är i deß blod, och det utgör deß lif** (v. 11 följ.). Icke genom **blodets utgjutande** utan genom **bestänkning med blodet** war det försoningen skedde. Men hwad betydde då denna bestänkning? Den betydde **rening från synd,** såsom apostelen i det ofwan anförda språket säger: Enligt lagen **renas** nästan allting i blod. Alltså det är den bild, som ligger i de gammaltestamentliga offren: **Derigenom att syndaren renas från synd, är det, som hans försoning sker.** Detta är nu icke blott en slutsats, som wi sjelfwa hafwa gjort, utan det är något, som bibeln sjelf med bestämda och tydliga ord säger, såsom wi snart skola få se.

761. Det hebreiska ord, som i wåra biblar öfwersättes med **"försona"**, betyder egentligen **betäcka.** Att **försona synd** skulle således aldra egentligast heta att **betäcka synd,** om det kunde på wårt modersmål så uttryckas. Att dermed dock icke menas bara ett syndens undangömmande, det kunna wi förstå af det sätt, hwarpå samma ord för öfrigt brukas. När t. ex. Gud i Es. 28: 18 säger: Edert förbund med döden **skall utplånas,** så begagnas, för att uttrycka **utplånande,** samma hebreiska ord, som anwändes, när det är fråga om synders **försonande.** Af detta kunna wi ana, att när det talas om "synders betäckande", så betyder det icke bara deras undangömmande under ett täcke utan deras upphäfwande eller utplånande, såsom när en skrift **utplånas** derigenom, att det skrifna **öfwerstrykes.** Samma sak uttrycker Herren, när han annorstädes säger: Jag **utstryker** dina öfwerträdelser såsom ett moln och dina synder såsom en dimma (Es. 44: 22). **I Guds frälsarewerk är det werkligen fråga om syndernas så fullkomliga utplånande, att de icke mer skola finnas till utan wara alldeles borta** såsom mörkret, när solen gått upp, eller såsom molnet, som alldeles upplöst sig. Och deri är det, som den i offren afbildade försoningen består. **Hela** skadan, som Satan gjorde, skulle Gud göra om intet; icke kasta ett täcke deröfwer och låta den wara utan **göra den alldeles om intet.** Ja, Gud ware lof! Det blir ett **fullständigt** evangelium, ett guddomligt, ett Gud wärdigt och för oß saligt evangelium.

762. Men wi gå widare. Hwem är det, som i främsta rummet framställes, såsom den der försonar synder? Swar: Det är **Gud.** Men om Gud är den, som försonar synder, så will det ju icke säga, att han blidkar sig sjelf med afseende på synder, nej, utan det will säga, att **han** försonar, werkligen utplånar **synder** — alldeles såsom det står skrifwet. Sålunda läsa wi t. ex. i Ps. 65: 4 efter grundtexten: Wåra öfwerträdelser dem **försonar** du. Och åter i Ps.

78: 38: Men barmhertig som han war, **försonade** han deras miß-gerning och förderfwade dem icke. Och åter i Ps. 79: 9: Hjelp oß du, wår frälsnings Gud, för ditt namns äras skull, rädda oß och **försona** wåra synder för ditt namns skull! Sammalunda läsa wi i Hes. 16: 62, 63 följande sköna ord: Och jag skall upprätta mitt förbund med dig, och du skall erfara, att jag är Herren, att du måtte komma till besinning och blygas och för skams skull icke mer upplåta din mun, när jag dig **försonar** allt, hwad du har gjort, säger Herren, Herren.*) Alltså låtom oß behålla det — ty det är "ett gyllene klenodium" i Guds kännedom: **Gud** är den, som förso-nar — märk noga: icke den, som försonas, utan den, som försonar synder — wåra synder.

763. Detsamma uttryckes ock i gamla testamentet med andra ord, när det heter, att **Gud försonar syndare.** Ty att försona syn-dare är intet annat än att utplåna deras synder. Sålunda heter det t. ex. i 5 Mos. 21: 8: **Herre, försona ditt folk, Israel, hwilket du har förlossat.** Hwad will nu det säga, att Gud skulle försona sitt folk? Swar: ingenting annat, än att han skulle utplåna den synd, som häfte wid folket — att han skulle helga och rena sitt folk. Ett annat ställe, der samma uttryck förekommer, är 2 Krön. 30: 18 f., der det heter: Hiskia bad för folket och sade: **Herren, den gode, försone hwar och en, som riktar sitt hjerta till att söka Herren Gud, hans fäders Gud, och icke är efter helgedomens renhet** (d. w. s. om han icke är ren enligt de mosaiska stadgarne). Hwad will det alltså säga, att Gud skulle försona dem, som sökte honom af hjertat, men som woro enligt Mose lag orena? Swar: det betyder, att han skulle rena dem från den orenhet, som enligt Mose lag häfte wid dem. Detta förklaras ock genast, då det uti den näst följande versen heter: **Och Herren hörde Hiskias bön och botade folket,** hör: botade d. ä. hel-gade och renade folket från deß orenhet. Wi säga det igen: låtom oß behålla det såsom ett gyllene klenodium i wår Guds kännedom, att Gud icke är en Gud, som för sig kräfwer betalning eller förso-ning, utan en Gud, som sjelf försonar synder och syndare, d. ä. re-nar syndare genom att utplåna deras synder.

764. Alldeles samma tanke är det ock, som uttryckes genom det gamla testamentets offer. Genom dessa offers blod skulle presten såsom Guds ställföreträdare försona dem, som woro orena, d. ä.

---

*) På sådana ställen återgifwes ordet "försona" uti wåra bibelöfwersättningar — äfwen första proföfwersättningen — med "förlåta". En sådan öfwersättning gör, att man icke fullständigt kan se, huru ordet "försona" i gamla testamentet brukas.

på ett bildlikt sätt rena dem från deras synder. Detta uttryckes ock så, att prestен sades **försona dem från deras synder** (3 Mos. 4: 26 grt.). Tänk ett så märkwärdigt talesätt: "försona en syndare från hans synd!" Men o huru enkelt warder det icke, när jag aktar uppå, hwad betydelse Gud sjelf inlägger i det ordet "försona", nemligen: rena eller helga. Forsona en syndare från synd är alltså att rena honom från synd, och det är Guds werk och icke menniskors. Men Gud gjorde det på ett bildligt sätt genom prestен och offerblodet. Såsom det derför i Hes. 16: 63 heter, att **Gud** försonar syndaren alla hans synder, så heter det i 3 Mos. 5: 18, att **prestен** skall försona syndaren hans synd. **Guds** gerning war det, äfwen när det skedde genom prestен. Men att Gud gjorde det genom prestен, dermed wille han gifwa sitt folk en profetist fingerwisning på den rätte prestен, Guds enfödde Son, hwilken skulle såsom Guds ställföreträdare genom sitt eget blod **i sanning** försona eller rena syndare från alla deras synder.

765. Denna offrens betydelse att rena syndare från synd finna wi synnerligen klart framställd i det stora försoningsoffret, hwilket utgör spetsen af alla offer, som framburos för synd. Låtom oß derför närmare betrakta beskrifningen af detta offer, sådan den läses i 3 Mos. 16. Först skulle Aron med blodet af en offrad stut och en offrad wädur försona sig och sitt hus (v. 6, 11), d. ä. rena sig och sitt hus från synd, på det att han sedan måtte wara duglig att försona folket. Sedan skulle han taga två bockar samt slagta den ena såsom folkets syndoffer, men ställa den andra lefwande inför Herrens ansigte (v. 10). Med blodet af den slagtade bocken äfwensom af stuten skulle han gå in i det aldra heligaste och bestänka nådastolen. När han sedan kom ut ur det aldra heligaste, skulle han sammalunda bestänka det heliga och serskildt altaret. Och märk: detta kallar nu Gud att **försona helgedomen, försona tabernaklet och altaret!** Men huru förklarar han denna försoning? Månne så att Gud skulle warda nådig mot helgedomen, tabernaklet och altaret? Nej, utan heter det i v. 16: Och öfwerstepresten skall **försona helgedomen från Israels barns orenheter och ifrån deras öfwerträdelser i alla deras synder.** Men wilja wi då weta, hwad det will säga att försona helgedomen från synder, så få wi i v. 19 höra, att det betyder **helga** och **rena** den från Israels barns orenheter. "Men, säger någon, icke hade wäl helgedomen några synder, från hwilka den behöfde renas." Swar: Tabernaklets rening war en bild af folkets rening. Derför heter det ock, att helgedomen och tabernaklet och altaret skulle renas **från Israels barns miſsgerningar.** Här talas alltså icke ett

ord om att blidka Gud; nej allt går ut på synders utplånande och syndares rening. Det är, wi upprepa det med glädje igen, **det är Gud, den ewigt trofaste Jehovah, Israels Gud, som i försoningsoffren framträder, såsom den der försonar sitt syndiga folk från alla deß synder** *).

766. O huru stönt och ljufligt har icke Gud i detta märkwärdiga försoningsoffer framstält, hwad **han** tänkte sig för en betydelse i det, som han kallade försoning! Men på det wi måtte warda ändå wissare, må wi ock betrakta den sista delen af försoningsoffrets handling eller förfarandet med den lefwande bocken. Denna bock skulle ställas lefwande fram inför Herrens ansigte **och försonas**, heter det i v. 10. Hwad will det säga, att **bocken** skulle försonas? Tänk ett så märkwärdigt uttryck som det, att bocken skulle försonas. Det kan ju icke betyda, att Gud skulle blidkas. Nej, försona är här som på andra ställen detsamma som **helga** eller **rena.** Att bocken skulle försonas, will derför säga, att han skulle på ett sinnebildligt sätt **helgas** till att bortbära folkets synder. I v. 21 f. heter det nemligen, att folkets synder skulle bekännas öfwer den lefwande bocken, och sedan skulle bocken **drifwas ut i öknen samt på sig bortbära alla Israels barns miſsgerningar uti wildmarken.** Tänk hwilken lefwande målning! Låtom oß säga det ännu en gång: Den saken gällde det alltså i försoningen: **folkets rening genom syndernas borttagande.** Och det gjorde **Gud** genom öfwerstepresten på ett sinnebildligt sätt i offret. Derför heter det till slut såsom en förklaring af hela den stora offerhandlingens betydelse: **På den dagen sker eder försoning, så att I warden renade; från alla edra synder warden I renade inför Herren** (v. 30). Hör och hör om igen: **Eder** försoning — icke Guds försoning — så att **I warden renade** från alla edra synder —

---

*) I gamla testamentet begagnas ordet "försona synd" äfwen i samma betydelse som att genom förbön utwerka förlåtelse för synd. Sålunda säger t. ex. Mose till folket, som tillbedit guldkalfwen: **I hafwen begått en stor synd. Och nu will jag uppstiga till Herren; tör hända kan jag försona eder synd.** Derefter steg han upp på berget och sade till Herren: Ack, detta folket har begått en stor synd. Men förlåt dem nu deras synd! Annars stryk ut mig ur din bok, som du har skrifwit (2 Mos. 32: 30 följ.). Om ett sådant "försonande" af synd talar ock apostelen Jacob i kap. 5: 14 följ., då han säger: Är någon sjuk ibland eder, så tillkalle han församlingens äldste, att de bedja öfwer honom, smörjande honom med olja i Herrens namn; och trons bön skall frälsa den lidande, **och om han begått synder, skall det förlåtas honom.** Alltså är det något, som ännu fortfarande sker inom den kristna församlingen, att den ene på detta sätt "försonar" den andres synd. Men att detta är något helt annat, än när det om **Gud** säges, att han försonar synd, är uppenbart.

icke att Gud warder blidkad från all sin wrede. Så lyder Guds egen tydliga förklaring, och den måste wara pålitlig. Gud ware ewinnerligen lofwad!

767. Alltså: af gamla testamentet sjelft få wi den aldra mest bestämda och aldra mest **pålitliga** förklaring af offrens försonande betydelse. Af denna förklaring hafwa wi funnit 1:o) att den genom offren afbildade försoningen aldrig afsåg att blidka eller betala Gud genom ett ställföreträdande strafflidande; 2:o) att Gud derför i offerlagen aldrig nämnes såsom försoningens föremål *); 3:o) att den genom offren afbildade försoningen bestod i syndens borttagande och syndarens rening inför Gud; 4:o) att derför alltid **syndarena** eller **deras synder** framställas såsom försoningens föremål; 5:o) att Gud framställes såsom den, från hwilken försoningen utgår. Men aktar man på denna gamla testamentets förklaring, hwem ser då icke, huru genom alla Guds frälsningshandlingar går en och samma stora guddomliga tanke: **Menniskan,** den genom satans list bedragna menniskan, den i synd afwikna och förlorade menniskan, den mot Gud afwiga och fiendtliga menniskan skall frälsas från synd; Gud will det, ty han är kärleken. **Gud** är den, som skall uträtta det, han ensam förmår det, Gud, den ewigt oföränderlige, trofaste Guden. O min själ, sänk dig ned, djupt ned i denna tanke! Ju djupare du sänker dig ned deri, desto mer skall den lyfta dig upp: upp — upp till den ewigt trofaste och rättfärdige Guden med fadershjertat öfwer allt, hwad fadershjerta heter i himmelen och på jorden.

768. Men hwad det nya testamentet talar om offren, det wilja wi spara till nästa betraktelse. Gud, wår fader i himmelen, tag bort alla täckelser från wåra ögon och all falskhet ur wåra hjertan,

---

*) Man har stundom försökt göra det troligt, att Skriftens uttryck "försona synder" egentligen skulle betyda "försona Gud med afseende på synder." Men huru obibliskt detta är, det kan man se af sådana ställen som t. ex. 3 Mos. 10: 17, der det talas om att "försona menniskors synder inför Herren", hwilket då skulle betyda: Försona Herren inför Herren med afseende på menniskors synder! Likaså af sådana ställen som t. ex. det ofwan anförda 3 Mos. 4: 26, der det talas om att försona syndare från deras synder. Hwad rum har tanken på **Guds** försonande i ett sådant uttryck? Dertill kommer, att när gamla testamentet **menar** "blidka någon" eller "försona någons wrede", så **uttrycker** det sig så, som det menar. Sålunda säger Jacob i 1 Mos. 32: 20: **Jag tänkte: jag will försona Esau.** Der lyda orden noggrannast: Jag will betäcka Esaus anfigte. I Ordspr. 16: 14 heter det: En konungs wrede är dödens bud, **men en wis man försonar den.** Alltså: "försona, blidka Esau", "försona konungens wrede", det säges nog i bibeln. Men **försona Gud,** det säges ingenstädes, och hwarför?

på det wi må warda sticklige att blicka in i din sannings och nåds oändliga rikedom, som är i Kristus Jesus, wår Herre.

Fyrtiosjette Betraktelsen.

769. **Han har en enda gång i tidernas fullbordan blifwit uppenbarad till borttagande af synden genom offret af sig sjelf** (Ebr. 9: 26). Wi hafwa i föregående betraktelse sett, huru det gamla testamentet förklarar de i Mose lag förestrifna offren, och wi skulle nu undersöka, om och huru det nya testamentet förklarar dem. Hwad hafwa apostlarna sett i de gammaltestamentliga offren, och huru hafwa de i det nya testamentet tillämpat de lärdomar, som de funnit i dem? — si, det är ju en fråga, som för oß måste hafwa stor betydelse. Det kunde ju hända, att apostlarne genom den helige Andes upplysning sett en större och djupare betydelse i offren, än Mose och profeterna kunnat se. Må wi derför samwetsgrannt ransaka detta ärende!

770. I Joh. 11: 55 läsa wi ett litet ord, som wid första påseende synes obetydligt, men som genast är egnadt att kasta ljus öfwer offren. Der heter det nemligen: **Judarnes påsk war nära, och många från landet foro upp till Jerusalem före påsken, på det att de skulle rena sig.** Märk det lilla ordet **rena sig** (eller såsom evangelistens uttryck egentligast betyder: **helga sig**). Den som skulle träda inför Herren, han skulle wara ren (se 1 Mos. 35: 2). När t. ex. Israels folk skulle träda inför Gud wid Sinai, sade Gud till Mose: **Gå till folket och helga***) **dem i dag och i morgon,** och må de twå sina kläder! Och Mose steg ned från berget till folket och **helgade** folket (2 Mos. 19: 10, 14). Hade nu någon blifwit oren enligt de mosaiska stadgarne, så måste han först rena eller helga sig, innan han kunde äta påskalammet inför Herren. Många "orena" foro derför, säger evangelisten, upp till Jerusalem något före påskhögtiden, på det de skulle hinna rena eller helga sig, innan sjelfwa högtiden började. Sådant renande skedde dels genom twagningar, dels genom offer. Alltså det war den betydelse, som enligt detta

---

*) På detta ställe begagnas i de sjutio uttolkares öfwersättning samma grekiska ord, som wi läsa i Joh. 11: 55, och som der i wåra biblar är öfwersatt med "rena".

bibelställe låg i offren: att rena eller helga dem, som på något sätt woro enligt Mose lag orena.

771. I Ebr. 2: 17 läsa wi följande ord: **Kristus måste i allt warda bröderna lik, på det han skulle wara barmhertig och en trogen öfwersteprest i det, som tillhör Gud, till att försona folkets synder. Ty emedan han lidit såsom sjelf frestad, kan han hjelpa dem, som frestas.** Att apostelen med dessa ord hänsyftar på gamla testamentets offer, hwilkas förebildande betydelse han ser uppfylld i Kristus, det lider intet twifwel. Kristus skulle, genom att warda bröderna lik samt sjelf frestas och lida, warda en barmhertig och trogen öfwersteprest för dem, som frestas och lida. Och hans gerning såsom öfwersteprest skulle wara att **försona** folkets synder. Apostelen säger icke: "försona Gud" utan: "försona **folkets synder**", alldeles såsom det i gamla testamentet hette om offrens betydelse. Men huru skulle det ske? Det förstå wi af bilden. Såsom öfwerstepresten i gamla testamentet **på ett bildlikt sätt** försonade synder genom offer, hwilket så förklarades, att han helgade och renade syndare från deras synder, så skulle Kristus såsom den rätta öfwerstepresten, genom att gifwa sig sjelf ut till ett offer, förmedelst sitt blod i **sanning** rena syndare från alla deras synder samt ställa dem i Guds åsyn heliga och rättfärdiga utan fläck eller skrynka. Såsom Johannes säger: Jesu Kristi Guds Sons blod **renar från alla synder** (1 Joh. 1). Men rena det är rena och ingenting annat. Fullkomlig renhet från synd — derefter famlade de gammaltestamentliga öfwerstepresterna med sina offer. Men de hunno aldrig dertill. Jesu blod deremot — det renar werkligen från alla synder, och när hans werk är afslutadt en gång, då skall omkring hans tron stå en skara, den ingen räkna kan, en skara af menniskor, rena och heliga såsom han. Och frågar du, huru de blifwit så rena, så skola de swara, att de **twagit sina kläder och gjort dem hwita i Lammets blod.** Märk, märk: icke att de med Jesu blod **blidkat Gud,** nej, utan att de i Jesu blod **twagit sina kläder!** Ja, kanske du sjelf skall stå med i den skaran, eller huru?

772. Men isynnerhet i nionde och tionde kapitlen af Ebreerbrefwet är det wi få wid skenet af nya testamentets ljus kasta en djupare blick in i de gammaltestamentliga offrens hemlighet. Sedan apostelen i början af nionde kapitlet beskrifwit helgedomen och wisat, huru de gammaltestamentliga offren aldrig kunde till samwetet fullkomna dem, som sköte den gudstjensten, så tillägger han: **Men när Kristus kom såsom en öfwersteprest för det tillkommande goda, så gick han genom det större och fullkomligare, icke med händer gjorda tabernaklet, icke heller genom bockars och kalfwars blod utan genom**

sitt eget blod en gång för alla in i det heliga, hafwande funnit en ewig förloßning (v. 11—13). I de gammaltestamentliga offrens blod fanns aldrig någon werklig förloßning från synderna. Öfwerstepresterna gingo åter och åter igen in i det heliga med bockars och kalfwars blod, men aldrig funno de den sökta förloßningen. Men i Jesu blod är förloßning för ewigt från all synd funnen. Jesu blod renar werkligen från alla synder, deri består förloßningen.

773. Men låtom oß nu höra, huru apostelen närmare förklarar saken. I v. 13 säger han: **Ty om bockars och oxars blod och askan af en ung ko, strökt öfwer de orenade, helgar till en köttets renhet, huru mycket mer skall då icke Kristi blod, hwilken genom ewig Ande offrat sig sjelf oförwitlig åt Gud, rena wårt samwete från döda gerningar till att tjena lefwande Gud?** — Huru war det apostelen sade? Här gäller sannerligen att stafwa och lägga ihop. Ty wi äro såsom barn, hwilka från början lärt sig läsa slarfwigt innantill, och för hwilka ingen annan hjelp finnes än att börja stafwa, såsom hade de aldrig förr sett i bok. Hwad war det enligt apostelens mening offret af bockar och oxar betydde? Swar: att blidka Gud? Nej, utan att **helga de orena till en utwertes renhet.** Att åstadkomma en andlig rening, att till samwetet fullkomna de offrande, det förmådde de icke (v. 9). Ty lagen fullkomnade ingenting (Ebr. 7: 19). Men det gammaltestamentliga offret war endast en förebild. I det nya testamentet gifwes ett bättre offerblod, Jesu Kristi blod, hans, som genom ewig Ande offrat sig åt Gud, och hwad war då enligt apostelens mening deß betydelse? Sade han: "Huru mycket mer skall då Kristi blod försona Gud, så att han åter må kunna warda oß nådig?" Nej, utan så sade han: Huru mycket mer skall då Kristi blod **rena wåra samweten från de döda gerningarna till att tjena lefwande Gud.** Alltså äfwen der samma lära, samma saliga Guds evangelium. Rena — rena ifrån synd, det är det nytestamentliga offerblodets kraft. Jesu heliga blod renar från blodröda synder.

774. Längre ned i samma kapitel wisar apostelen, huru nästan allting i gamla förbundet renas genom blod, så att ingen syndaförlåtelse sker utan blodsutgjutelse, (hwarom wi förut talat) och sedan tillägger han: **Det är alltså af nöden, att förebilderna till det, som är i himmelen, renas med sådana offer, men det himmelska sjelft genom bättre offer** (v. 23). Hwad ser alltså apostelen här för en betydelse i de gammaltestamentliga offren? Swar: att de skulle **rena** den förebildande helgedomen. Och precis så stod det äfwen i 3 Mos. 16, såsom wi i förra betraktelsen sågo. Men bättre offer, nemligen Kristi, behöfdes för att rena det himmelska d. ä. den him-

melsta helgedomen. Ehwad nu apostelen menar med den himmelsta helgedomen — alltid se wi, att han framställer offrets betydelse wara den **att rena.** Och i en af de följande verserna förklarar han denna rening så, att Kristus en gång för alla blifwit i tidernas fullbordan uppenbarad **till syndens utplånande genom offret af sig sjelf** (v. 26). I v. 28 upprepar han detsamma, när han säger: **Kristus är en gång offrad för att bortskaffa mångas synder.** Hwad som sålunda annorstädes kallas syndernas **försonande** genom offer, det kallas här syndernas **utplånande** *) eller **bortskaffande.** Men att utplåna eller bortskaffa synder det är att werkligen taga dem bort, icke att kasta ett täcke öfwer dem, på det att Gud icke må se dem, ehuru de äro qwar; nej, utan taga dem bort, undanskaffa dem samt framställa de förra syndarena inför Gud **werkligt** heliga och rena från allt ondt. Och det är **Guds** gerning, den gerning som han sjelf i Kristus gör; det är ock den i offren afbildade **försoningens wäsende.** Med **något mindre kan hwarken Gud wara tillfredställd eller menniskan warda salig.**

775. Men wi öfwergå till det tionde kapitlet. Der säger apostelen: **Ty lagen, som har en skugga af det tillkommande goda men icke sjelfwa gestalten (eller wäsendet) af tingen, kan icke med de offer, som årligen frambäras, för beständigt fullkomna dem, som dermed framgå. Eljest skulle man wäl hafwa upphört att frambära dem, derför att de gudstjenstförrättande, en gång renade, icke widare skulle hafwa haft medwetande af synder** (v. 1—2). — Hwad war det alltså apostelen såg för en betydelse i offren? Swar: den betydelsen att fullkomna eller **från synd fullkomligt rena syndare.** Men det kunde de gammaltestamentliga offren icke. De kunde **afbilda** syndernas borttagande men icke borttaga dem. Derför blefwo de i sjelfwa werket mer en årlig påminnelse om synderna än ett utplånande af dem (v. 3). De kunde wisserligen, såsom wi förr hafwa sett, åstadkomma en **kötts** renhet (Ebr. 9: 13), men en werklig, andlig rening eller förloßning från synd kunde de icke åstadkomma. **Ty,** tillägger apostelen, **det är omöjligt, att oxars och bockars blod kan borttaga synder** (v. 4). Hör alltså der igen: icke blidka Gud utan borttaga synder — derom war det fråga. Icke kasta ett täckelse öfwer synderna och låta dem wara utan taga dem bort, det war den försoningstanke, som låg i offren. Derefter anför apostelen Messias ord i Ps. 40: Si jag kommer (i boken är skrifwet om mig) för att göra, o Gud, din

*) Till belysning af den betydelse, som ligger i apostelens uttryck ("utplånande"), må här anföras, att det är samma ord apostelen begagnar i Ebr. 7: 18, der det heter: Ty ett **upphäfwande** (utplånande) sker af det föregående budet för deß swaghets skull.

wilja; och han tillägger: **I hwilken wilja (eller i kraft af hwilken wilja) wi blifwit helgade genom Jesu Kristi kropps offer en gång för alla** (v. 10). Hwad sade apostelen der igen? I kraft af hwilken wilja — hwems wilja? Swar: **Guds** wilja. Och "wi", säger apostelen — hwilka wi? Många werlden? Nej, han stref ju icke till werlden utan till troende, som woro uttagna från werlden. Och hwad war det, som hade skett i kraft af denna Guds wilja? Swar: att Kristus kommit i werlden samt genom sitt en gång för alla framburna offer **helgat dem, som trodde på honom.** Hör der ännu en gång: helga syndare, werkligen rena dem från synd, det war, hwad de ofta upprepade gammaltestamentliga offren wäl förmådde afbilda men aldrig åstadkomma; men det är ock, hwad Kristi en gång framburna och aldrig upprepade offer icke afbildar utan werkligen uträttar hos alla dem, som tro på honom.

776. Men apostelen likasom börjar om igen för att instärpa saken ännu grundligare, när han tillägger: **Hwarje prest står dagligen och förrättar sin tjenst och frambär många gånger samma offer, hwilka aldrig någonsin kunnat borttaga synder** (v. 11). Hör der åter igen, hwad det är fråga om: icke betala Gud utan **borttaga synder** (v. 11). Och apostelen begagnar i sitt språk ett ord, som antyder, att wi äro på alla håll omgifna af synder, hwilka alldeles omsluta oß såsom ett fängelse. **Men denne,** tillägger han, denne, nemligen Kristus, **sedan han framburit ett enda offer för synderna, satte sig för beständigt på Guds högra sida *), härefter bidande, tilldeß hans fiender warda lagde under hans fötter** (v. 12—13). Likasom wille apostelen säga: Han behöfwer icke komma igen för att, såsom det gamla testamentets prester, förnya eller upprepa sitt offer. Ty, tillägger han, **med ett enda offer** — icke med en mängd af offer — **har han för all tid fullkomnat de helgade.** Alltså ännu en gång: fullkomna, helga. Att apostelen så oupphörligt upprepar samma sak, det wisar, huru stor wigt han lagt derpå. Gamla testamentet hade många offer och kunde dock aldrig fullkomna någon; nya testamentet har ett enda offer och genom det, säger apostelen, har Herren för all tid fullkomnat "de helgade." Öfwerstepresten i gamla testamentet kunde aldrig, när han hade helgat folket, säga: "Nu har jag genom detta offer för all tid fullkomnat de helgade". Nej, om en liten tid måste offret göras om igen. Men Kristi offer sträcker sig med sina werkningar ut öfwer all tid. Alla, som hittills blifwit helgade,

*) Så lyder efter grundtexten det språk, hwilket i wår bibel mycket wilseledande blifwit öfwersatt sålunda: Då han hade offrat ett offer för synderna, det ewinnerligen gäller o. s. w.

hafwa genom detta offer blifwit fullkomnade. Men hwad det hittills uträttat, det skall det äfwen hädanefter uträtta. Det skall aldrig behöfwa upprepas, utan det ena och samma offret skall allt fortfarande intill dagarnes ända — ja för ewiga tider fullkomna alla dem, som helgas genom tron på Jesus (Apg. 26: 18).

777. På det gamla testamentets offer hänsyftar äfwen apostelen Johannes, när han säger, att Kristus är försoningen för wåra synder. Så lyda nemligen hans ord: **Detta skrifwer jag till eder, på det att I icke skolen synda; och om någon syndar, en hjelpare hafwa wi hos Fadren, Jesus Kristus, som är rättfärdig, och han är försoningen för wåra synder, men icke allenast för wåra utan för hela werldens** (1 Joh. 2: 1 följ.). För apostelen war det wigtigt, att de troende icke skulle synda. Men om så hände, att någon syndade, så wille han icke wisa densamma bort från nådastolen eller bort till döden och djefwulen. Nej, bort det! Twertom hänwisar han en sådan derpå, att han hos Fadren i himmelen eller på Fadrens högra hand i himmelen har en hjelpare, som han kan wända sig till. Apostelen begagnar ett ord, som egentligen betyder "tillkallad", d. ä. en som är tillkallad till någons hjelp eller biträde, i hwad sak det wara må. Samma ord begagnas äfwen om den Helige Ande och öfwersättes då wanligen med "hugswalare" (Joh. 14: 16, 26; 15: 26; 16: 7). Alltså: har du syndat, så tänk icke så här: "Nu är allt hopp ute och jag måste förtwifla", utan skynda till denne hos Fadren upphöjde hjelparen, Jesus; han kan hjelpa dig, ty han är rättfärdig, säger apostelen, och är försoningen för werldens synder. Wore han sjelf en syndare, så kunde han icke hjelpa syndare, men nu är han rättfärdig, såsom Gud är rättfärdig, derför är han rätte mannen för syndare att gå till. Tänk hwilken tröstelig framställning af den rätta rättfärdigheten!

778. **Och han är försoningen för wåra synder,** säger apostelen, **och icke allenast för wåra** (eller de troendes) **utan för hela werldens.** Märk orden! Det står icke: Han **har erlagt** försoning för wåra synder. Nej, så står det icke, och derför bör man icke läsa, såsom om det stode så. Det står alltså: Han **är** försoningen. Widare står det icke: **Den eller den gerningen** af honom är försoningen; det står icke: Hans **lidande** eller **död** är försoningen. Nej, så står det icke, och derför bör man icke läsa, såsom om det stode så. Nej, utan det står: **Han** är försoningen; han, han sjelf i sin person. Men hwad är då det? Låt oß se! Wi kunna lära det af andra likartade uttryck. I Joh. 11 säger Herren om sig: **Jag är uppståndelsen och lifwet.** Hwad betyder nu det? Swar: Jo, han är, såsom den guddomlige frälsaren, **den, som uppwäcker de döda och gör dem lefwande.**

Om Gud säger David ofta: Han är min frid, min frälsning, min tröst d. w. s. han är den, som frälsar mig, gifwer mig frid och tröstar mig. Nuwäl, då är det icke heller swårt att förstå, hwad det will säga, att han är **försoningen.** Han är, såsom den guddomlige frälsaren, **den person, som genom sitt blod "försonar syndare från deras synder"** d. ä. renar och helgar dem från deras synder. Det är ju ock, hwad en syndare behöfwer. Och tänk, hwilken skön och tröstlig hänwisning apostelen derför gör, när han hänwisar den, som syndar, till en sådan frälsare, som werkligen helgar och renar syndare från alla synder, en werkligen rättfärdig och guddomlig frälsare, hwilken tillika är en sann och werklig menniska! Derför, du bekymrade själ, du som har syndat och är i nöd och wet dig intet råd, kom ihog, att Jesus är försoningen, det rätta stora försoningsoffret **för hela werlden,** hwars blod renar från **alla** synder! Gå till honom, så hjelper han dig ur din synd. Sätt en fullkomlig tillit till honom! Han skall förlåta dig allt och rena dig från allt!

779. Samma uttrycksätt begagnar apostelen, när han säger: **Deri är kärleken, icke att wi hafwa älskat Gud, utan att han har älskat oß och sändt sin son såsom en försoning för wåra synder** (1 Joh. 4: 10). Märk orden igen — ord för ord! Först sätter apostelen kärleken — icke wår utan Guds — i spetsen för försoningen. Der börjar alltsammans: Gud är kärleken. Hwem war det då Gud älskade? Swar: **oß,** säger apostelen, och dermed menar han sig sjelf och dem, som han skref till. Hans ord på detta ställe syftar alltså på **de troende;** men att det, som han här säger om dem, äfwen gäller **werlden,** det se wi af andra ställen t. ex. Joh. 3: 16: Så älskade Gud werlden. Men hwad gjorde då Gud för denna sin kärleks skull? Swar: Han sände sin Son till en försoning med afseende på wåra (och hela werldens 1 Joh. 2: 2) synder. Der ser du alltså, huru Gud af apostelen framställes, icke såsom den der **för sig kräfwer godtgörelse,** utan såsom **den der offrar sin Son** för att försona d. ä. utplåna wåra synder samt göra den skada god, som wi i fallet ådragit oß.

780. Alltså äfwen i nya testamentet samma förklaring af offren — och huru skulle Gud kunna säga emot sig sjelf? Märk huru alltsammans syftar på att ur menskligheten utrensa detta dödliga gift — synden — som satan insprutat i oß, samt återställa oß fullkomligt rena och heliga åt Gud, såsom han ursprungligen hade skapat oß. Och detta genom Kristi blod, genom att göra oß delaktiga af Kristi lif, såsom apostelen Johannes säger: Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från alla synder. Kristi blod är för synden ett förgift. Såsom synden warit ett förgift för oß till wår död, så kommer Kristi

blod såsom ett förgift för synden till hennes död och wår lefwandegörelse i rättfärdigheten. O min själ, andas ut, tag djupa andetag i denna himmelska luft, ty stor är din Gud, och stora äro hans werk. Gud ware ewinnerligen lof och ära för hans outsägliga gåfwa! Amen.

Fyrtiosjunde Betraktelsen.

781. **Gud war i Kristus, försonande werlden med sig sjelf** (2 Kor. 5: 19). Dessa apostelens ord uttrycka i största korthet och dock i all fullständighet sjelfwa wäsendet i försoningen. När wi började tala om försoningen, framställde wi först den frågan, om det war Gud eller menniskan eller begge parterna, som skulle försonas. Wi genomsökte då bibeln och funno, att hon icke på något enda ställe — ware sig i gamla eller nya testamentet — talar om Guds försonande. Men om bibeln, hwars hufwudinnehåll just handlar om försoningen, aldrig talar om **Guds** försonande, då böra icke heller wi tala derom. Ty apostelen Petrus säger: Den som talar, han tale såsom Guds ord (1 Petr. 4: 11). Guds kärlek hade icke genom synden blifwit förminskad, så att den behöfde förbättras eller återställas; Guds hat till synden kunde icke heller upphäfwas, ty om Gud icke hatade synden, wore han icke rättfärdig; Guds mißhag till dem, som lefwa i synd, kunde icke heller upphäfwas, ty Gud har ännu i dag mißhag till alla, som lefwa i synd. Hos honom har ingen förändring skett. Han förblifwer, den han är; hos honom är icke ljus eller mörkers omskiftelse. Han är den ewigt trofaste, orubblige Guden, hwars namn är Jehovah (d. w. s. "han är, den han är").

782. Deremot behöfde menniskan försonas med Gud. Men innan wi gå att närmare tala derom, wilja wi här anmärka, att bibeln har twenne olika ord för att uttrycka försoning. Det ena ordet begagnas för att utrycka **"försona synd"**, eller **"försona syndare från deras synder"** d. w. s. utplåna synd, rena och helga syndare från deras synder. Derom hafwa wi i det föregående widlyftigt talat. Det andra ordet begagnas för att uttrycka: **försona syndare med Gud.** Ordet betyder egentligen: **bringa någon i ett annat, i ett rätt förhållande till någon.** Likasom, när försoningen uttryckes med det förra ordet, det aldrig heter: "Försona Gud eller Guds wrede", så heter det ock, när försoningen uttryckes med det sednare ordet, aldrig: **försona Gud med syndare,** utan alltid: **försona syndare med Gud.** Det kunna wi ock lätt förstå. Gud hade aldrig kommit uti något orätt

förhållande till menniſkan och behöfde derför aldrig bringas i rätt förhållande till henne igen. Menniſkan deremot hade kommit i ett orätt förhållande till Gud, och hon ſkulle derför återförſättas i det rätta förhållandet till honom igen. Derpå berodde hennes ſalighet och hennes frälsning från alla de lidanden, ſom affallet hade förorſakat.

783. Se här en bild. Om en arm warder wriden ur led och derigenom kommer i orätt förhållande till kroppen, ſå warder han oduglig till det werk, hwartill han är ſkapad, ſamt måſte lida mycken ſmärta. Han är nemligen ſå ſkapad, att han icke **kan** befinna ſig wäl eller utföra ſitt werk utan att ſtå i ett rätt förhållande till kroppen. Skall han warda botad ſamt fri från ſmärtan och duglig till ſitt werk igen, ſå måſte han åter bringas i ett rätt förhållande till kroppen. Detta är ingen förändring, ſom ſkall ſke i kroppen; nej, den förändring, ſom ſkall ſke, är en förändring hos armen. När han kommer i ett rätt förhållande till kroppen igen, ſå warder han duglig till ſitt werk och befinner ſig wäl. Si, på ett liknande ſätt har menniſkan genom ſynden kommit i ett orätt förhållande till Gud, har derigenom blifwit oduglig till allt godt, hwartill hon war ſkapad, ſamt hemfallit under döden. Menniſkan är nemligen ſå ſkapad, att hon icke **kan** wara ſalig utan Gud. I honom lefwa wi, röras och hafwa warelſe, ſäger apoſtelen. Att i andligt afſeende genom ſynden wara ſkild från honom, är derför död och oſalighet, en förſkräcklig oſalighet. Skall ſyndaren warda frälſt, ſå beror hans räddning derpå, att han kommer åter i ett rätt förhållande till ſitt lifs Gud. Det är förſoning, en nödwändig förſoning och den förſoning, om hwilken nya teſtamentet talar: **menniſkans** förſoning med Gud, icke Guds förſoning med menniſkan.

784. Skriften wittnar, att menniſkan af naturen, ſåſom afwiken från Gud, är **köttslig**. Det är icke Guds Helige Ande, ſom uppfyller och regerar henne, utan **köttet** d. w. ſ. den gamla, medärfda, adamitiſka naturen. Men köttets ſinne, ſäger Paulus, är fiendſkap mot Gud. Det är hufwudfelet: icke den eller den ogerningen, nej ſjelfwa **ſinnet, hela den från Adam ärfda naturens art och beſkaffenhet** är fiendſkap emot Gud. Ty detta ſinne är icke Guds lag underdånigt och **kan** icke heller wara det (Rom. 8: 7). Om ſamma ſak ſäger apoſtelen i Kol. 1: 21 till de kriſtna: **I woren tillförene fremmande och fiender genom edert ſinne i onda gerningar. De onda gerningarna** hos den ogudaktige ſtå aldrig enſtaka; de äro uttryck af **det onda ſinnet.** Och det onda ſinnet är fiendſkap mot Gud. Det will den naturliga menniſkan aldrig medgifwa. Äfwen om hon medgifwer, att hon här och der i ſitt lif och ſina gerningar kan wara

felaktig, så will hon dock hålla före, att hon i **hjertegrunden** är god. Men nej, säger apostelen, sjelfwa det naturliga sinnet hos menniskan är fiendskap mot Gud. Det är en förfärlig dom, apostelen med dessa ord fäller öfwer allt, hwad menniska heter (sådan hon af naturen är), men det är en **sann** dom.

785. Se på den bibliska historien! Så snart Adam och Eva hade brutit emot Gud, blefwo de i hjertat fremmande och afwiga mot honom samt flydde och gömde sig undan honom. Detta sinne gick sedan såsom andligt arf öfwer på alla deras efterkommande. Gud har icke gjort werlden något ondt utan endast godt, men hon flyr ändå och drager sig undan honom, icke derför att hans sinne är afwigt mot henne, utan derför att hennes sinne är afwigt mot honom. Hon kan wäl läsa Guds ord, göra bön, sjunga, ställa sig i det yttre full af wördnad emot Gud, **men der förblifwer ändå alltid en mur emellan henne och Gud.** Hon känner sig aldrig glad och lycklig i Gud, mår aldrig wäl i Guds närhet, känner sig alltid mest fri och ledig, när hon kan slippa undan eller glömma Gud. Derför förstår hon sig aldrig heller riktigt på dem, som äro lyckliga i Gud, utan håller dem för att wara öfwerdrifna och fantastiska samt tror, att deras lif är mycket tomt på glädje o. s. w. Hennes hjerta är med ett ord **fremmande** och **dödt** för Gud, afwigt emot honom, och det gör henne osalig. Här måste alltså, såsom wi sagt, en försoning ske, en försoning som bringar menniskan uti ett helt annat förhållande till Gud, om hon skall warda salig. Men huru skall då en sådan försoning ske? Swar: genom syndens borttagande och menniskans rättfärdiggörelse. **Det, som skiljer, måste bort.** Annars kan ju ingen försoning ske. Men det, som skiljer, är synden. Deraf förstå wi, hwarför **syndares försoning med Gud** alltid beror på "**syndernas** försoning" d. ä. på syndernas borttagande. Wi upprepa det igen: Genom att renas från synd är det, som syndaren kommer i ett rätt förhållande till Gud. På annat sätt kan det icke ske.

786. Låtom oß nu betrakta alla de ställen i nya testamentet, der det talas om menniskans försoning med Gud *). Och må Gud gifwa oß nåd att akta på orden samt låta det wara för wårt hjerta

*) Uttrycket: "Försona syndare med Gud" förekommer icke i gamla testamentet. Der begagnas uttrycken "försona **synder**, försona **syndare** från deras synder" o. d. likbetydande med: "utplåna synder, rena syndare från deras synder". Medan alltså gamla testamentet genomgående betraktar försoningen från synpunkten af syndens utplånande, betraktar nya testamentet densamma öfwerwägande från den synpunkten, att syndaren återkommer i ett rätt förhållande till Gud. Det ena sker genom det andra, men det sednare säger mer än det förra. Det förra är mer negativt, det sednare mer positivt.

afgjordt, att bibelns ande är ingenting annat, än hwad bibelns ord säga oß. Warda wi nu i wår framställning enligt mångas tycke omsägande, så swara wi med Paulus: Att skrifwa ett och detsamma till eder, det är för mig icke beswärligt men för eder tryggast (Phil. 3: 1). Och nog gifwer det hjertat en märkelig trygghet att se, huru det gamla, kära ordet åter och åter öfwerallt talar och lär ett och detsamma. Wi börja alltså med 2 Kor. 5.

787. **Om någon är i Kristus**, säger apostelen, **så är han en ny skapelse; det gamla är förgånget, si allting är wordet nytt.** Han och alla troende woro alltså nya skapelser, nya menniskor; deras gamla syndaliv war slut, och ett nytt wäsende war börjadt. Hela deras ställning till Gud, till werlden, till synden war en annan än förr. Och detta derigenom, att de woro **i Kristus**, säger han. **"I Kristus"** är ett uttryck, som oupphörligt återkommer i Pauli bref. Allt hwad de kristna äro, ega, förmå, hafwa att wänta o. s. w. allt — allt hänför apostelen till denna medelpunkt: Kristus. Deras frid, deras lif, deras kraft, deras hopp, deras salighet — allt beror det derpå, att de äro i Kristus. Men att wara i Kristus sker genom tron, genom hwilken syndaren hängifwer sig åt Kristus och warder ett med honom. Men, tillägger apostelen: **Alltsammans är det af Gud.** Från honom är det hela denna saliga förändring har sitt ursprung. Och på hwad sätt hade Gud gjort det? Jo, swarar apostelen, **derigenom att han försonat oß med sig sjelf genom Jesus Kristus.** Hör der: endast på **förlonings** wäg hade denna stora salighet wederfarits dem, nemligen så att **de** hade blifwit försonade med Gud och kommit i ett rätt förhållande till honom. Och hwem hade åstadkommit det? Swar: Gud, den himmelske Fadren. Och genom hwad? Swar: Genom Jesus Kristus. Tänk så enkelt. Det war icke Kristus, som hade försonat Gud med dem, utan det **war Gud**, som hade försonat dem med sig **genom** Kristus. Så är nu apostelens tydliga lära på detta ställe.

788. Tänk dig, att du hade en wän, som syndade mot dig och derigenom blefwe afwigt stämd emot dig. Sådant sker ju mycket ofta menniskor emellan. Men tänk, om du ändå behölle samma sinne mot honom samt ändtligen lyckades genom något öfwerwinna honom, så att han återwände till dig, och att allt emellan eder blefwe godt igen. Då wore det ju orätt att säga, att **du** hade blifwit försonad med honom. Det wore ju twertom du, som hade försonat honom med dig. Och den som sade, att **du** hade blifwit försonad och din wrede blidkad, han skulle göra dig orätt **samt tala om dig sämre, än du förtjenade.** Eller huru? Nuwäl! Lär då ock af Pauli ord, huru du skall förstå en menniskas försoning med Gud. När Gud såg oß

afwikne och afwige, då widtog han anstalter för att försona oß med sig. För det ändamålet utgaf han sin Son, och genom denne sonen hafwa wi nu blifwit försonade, säger apostelen, samt blifwit alldeles nya skapelser. Den som i stället säger, att Gud blifwit försonad, han talar sämre om Gud, än han förtjenar.

789. Men hwilka menar Paulus med "oß"? Månne hela werlden? Ingalunda. Hwilka "oß" apostelen menar, förklarar han strax, när han tillägger: **Och har gifwit oß försoningens embete,** och det kan ju icke sägas om hela werlden. Hela denna afdelning igenom talar apostelen om sin egen ställning. Wi äro uppenbara, säger han, för Gud och i edra samweten (v. 11); wi förorda oß icke åter hos eder (v. 12), äro wi utom oß, så äro wi det för Gud(v. 13), wi känna från denna stund ingen efter köttet (v. 16) o. s. w. Med "wi", "oß" menar han alltså **sig sjelf.** Men sedan kunna orden tillämpas på alla dem, som stå i samma förhållande till Kristus som han. De äro alla försonade med Gud genom Kristus*).

790. **Ty,** tillägger apostelen, **Gud war i Kristus, försonande werlden med sig.** Att det, som skett med apostelen, alltsammans skett af Gud, sade han i v. 18. Derpå kunde någon inwända: "Det är ju icke af Gud utan af Kristus, som det skett." Men nej, nej, swarar apostelen, det är allt af Gud, ty det war **Gud,** som war i Kristus, sysselsatt att försona werlden med sig. För att förstå sammanhanget i apostelens ord må wi anwända en bild. Om jag säger så här: "Att jag är till, det är af Gud, ty det är Gud, som skapat allt", då förklarar jag min egen tillwarelse af Gud dermed, att det är Gud, som skapat allt och således äfwen mig. Sammalunda säger apostelen: "Att **wi** äro försonade med Gud, det är ett werk af Gud, ty det war han, som war i Kristus, försonande **werlden**". **Hela försoningswerksamheten** är af Gud, hwilken bodde och werkade i Kristus, derför är det ock han, som genom Kristus med sig försonat hwarje menniska, som är försonad.

791. **Werlden,** säger apostelen: "försonande werlden". Kristi werk eller Guds werk i Kristus inskränkte sig icke till några wissa på förhand utkorade menniskor utan utsträckte sig till hela werlden. Alla bekymmer, som enfaldiga själar stundom göra sig med den frågan, om de till äfwentyrs äro utkorade eller förkastade, alla dessa bekymmer äro onödiga, ja rent af skadliga samt förorsaka icke allenast ofrid och andlig kraftlöshet utan ock stundom rent af sinnesrubbning. Om

*) Otroligt stor är den skada och förwirring, som uppstått deraf, att man ofta trott, att apostlarne menat **werlden,** när de i sina bref till de **troende** säga "wi", "oß", "wåra" o. s. w. När apostlarne mena werlden, så **säga** de "werlden".

det än på somliga ställen i bibeln ser så ut, som hade Gud till salighet bestämt endast några wissa menniskor, så är det dock alltid en falsk uppfattning, när man tolkar eller fattar dessa ställen i uppenbar strid mot bibelns bestämda wittnesbörd, att Kristi werk gäller **alla** menniskor. Så älskade Gud werlden, heter det, att han gaf sin son. Men det ordet werlden betyder icke en wiß del af menniskorna utan **alla** menniskor utan något undantag. Gud will **ingen** syndares död, derför är han i Kristus uppenbarad för att med sig försona **alla**. Och han har bestämt, att hwar och en, som tror på Sonen, skall warda frälst. På jorden har aldrig funnits en så bitter Guds fiende, att icke Gud welat försona honom med sig. Aldrig skall heller någon sådan komma att finnas.

792. Detta böra wi icke allenast weta såsom en god och sann teologisk kunskap utan ock till wår egen och andras tröst och stadfästelse **anwända** det. När syndare wakna till besinning öfwer sina synder, är det ju så wanligt, att djefwulen förskräcker dem, så att de frukta, att Gud öfwergifwit dem i ett wrångt sinne, så att för dem ingen frälsning är möjlig. "För sent — för sent" — ropar det i deras hjertan. En bekräftelse derpå tycka de sig äfwen finna deri, att deras egenrättfärdighetsarbete alltjemt mißlyckas. De föresätta sig, de gråta och bedja och arbeta för att nu göra sig sjelfwa bättre, och de tänka, att om det kunde lyckas för dem, så skulle Gud warda dem nådig. Men när det aldrig lyckas för dem, utan alla deras strider sluta med nederlag, så mena de: "Nu synes det wäl, att allt är ute; Gud har tillyckt sin barmhertighet för wredes skull och will ingen nåd mer bewisa" o. s. w. Wissa tider kunna äfwen de, som länge lefwat i tron på Jesus, råka i sådant mörker, att de frukta, att Gud med allo har öfwergifwit dem. Sådant kan man se af de heligas exempel, som i bibeln omtalas. Si, då komma sådana språk som dessa till en rätt tjenst, deri Gud säger, att hans werk i Kristus gäller **alla** menniskor eller **hela werlden**. När allt är ljust och gladt för hjertat, då synas de mindre behöfliga, emedan man tycker, att det är så solklart, men när mörkret kommer, då förstår man deras wärde. Och om någon af dem, som läsa detta, nu befinner sig i sådant mörker, så wille wi gerna ropa det ordet "werlden" in i djupet af hans hjerta. Om du än måste säga: "Jag är den sämsta, den brottsligaste, den uslaste menniska, som någonsin funnits i werlden", så kan du ändå aldrig säga: "Jag är så brottslig eller usel, att jag icke mer hör till werlden." Nej, huru du än wänder dig, så hör du alltid till werlden; och om **werlden** säger Paulus: Gud war i Kristus försonande **werlden** med sig. Är du ock en affälling, **så har**

du fallit tillbaka i werlden, och för werlden war det Gud i Kristus uppenbarades till försoning. Men om Gud så talar, då bör du lyda det ordet och tro, Gud till ära och dig till tröst.

793. I Kristus, säger apostelen. Hela Guds frälsande werksamhet är, så att säga, samlad i Kristus. Gud har wäl äfwen annorledes uppenbarat sig. Han har uppenbarat sig i naturen, han har ock serskildt uppenbarat sig i profeterna, apostlarne o. s. w. Men aldrig heter det: Gud war i naturen eller i profeterna eller i apostlarne, försonande werlden. Nej, i Kristus — ensamt i Kristus — han ensam är medlaren. Kristi ande war det, som redan war och werkade i profeterna (1 Petr. 1: 11). Kristus war det, som war och werkade i apostlarne. Kristus är det, som ännu i dag är werksam genom ordet, dopet, nattwarden o. s. w. till syndares försonande med Gud. I honom har Gud sammanfattat allt, i honom bor all guddomens fullhet, i honom har Gud skapat allt (Kol. 1: 16); i honom och ingen annan är derför frälsningen (Apg. 4: 12). Ingen kan komma till Gud eller warda försonad med Gud utan genom honom. Sådant wittnar Skriften med de mest otwetydiga ord.

794. Men war det Gud, som war i Kristus, försonande werlden med sig, då kan du ock i Kristus se en rätt skön och ljuflig bild af Gud. Allt, allt Kristi werk — såwäl i ord som i gerning — gick ut på att upprätta syndare ur deras synder samt föra dem tillbaka till Gud. Du skall aldrig i hans ord eller i hans gerningar finna en enda sak, der icke detta tydligt framträder. Aldrig skall du finna, att han på något sätt söker betalning eller godtgörelse för sig, utan hela hans lif och werk är riktadt på syndare, att uppsöka och igenhemta dem, att wäcka dem till besinning, att utplåna deras synder, att bryta deras fiendskap och bringa dem i ett rätt och godt förhållande till Gud igen. Deraf brann hans hjerta trots allt deras eget bittra motstånd. Nuwäl tänk då: det är **Gud**, den himmelske Fadren, du sålunda ser i Kristus, det är han, som allt detta gör och werkar i Kristus, ty det är han, som är i Kristus, försonande werlden med sig. O hwad Gud skall warda kär och dyrbar för ditt hjerta, när du sålunda betraktar honom i Kristus! Ty i Kristus har du den rätta uppenbarelsen af honom.

795. Men när apostelen säger: Gud war i Kristus, **försonande werlden** med sig, då frågas, om saken är så att förstå, att nu hela werlden en gång för alla är försonad med Gud, eller om man skall anse försoningen såsom **ett ännu fortgående Guds werk**. Detta är ju ett mycket wigtigt spörsmål. Må Gud leda oß i sin sanning, när wi wilja se, huru bibeln beswarar det!

796. Är werlden försonad med Gud? Derpå swaras först: **Så talar Gud ingenstädes i sitt ord.** Hwad jag i bibeln ser, det är, att Guds werk i Kristus war att försona werlden, att hela **ändamålet** med Kristi ankomst i werlden, hans predikan, hans lidande, död, uppståndelse o. s. w., war att försona werlden med Gud. Men dermed är ännu icke sagdt, att werlden redan **är** försonad *). Om någon säger, att Kristi werks ändamål war att göra werlden **salig** och **föra henne till himmelen,** så är det rätt sagdt. Men om man deraf wille draga den slutsatsen, att werlden **nu är** salig och **är** i himmelen, så wore det alldeles oriktigt. "Ja men, säger du: Kristus utropade dock: **Det är fullkomnadt,** och hwad war då fullkomnadt om icke hans försoningswerk"? Swar: **Allt, hwad Kristus enligt profetiorna skulle göra på jorden för werldens frälsning och salighet, war fullkomnadt.** Att detta war meningen med hans utrop, kunna wi se af sammanhanget. Det heter nemligen: **På det att Skriften skulle fullkomnas,** sade Jesus: Mig törstar. Då räckte man honom ättika, och när han hade tagit ättikan, sade han: **Det är fullkomnadt** (Joh. 19: 28 följ.). Alltså: allt, hwad som war skrifwet om honom, war nu fullbordadt. Men dermed är ännu alldeles icke sagdt, att werlden **är** försonad, frälst, salig o. s. w. Nej, här är icke rådligt att gå utöfwer Skriftens tydliga ord. Att säga, att werlden är försonad, det är lika så fremmande för bibeln som att säga, att hon är salig. Det finnes intet enda ställe i hela bibeln, der ware sig det ena eller det andra står. Gud **will,** att werlden **skall warda** salig; när Gud sände Sonen i werlden, så gjorde han det **i den affigten,** att werlden skulle warda salig. Kristus kom, fullkomnade sitt werk på jorden (Joh. 17: 4), led och dog och uppstod **för att** göra werlden salig, men werlden **är** ändå icke salig. Detta förstå wi alla ganska lätt, men alldeles detsamma, som gäller om werldens **salighet,** gäller ock om werldens **försoning.**

797. Men icke blott det. Apostelen har ock i wår text ett ord, som direkt wisar, att werlden icke är försonad. Gud, säger han, war i Kristus, försonande werlden med sig, icke tillräknande dem deras synder och förordnande bland oß försoningens ord. **Derför bedje wi å Kristi wägnar: Försonens med Gud.** När han förmanar werlden att låta sig försonas med Gud, så bewisar det, att hon

---

*) Man måste djupt beklaga, att den af Evang. Fosterl.-Stiftelsen utgifna s. k. Lektorernas öfwersättning af Nya Testamentet, hwilken i allmänhet är så förtjenstfull och så troget följer grundspråket, likwäl i wissa punkter såsom just här i 2 Kor. 5: 19 helt öfwergifwer grundspråket för att på egen hand insätta något, som Paulus hwarken här eller annorstädes har skrifwit.

icke **är** försonad. Låtom oß här taga ett eller twå andra exempel. När Petrus i Apg. 2: 40 säger till Judarne: **Låten frälsa eder** från detta förwända slägtet, så gifwer han dermed till känna, att de **icke woro** frälsta; när han i Apg. 3: 19 förmanar dem sägande: **Ändren edert sinne och omwänden eder, på det att edra synder må afskrapas,** då gifwer han dermed till känna, att de **icke woro** omwände, och att deras synder **icke woro** afskrapade. Sammalunda när Paulus säger till werlden: Låten försona eder med Gud, så gifwer han dermed till känna, att werlden **icke är** försonad. Ingenting kan wara mer uppenbart än det.

798. Men nu torde någon säga: "Apostelen talar här om en twåfaldig försoning: en allmän, som är stedd för hela werlden, och en enskild, som består deri, att den enskilda menniskan tillegnar sig eller annammar den allmänna försoningen". Många hjertligt uppriktiga Guds barn göra säkert denna inwändning. Men den beror på ett mycket stort mißförstånd. Hwarken Paulus eller någon annan apostel talar någonstädes om en sådan twåfaldig försoning. Och att Paulus serskildt i den text, som wi här betrakta, icke gör det, det ådagalägger han derigenom, att han begagnar ett och samma ord. Se här ett annat exempel! Om jag säger: "Gud war i Kristus, **frälsande werlden,** derför bedja wi å hans wägnar: **Låten frälsa eder**", så wore der ju icke alls tal om en twåfaldig frälsning. Hwar och en skulle då förstå, att jag uppmanade werlden att låta sig frälsas, icke på den grund att hon wore frälst, utan på den grund att Gud i Kristus uppenbarat sig **för att** frälsa henne. Sammalunda är ock förhållandet här. När apostelen säger: "Gud war i Kristus, **försonande werlden,** derför bedje wi nu: **försonens** eller **låten försona eder med Gud**", så talar han om en och samma försoning. På den grund att Gud i Kristus är uppenbarad **för att** försona dem, förmanar han dem **att låta sig** försonas. Skriften wet icke af någon försoning, som består uti annat än det, **att de enskilda syndarena försonas med Gud.** Det war Gud, säger apostelen, som war i Kristus, och hans göromål i Kristus war att försona werlden med sig. **Wi** hafwa låtit oß försonas med honom och hafwa af honom fått försoningens embete, genom hwilket wi nu ropa till **werlden:** Låten försona eder! På samma sätt skall det fortgå intill dagarnes ända. Hwar och en menniska, som sjelf blifwit försonad med Gud, har blifwit det af Gud. **Guds** werk är det **genom** Kristus; och hon är äfwen sjelf dertill satt, att hon nu skall i sin ordning ropa till andra: "Låten äfwen I försona eder med Gud!" Och detta på den grund, att Guds försoningswerk i Kristus afsåg **hela werldens försoning** med Gud, alldeles såsom apostelen här talar.

799. Ännu tydligare skola wi förstå detta, om wi besinna, hwad wi redan förut sagt om den egentliga betydelsen af det ord, som apostelen begagnar, och som i wår bibel är öfwersatt med "försona". Det betyder nemligen egentligen att bringa någon uti ett annat, ett rätt förhållande till någon. Att wara försonad med Gud innebär alltså att stå i ett **rätt förhållande till Gud.** Det gör icke werlden. Att werlden icke står i ett rätt förhållande till Gud, det wisar såwäl Guds ord som all erfarenhet. Ännu gäller om werlden, hwad apostelen Paulus i Rom. 1 säger: att hon är full af all orättfärdighet, ondska, girighet, afund, mord, kif, swek o. s. w. men de, som sådane äro, stå icke i rätt förhållande till Gud. Hwad som således är nödwändigt för menniskan, om hon skall warda frälst, det är, att hon **åter försättes** i ett rätt förhållande till Gud. Och detta war, hwad Gud åsyftade, när han sände sin Son. Derför ropar ock evangelium nu till hela werlden: **Låten eder** nu försättas i ett rätt förhållande till Gud, låten eder försonas med honom. Öfwer allt hwarest evangelium predikas, se wi ock flere och flere, som werkligen låta sig försonas med Gud samt komma i ett rätt förhållande till honom. Och alltid sker detta derigenom, att de komma till Kristus, till hwilken evangelium drager dem, och uti hwilken Gud är. Gud war i Kristus, försonande werlden med sig.

800. Låtom oss här begagna en bild, som Kristus sjelf anwänder. När Gud genom Mose upphöjde kopparormen i öknen, då skedde det **till alla ormbitnes helbregdagörelse.** Men icke kunde man derför, så snart ormen war upphöjd, säga: "Nu äro alla ormbitna i denna orm en gång för alla helbregdagjorde; derför må de nu hwar för sig, genom att se på kopparormen, tillegna sig denna helbregdagörelse och sålunda warda frisla". Nej, utan så hette det: "Denna orm är upphöjd till helbregdagörelse för alla; derför bedja wi å Guds wägnar: **Låten göra eder helbregda** genom att se på honom." Icke war det der fråga om en twåfaldig helbregdagörelse. Si, sammalunda förhåller det sig äfwen här, icke så att man skulle säga: "I Kristus äro nu alla syndare en gång för alla försonade med Gud; denna försoning skola de nu hwar för sig tillegna sig genom tron;" nej, utan så: "Kristus är af Gud utgifwen **till en frälsare för hela werlden;** han är död, begrafwen, uppstånden o. s. w. — allt, allt, **på det att han skulle försona** werlden med Gud; derför kommen, alla syndare, och låten eder försonas med Gud genom att öfwerlemna eder åt honom! Den rätta läkaren är tillstädes för att bota de kranka; derför, I kranka, låten bota eder genom att tro på honom o. s. w.!"

801. Men, säger någon igen, i Rom. 5: 10 står det dock:

"Wi wordo försonade med Gud genom hans Sons död den tid, då wi ännu woro fiender; och detta wisar ju, att wi wordo försonade med Gud den dag, då Jesus dog, således före all wår tro eller omwändelse, ja långt förrän wi ännu wordo födde hit till werlden." Nuwäl, om denna sak wilja wi tala i nästa betraktelse. Må Gud leda oß i sin ewiga sannings ljus! Hans ord är wißt och gör de enfaldiga wisa.

Fyrtioåttonde Betraktelsen.

802. **Wi wordo försonade med Gud genom hans Sons död, då wi woro fiender** (Rom. 5: 10). Det frågades i slutet af förra betraktelsen, om icke dessa ord bewisa, att hela werlden utan sin bättring eller tro wardt försonad med Gud den dag, då Kristus dog. Och wi lofwade att i denna betraktelse närmare undersöka den saken. För att nu rätt förstå apostelens mening måste wi stanna för hwarje ord af det han säger. Först säger han: **Wi**. Hwilka **wi** menar apostelen då? Det wisar han sjelf, när han tillägger: Om wi, warande fiender, wordo försonade med Gud genom Kristi död, så skola wi mycket mer, sedan wi blifwit försonade, frälsas i hans lif; och icke allenast det, utan wi berömma oß ock i Gud genom wår Herre Jesus Kristus. Om samma "wi" säger han ock förut: Wi hafwa frid med Gud genom wår Herre Jesus Kristus (v. 1), wi berömma oß af hoppet om Guds herrlighet (v. 2), wi berömma oß i bedröfwelserna (v. 3), Guds kärlek är utgjuten i wårt hjerta genom den helige Ande, som är oß gifwen (v. 5). Hwilka äro nu dessa **wi**? Månne werlden? Kan man om werlden säga, att hon har frid med, att hon har Guds ande, att Guds kärlek är utgjuten i hennes hjerta, att hon skall frälsas i Kristi lif, att hon berömmer sig i Gud genom Jesus? Naturligtwis icke. Apostelen talar om sig och de troende, icke om werlden. Derför säger han ock, såsom han menar: "wi" och icke "werlden": **wi** wordo försonade med Gud genom hans Sons död; och nu, sedan wi äro försonade, skola wi ock frälsas i hans lif.

803. **Genom Kristi död**, säger apostelen. Will icke det säga: den dag, då Kristus dog? Swar: så står det icke. Aldrig säger heller apostelen på något annat ställe, att wi wordo försonade med Gud den dag, då Jesus dog. "**Genom Jesu död**" är aldrig detsamma som "**den dag, då Jesus dog**". Alla de, som nu äro rättfärdiggjorde, lefwande och salige Guds barn, de hafwa blifwit det genom Jesu

död, men det will alls icke säga, att de blefwo det den dag, då Jesus dog. Apostelen Petrus säger ock till de kristna, att de woro födde på nytt till ett lefwande hopp **genom** Kristi uppståndelse från de döda (1 Petr. 1: 3), men det will icke säga, att de utan finnesändring eller tro hade blifwit födde på nytt **den dag, då Kristus uppstod från de döda.** När apostelen alltså säger: "Genom Jesu död", så uttrycker han — alldeles såsom orden lyda — **medlet** men icke **tiden** för deras försoning. Medlet werkar fortfarande från tid till tid till syndares försoning med Gud.

804. **Då wi woro fiender,** tillägger apostelen, eller ordagrant: **Warande fiender försonades wi med Gud.** Bewisar icke detta tillägg, att wår försoning skedde före all wår omwändelse eller tro, eftersom den skedde den tid, då wi ännu woro owänner? Swar: ingalunda. Apostelen säger icke: Wi **woro** försonade, utan wi **wordo** försonade med Gud, den tid wi woro fiender. Alltså: **fiender** woro wi på den tiden, men wi **wordo** försonade, och det derigenom att Kristus gifwit sitt lif för oß. Apostelen säger icke, att wi fortforo att wara fiender, sedan wi blifwit försonade. Nej, denna händelse, att Gud älskat oß ända derhän, att han icke sparat sin enfödde Son utan gifwit honom ut i döden för wår frälsning, denna stora outsägliga nåd war det, som försonade oß med Gud, bragte oß i ett annat, ett rätt förhållande till Gud och **gjorde oß till hans wänner från det, att wi hade warit hans fiender.** Det står icke, att Gud wardt gjord till wår wän, ty han hade aldrig warit wår fiende; nej, utan wi, wi som woro hans fiender, wordo försonade med Gud. Tänk hwilken fiende Paulus sjelf hade warit! Men han hade blifwit försonad med Gud. När och hwar? På wägen till Damascus, just när han som wärst rasade i sin fiendskap. Och hwarigenom hade han blifwit försonad med Gud? Derigenom att den Jesus, som han förföljde, hade gifwit sitt lif för honom.

805. För att lättare förstå denna sak må wi åter anwända en bild. Om en, som warit en drinkare, säger: "Gud förbarmade sig öfwer mig och födde mig på nytt den tid, då jag ännu låg i dryckenskapslasten och war hans fiende", månne han dermed will säga, att han före och utan all sinnesändring och tro war pånyttfödd under den tid, då han ännu fortfarande war en drinkare? Wisserligen icke. Utan det will han säga, att han **war** en drinkare men **wardt** på den tiden pånyttfödd **samt upphörde sålunda att wara en drinkare.** Si sammalunda hade de troende i Rom (likasom alla andra troende) **warit** Guds fiender, lefwat utan Gud, ja föraktat honom samt wandrat uti och haft sin lust uti allehanda synder. Men nu woro de

försonade med Gud, och det hade skett genom hans Sons död. Nu woro de icke längre hans owänner. Nu stodo de i ett rätt och godt förhållande till Gud. Samma bekännelse kunna i alla tider alla troende föra. Tänk på dig sjelf! **War** du icke Guds fiende? Och **wardt** du icke då försonad, så att du upphörde att wara fiende och wardt wän? Jo wißt. Och hwarigenom? Derigenom att Jesus hade gått i döden för dig, hwilket du genom evangelium fick weta. Nuwäl, då har du sjelf upplefwat, hwad apostelen här talar. Hwad apostelen talar, det griper han icke ur luften utan ur den lefwande werklighet, som han och alla troende i alla tider erfarit.

806. Men wi behöfwa icke hålla oß till bilder. Apostelen förklarar sjelf, hwad han menar för en försoning. I v. 8, 9 säger han: Kristus dog för oß, **när wi woro syndare**; mycket mer skola wi alltså, **när wi nu äro rättfärdiggjorde** i hans blod, frälsas genom honom från wreden. Ty (tillägger han) om wi, **warande fiender**, försonades med Gud genom hans Sons död, mycket mer skola wi nu, **när wi äro försonade**, frälsas i hans lif. Märk detta sammanhang. **Förr woro wi** syndare, och då dog Kristus för oß; **nu äro wi** icke syndare widare utan **rättfärdige**, derför skola wi frälsas genom honom från den tillkommande wreden. **Förr woro wi fiender**, och då wordo wi försonade genom hans död; **nu äro wi icke fiender** widare utan **försonade och wänner**, derför skola wi mycket mer frälsas i hans lif. Der sätter Paulus alltså **emot** hwartannat att wara **fiende** och att wara **försonad**. Den, som är fiende, är icke försonad; och den, som är försonad, är icke fiende. Att wara försonad är alltså detsamma som **att hafwa blifwit** wän efter **att hafwa warit** fiende. Deremot **sammanställer** apostelen å ena sidan **syndare och fiende**, å andra sidan **rättfärdiggöras** och **försonas**. Att **wara syndare**, att wara i sina synder, det är att wara **fiende**; att **rättfärdigas från synd**, det är att försonas och bringas i ett rätt förhållande till Gud. Tänk hwilket herrligt sammanhang! Genom att falla i synd har menniskan kommit i orätt förhållande till Gud eller blifwit hans fiende, genom att rättfärdigas från synd kommer hon i ett rätt förhållande till honom eller försonas med honom. Sammanställ nu härmed offren i gamla testamentet, och du skall få se, huru samma skönа röda tråd går genom både gamla och nya testamentet. Ty såsom wi redan sett, afsågo offren att på ett bildligt sätt utplåna synder, rena och helga syndare från deras synder, hwilket just är wägen att återbringa dem i ett rätt förhållande till Gud eller försona dem med honom — alldeles såsom Paulus här lärer. Gud ware lof för hans outsägliga nåd och gåfwa.

807. De hufwudlärdomar om förſoningen, wi alltſå hafwa att hemta af Rom. 5: 10, kunna kortaſt ſammanfattas ſålunda: 1:o) alla menniſkor äro af naturen Guds fiender, emedan de äro kötts-ligt ſinnade; 2:o) hela Guds förſoningswerkſamhet går fördenſtull ut derpå, att han måtte med ſig förſona fiender; 3:o) alla, ſom någon-ſin blifwit förſonade, hafwa alltſå blifwit det ſåſom fiender. Men wi fortgå widare för att ſe, huru apoſtelen på andra ſtällen talar om förſoningen.

808. I Eph. 2: 14—16 ſäger apoſtelen: **Kriſtus är wår frid, hwilken gjort begge till ett och upphäft affkraftningens ſtiljewägg, nemligen fiendſkapen, i det han uti ſitt kött om intet gjort budor-dens lag i ſtadgar, på det att han ſkulle ſkapa de twå i ſig ſjelf till en ny menniſka, görande frid, och förſona dem begge i en kropp med Gud genom korſet, dödande fiendſkapen i ſig ſjelf.** Här talar apoſtelen åter om ſyndares förſoning med Gud. Han har i de när-maſt föregående verſerna påpekat, huru de kriſtna i Epheſus warit hed-ningar, affſilde från Israels borgerſkap och från löftets förbund, fjerran från Gud, men huru de nu i Kriſtus Jeſus kommit nära genom Kriſti blod. De hade nu — äfwen de — blifwit Guds folk, ehuru de af naturen woro hedningar. Ty, tillägger apoſtelen, Kriſtus är wår frid. Såſom wille han ſäga: "Det förra fiendſkapsförhållandet, ſom war rådande mellan judarne och hedningarne, hade ſin grund uti det gamla teſtamentets ſtadgar, hwilka utgjorde likaſom "en affſtrankningens ſtilje-wägg". Men det är nu ſlut, och I hedningar ären nu delaktiga af ſamma nåd ſom wi judar, ty Kriſtus har gjort ända på hela det gamla teſtamentet med deß ſtadgar; och detta har han gjort, på det att han ſkulle göra judar och hedningar till ett och ſkapa dem till en ny menniſka i ſig ſjelf. Derigenom att hedningen är i Kriſtus, har han upphört att wara hedning, och derigenom att juden är i Kriſtus, har han upphört att wara jude. Begge hafwa de blifwit något annat och nytt, de hafwa nemligen blifwit **kriſtna** och äro nu **ett** i Kriſtus. Och, tillägger apoſtelen, **på det att han ſkulle förſona dem begge med Gud i en enda kropp genom korſet.** Der framſtäller han ſåſom det ſtora hufwudändamålet med Kriſti werk allas, både judars och hedning-gars, förſoning med Gud. Men att de "i en enda kropp" ſkulle förſo-nas med Gud, det är, **att de ſåſom ett enda folk ſkulle bringas i ett rätt förhållande till Gud.** Och medlet är **korſet,** ſåſom apoſte-len ſäger, d. w. ſ. att Kriſtus för både judar och hedningar offrat ſitt lif på korſets träd. Denna ſtora frälsningshandling är det, ſom å ena ſidan ſkall "döda fiendſkapen" mellan judar och hedningar, å andra ſidan förſona dem begge med Gud.

809. I Kol. 1: 19, 20 säger apostelen: **Ty det har behagat Gud, att hela fullheten skulle bo i Kristus, och att han genom honom skulle försona allt till sig, görande frid genom hans kors blod, genom honom både det som är på jorden och det som är i himlarne.** Såsom wi höra, talar apostelen äfwen här om försoning med Gud, och hans ord gå mycket widare än i det förra språket. Först framställer han hela wår frälsning eller försoning såsom ytterst grundad i Guds goda behag. Det behagade icke Gud att handla med oß efter wåra synder, att bortstöta och förderfwa oß, utan det **behagade** honom i stället att offra allt för att försona oß med sig. Det går öfwer allt menskligt förnuft, att Gud är så god, men hwad will man nu göra deråt? Sådant war Guds goda behag, och derwid blifwer det. Om djefwulen säger deremot, om min egen känsla reser sig deremot och will måla mig Gud annorlunda — hwad mer? Djefwulen är en lögnare, och min egen känsla är en willfarelse. Men Herrens ord blifwer i ewighet. Allt, hwad wårt hjerta känner eller tänker i strid med detta ord, bär endast wittne om, huru långt wårt hjerta af naturen är borttommet från den sanna kunskapen om Gud. Alltså, det behagade Gud att försona oß med sig. Det war wi, som behöfde försonas med honom, och det war han, som widtog anstalter för att åstadkomma det.

810. För det andra lärer apostelen oß här, att det för denna orsaks skull behagat Gud, att hela fullheten skulle bo i Kristus. Med denna fullhet menar apostelen hela den guddomliga nådens fullhet och rikedom. Om samma sak talar evangelisten Johannes, när han säger: Wi sågo hans herrlighet såsom den af Fadren enfödde Sonens herrlighet, **full med nåd och sanning** (Joh. 1: 16). Alltså: för att försona oß med sig behagade det Gud att låta hela — icke en del utan **hela** sin nåds fulla rikedom bo i Kristus. Någon mindre person än enfödde Sonen dugde icke till det stora werket; och med mindre än hela Guds nåds fullhet kunde det icke utföras. Derför behagade det Gud att sända just honom och uppfylla honom med hela sin fullhet. Af detta kommer det, att Kristus öfwer allt i evangelium tillskrifwer Fadren allt, hwad han är och talar och werkar. Af detta kommer det, att han säger: Den mig ser, han ser Fadren; den som tror på mig, han tror icke på mig utan på Fadren, som har sändt mig o. s. w. Det war nemligen Fadrens hela nåds fullhet, som war och werkade i honom till syndares försoning med Gud. Och söka wi efter den yttersta bewekelsegrunden till allt, så finnes den i Gud — i Guds goda behag. Gud är kärleken — der börjar hela wår frälsnings historia.

811. Widare gifwer oß apostelen genom sjelfwa sitt uttrycssätt en god upplysning om, hwad han menar med "försona". Han säger nemligen, att det war Guds goda behag att till sig försona allt. Han begagnar här alltså ett annat uttrycssätt än annorstädes. På andra ställen säger han: "försona **med** Gud", här åter: "försona **till** Gud." Men hwad är då det, att försona någon till Gud? Swar: **det är att bringa honom i ett rätt och godt förhållande till Gud,** och deri består just försoningens wäsende. Detta uttrycker apostelen tydligt, då han till förklaring tillägger: **Görande frid genom hans kors blod.** Att bringa syndare i ett rätt **fridsförhållande** till Gud, det är alltså att försona till Gud. Men hwem är det, som här framställes såsom den der "gör frid" och "försonar syndare till Gud"? Swar: **det är Gud sjelf.** Och genom hwilket medel? Swar: Genom Jesu blod. Hos Gud behöfde icke genom blodet frid stiftas, ty hos honom war ingen fiendskap. Men hos oß war fiendskap, derför behöfde wi genom blodet bringas i fridsförhållande till Gud; och att göra det war **Guds** werk. För detta werks utförande behagade det honom att låta sin nåds hela fullhet bo i Kristus samt att sända honom i förnedring, lidande och död. Ty så älskade han werlden. O hwilken Gud! Allt — allt är det af Gud, säger apostelen i 2 Kor. 5, af Gud genom Kristus. **Gud är upphofwet, Kristus är medlaren, och blodet är medlet.**

812. Men ännu tydligare warder apostelens mening, när han i v. 21 tillägger: **Äfwen eder, som en gång woren fremmande och fiender genom edert sinne i de onda gerningarne, har han nu deremot försonat i hans kötts kropp genom döden, för att framställa eder heliga och obefläckade och otadliga inför sig, om I förblifwen i tron grundade och faste och icke låten eder rubbas från evangelii hopp.** — Sedan apostelen framställt det stora **hufwudändamålet** med Kristi sändning, nemligen att försona hela werlden med Gud, tillägger han, att detta ändamål hade förwerkligats på de troende, till hwilka han skref, så att de hade blifwit försonade med Gud. Apostelen talar här alldeles på samma sätt som i 2 Kor. 5: Ändamålet med Guds werk i Kristus är att försona **hela werlden,** och detta ändamål winnes, allteftersom menniskor **låta försona sig.** Och till dem, som låtit försona sig, hörde nu de troende i Kolosse. Men den, som hade försonat dem, **war Gud,** såsom han säger: Äfwen eder har han (nemligen Gud) nu försonat. Men hwad apostelen menade dermed, att de nu woro försonade, det se wi af motsatsen, då han säger: **I woren fremmande och fiender en gång med sinnet i de onda gerningarne, men nu har Gud försonat eder.** Att wara oför-

sonad will alltså säga att wara fremmande för Gud och i sinnet fiende till honom — och det woro Kolosserna förr, hwilket yttrade sig i deras onda gerningar, i hwilka de lefde. Att wara försonad är deremot att hafwa kommit nära Gud, att stå i ett rätt förhållande till honom och wara hans wän, och det woro Kolosserna nu, sedan de lärt känna Jesus och blifwit förenade med honom. Enligt Pauli lära på detta ställe består alltså en syndares försoning med Gud deruti, att han, ifrån att hafwa lefwat i synd och warit en fiende till Gud, warder rättfärdig och kommer i ett rätt fridsförhållande till Gud. Ingenting kan wara enklare och tydligare än detta sammanhang i apostelens ord. Men om medlet säger han: **Genom döden.** Gud har försonat eder i Kristi kötts kropp genom döden, d. ä. derigenom att han för eder i döden utgifwit sin enfödde Sons lekamen. Denna stora sak, om hwilken de fått kunskap genom evangelium, war det, som dragit deras hjertan till Gud, öfwerwunnit deras fiendskap och gjort dem till Guds barn och wänner. Och, tillägger apostelen, om de nu förblefwe i tron, så hade de att wänta att en gång stå heliga och fullkomliga inför Gud i himmelen — allt genom den samme Gudens werk och genom densamme medlaren Jesus.

813. Men apostelen har ännu ett ord i denna text, som är egnadt att sprida ett högst märkwärdigt ljus öfwer försoningens hemlighet. Han säger nemligen, att Gud wille med sig försona icke blott det, som är på jorden d. w. s. menniskowerlden, **utan äfwen det som är i himlarne,** d. w. s. änglawerlden. Att han nu med änglawerlden icke menar den **onda** änglawerlden, det förstå wi genast deraf, att han säger: "som är i himlarne". Den onda andewerlden är icke i himlarne. Alltså: i Kristus gällde det för Gud att med sig försona **äfwen den himmelska änglawerlden.** Men hwad will det säga, att Gud skulle försona de goda änglarne? Ja, först förstå wi då utan widare, att det icke will säga, att Gud skulle blidka sin wrede mot de goda änglarne. Det wore ju en alltför obiblisk lära. Men hwad betyder det då? Swar: det betyder, alldeles hwad orden säga, nemligen att Gud skulle i Kristus bringa ej blott menniskowerlden utan ock den himmelska änglawerlden i ett rätt förhållande till sig. I Eph. 2 talade apostelen om de från hwarandra söndrade judarnes och hedningarnes återförening till ett och försoning med Gud. Här stiger han högre upp och talar om de från hwarandra söndrade menniskornas och änglarnes återförening till ett och försoning med Gud.

814. Men äro då änglarne syndiga, eller huru hafwa de annars kommit i ett orätt förhållande till Gud? Swar: Änglarne

äro icke syndiga, men genom menniskans synd har en rubbning uppstått äfwen i deras förhållande till Gud. Menniskowerlden och änglawerlden hörde ursprungligen tillsammans såsom ett, der den enas fulla salighet i Gud icke war möjlig utan i sammanhang med den andras. De utgjorde, så att säga, en enda kropp med många lemmar. Menniskans fall hade derför icke allenast inflytande på hennes egen ställning till Gud utan ock på hela andewerldens ställning, som wardt rubbad. Se här en bild! När en wigtig lem uti en kropp är illa skadad, så förnimmes det af alla de andra lemmarne. Ingen af de andra kan då besinna sig fullkomligt wäl. Genom den skadade lemmen lida de alla mer eller mindre hinder, äfwen om de sjelfwa hwar för sig icke äro skadade. Derför äro de ock alla angelägna derom, att den sjuka lemmen warder botad. Sammalunda skedde ock, när menniskan föll i synd. Det werkade hindrande och störande icke blott på henne sjelf, icke blott på den natur, som närmast omgaf henne, och som träffades af en förbannelse, utan ock på den himmelska andewerlden. Wid menniskans upprättelse gäller det således icke blott hennes egen återställelse, icke blott upphäfwandet af den förbannelse, under hwilken **jorden** suckar såsom en följd af menniskans synd, utan det gäller ock upphäfwandet af den rubbning i den himmelska andewerlden och deß ställning till Gud, som af syndafallet förorsakats. Hwari denna rubbning består, det kunna wi icke weta, men att en rubbning skett, det kunna wi fatta, och det wisar apostelen här. När derför de himmelska andarne äro så lifligt angelägna om menniskornas frälsning, så gäller det äfwen deras egen ställning, deras egen fulla salighet, hwilken lidit ett hinder derigenom, att en lem i den stora kropp, som de tillhörde, blifwit rubbad. Tänk, hwilken märkwärdig blick apostelen med dessa ord låter oß kasta in i andewerldens hemligheter! Men ännu mer: tänk hwilken inblick i förssoningens hemlighet han gifwer oß, när han framställer henne från denna synpunkt: genom utplånandet af menniskans synd skulle den goda änglawerlden och den frälsta menniskowerlden såsom ett osöndradt helt återställas i ett rätt förhållande till Gud för att kunna njuta hans fullkomliga salighet.

815. Men är detta förssoningens fulla betydelse, då förstå wi lätt, hwarför bibeln aldrig talar om **Guds** förssonande. Då förstå wi ock, hwarför hon aldrig heller säger, att werlden redan **är** förssonad. Ty werlden står icke redan i ett sådant förhållande till Gud. Förssonaren är gifwen, i hans lif och werk, hans död, uppståndelse och himmelsfärd samt beklädande med all makt i himmelen och på jorden äro **wilkoren** för werldens förssoning gifna, och nu går bud-

stapet ut till werlden: Låten försona eder med Gud. Icke det är evangelii försoningsbudskap: "Gud är nu å sin sida försonad med eder; låten I ock nu eder försonas med Gud!" Icke heller det: "Hela werlden är en gång för alla försonad med Gud, annammen derför nu denna försoning och låten försona eder". Nej, utan det är evangelii försoningsbudskap: "Gud är kärleken och har sändt sin enfödde Son, för att försona eder med sig; annammen derför nu **honom**, Sonen, försonaren, och låten eder försonas med Gud". O käre Gud, huru enkel och skön är icke ditt evangelii sanning!

816. "Ja men, inwänder någon åter; på detta sätt kommer ju försoningen icke att ske genom Kristi död, såsom apostelen säger, utan genom tron". Swar: Detta beror på ett stort missförstånd. Om jag frågar efter det **medel**, som Gud begagnat för att försona menniskan med sig, så blir swaret, såsom apostelen lärer: **Kristus**, enfödde Sonens utgifwande i döden för syndare. Frågar jag åter, **på hwad wäg** en menniska warder försonad med Gud, så swaras: **På den wägen, att hon annammar Kristus.** Se här en bild. Om någon warit mycket sjuk men genom ett kraftigt läkemedel blifwit frisk, så kan han säga: "Genom detta läkemedel har Gud gjort mig frisk". Men frågar jag honom då: "Huru gick det till? **På hwad sätt** skedde det?" så swarar han: **"På det sätt, att jag intog läkemedlet".** När Israels barn woro ormbitna i öknen, så botade Gud dem genom kopparormen. Kopparormen war alltså **medlet.** Men frågar jag: **"På hwad wäg** wordo de genom kopparormen botade", så swaras: "På den wägen, att **de sågo på kopparormen**". Si sammalunda är ock förhållandet här: Den som werkar försoningen är Gud, den himmelske Fadren; **medlet** är enfödde Sonens utgifwande, **sättet** eller **wägen** är tron, hwarigenom syndaren warder förenad med den i döden utgifne Sonen samt genom honom renad från synd, återförd till Gud och förenad med honom. Försonade kallas derför i bibeln aldrig några andra än de, som annammat Kristus och låtit sig försonas med Gud. Alla andra äro ännu oförsonade men äro föremål för Guds alltjemt fortgående försoningswerksamhet i Kristus. Ty denna werksamhet åsyftar **hela werldens** försoning.

817. Men wi gå widare. I Rom. 11: 15 begagnar apostelen ett mycket märkwärdigt uttryck om försoningen, när han säger: **Om judarnes förkastelse är werldens försoning, hwad warder då deras upptagning annat än lif från de döda?** Hwad kan nu det wara? Det låter ju besynnerligt, att **judarnes förkastelse** är werldens försoning. Men låt oss se. Apostelen sätter **judarne** och **werl-**

den emot hwarandra. Deraf förstå wi, att han med "werlden" menar **hednawerlden**. Nu, säger apostelen, hade judarnes förkastelse blifwit hedningarnes försoning. Huru hade det då gått till? Frälsaren wisar det på flere ställen. I liknelsen om den stora nattwarden säger han, att när de, som woro bjudne, d. ä. judarne, ursättade sig och icke wille komma, så wordo de förkastade och bjudningen i stället utsänd till hedningarne (Luk. 14). På samma sätt talar han i liknelsen om bröllloppet (Matth. 22). Alldeles detsamma framställer han i liknelsen om wingården. När wingårdsherren sände sin son till wingårdsmännen för att uppbära deß frukt, så grepo de sonen, dödade och utkastade honom. Då wardt wingårdsherren wred, förgjorde wingårdsmännen och utlegde sin wingård åt andra. Och detta tillämpar Herren på judarne sägande: Fördenskull säger jag eder, att Guds rike tages från eder och gifwes åt hedningarne (Matth. 21: 43). Se ock Apg. 13: 46; 28: 28. Fråga wi alltså hwad det will säga, att judarnes förkastelse wardt werldens försoning, så få wi det swaret, **att frälsningsbudskapet på den wägen kom till hedningarne, så att de lärde känna Kristus, annammade honom och genom honom försonades med Gud.** Genom judarnes fall, säger apostelen i v. 11, kom frälsningen till hedningarne. Ingenting kan derför wara tydligare, än att apostelen med ordet "försoning" menar den förändring, som består deri, att en syndare kommer i ett rätt och godt förhållande till Gud.

818. Samma ord begagnar apostelen i Rom. 5: 11, der han säger: **Wi berömma oß i Gud genom wår Herre Jesus Kristus, genom hwilken wi nu hafwa fått försoningen.** Hwem är det alltså, som enligt apostelens ord fått försoningen? Månne Gud? Nej, wi hafwa fått den, säger han, och af hwem? Af Gud, ty i honom berömmer sig apostelen; och genom hwem? Genom Kristus. Men hwilka äro då dessa wi? Månne hela werlden? Nej, apostelen talar icke om werlden utan om de troende och rättfärdigade, såsom wi förr hafwa sett (§ 789 f.). Och han säger: **Nu** hafwa wi fått försoningen. Det ligger tonwigt på ordet **nu**: förr woro wi fiender, men **nu**, Gud ware pris, hafwa wi fått försoningen. Se här åter en bild! Alla ormbitna i öknen fingo kopparormen till ett helbregdagörelsemedel, men **helsan** genom detta medel fingo endast de, som sågo på ormen enligt Guds ord. Hela werlden har **fått Kristus af Gud till en försonare**, men **försoningen** med Gud genom honom få endast de, som annamma honom. Men att "få försoningen" det är detsamma som att warda försonad, alldeles såsom det att "få helsan" är det-

samma som att warda helbregda.*) Så länge syndaren försakar Kristus, förblifwer han i sitt fiendtliga tillstånd utan försoning.

819. För att ännu närmare förstå, hwad apostelen menat med försoning, må wi äfwen anföra det ställe, der han begagnar samma ord om förhållandet mellan menniskor. I 1 Kor. 7: 11 befaller apostelen, att om en qwinna skilt sig från sin man, så må hon lefwa ogift eller **försona sig med mannen igen.** Men hwad will detta då säga? Ingenting annat än att hon skall återwända till mannen igen samt träda uti ett rätt äktenskapligt förhållande till honom. Så mycket mer måste detta warda en pligt för qwinnan, ifall mannen å sin sida widtagit alla åtgärder för att försona henne med sig. Tänk huru enkelt och belysande detta är! Sålunda äro wi genom synden förlupne från wår rätte Gud och man, och nu gäller det att wi försona oß med honom, komma åter i ett rätt och godt fridsförhållande till honom, och det så mycket mer, som han sjelf i oföränderlig kärlek gjort och offrat allt för att åstadkomma en sådan försoning.

820. Om försoning mellan menniskor begagnar äfwen Kristus samma ord i Matth. 5: 24, der han säger: **Om du frambär din gåfwa för altaret och der kommer ihåg, att din broder har något emot dig, så lemna der din gåfwa framför altaret och gå först bort och försona dig med din broder och kom sedan och offra din gåfwa!** — Hwad will nu det säga att försona sig med sin broder? Månne det will säga att blidka sin broder? Ingalunda. Ty det kan ju hända, att brodren alls icke behöfwer blidkas; det kan hända, att hans kärleksförhållande alls icke är störd. Men nödwändigt är det ändå för den, som gjort honom emot, att gå bort och försona sig med honom. Han får då icke tänka och swara Herren: "Min broder behöfwer icke försonas". Nej, Herren sade icke: "Gå bort och försona din broder", utan: "Gå bort och försona **dig** med din broder", och det står ännu åter, äfwen om din broder icke behöfwer försonas. Å andra sidan kan det wäl hända, att brodren är så bitter, att han icke alls låter sig blidkas. Detta skulle då för den andre utgöra ett ständigt hinder för hans offrande, i fall Frälsaren hade talat om att blidka brodern. Men nej. Derför behöfwer du icke tänka: "Min broder will icke låta sig försonas, och då får jag aldrig komma och offra min gåfwa". Nej, icke så. Herren sade ju icke: "Gå bort och försona din broder och kom sedan och offra din gåfwa", utan:

---

*) När man talat om en objektiv försoning, som skulle bestå deri, att **werlden** men icke **den enskilde** blifwit försonad med Gud, då har man icke blott talat obibliskt utan ock motsägande. Werlden **består ju** af de enskilda. Om jag alltså tager undan de enskilda, hwad är då werlden, som skulle wara försonad? Naturligtwis ingenting.

"Gå bort och försona dig med din broder", och det kan ske, äfwen om din broder icke will låta sig försona med dig. Hwad Frälsaren menar, det är alltså här såsom annorstädes, hwad han säger och ingenting annat: Du som gjort din broder emot, du skall gå bort till honom, bekänna din synd, bedja om förlåtelse och sålunda försona dig med honom, så att du kommer i ett rätt förhållande till honom igen. Huru han sedan är sinnad emot dig, det är icke din sak; det är hans ensak inför Gud. Och är han fiendtligt sinnad, skall det icke wara dig något hinder att komma med din gåfwa för altaret. Nej, twertom är det då han, som träffas af det budet: "Kom icke med dina offer för altaret, ty du står i ett orätt förhållande till din broder! Gå först bort och försona dig med honom. Förr will Gud icke mottaga några offer af dig." Af detta ställe winna wi alltså en ny bekräftelse på, hwad bibeln menar med försoning, och deraf förstå wi åter, hwad det will säga att försonas med Gud.

821. "Ja men, säger till sist någon, är icke detta att taga bort sjelfwa hjertat i evangelium? Om icke werlden är försonad, hwad skall jag då tro, hwad skall jag då lefwa och dö uppå?" — Wi weta det: många uppriktiga och innerligt wälmenande själar skola fråga så. Men deruppå swara wi: Att låta blifwa wid det, som Gud i sitt ord säger, det är icke att borttaga evangelium. **Det som står skrifwet,** det är den rätta läran, som håller både att lefwa och dö uppå. Ja oändligt mycket tryggare är det att lefwa och dö på det, som Gud säger, än på det som han icke säger. Wåga allenast dristigt släppa dig på hans ord! Men hans ord gifwer dig icke en **försoning** att tro på, utan det gifwer dig en **försonare,** en lefwande person, Guds Son att tro på, att sätta ditt hjertas lit till, att hängifwa dig åt. Tro derför **på honom,** så warder du försonad med Gud och kan lefwa lycklig samt dö salig. Icke: **"Werlden är försonad"**, utan: **"Jesus är min"**, skall wara din tros salighet i lifwet och ditt hjertas hwila, när du ligger der färdig att utandas din sista suck på jorden.

Fyrtionionde Betraktelsen.

822. **Så äro wi nu sändebud för Kristi skull, såsom om Gud förmanar genom oß; wi bedja för Kristi skull: Försonens med Gud** (2 Kor. 5: 20). Apostelen hade i de föregående werserna framhållit, att det war Gud, som war och werkade i Kristus, samt att hans werksamhet i Kristus afsåg hela werldens försoning med honom.

Hwarje menniskas försoning med Gud är fördenskull ett werk af Gud sjelf genom Kristus (v. 18). Af samma Gud hade apostelen, sedan han sjelf blifwit försonad, mottagit försoningens ord (v. 19). Och nu war han ett Guds sändebud för Kristi skull. Ett sändebud har ingenting annat att göra än att öfwerbringa sin sändares ord till den, som de gälla. Hans uppgift är icke att uttänka något eget utan endast att med trohet framföra den andres ord. Hans uppgift är icke heller att förswara eller att förklara den andres ord utan bara att riktigt framföra dem. Sådan ställning intogo nu apostlarne i förhållande till Gud. De skulle icke uttänka något eget, någon egen lära eller teologi, att meddela folket, utan de skulle endast till folket, både judar och hedningar, enkelt och utan konst framföra **Guds** ord — icke förklara eller förswara utan bara framföra det. Det är detta, som gifwer deras predikan en så utomordentlig wigt. Talade de af sig sjelfwa, så skulle wi kunna swara dem: "Ho ären I, att wi skulle höra eder"? Men nu kunna de swara: Det är icke wi, som tala, utan Gud. Det war Gud, som genom sin Ande gaf dem allt, hwad de skulle tala. Derför kunde ock Paulus säga till de kristna i Thessalonika: När I mottagen Guds af oss predikade ord, mottagen I det icke såsom menniskors ord utan, såsom det sannerligen är, såsom Guds ord, hwilket ock är werksamt i eder, som tron (1 Thess. 2: 13).

823. Men att apostelen säger: . Wi äro sändebud **för Kristi skull**, det will icke säga bara "i Kristi ställe", utan det säger något wida mer. Tänk dig, att en konung skickar ett sändebud till ett fremmande hof för att hemta sin son en brud! Då kan det sändebudet säga, att han är konungens sändebud för konungasonens skull. Hans ärende gäller nemligen en för konungasonen wigtig angelägenhet. När Abraham på sin ålderdom sände sin trotjenare Eleasar till sitt fädernesland för att hemta Isak en brud, då war Eleasar **Abrahams sändebud för Isaks skull.** Si, på liknande sätt förhåller det sig äfwen här. Apostelen war Guds sändebud för Kristi skull; hans sändebudskap gällde Kristus, Kristi sak, Kristi rike, Kristi ära, att skaffa Kristus en brud (2 Kor. 11: 2). När apostelen predikade evangelium, såg han icke blott på menniskornas syndanöd eller på deras behof af frälsning utan ännu mer — i aldra första rummet **på Kristi sak.** Den egentliga drifwande kraften i hans missionswerksamhet war icke så mycket den tanken: **"Det gäller förlorade menniskors räddning"**, utan fastmer den tanken: **"Det gäller Kristi namns ära"**, att **han** må warda förherrligad, att **hans** rike må utbreda sig, till deß allting efter Guds löfte är lagdt under hans föt-

ter". Den förra tanken är nog också god; den kan ock mäktigt uppröra känslorna samt derigenom sporra den troende till werksamhet. Men den kan icke gifwa honom den rätta fastheten och uthålligheten eller den rätta segerkraften. Uppfylles deremot hans hjerta af den stora tanken, att det gäller **Kristi** namns förherrligande och hans wäldes utbredande, då skall detta gifwa honom den rätta kraften och ihärdigheten att offra allt, ja att gå genom eld och watten, om det gäller, för att lägga menniskor till hans fötter.

824. På samma sätt uttrycker apostelen sig i Rom. 1: 5, der han säger, att han genom Kristus **fått nåd och apostlaembete till att upprätta trons lydnad bland alla hedningar för hans namns skull** d. w. s. till förherrligande af hans namn. Der se wi åter det stora hufwudmål, hwarpå hans blick först och sist war riktad: **att förherrliga Jesu namn genom att böja hedningarne i trons lydnad under honom.** Hedningarnes egen frälsning war nog äfwen för apostelens hjerta en wigtig sak, men **det högsta målet** war den icke. Det högsta målet war Kristi förherrligande, såsom wi nu sagt. Detta sätt att betrakta missionen är numera ganska owanligt. Men derom få wi en annan gång tala. Emellertid förstå wi af detta, hwad det will säga, att apostelen war ett Guds sändebud "för Kristi skull".

825. **Gud förmanar genom oss,** tillägger apostelen. Åter framhåller han, att det icke war han sjelf, utan Gud, som förmanade. Sedan Gud offrat sin enfödde Son för att försona werlden med sig, så beder och förmanar han nu genom sina sändebud, att werlden må låta sig försonas med honom och icke fortfara i sin fiendskap. Ännu har han icke tröttnat, utan tidehwarf efter tidehwarf utsträcker han genom evangelium sina bedjande händer efter syndare. O hwilken Gud! Kan detta wara den Gud, för hwilken wi af naturen äro så rädda, som wille han göra oss något ondt? Ja, just han är det. Gud beder — märk och hör igen: Gud beder och förmanar dig: Låt försona dig med mig. Har du då mod att stå emot?

826. Under det senaste kriget, som Ryssland förde med Turkiet, blefwo alla barmhertighetsanstalter i Ryssland befallda att utan betalning mottaga och wårda sårade soldater. Deremot protesterade föreståndaren för en mycket stor anstalt under förklaring, att anstaltens stadgar förbödo honom att efterkomma befallningen. När kejsaren fick höra detta, besökte han anstalten; föreståndaren wisade honom alla rummen, men när kejsaren talade om sårade soldaters mottagning, så swarade han ödmjukt men bestämdt, att det war omöjligt. **"Men om jag ber eder wackert?"** swarade kejsaren. Det

ordet krossade föreståndarens hjerta, han föll i gråt och förklarade, att sin kejsares bön kunde han icke motstå. Det må nu tjena oß till en liknelse. Du har kanske ännu aldrig af hjertat bedit till Gud, men **han** nedlåter sig till **dig** och beder dig. Tänk: Gud **beder**, att du må öppna ditt hjerta för att mottaga honom sjelf, på det att han må göra dig salig. Kan du motstå den bönen? Har du mod dertill? Det hjerta måste wara af sten, som säger nej till en sådan bön.

827. **Wi bedja för Kristi skull.** Apostelen beder, ty han är ens sinnad med Gud. Han hotar och stormar icke, utan han beder. Och hwem beder han? Han beder werlden, hela den gudlösa hop, som ännu ligger död i öfwerträdelser och synder, att hon måtte försona sig med Gud. Han beder **dig** — du som ännu lefwer utan Gud i werlden. Han beder å Guds wägnar, ty det är Gud, som gifwit honom det uppdraget. Och han beder **för Kristi skull.** Han upprepar det ordet: "för Kristi skull". Icke bara för din egen skull, utan för Kristi skull beder han dig. Liksom wille han säga: "Det gäller icke bara din egen frälsning utan ock uppfyllelsen af de löften, som Fadren har gifwit sin enfödde Son, att han skall hafwa hedningarne till arfs och werldens ändar till egendom." Ingenting kan wara mer bewekande än detta. Tänk huru allting hopar sig för att tränga till djupet af ditt hjerta: Kristi ära gäller det, din egen frälsning gäller det. Gud beder, och Paulus beder: Låt försona dig — och du — hwad gör du? Har du ännu mod och kraft att säga nej? Rör det sig icke något i ditt hjerta, såsom wille du swara ja? Har du då mod att undertrycka det?

828. Denna Guds angelägenhet, att syndare måtte låta sig försonas med honom, framträder öfwerallt i bibeln. I Es. 65: 2 säger han: **Jag swarade dem, som icke fråga, jag lät mig finnas af dem, som icke söka mig. Till ett folk, som icke åkallade mitt namn, sade jag: "Här är jag, här är jag."** *) Om Herren till någon, som ropade efter honom, hade swarat: "Här är jag", så hade ju det warit stor nåd; ty skulle han handla med oß efter wår förtjenst, så skulle han aldrig fråga efter oß eller akta på wårt ropande. Men nu går han i sin nåd icke allenast så långt, att han aktar på wårt ropande. Nej, innan wi ännu ropa, will han swara, och medan wi tala, will han bönhöra (Es. 65: 24). Men han låter det icke stadna derwid. Han går ännu längre. Till dem, som icke alls åkalla honom, säger han: "Här är jag, här är jag". Det är, som wille han säga: "Du wet kanske icke, att jag är till-

*) Enligt nya prosöfwersättningen.

städes, eftersom du ingenting säger; men jag är här; will du något, så låt mig weta det, ty jag har icke lust till din död utan till din frälsning". Kan du tänka dig någonting mer innerligt än detta? Och detta af den store, rättfärdige Guden, om hwilken hela werlden i sitt hjerta tänker, att han hemligen har ondt i sinnet emot henne! När Paulus i Romarebrefwet anför dessa profetens ord, säger han: Esaias **driftar sig** till och säger: "Jag är funnen af dem, som intet sökte mig" (Rom. 10: 20). Likasom wille han säga: **Det war djerft** af Esaias att med sin predikan gå så twert emot alla menniskors naturliga tankar om Gud, men han wågade det djerfwa steget. Ja, huru skulle han hafwa wågat att låta bli? Han war ju Guds sändebud äfwen han och måste framföra sin Herres ord riktigt.

829. Men om det stadnade wid det ändå! Men nej! Huru stort detta än synes, så är Herren ändå större. Man wore färdig att säga: hwari skulle det då bestå? Jo hör: På samma ställe fortsätter Herren: **Jag utsträckte mina händer hela dagen till ett ohörsamt folk, som wandrade efter sina egna tankar på en wäg, som icke war god, ett folk som beständigt förtörnade mig inför mitt ansigte.** — Hör der alltså: icke blott till sådana, som icke åkallade hans namn, emedan de till äfwentyrs intet wißte af honom eller hade tänkt på honom, icke blott till sådana nedlät han sig; nej utan äfwen till sådana, som wißte om honom, som hörde hans röst men sade emot (Rom. 10: 21) och woro olydiga samt förtörnade honom genom att tjena afgudar. Till dem utsträckte han sina händer, och det icke blott en gång eller twå; nej **hela dagen** höll han dem utsträckta, om de till äfwentyrs ännu uti elfte stunden skulle wilja besinna sig och låta sig försonas med honom. Hwad synes dig om en sådan nåd? Kan du ännu uthärda att tänka dig, att din Gud, som skapat dig, som offrat sin enfödde Son för dig — att han står med händerna hela dagen utsträckta efter dig och beder, att du wille låta honom frälsa dig? Kan du weta detta och ändå wara trygg i synden?

830. Låt oß omtala en berättelse, en sann händelse. Det war en swensk arbetare, som lefde utan Gud. På det gods, der han war, wordo många af hans kamrater omwände, och det oroade honom. Slutligen kunde han icke uthärda det utan uppsade sin plats och flyttade. Men på det nya stället wardt det icke bättre. Äfwen der träffade han kristna, som oroade honom. Slutligen beslöt han att lemna äfwen den platsen och resa till Amerika. Det skedde. När han nu landsteg i det nya landet, mötte honom en landsman, som frågade, hwarifrån han kom, och hwart han ämnade sig. Han redogjorde derför. Men då sade den andre: "Det war

icke det jag menade, utan min fråga gällde eder själ, om ni har tänkt uppå, hwadan ni är fallen, och hwar ni engång skall hamna." Detta wardt mannen för mycket, han insåg, att det war Gud, som sökte honom och full af rörelse utropade han: "Herre Gud, är det då alldeles omöjligt att undkomma dig, eftersom du äfwen här är mig till mötes och utsträcker dina händer efter mig?" Det war en genstäfwig man, en motsägande man, men Herren förföljde honom och öfwerföll honom med sin nåd, så att han måste gifwa sig fången. Hwad säger du om en sådan Gud? Om han nu beder äfwen dig, skall du ändå besluta dig för att stadna i synden och werlden? Skall du icke ännu låta hans nåd öfwerwäldiga dig?

831. I Joel 2: 12 säger profeten, sedan han förkunnat en annalkande Herrens straffdom: **Dock äfwen nu**, så säger Herren, omwänden eder till mig af allt edert hjerta och med fasta och med gråt och med klagan och rifwen edert hjerta och icke edra kläder och omwänden eder till Herren eder Gud, ty nådig och barmhertig är han, långmodig och stor i nåd, och han ångrar det onda. Och i Es. 45: 22 säger Herren: Utom mig finnes ingen annan Gud; sann Gud och frälsare är ingen utom mig. Wänden eder till mig, så warden I saliga, alla jordens ändar, ty jag är Gud och ingen annan. I Hes. 33: 11 läsa wi: Så sannt jag lefwer, säger Herren, Herren: Jag har ingen lust till den ogudaktiges död, utan om den ogudaktige wänder om ifrån sin wäg, så skall han lefwa. Omwänden eder, omwänden eder ifrån edra onda wägar, hwarför wiljen I dö, I af Israels hus? Ack kära själ, hwarför skulle du wilja dö, när Herren will, att du skall lefwa? Nu, nu är en behaglig tid, nu är frälsningens dag; passa på nu, ty en annan dag kommer, då det är för sent. Med hwarje steg, du tager, närmar du dig ewigheten. Du tager kanske nu de sista stegen, **dock äfwen nu**, säger Herren, omwänd dig till mig, ty jag är nådig, barmhertig, långmodig och stor i nåd. Har du lefwat utan Gud i fyratio, i femtio, i åttio år eller mer — **dock äfwen nu** hör hans röst och wänd om. Hans bjudning inskränker sig icke till någon wiß ålder. Ingen är för ung och ingen är för gammal. Hans bjudning inskränker sig icke heller till någon wiß klaß, ingen är för hög, ingen för låg, ingen är för stor syndare. Ehu du är — **i Guds ögon är du för dyrbar att dö** och förgås. Derför wänd om och låt försona dig med honom, så warder du frälst. Så beder och förmanar Gud, och han will hafwa swar — swar i dag och swar af dig. O säg, hwad gifwer du honom för swar? Har du mod att swara nej?

Femtionde Betraktelsen.

832. **Hwarför wiljen I dö, I af Israels hus?** Wi stadnade i slutet af föregående betraktelse wid dessa ord. I af Israels hus, säger Herren, I som ären barn af min tjenare Abraham, af Isak och Jacob, hwilka jag swurit ett ewigt förbund, I som hafwen fått lagen, gudstjensten, löftena, korteligen allt som jag hade att gifwa — hwarför wiljen I ändå dö? Att **hedningar** dö, det är ju förstäckligt, men det är dock mer förklarligt. Men att **de** förgås — sjelfwiljande förgås — hwilka af Gud fått alla medel till frälsning, det är dock mycket förskräckligare.

833. Men är det hjerteskärande att tänka, att en af Israels hus dör och förgås, huru mycket förfärligare är det icke då att tänka, att en, som är döpt till Kristus Jesus, en, som wet och känner evangelium, dör och förgås? Det är en öfwer all beskrifning förfärlig tanke. O min wän, det är ingen lek, när Herren talar om, att de otrogna skola bortwisas i ewinnerlig eld, som är tillredd åt djefwulen och hans änglar, i det ytterste mörkret, der det är gråt och tandagnislan. Det är ingen lek, när Johannes talar om den sjö, som brinner med eld och swafwel (Uppb. 20: 10, 15), ur hwilken röken af de fördömdas plågor uppstiger från ewighet till ewighet (Uppb. 14: 11). Och der i denna eld — war wiß derpå — i denna eld skola ligga menniskor, för hwilkas frälsning Jesus hade hängt på korset, menniskor som woro döpte till Fadrens, Sonens och den helige Andes namn, menniskor som hade hundra gånger hört evangelium, ja hwilka ock hade knäböjt der, hwarest man firade Jesu döds åminnelse. Ja i den elden skall kanske du engång ligga. Ack, hwarför will du då dö? Arma själ, hwarför will du dö?

834. "Jag will icke dö", swarar du. "Nej, jag will warda salig." Ja, du har rätt: du will icke dö. Men wandra den wäg, som leder till döden, det will du göra. Du will lefwa i synd, men du will icke dö i dina synder. Det är hela werldens sinne och önskan: **warda salig på den wäg, som leder till döden.** Men det är detsamma som att wilja förgås och dö. Den breda wägen slutar icke i himmelen. O min wän, hör igen, wi bedja i Guds namn, hör:

icke det jag menade, utan min fråga gällde eder själ, om ni har tänkt uppå, hwadan ni är fallen, och hwar ni engång skall hamna." Detta wardt mannen för mycket, han insåg, att det war Gud, som sökte honom och full af rörelse utropade han: "Herre Gud, är det då alldeles omöjligt att undkomma dig, eftersom du äfwen här är mig till mötes och utsträcker dina händer efter mig?" Det war en genstäfwig man, en motsägande man, men Herren förföljde honom och öfwerföll honom med sin nåd, så att han måste gifwa sig fången. Hwad säger du om en sådan Gud? Om han nu beder äfwen dig, skall du ändå besluta dig för att stadna i synden och werlden? Skall du icke ännu låta hans nåd öfwerwäldiga dig?

831. I Joel 2: 12 säger profeten, sedan han förkunnat en annalkande Herrens straffdom: **Dock äfwen nu, så säger Herren, omwänden eder till mig af allt edert hjerta och med fasta och med gråt och med klagan och rifwen edert hjerta och icke edra kläder och omwänden eder till Herren eder Gud, ty nådig och barmhertig är han, långmodig och stor i nåd, och han ångrar det onda.** Och i Es. 45: 22 säger Herren: **Utom mig finnes ingen annan Gud; sann Gud och frälsare är ingen utom mig. Wänden eder till mig, så warden I saliga, alla jordens ändar, ty jag är Gud och ingen annan.** I Hes. 33: 11 läsa wi: **Så sannt jag lefwer, säger Herren, Herren: Jag har ingen lust till den ogudaktiges död, utan om den ogudaktige wänder om ifrån sin wäg, så skall han lefwa. Omwänden eder, omwänden eder ifrån edra onda wägar, hwarför wiljen I dö, I af Israels hus?** Ack kära själ, hwarför stulle du wilja dö, när Herren will, att du skall lefwa? Nu, nu är en behaglig tid, nu är frälsningens dag; passa på nu, ty en annan dag kommer, då det är för sent. Med hwarje steg, du tager, närmar du dig ewigheten. Du tager kanske nu de sista stegen, **dock äfwen nu**, säger Herren, omwänd dig till mig, ty jag är nådig, barmhertig, långmodig och stor i nåd. Har du lefwat utan Gud i fyratio, i femtio, i åttio år eller mer — **dock äfwen nu** hör hans röst och wänd om. Hans bjudning inskränker sig icke till någon wiss ålder. Ingen är för ung och ingen är för gammal. Hans bjudning inskränker sig icke heller till någon wiss klass, ingen är för hög, ingen för låg, ingen är för stor syndare. Ehu du är — i **Guds ögon är du för dyrbar att dö** och förgås. Derför wänd om och låt försona dig med honom, så warder du frälst. Så beder och förmanar Gud, och han will hafwa swar — swar i dag och swar af dig. O säg, hwad gifwer du honom för swar? Har du mod att swara nej?

Femtionde Betraktelsen.

832. **Hwarför wiljen I dö, I af Israels hus?** Wi stadnade i slutet af föregående betraktelse wid dessa ord. I af Israels hus, säger Herren, I som ären barn af min tjenare Abraham, af Isak och Jacob, hwilka jag swurit ett ewigt förbund, I som hafwen fått lagen, gudstjensten, löftena, korteligen allt som jag hade att gifwa — hwarför wiljen I ändå dö? Att **hedningar** dö, det är ju förstäckligt, men det är dock mer förklarligt. Men att **de** förgås — sjelfwiljande förgås — hwilka af Gud fått alla medel till frälsning, det är dock mycket förskräckligare.

833. Men är det hjerteskärande att tänka, att en af Israels hus dör och förgås, huru mycket förfärligare är det icke då att tänka, att en, som är döpt till Kristus Jesus, en, som wet och känner evangelium, dör och förgås? Det är en öfwer all beskrifning förfärlig tanke. O min wän, det är ingen lek, när Herren talar om, att de otrogna skola bortwisas i ewinnerlig eld, som är tillredd åt djefwulen och hans änglar, i det ytterste mörkret, der det är gråt och tandagnislan. Det är ingen lek, när Johannes talar om den sjö, som brinner med eld och swafwel (Uppb. 20: 10, 15), ur hwilken röken af de fördömdas plågor uppstiger från ewighet till ewighet (Uppb. 14: 11). Och der i denna eld — war wiß derpå — i denna eld skola ligga menniskor, för hwilkas frälsning Jesus hade hängt på korset, menniskor som woro döpte till Fadrens, Sonens och den helige Andes namn, menniskor som hade hundra gånger hört evangelium, ja hwilka ock hade knäböjt der, hwarest man firade Jesu döds åminnelse. Ja i den elden skall kanske du engång ligga. Ack, hwarför will du då dö? Arma själ, hwarför will du dö?

834. "Jag will icke dö", swarar du. "Nej, jag will warda salig." Ja, du har rätt: du will icke dö. Men wandra den wäg, som leder till döden, det will du göra. Du will lefwa i synd, men du will icke dö i dina synder. Det är hela werldens sinne och önskan: **warda salig på den wäg, som leder till döden.** Men det är detsamma som att wilja förgås och dö. Den breda wägen slutar icke i himmelen. O min wän, hör igen, wi bedja i Guds namn, hör:

hwarför will du dö? Gud will icke din död. Döden kommer icke från honom, såsom wille han wedergälla dig med ondt för det onda, som du har gjort. Nej, Gud will i stället förhindra din död. Döden är hans fiende (1 Kor. 15: 26). Derför utsträcker han sina händer efter dig, hela dagen — alla dagar — år ut och år in — warnar dig, beder dig, att du måtte låta dig försonas med honom och lefwa. Döden är en följd deraf, att du sjelf går bort från honom, som är lifwet. Såsom en lem dör, när han afskäres från den kropp, i hwilken han lefwer, så dör menniskan andligen och ewinnerligen, när hon är skild från Gud. Guds ord wet intet löfte, intet hopp för dem, som lefwa och dö i synd. O wi fråga igen: hwarför will du icke låta dig försonas med Gud? Will du nödwändigt dö? Tänk: dö och förgås — wälja ewig död, när Gud bjuder ewigt lif!

835. Men du tror kanske icke, att det är så farligt. Wissa stunder bäfwar du, men så warder du lugn igen. Det är en röst i ditt inre, som hwiskar: "Det är icke så farligt, Gud är god." Hwems är den rösten? Är det densamme Gudens, som i sitt ord ropar: Wänd om, hwarför will du dö? Är det densamme Gudens, som icke skonat sin enfödde Son utan gifwit honom ut för att uppsöka och frälsa det förtappade? Är det den frälsarens, som säger: Den porten är wid och den wägen är bred, som leder till fördömelse, och de äro många, som gå på honom? Nej den Gudens och den frälsarens röst är det icke. Men hwems röst är det då? Ja, hwad will den rösten? Hon will, att du skall förblifwa lugn i din synd; hon will, att du skall blifwa borta från Gud; hon will döfwa ditt samwete, att du icke måtte lyssna till Guds kallelse och låta dig försonas med honom. Men förstår du då icke, hwems röst det är? Det kan icke wara någon annans än **förförarens** röst, hans som will, att du skall dö och förgås, hans som är en mandråpare af begynnelsen. Och du — hwad gör du? Du följer henne ändå och wet, att det är förförarens, mandråparens röst? Men likwäl säger du, att du icke will dö! Du är såsom en, som sätter ett skott i sin panna, och ändå säger: Jag will icke dö. Hör ett råd — ett wänligt råd, ett allwarligt råd! Låt försona dig med Gud idag!

836. I Matth. 22 liknar Herren Jesus Guds rike wid ett bröllop, som en konung gjorde åt sin son. Ett bröllop är en glad tillställning, till hwilken gerna hwar och en will warda inbjuden. Men när brölloppet skulle stå, sände han ut sina tjenare för att kalla dem, som woro budne, och se då wille de icke komma. Åter sände han ut andra tjenare och lät säga: Allting är redo! Kom-

men till bröllop! Men de wille icke utan misshandlade och dödade i stället hans tjenare. Då wardt konungen wred och sände ut sina härar och förgjorde dem.

837. Tänk hwilken träffande bild! Först evangelii budbärare, de der bjuda till bröllop, predika frid, förkunna godt, predika frälsning och säga till Zion: Din Gud är konung (Es. 52: 7). Sedan återigen evangelii budbärare med samma budskap. Men när då ingenting hjelper, när all nåd föraktas, när hjertats förstockelse nått sin höjd, då följer domen att lemnas i fiendernas wåld till att förgås. Men skall bjudningen tystna för det? Nej, utan nu fingo tjenarena den befallningen: Gån ut på wägarne, och alla, dem I finnen, kallen till bröllop! Och tjenarena gingo ut på wägarne och församlade alla, så många de funno, både onda och goda. Herren Gud gör ingen åtskilnad och intet undantag. Onda och goda, grofwa och fina syndare skola bjudas — alla utan förbehåll, alla lika hjertligt och uppriktigt, publikaner och skökor, fariseer och skriftlärde, fångar och frie, konungar och tiggare. Ja, de icke blott bjudas, de uppsökas, när de draga sig undan, de trugas och nödgas, och Gud ställer sig så, som wille han anse det för en nåd mot honom, att någon syndare lyssnar till bjudningen och kommer.

838. Detta gäller på det aldra närmaste dig, som ännu icke låtit försona dig med Gud. Brölloppet är tillredt och allt är redo och du är bjuden. Du behöfwer icke frukta, att det icke gäller dig. När konungen gick in i bröllopssalen för att bese gästerna, såg han der en, som icke war klädd i bröllopskläder, men han såg ingen, som icke war bjuden. Han sade aldrig till sina tjenare: Hwem bad eder bjuda denne? Nej, tjenarena woro befallde att bjuda **alla, så många de funno**, derför hade de nog gjort sin sak riktigt, när de bjudit både goda och onda. Och de bjudna hade ock gjort sin sak riktigt, när de kommit utan att taga i betraktande, huruwida de woro goda eller onda. Si, gör du sammaledes! Betrakta dig såsom bjuden och kom! Frukta icke, att du kommer för tidigt, ty allt är redo, för längesedan redo. Tänk om någon bjöde till bröllop, och de bjudne fruktade att komma den dag, till hwilken de woro bjudne! Om de tänkte, att de af idel försynthet måste dröja till en, twå, tre dagar efter den utsatta bröllopsdagen! Menar du, att det skulle behaga den, som bjöde? Kära, ställ dig icke som en dåre! Är du bjuden att komma i öfwermorgon, så gör dig redo att komma i öfwermorgon. Är du bjuden att komma i morgon, så understå dig icke att komma i dag. Men är du bjuden att komma i dag, så understå dig icke att dröja till i morgon eller öfwermorgon!

Och så lyder bjudningen: Nu är den behagliga tiden. Si nu är frälsningens dag! I dag, om du hör hans röst, så förhärda icke ditt hjerta (Ebr. 3: 7). I dag måste jag gästa i ditt hus (Luk. 19: 5).

839. **Si jag står för dörren och klappar; den der upplåter, till honom will jag ingå och hålla nattward med honom och han med mig.** Så talar Herren i Uppb. 3: 20. Har du på ett lefwande sätt tänkt dig in i denna sak: Jesus står för dörren och klappar? Du har utan twifwel sett fattiga stå och klappa på de rikas dörrar för att komma in och få någon hjelp. Du har kanske någongång hört den rike med barsk stämma och mulen uppsyn ropa till den fattige: "Gå din wäg; här har du ingenting att göra." Men säg: har du wäl sett den rike stå och klappa på den fattiges dörr, oroligt wäntande, om man skulle släppa honom in och gifwa honom tillfälle att tjena? Det har du aldrig sett. Men ännu mer: om du sett den rike, rustad med gåfwor, stå och klappa på den fattiges dörr, har du sett, att man låtit honom wänta några timmar, innan man släppt honom in? Eller har du sett den fattige komma ut och med barsk stämma samt mulen uppsyn ropa till den rike: "Gå din wäg; här har du ingenting att göra?" Nej, det har du aldrig sett, säger du. Nuwäl, säger du sant? Tänk om du sjelf är denne fattige, som låter Jesus stå och wänta wid ditt hjertas dörr? Har du aldrig märkt, att han klappat? Har du aldrig känt de sakta, ljufliga hwiskningarna, som sade dig, att din wän framför alla wänner wille komma in och taga ditt hjerta i besittning? Jo, du har känt det klappandet, och du har hört det hwiskandet; ja du har kanske någon gång rörts deraf, så att du likasom öppnat dörren på glänt; men sedan har du åter slagit honom igen och reglat honom hårdare än någonsin förr.

840. Men han står der nu igen. Han säger icke: Si, jag **stod** för dörren och klappade, utan han säger: Si jag **står** för dörren och klappar. Ännu är tid, ännu har han icke uppgifwit allt hopp. Hwarje ny nådedag för med sig den frågan från honom: Får jag ännu icke gå in och bo hos dig? Hwarje gång du hör Guds ord, är ett tillfälle, då han åter klappar och säger: Låt upp, o låt upp! Han har en gång försakat sin himmelska herrlighet och nedstigit i en ringa tjenares gestalt till jorden för din frälsning; han har en gång för dina synders skull hängt på korset, marterad och blödande; han har för din rättfärdiggörelses skull stått upp ifrån de döda; han har för din frälsnings skull utsändt sina apostlar i werlden o. s. w. Och nu gäller det för honom att winna det mål, för hwilket han allt detta gjort, offrat, lidit. Och målet är **du**. Ett

står nu åter, ett enda: nämligen att du öppnar och låter honom ingå och försona dig med Gud. Det är endast ett, som ännu stiljer dig från himmelen, nämligen **din egen dörr.** Öppna den, och Jesus skall strax gå in med all sin salighet i ditt hjerta. Jag skall hålla nattward, säger han. Gästabud, fröjd skall det blifwa, när han går in till en syndare.

841. Men Herren går ännu längre i påträngande barmhertighet. Han säger genom profeten Osea: Jag will trolofwa dig med mig till ewig tid, och jag will trolofwa mig med dig i rättfärdighet och rätt, i nåd och barmhertighet; och jag will trolofwa mig med dig i trohet, och du skall känna Herren (Os. 2: 19—20). I dessa ord är det icke fråga om att warda bjuden såsom gäst wid ett kalas eller ett bröllop; här är icke heller ett anbud, att Herren skall gå in såsom gäst hos dig, nej mer, mycket mer: här är en bjudning att warda brud. Äro bröllopsgästerna lyckliga och glada — med brudens glädje och lycka kan ju deras icke jemföras. Och nu will Herren trolofwa sig med dig. O hwilken man för en sådan brud! I wår lag är det en kunglig person förbjudet att taga till brud en annan qwinna än en prinsessa. Det anses opassande för en så hög person att taga en ringare qwinna. Men Gud wet icke af sådana lagar för sig. Han — konungen öfwer alla konungar — bjuder sitt hem, sin hand, sitt hjerta åt de ringaste, eländigaste syndare — ja äfwen åt sådana, från hwilka alla hederliga werldsmenniskor med afsky wända sig bort.

842. Hör ett anbud just till dig! Gud will trolofwa sig med dig. **Till ewig tid,** säger han. Oupplöslig skall förbindelsen wara. Han känner dig wäl och wet, hwad han gör, när han gör dig det anbudet. Han wet derför också, att han aldrig skall komma att ångra sig. Från ewighet till ewighet skall bruden wara hans, och han skall aldrig tänka: "Ack hwarför tog jag just denna?" Han skall alla dagar wara lika glad åt henne som på bröllopsdagen. Om hwilken annan brudgum kan man säga det? Himmelens Gud söker en brud för ewig tid — hwem kan fatta en sådan tanke? I **rättfärdighet och rätt** will han trolofwa sig med dig. Du såsom orättfärdig passar ju icke för honom såsom rättfärdig, men han will sjelf genom sin nåd göra dig rättfärdig. En rik man plägar gifwa sin brud en morgongåfwa, och **rättfärdighet** heter den morgongåfwa som denne mannen har att gifwa sin brud. Frukta derför icke, när du känner dig syndig, att det icke passar för dig att tro, att det gäller dig! Ty hör hur han widare säger: **I nåd och barmhertighet** will jag trolofwa mig med dig. Ginge det efter din förtjenst,

då såge han nog aldrig efter dig. Men nu går det efter nåd och barmhertighet, och stor nåd stiger djupt ned, stor barmhertighet ser nedåt icke uppåt. Den som behöfwer barmhertighet, han ser uppåt, men barmhertigheten ser nedåt till det ringa, det usla, det förtappade, såsom du är. Si, nu börjar det ju att passa rätt bra. Och i **trohet** will han trolofwa sig med dig. Aldrig skall han swika dig. Alla dina behof skall han uppfylla. Aldrig har en brudgum passat så fullkomligt för sin brud som han. I lust och nöd, i lif och död, i tid och ewighet skall han wara din och fullkomligt hängifwa sig åt dig. Himmel och jord skola förgås, bergen skola wika och högarna falla, men på honom skall bruden alltid och ewinnerligen kunna lita.

843. Sådant är hans anbud. Och hwad säger du dertill? Har du werkligen hjerta att säga nej? Och har du **mod** att säga nej? När du läser eller hör detta, då har du en stund, på hwilken Herren begär swar. O min wän, will du warda frälst, så begär intet uppskof, ingen betänketid, utan swara genast ja, med fullt hjerta ja. Tag emot anbudet, tag emot ringen — Andens pant — nu, ty nu är den behagliga tiden. Här är ju icke fråga om annat än att göra dig godt, ändligt, ewigt godt. När någon begär en qwinna till brud, så har han ju intet ondt utan idel godt i sinnet, **och att göra henne lycklig, det är den lycka, som han önskar sig sjelf.** Sådant är Guds sinne emot dig, och i Jesus är det han träder till dig för att trolofwa sig med dig.

844. Det war en ung qwinna, hwilken wardt gift med en ung man. Begge wille de höra Herren till. Mannen öfwertog en handel, med hwilken bränwinsförsäljning war förenad. Såsom kristen wille han icke fortfara med denna försäljning. Men den öfriga handeln bar sig icke. Då greps han af mißmod och, föraktande sitt samwetes warningar samt sin hustrus böner, började han sälja bränwin igen. Snart började han ock sjelf begagna starka drycker — kanske för att döfwa sitt samwete — det gick baklänges för honom mer och mer. För att ännu en tid hålla sig uppe, begick han förfalskningsbrott, blef upptäckt och dömd till fängelse. Då wille hans hustrus slägt, att hon skulle begära skilsmessa från sin man. Men derpå swarade hon: "Hwem skall då taga hand om honom, när han kommer ur fängelset? Nej, behöfde han mig den tid, då han war en hederlig man, huru mycket mer nu, när han efter utståndet straff kommer ut, föraktad af alla?" Sådant sinne hade en menniska. Hurudant sinne måste då han hafwa, som är Guds Son, sin faders fullkomliga afbild? Du sitter i fängelse — i syndens

fängelse. Och Herren wäntar på dig, att du måtte komma derut. Ja, han will sjelf komma för att göra dig fri, om han får för dig. Kan du ännu dröja? O låt försona dig med Gud! Han will taga hand om dig, han will förlåta dig alla dina synder och frälsa dig.

845. Men ännu ett ord, innan wi sluta denna betraktelse. När Herren wid sitt sista inridande i Jerusalem fick se staden, grät han öfwer honom. Och hwad war det, som föranledde hans tårar? Det wisa hans ord: O att du ock wisste, och det i denna dag, hwad som hör till din frid! Men nu är det fördoldt för dina ögon (Luk. 19: 42). Han grät af medlidande med fiender, som föraktade honom, bespottade honom och nu stodo färdiga att gripa och korsfästa honom. "Såsom Jesu kärlek war, aldrig någons warit har." Tänk igenom den tanken; den för dig korsfäste Guds Son gråtande derför, att du trotsar alla hans försök att frälsa dig! Se de händerna, ur hwilka blod rinner för din skull! Se de fötterna, som för din skull äro fastspikade wid korset, sedan de tagit många tunga steg för att uppsöka och frälsa det förtappade! Se det hufwudet, blödande af slagen och af törnekronan, allt för din skull! O hwilken syn! Men ännu har du icke sett allt. Se de ögonen, ur hwilka tårar rinna — öfwer dig. Blod för din frälsning och tårar för det, att du icke will låta dig frälsas! — har du skådat den bilden? Du har skådat den och ändå slutit ditt hjerta till. Men nu — skall du icke nu öppna? Gif swar! Gud begär swar nu, just nu. Ty nu är behaglig tid.

Femtioförsta Betraktelsen.

846. **Och nu, hwarför dröjer du?** (Apg. 22: 16). Dessa ord ställdes af en troende Kristi lärjunge engång till en farise. Saulus, den bittre förföljaren, hade af Herren blifwit wäckt till besinning, just när han war på wäg att utföra ett af sina blodiga dåd. Med fullmakt af öfwerstepresten i Jerusalem reste han till Damaskus för att fängsla de troende judarne der och föra dem bundna till Jerusalem. Men nu war hans stund kommen. Herren mötte honom i en syn på wägen; sedan lät han honom fara in i staden. Der wille han säga honom, huru han skulle warda frälst. I Damaskus sände han en lärjunge wid namn Ananias till honom. När denne kom till Saulus, sade han: Wåra fäders Gud har

utkorat dig till att känna hans wilja och se den rättfärdige och höra en röst från hans mun; ty du skall wara honom ett wittne inför alla menniskor om det, som du har sett och hört. **Och nu, hwarför dröjer du?** Stå upp och låt döpa dig och aftwå dina synder, åkallande Herrens namn. — Kanske twekade Saulus ett ögonblick. Derpå synas de orden syfta: Och nu, hwarför dröjer du? Men om så war, undanröjdes strax hans twekan, och han gaf sig hel, med kropp och själ, med lif och gods, med kunskaper och gåfwor och allt till ett offer åt honom, som han nyligen med sådan bitterhet hade förföljt.

847. Låt oß nu ställa samma fråga till dig: **Och nu, hwarför dröjer du?** Du är kanske ingen förföljande jude eller hedning. Du är kanske döpt till Fadrens, Sonens och den helige Andes namn, ja erkänner ock efter kunskapen evangelii sanning. Men du lefwer i synd, fremmande och död för Gud. Du har många gånger hört Guds ord, du erkänner, att det är nödwändigt att omwända sig o. s. w. Men sjelf står du med allt detta ännu på samma punkt. Och nu, hwarför dröjer du? Du har kanske tusen gånger frågat Gud: Hwarför gör du så? Hwarför dömer du så? Men du har kanske aldrig hört Guds fråga till dig: Hwarför gör du så? Hwarför dröjer du?

848. Det är wäl ännu icke så brådt, säger du, ännu har jag tid. Ja, det är ännu tid, tänkte folket i Noachs dagar, tilldeß floden kom och förgjorde dem alla. Det är ännu tid, hafwa millioner själar tänkt och gått den ene efter den andre till det rum, der det ingen tid mera är. Du har din besökelses tid, och när den gått förbi, då händer dig, hwad Jesus sade till judarne: Jag går bort, och I skolen söka mig och skolen icke finna mig och skolen dö i edra synder; der jag är, dit kunnen I icke komma (Joh. 8: 21). I bibeln står det: Nu är det tid. Men i bibeln står det aldrig: I morgon är tid. Det kan hända, att det för dig warder tid äfwen i morgon. Men wißt är det icke. Det är wißt, att den dag skall komma, då det i Guds råd skall heta: I morgon är det ingen tid. Och den dagen är kanske idag. Hwad skulle du göra, om du nu finge bud, att detta är din sista dag? O huru brådt om du skulle få att warda omwänd just idag. Men när du detta wet, hwarför dröjer du då nu?

849. I den närwarande tiden förespeglas ofta de ogudaktiga hoppet, att de i ett kommande lif skola få tid att omwända sig. Och det ljuder i deras öron såsom ett upplyftande och ljufligt evangelium. De känna, att de nu icke kunna ingå i himmelen, utan att en omwändelse är nödwändig. Men synden och werlden wilja

de icke lemna, och förgås wilja de icke heller, och då låter den ljuflig den röften, som säger: "Sköt dig som du will, följ werlden, wandra efter hennes allmänna lopp, efter ditt kötts begärelser, tilldeß du dör. I ett annat lif skall du få tid att låta försona dig med Gud." Och emedan den röften låter så behaglig, tager hela werlden för gifwet, att den ock talar sanning, och så wågar hon allt — på hwad? På Guds löfte? Nej, på egna och andras inbillningar. Hon wågar det och dör, och nu får hon se, hwilket förfärligt wågstycke det war.

850. Det war en stor godsegare i södra Swerige, som war synnerligen begifwen på kortspel. Han bortspelade nästan allt, hwad han egde. Slutligen satte han hela sin landtegendom på ett enda kort — det war hans sista hopp. Men det hoppet swek honom, han förlorade och måste såsom en utfattig man med hustru och barn lemna landtgods, hem och allt, som war så präktigt och som nyß war hans. Ingen ångest, inga tårar kunde ändra, hwad som war gjordt. Alla beklagade honom, men det war då för sent. Si, sammalunda förhåller det sig med dig. O säg: hwarför dröjer du? Jag såg engång wid en jernwägsstation en man, som skulle följa med tåget. Han hade satt sin kappsäck upp i wagnen, men stod sjelf utanför och samtalade med några herrar. Det ringde och han dröjde. Tåget afblåstes och sattes i gång. Nu waknade han till besinning. Han försökte hoppa på, men allt war stängdt. Han ropade blek och förwirrad, men tåget gick. Hwarför dröjde han? Ja, hwarför dröjer **du**?

851. Hwad är det, som hindrar dig? Du har icke tid, säger du, du är så upptagen af dina werldsliga angelägenheter, dina husliga förhållanden, dina affärer, ditt embete, dina studier o. s. w., att du nu omöjligt kan omwända dig. Men tänk, om eldfara yppade sig i ditt hus, skulle du då få tid att deltaga i släckningen? Eller skulle du då säga: "Omöjligt, jag har icke tid?" Nej, sådan dåre skulle du icke wara. Uppstode eldfara, då skulle du lemna allt för att först släcka elden. Men att din själ är i fara, att du kanske är nära att gå ewigt förlorad, det bekymrar dig icke så mycket. Herren säger: Sök först efter Guds rike och hans rättfärdighet. Men du menar twertom. När du får tid för allt annat, skall du tänka på den saken. O min wän! När döden kommer, skall han icke fråga, om du har tid. Och wid din bår, på din mull skall man kanske om dig wittna, att du war en, som icke hade tid att låta försona dig med Gud. Du hade tid till allt annat, du hade tid att sköta dina affärer, ditt jordbruk, ditt handtwerk, men hade icke tid att låta

försona dig med Gud. Och huru går det dig då? Ack jo, det wet du sjelf, och ibland bäfwar du, men så fortsätter du din wäg temmeligen lugn igen. Men med hwarje dag närmar du dig det rum, der det är gråt och tandagnißlan. Nu kan det ändras, och det wet du, men du dröjer. Ack **hwarför** dröjer du?

852. Men du är ju icke sämre du än andra, säger du. Ja, det medgifwa wi; du är kanske i många afseenden bättre än många andra. Du är kanske nyktrare, ärligare, barmhertigare, wänligare än flertalet af andra. Men är du försonad med Gud? Du står i godt förhållande till maka, barn, syskon, slägt, wänner o. s. w. men står du i godt förhållande till Gud? — det är hufwudfrågan. Att du är i stort sällskap, och att i det sällskapet många stå långt efter dig, det hjelper dig icke. De äro många, som gå den breda wägen, säger Herren. Han säger icke, att den breda wägen warder den rätta derför, att de äro många, som wandra på honom. Nej, den leder till fördömelse — och de många, som gå på honom, hwar hamna de då? De frukta intet, de leka de såsom du, de hoppas de såsom du; det går såsom alltid, när det går utför: lätt, beqwämt, angenämt, men

Klockan slår,
Tiden går,
Ewigheten för dörren står,

och då — då är det slut med löjet och leken. We eder, som nu len, ty I skolen gråta (Luk. 6). Då står åter änden med förskräckelse, domen öfwer den, som war så bra, att han icke wille låta försona sig med Gud. Detta wet du, och ändå dröjer du.

853. Men det är andra, som gerna wilja låta sig försonas med Gud, om de bara wißte, huru det skulle ske. De äro i stor ängslan om tröst. Men huru skola de bära sig åt? Till sådana bekymrade själar må wi ock säga ett ord. Gifwe Gud, att det må gå till djupet af deras hjertan!

854. Först fråga wi då: Hwad är det, som hindrar? Finnes det något hinder hos Gud? Wi hafwa i en föregående betraktelse framhållit, huru Herren i liknelsen om bröllloppet befaller tjenarena att säga: Allt är redo. Säger han nu allt, så menar han allt. I Guds hjerta finnes ingen owilja, ingen hämdlust mot någon enda syndare. I Guds hjerta finnes ingen bitter rot. När Absalom gjorde uppror mot David, då grät David af sorg öfwer sin sons synd, och hade Absalom ångerfull wändt om till sin fader, så hade ingen deröfwer kunnat warda mer lycklig och glad än David. Hos honom war intet hinder, ingen bitter rot. Men Absalom wille

icke; det förde honom i döden, och underrättelsen om hans död bragte icke David glädje, såsom det skulle hafwa gjort, om han warit bitter mot sin son, utan sorg, bitter sorg. Budet, som förde denna underrättelse till David, sade: "Jag bär god tidende, min herre konung". Han trodde, att David skulle räkna det såsom ett godt budskap. Men David frågade strax: "Mår ock pilten Absalom wäl?" Då sade budet, ännu troende sig medföra en glad nyhet: "Gånge så med alla min herre konungens fiender, såsom med pilten gått." Men annat tänkte David. Ty det heter: Då wardt konungen sorgsen och gick upp i salen i porten och grät. Och wid han gick, sade han: Min son Absalom, min son, min son Absalom; gifwe Gud, att jag hade fått dö i ditt ställe, o Absalom, min son, min son (2 Sam. 18). Tänk hwilket hjerta mot en upprorisk son, som börjat krig för att störta och kanske dräpa sin fader: Menar du der fanns något hinder i Davids hjerta för Absaloms försoning med honom? Om Absalom efter nederlaget hade ridit hem till sin fader, fallit ned för hans fötter och bekänt sin synd, menar du, att David skulle hafwa stött honom tillbaka? Nej, ett annat hjerta hade han. Men hwar hade han fått det hjertat ifrån? Från Gud. Och efter hwilket mönster war det hjertat danadt? Efter Guds hjerta. Ty sådan är Gud. Hos Gud finnes intet hinder. Allt är redo. Du behöfwer icke dröja.

855. "Men mina synder", säger du. Dina synder, huru kunna de hindra dig? De borde ju i stället drifwa dig att skyndsamt låta försona dig med Gud. Och göra de icke det? Är det icke dina synder, som afpressa ditt hjerta alla dessa suckar efter försoning och frid med Gud? Jo, säger du, hwad skulle det annars wara? Men då är det ju icke de, som äro dig i wägen. "Men får jag då, säger du, komma, så syndig som jag är?" Der hafwa wi det. "Får jag?" det tyder på, att det skulle finnas någon, som förbjuder det. Och hwem skulle det wara? Werlden? Den bryr du dig nu icke om. Djefwulen? Han har ingen rättighet att förbjuda, det wet du. Han har aldrig haft någon sådan rättighet, och sedan den starkare brutit sig in i den starkes hus och bundit honom, så har den starke ingen makt heller att hindra honom att taga så mycket, som will låta sig tagas. Men hwem skulle då förbjuda? Månne de troende? Nej, de ropa allesammans: "kom"! efter det ordet: Anden och bruden säga "kom" (Uppb. 22). Men de heliga änglarne då? Dåraktiga fråga! Då wore de icke heliga; ty alla heliga wilja, att alla syndare skola warda frälste. Men Kristus då? Han som lidit döden för dig, som ock uppstått från de döda samt nu

sitter på Fadrens högra hand, han som åratal stått för din dörr och klappat? Omöjligt kan han förbjuda. Hwarje tanke eller miß-tanke i den riktningen är en förolämpning mot honom. Men Fadren då? Ja, der sitter det kanske till sist. Han som älskat dig så, att han icke skonat sin enfödde Son, utan gifwit honom ut för dig, han som uträcker sina händer hela dagen efter de ohörsamma — han skall nu till sist hafwa det ryktet, att han är en skrymtare, som säger "kom"! men menar "bort!" O hwilken skam, hwilken förolämpning och hwilken synd det är att tänka så dåligt om en så god Gud!

856. Alltså: från det hållet war intet hinder. Om man skulle anse ett halmstrå lagdt twert öfwer gatan såsom ett hinder för ett åkdon att komma fram, så finnes icke ens så mycket hinder från Guds sida för syndare att komma hem till honom igen. Allt, allt är redo. Det är många, som anse det för ett alltför lätt och löst evangelium att predika så, men Gud ware lof: det är i alla fall så. Den förlorade sonens broder knorrade wißt, han tyckte ock, att det gick alltför hastigt och lätt för den förlorade att få den yppersta klädningen. Men hwad gäller? Om Gud så god är, hwem är då jag eller du, att wi skulle se surt derpå? Gud är Gud och icke menniska. Han gör i sina ting, hwad han will, och wi hafwa ingenting annat att göra än beundra och prisa hans stora nåd. Hans hjerta brister honom, så att han måste förbarma sig. Han behöfwer icke twinga sig till barmhertighet, och han förmår icke heller undertrycka sin barmhertighet. Ty då skulle hans hjerta brista.

857. "Ja men, säger du igen, huru skall det gå till att försonas med Gud? Jag har arbetat och försökt, men ännu är jag långt derifrån. Jag har försökt att rätt ångra mina synder, men mitt hjerta tyckes bara warda hårdare, och utan en rätt ånger är det ju omöjligt att komma till tron. Jag har också försökt att bedja, ja jag har fallit på knä för att utgjuta mitt hjertas nöd för Herren, men då hafwa tankarne flugit wida omkring, och utan en rätt bön är det ju icke möjligt att komma till tron. Jag har läst Guds ord, jag har gått och hört Guds ord, jag har gått till nattwarden, och jag har tänkt, att något skulle bita på mig, men förgäfwes, det faller allt såsom regn på stenen. Om det regnar på honom dag och natt, så blifwer han ändå alltid lika hård. Det ser alldeles ut, som hade Gud öfwergifwit mig i ett wrångt sinne, så att jag ingen nåd mer har att hoppas. Alla mina ansträngningar att waka emot synden och bekämpa henne äro förgäfwes. Jag gör fall

på fall. O säg huru skall en sådan menniska som jag warda försonad med Gud och frälst?"

858. I sanning: din ställning är bedröflig, och du har många likar, fastän du kanske tror, att ingen är dig lik. Du är långt ifrån, och wi wilja här läsa för dig, huru det för några, som woro långt ifrån, gick till att warda frälste. Hwad gjorde den förlorade sonen? Sade han: Nu har jag en alldeles riktig ånger, ett riktigt allwar, nu kan jag bedja med ett fullkomligt allwar; derför will jag nu gå hem till min fader och wisa mig med allt detta? Aldrig ett ord af den beskaffenheten gick öfwer hans läppar. Nej utan så sade han: Jag will stå upp och gå till min fader tillbaka och säga: Fader, jag har syndat i himmelen och för dig och är icke wärd att kallas din son. Och alldeles de samma orden kan du instämma uti. "Jag har syndat emot dig, min gode Gud", det kan du bestämdt säga. "Jag är icke wärd att kallas din son", det kan du ock bestämdt säga. Ty detta är sant, och du erkänner det sjelf. Alltså befinner du dig precis på samma ståndpunkt som den förlorade sonen. Och hwad hände nu honom? När han war långt ifrån, såg honom hans fader och förtörnades — nej, så står det icke, utan så här står det: **warkunnade** sig öfwer honom, lopp emot honom, föll honom om halsen och kyßte honom. Då han war långt ifrån — alldeles såsom du är. Fadren winkade icke åt honom och sade "bort!" ja han winkade icke ens och sade "kom!" utan han lopp sjelf emot honom. Han sände icke en tjenare för att möta honom. Nej, han lopp sjelf åstad. Och detta, när han war långt ifrån. Tänk dig sonens undran, när han på afstånd fick se sin fader komma löpande!

859. "Ja, säger du, den förlorade sonen hade en allwarlig ånger, det har deremot icke jag." Ja, han hade den ångern, som wi nu sett, att hans synd bekymrade honom, så att han icke längre kunde med ro lefwa i henne, utan måste stå upp och gå hem. Och sammalunda är det ju med dig? Hwarför suckar du annars? Hwarför frågar du annars, huru du skall warda frälst? Ja är det icke det, som håller dig borta från korset, att du tycker, att du är en alldeles för stor och hårdhjertad syndare? I bibeln talas aldrig om en wiß grad af ånger. "Ångern och förkrosselsen behöfwas icke för Gud utan för oß; de tjena icke att beweka Gud för oß utan att beweka oß för Gud, icke att bereda oß rum i Guds hjerta utan att bereda Gud rum i wårt hjerta, icke att göra åt folket en beredd herre utan att göra åt Herren ett beredt folk" (Rosenius). Men då förstå wi, att ångern aldrig är, som den bör wara, så länge

menniſkan fortfarande kan lefwa nöjd i ſynden; men att ångern deremot alltid är, ſom den bör wara, när ſynden gör ſyndaren i hjertat olycklig, ſå att han deraf drifwes till Jeſu kors för att bekänna ſin ſynd och få nåd. Ångern är icke ändamålet utan medlet. Ändamålet är, att ſyndaren ſkall komma till Jeſus, och när ändamålet winnes, då är medlet riktigt. När du med din ſynd kommer till Jeſus, då är din ånger riktig.

860. Nuwäl, alle I ſom törſtige ären, kommen hit till watten, och I, ſom icke penningar hafwen, kommen hit, köpen utan penningar och för intet! (Eſ. 55: 1). Det är wälbekanta ord. Den, ſom törſtar och längtar efter att warda rättfärdig, han komme! Känner han ſig utfattig på allt godt, har ingen "riktig" bättring, ånger, bön, allwar eller dylikt att berömma ſig af eller köpa för, han komme till Jeſus. Huru fritt och för alldeles intet Jeſus mottager ſyndare, det kan man förſtå deraf, att fariſeerna och de ſkriftlärde knorrade mot honom för det, att han mottog ſyndare och åt med dem. Den ſom törſtar, han komme till mig och dricke, ſäger Jeſus i Joh. 7. När en trött wandrare påträffar en ſjö, en källa, en bäck, ſå behöfwer han icke fråga: Hwems är wattnet? Nej, watten får han dricka, hwar han finner det, när han finner det, och ſå mycket han någonſin will, och ingen behöfwer han fråga, hwad det koſtar. Känner du ditt hjerta hårdt, ſå kom med ditt hårda hjerta; äro dina ſynder dig öfwermäktiga, ſå att du äfwen faller i grofwa utwertes laſter, hemliga eller uppenbara, ſå kom med dina bojor. Urſäkta ingenting, dölj ingenting, nej fram i ljuſet med allt, wore det ock "blodröda ſynder och roſenfärgade mißgerningar". Här finnes nåd, ett haf af nåd, ſå att alla dina ſynder ſkola förſwinna deruti ſåſom en gniſta, hwilken faller i det ſtora werldshafwet.

861. "Men tänk, ſäger du igen, tänk om det endaſt warder en ſjelftagen tro?" Nuwäl, wet du då, hwad en ſjelftagen tro är? Det är många, ſom tala om en ſjelftagen tro ſamt ſkrämma ſyndare bort från nådaſtolen med det talet. Uppriktiga ſjälar äro wanligen mycket ſjelfmißtänkſamma och lättſkrämda; när de höra om något felaktigt, ſå frukta de lätt, att de ſjelfwa hafwa det felet. Hwad är då en ſjelftagen tro? Det är en tro, ſom tager något, hwilket hon icke har tillåtelſe att taga. Om den, ſom lefwer i ſynd eller i egen rättfärdighet, tror, att han är Guds barn, då är det en ſjelftagen tro; om den, ſom följer werlden, tror, att hans wäg ſkall ſluta i himmelen, då är det en ſjelftagen tro; om någon, ſom lefwer i hat, tror, att han har ſyndernas förlåtelſe hos Gud, faſtän han ſjelf icke will förlåta ſin broder, då är ock det en ſjelftagen tro o. ſ. w. I alla deſſa fall tror man något, ſom Gud aldrig gifwit

oß rättighet att tro. Men att en syndare, som kommit i nöd öfwer sina synder, skyndar med allt till Jesus och kastar sig på honom, såsom den, hwars kläder fattat eld, kastar sig handlöst i wattnet, det är aldrig en sjelftagen tro. Ty det är af Gud, som syndare fått rättighet att tro på Jesus, ja icke blott rättighet utan rent af befallning. Hör det, du bekymrade själ, och rätta dig derefter!

862. Röfwaren på korset är ock i detta stycke en god läromästare. Han wardt försonad med Gud i den aldra ytterSta stunden af sitt lif. Och huru gick det till? Huru långa förberedelser kunde han göra? Huru många och långa böner hann han göra? Den bön, som han bad på korset, war kanske den första bön, han bad i allt sitt lif. Och hwad sade han då om sin ånger, sin bön, sitt allwar, sin bättring eller dylikt. Icke ett enda ord. Han hängde der på korset, och det erkände han wara rätt, emedan han hade syndat. Men med detta sitt elände wände han sig till Jesus och sade: Herre, tänk uppå mig, när du kommer i ditt rike. En kortare och enklare historia om en syndares omwändelse kan icke tänkas. Och åt denna omwändelse har Herren gifwit det wittnesbörd, att hon war riktig. Kan du icke göra mer, gör såsom röfwaren! Behöfwer du röfwarens nåd, så tro såsom röfwaren. Men hwari bestod då hans tro? frågar du. Swar: Deruti att han wände sig till Jesus utan att rygga tillbaka för sin egen owärdighet.

863. Låtom oß dristigt framgå till nådastolen, att wi måtte finna nåd och få barmhertighet till hjelp i rätta stunden, säger aposteln (Ebr. 4: 16). Dristigt, säger han, och det är mycket betecknande. Apostelen wißte nog, att det fanns sådana, som sökte att skrämma syndare bort från nådastolen. Dertill wißte han ock, att hjertat af naturen är bäfwande och försagdt. O min wän, drista dig deran! Här är ännu rum, godt rum, rum för intet, rum för stora syndare. Kom såsom publikanen, hwilken i templet låg på sitt ansigte och icke wågade upplyfta sina ögon till himmelen utan slog sig för sitt bröst och sade: Gud, miskunda dig öfwer mig, syndare! Han kom på den tid, då han behöfde hjelp, d. ä. då han kände sig såsom en stor syndare. Säg du nu sammalunda: Gud miskunda dig öfwer mig hårdhjertade, i synden bundna och förnedrade menniska! Om wi bekänna synderna, säger Johannes, Gud är trofast, så att han förlåter oß synderna och renar af all orättfärdighet. Så enkelt är det. Bekänn synderna och tro på Jesus — det är wägen att warda försonad med Gud. Ingenting i werlden kan wara enklare. I samma stund, som du går till rätta med Gud i syndabekännelse och lemnar dig helt på hans blotta nåd, i samma stund

äro alla dina synder utstrukna och ditt namn uppskrifwet i lifwets bok såsom en, hwilken låtit sig försonas med Gud. Nåd och barmhertighet är hwad som bjudes wid nådastolen. Men nådastolen är Jesus, i hwilken Gud bor, försonande syndare med sig. Från den nådastolen utströmmar icke wrede och ogunst, icke dom och wedergällning utan nåd och aflösning.

864. Alltså: allenast känn din mißgerning, att du mot Herren din Gud syndat hafwer (Jer. 3: 13). Hwad wi hundra gånger sagt, det säga wi igen: Här fordras ingen godtgörelse eller betalning, icke heller att du skall göra dig sjelf bättre. Der synden öfwerflödar, der öfwerflödar nåden ännu mycket mer (Rom. 5). Wore du ock i werkligheten — och icke bara i din känsla — den störste syndare, som funnits på jorden, så att din synd flödade högt öfwer alla andra syndares synder, så skulle ändå Guds nåd flöda högt öfwer din synd. Syndafloden flödade öfwer alla berg, men solen gick oändligen mycket högre än floden. Den mannen, som war skyldig tio tusen pund, tordes icke sjelf komma fram. Men han blef framförd till räkenskap, och när han kom fram, tordes han icke neka. Du är kanske honom lik. Du har kanske blifwit genom någon serskild händelse, genom något gröfre fall, som ändtligen blifwit uppenbart, framsläpad i ljuset, och nu står djefwulen och anklagar dig och säger: "Ack, hade du bara friwilligt kommit fram i ljuset, då funnes ock för dig nåd; men nu är det helt annorlunda; nu har du mot din wilja blifwit framsläpad i ljuset." Nuwäl, hwad will du säga dertill annat än: Det är sannt; jag är skyldig tiotusen, ja tjugutusen pund, och då —? Ja då återstår för dig ingenting annat än att uppgifwa alla tankar på betalning — ware sig nu eller framdeles — samt taga ren, hel och fullkomlig nåd — just såsom hon är att få wid nådastolen, ty der utdelas aldrig half utan endast hel nåd. Gör såsom wi sjunga i en sång:

Just som jag är, förrän jag har
Förmått, hwad ewigt fruktlöst war,
Att från en fläck mig göra ren,
Till dig, hwars blod det gör allen,
Jag kommer, o Guds Lam!

Ja kom. Allt är redo. Kom till bröllop, kom i dag, kom utan peningar och för intet och gör Gud och Kristus och de heliga änglarne den ändliga glädjen. Märk: när du låter dig försonas med Gud, då winner han med afseende på dig det stora ändamål, som han hade, när han war i Kristus, sysselsatt med att försona werlden med sig.